

Forumul studențesc

revistă a consiliului uniunii asociațiilor studenților comuniști din c. u. timișoara • anul XIII • nr. 2-3 (98-99) • aprilie-mai 1985 • 32 pag. • 6 lei

„FACEȚI TOTUL, DRAGI PRIETENI TINERI ȘI COPII, PENTRU A FOLOSI MINUNATELE CONDIȚII DE VIAȚĂ, MUNCA ȘI ÎNVĂȚĂTURĂ PE CARE VI LE ASIGURĂ SOCIETATEA SOCIALISTĂ, PENTRU A VĂ ÎNSUȘI CELE MAI TEMEINICE ȘI MAI NOI CUNOȘȚINȚE DIN TOATE DOMENIILE!”

NICOLAE CEAUȘESCU

CONFERINȚA A XIV-A A U.A.S.C.R. — o nouă treaptă a devenirii noastre

Desfășurându-se sub semnul angajării neabătute a întregului popor, a întregului tineret pentru a infăptui istoricele hotărâri ale Congresului al XIII-lea al partidului, în climatul de puternică efervescentă pe care țara întreagă îl trăiește în preajma aniversării a douăzeci de ani de la Congresul al IX-lea al P.C.R., de când în fruntea partidului a fost ales **TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU** — moment care a marcat începutul celei mai fertile epoci din istoria României, „Epoca **NICOLAE CEAUȘESCU**” — lucrările Forumului tineretului, ale celei de-a XIV-a Conferințe a Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România s-au constituit într-un nou prilej de adeziune a tinerei generații la întreaga politică internă și externă a partidului și statului nostru, de afirmare a hotărârii sale de a spori neîncetat aportul său la dezvoltarea multilaterală a patriei.

Cea de-a XIV-a Conferință a Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România, care a

avut loc la Palatul Marii Adunări Naționale, s-a desfășurat într-o atmosferă de fierbinte entuziasm și înalt patriotism, sub semnul indicațiilor și orientărilor de covârșitoare însemnătate cuprinse în cuvântarea rostită în deschiderea lucrărilor Forumului tineretului de **TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU**, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

Așa cum sublinia **Raportul Consiliului U.A.S.C.R.** privind activitatea desfășurată în perioada dintre Conferințele a XIII-a și a XIV-a și sarcinile ce revin Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România pentru transpunerea în viață a hotărârilor Congresului al XIII-lea al P.C.R., a orientărilor și indicațiilor **TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU**, secretarul general al

FORUM STUDENȚESC ■

(Continuare în pagina a II-a)

CONSTANTIN BRANCUȘI

„COLOANA FĂRĂ DE SFIRȘIT”

VICTORIE, INDEPENDENȚĂ

În lumea întreagă împlinirea a patru decenii de la marea victorie a popoarelor asupra fascismului prilejuiește o retrospectivă a cauzelor, desfășurării și urmărilor celui de-al doilea război mondial. Spre deosebire de prima mare conflagrație a secolului nostru, războiul care a înșingurat omenirea în anii 1939—1945, n-a fost numai o confruntare dintre două coaliții militaro-politice, ci, înainte de toate, o uriașă sfortare a tuturor oamenilor lucizi de a salva drepturile și libertățile civice, independența și suveranitatea statelor. Fascismul — acest curent politic aberant, care cucerise puterea în numeroase țări din Europa, pe fondul crizei generale a capitalismului — a proiectat, cu o brutalitate fără precedent, țelurile șale expansioniste și distrugătoare, ce constituiau o amenințare gravă la adresa civilizației umane. Merită reamintite unele dintre ideile fundamentale ale fascismului, căci ele sînt din nou propagate de mișcările extremiste de dreapta din zilele noastre. Această afirmație se referă atât la inumană „teorie” rasistă, la antisemitism cit și la cultul forței brutale și al supraomului sau superman-ului. Înființînd faimoasa Axă Berlin—Roma—Tokio, fascismii au încercat să supună întreaga planetă voinței lor. În fața acestei dramatice amenințări au reușit treptat să se unească comuniștii, socialiștii, forțele politice burghezo-democratice; așa s-a

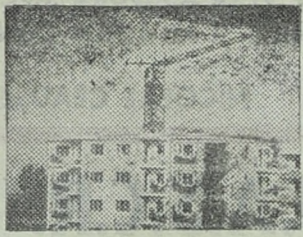
ajuns la coalizarea U.R.S.S.-ului cu Anglia, Statele Unite ale Americii, la izolarea dușmanilor civilizației umane. Coaliției antihitleriste i s-a alăturat și România la 23 August 1944, aducîndu-și apoi o contribuție însemnată la obținerea victoriei de la 9 mai 1945.

Zdrobirea militară a fascismului a fost obținută cu prețul unor lupte îndrăzite și a unor sacrificii fără precedent în trecutul omenirii. Au pierit peste 50 milioane de oameni, au fost distruse valori materiale incalculabile. Spre deosebire de războaiele anterioare, ponderea civililor uciși a fost imensă. Orașe întregi au fost nimicite pierind cea mai mare parte a locuitorilor, 12 milioane de oameni au fost exterminați în lagărele de concentrare naziste. Cruzimea fascistă a mers pînă la transformarea victimelor lor în materie primă pentru săpun. După război s-au făcut funeraliile lăzilor de săpun care avea inscripția R.J.F. (Reines jüdisches Fett), adică grăsime curată evreiască. O asemenea ceremonie a avut loc și la Timișoara.

Poporul român care la 9 mai, printr-o coincidență fericită, sărbătorește și ziua proclamării In-

Prof. univ. dr. WILLIAM MARIN ■

(Continuare în pagina a II-a)

tribuna democrației

CONFERINȚA A XIV-A A U.A.S.C.R.

(Urmare din pagina 1)

partidului, în vederea educării comuniste, revoluționare pentru muncă și viață a tineretului universitar, preocuparea fundamentală a organelor și organizațiilor A.S.C. din centre universitare, institute și facultăți a constituit-o desfășurarea unei activități susținute în direcția mobilizării tuturor studenților la o temeinică pregătire profesională, asimilarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, pentru formarea unei atitudini noi față de muncă, edificarea profilului moral-politic înaintat al viitorilor specialiști.

Mutațiile realizate în școala superioară românească prin transpunerea în viață a concepției profund revoluționare a partidului, a secretarului general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, privind integrarea învățământului cu cercetarea și producția, se regăsesc în aportul substanțial al tinerilor absolvenți la realizarea obiectivelor economico-sociale, în rezultatele obținute la învățătura de studenți, în realizările activității productive desfășurate în institute și facultăți.

Se înregistrează de asemenea, perfecționarea cadrului întrecerii „Fiecare A.S.C. — colectiv de

educare prin muncă și pentru muncă a studenților” care a contribuit și contribuie la statornicirea unei atmosfere deschise, tinerești, de angajare și competiție.

Un domeniu viu intrat în dezbaterile Conferinței îl constituie cercetarea științifică studențească, domeniu care a înregistrat noi cote valorice ca urmare a orientărilor și indicațiilor tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU cu privire la creșterea rolului cercetării științifice și tehnologice în procesul de formare multilaterală, complexă și de largă perspectivă a viitorilor specialiști. Astfel, un procent de 61,2 la sută din totalul studenților la zi sînt cuprinși în 4883 cercuri științifice, precum și în colective mixte de cercetare cadre didactice—studenți—specialiști din producție. În perioada dintre cele două conferințe, studenții au abordat 22560 teme de cercetare și proiectare din care 15519 cu aplicabilitate practică, iar 4495 în domeniul cercetării fundamentale, acordându-se mare atenție optimizării raportului dintre cercetarea aplicativă și cea fundamentală.

La cea de-a XIV-a Conferință Națională a cercurilor științifice studențești, manifestare dedicată celui de-al XIII-lea Congres al P.C.R., au fost

prezentate aproape 2500 lucrări științifice, majoritatea acestora cuprinzînd un potențial valoric ridicat.

Ponderea studenților care desfășoară activitate științifică a crescut în această perioadă cu 10 la sută. Practica productivă a studenților a înregistrat o seamă de rezultate în concordanță cu cerințele actuale ale economiei naționale, procedîndu-se în acest scop, la preluarea spre soluționare de către studenți a unor probleme concrete ale producției unităților economice. Se semnalează însă în acest domeniu și o serie de dificultăți datorate corelării necorespunzătoare a cunoștințelor teoretice și necesitățile reale ale producției, programării teoretice a unor cursuri.

În cadrul formelor de pregătire politică, învățămîntul politico-ideologic a contribuit într-o măsură mai mare la însușirea și aprofundarea textelor fundamentale ale partidului și statului nostru. Toate aceste activități au avut și au la bază ideile de excepțională importanță teoretică și practică expuse de către tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la Plenara C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982 și la Consfătuirea pe problemele activității politico-organizatorice din august 1983 care au determinat ridicarea pe o treaptă superioară a muncii politice, patriotice și revoluționare a întregii studențime.

Activitatea cultural-educativă, manifestările din cadrul Festivalului Artei și Creației Studențești, înscrise în cadrul generos al Festivalului Național „Cîntarea României”, s-au amplificat și diversificat, relevînd cu putere caracterul militant angajat al creației studențești. Etapele de masă și zonale ale F.A.C.S. au înregistrat participarea a peste 23000 de studenți în 1031 formații, cercuri și creații literare.

În perioada care a trecut de la precedenta conferință U.A.S.C.R. s-a perfecționat activitatea din cele 284 cămine și 60 cantine studențești, deși mai există în acest domeniu deficiențe de organizare și autogospodărire. Întrecerii „Căminul — școală a vieții și muncii în colectiv” îi revine astfel sarcina intensificării responsabilității individuale a studenților, a educării în spiritul respectului față de normele de conduită socială.

În cadrul activităților sportive și turistice din cadrul „Daciadei” s-a înregistrat participarea a peste 8000 de studenți, precum și o bogată participare studențească la manifestările sportive de performanță, naționale și internaționale organizate sub egida F.I.S.U.

Avînd ca teme principiile politicii externe a partidului și statului nostru, ideile promovate de neobosită activitate a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, proeminentă personalitate a lumii contemporane, organizația noastră revoluționară, care cuprinde 99240 membri ai U.A.S.C.R. — adică 99 la sută din totalul studenților de la zi — acționează neobosit pentru unirea eforturilor studențimii în lupta pentru oprirea agravării climatului politic mondial, pentru înfăptuirea dezarmării generale, în primul rînd a celei nucleare, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte.

Întreaga noastră activitate desfășurată sub conducerea nemijlocită a partidului, a secretarului său general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, trebuie să constituie dovada conștiinței patriotice și revoluționare a tineretului universitar, a capacității studenților de a fi la înălțimea sarcinilor ce-i stau în față și a încrederii de care se bucură în fața întregului nostru popor.

VICTORIE, INDEPENDENȚĂ

(Urmare din pagina 1)

dependenței sale de stat, a adus și el mari jertfe pentru obținerea victoriei asupra fascismului. Forțele patriotice din țara noastră, în frunte cu comuniștii, au participat la mișcarea de rezistență antifascistă iar apoi la insurecția națională antifascistă și antiimperialistă de la 23 august 1944. Arestarea guvernului de dictatură militar-fascistă și formarea unui guvern de uniune națională, din care făcea parte și Partidul Comunist Român, au constituit o surpriză pentru Hitler, singerosul dictator fascist al Germaniei. Ordinul său de a înălțura noul guvern și a-l înlocui cu unul condus de un general progerman n-a putut fi îndeplinit de Hans Friessner, comandantul unităților Wehrmacht-ului din România. Roata istoriei n-a mai putut fi întoarsă de către hitleriștii încă în noaptea de 23 spre 24 august 1944 a început lupta românilor împotriva ocupanților germani. Întreaga noastră armată, împreună cu gărzile patriotice, a acționat cu fermitate împotriva unităților germane, reușind în cîteva zile să elibereze capitala și cea mai mare parte a țării. Intrarea României în războiul antifascist, alături de Uniunea Sovietică

și celelalte țări ale coaliției antihitleriste, a avut un puternic ecou internațional. „Ieșirea României din axă — aprecia Radio Moscova la 27 august 1944 — are o importanță covârșitoare nu numai pentru această țară ci pentru întregii Balcani, deoarece, prin această lovitură se prăbușește întregul sistem de dominație german din sud-estul Europei; însemnătatea acestui din urmă fapt nu poate fi subestimată”

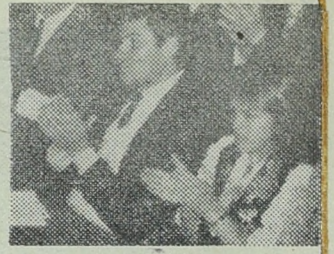
Respingînd, în septembrie, încercarea trupelor hitleriste de a cuceri Banatul, trupele române împreună cu cele sovietice au trecut la lupte pentru eliberarea Ardealului de sub ocupația horthystă-hitleristă. Pînă la 25 octombrie 1944 întregul teritoriu al patriei a fost eliberat. Continuînd eforturile ei militare, țara noastră a participat alături de Uniunea Sovietică la lupta pentru eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei.

Punîndu-și întregul potențial militar și economic în slujba războiului antihitlerist, țara noastră a contribuit cu grele jertfe de sînge la victoria finală împotriva Germaniei fasciste. Peste 170000 de ostași români au murit, au fost răniți sau au dispărut în crîncenele lupte purtate împotriva mășinii de război hitleriste. Vitezele oști române, lup-

tînd umăr la umăr cu unitățile Armatei Roșii, au parcurs peste o mie de kilometri în dispozitivul inamic de la Mureș pînă aproape de Praga. În cursul eroicului lor drum de luptă și de jertfe, militarii noștri au traversat 17 masivi muntoși, printre care munții Bükk, Matra, Hegyalja, Javorina, Tatra Mică, Metalicii Slovaci, au forțat 12 cursuri hidrografice importante, printre care Dunărea și Tisa. Pentru faptele lor glorioase, peste 300000 de soldați și de ofițeri români au fost decorați cu ordine și medalii românești, sovietice, ungare și cehoslovace. Urmînd cu spirit de abnegație lozincă lansată de Partidul Comunist Român „Totul pentru front, totul pentru victorie!”, poporul român a depus un uriaș efort economic pentru a sprijini frontul antihitlerist. După evaluarea specialiștilor, contribuția economică a României la războiul contra Germaniei hitleriste se ridică la circa 700 milioane de dolari. Radio Paris aprecia la 13 ianuarie 1946 că România a adus prin contribuția ei o scurtare a războiului mondial cu cel puțin 6 luni.

Poporul român, cu conștiința mîndriei legitime că a avut o contribuție meritorie la marea victorie asupra fascismului, cinstește a 40-a aniversare a zilei de 9 mai 1945 și a 108-a aniversare a proclamării independenței sale de stat prin noi succese în opera de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate și printr-o amplă activitate diplomatică pusă în slujba promovării păcii și cooperării internaționale.

angajament studentesc

ASOCIAȚIILE STUDENȚILOR - PUTERNICE NUCLEE DE ACȚIUNE REVOLUȚIONARĂ

Desfășurându-se într-o atmosferă sărbătorească, lucrările Forumului tineretului, ale celei de-a XIV-a Conferințe a Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România, au reprezentat un moment de bilanț și angajare fermă a întregului tineret din patria noastră în a înfăptui neabătut politica internă și externă a partidului și statului nostru.

Părinte generos și prieten apropiat al tuturor tinerilor din România, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a fost prezent și cu acest prilej în mijlocul nostru, în inimile și conștiința noastră cu un vibrant manifest revoluționar, expresie grăitoare a grijii statornice și preocupării permanente a partidului și statului nostru pentru creșterea și formarea unui tineret matur, conștient de importanța misiunii istorice pe care o poartă.

Conferința a XIV-a a U.A.S.C.R. s-a constituit ca o tribună de lucru a tinerii generații universitare, permițând un larg schimb de opinii și experiență acumulată în desfășurarea de către toate centrele universitare a unor ample programe privind pregătirea pentru muncă și viață a tineretului studios, evidențind menirea învățămîntului superior în formarea unor cadre temeinic pregătite în baza celor mai noi cercetări ale științei și tehnicii cu o înaltă conștiință revoluționară și un larg orizont cultural, capabili să introducă o nouă calitate în toate domeniile vieții economico-sociale.

Delegații studenților din Institutul Politehnic „Traian Vuia”, alături de întreaga generație universitară, și-au dat aprobarea deplină Documentelor Conferinței a XIV-a a U.A.S.C.R., expresie a unui bilanț rodnic, argument ferm și jalonare clară a modalităților concrete de acțiune ale asociațiilor studenților comuniști în viitor.

În ceea ce ne privește, ne vom mobiliza întreaga energie, la toate nivelurile, vom pune un accent deosebit pe organizațiile A.S.C. din anii de studiu și vom acționa în mod exemplar pentru înfăptuirea mărețelor obiective stabilite de Congresul al XIII-lea al P.C.R. urmînd neabătut minunatul exemplu de faptă și viață, de dăruire revoluționară și patriotism înflăcărat al conducătorului iubit al partidului și statului nostru, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU.

RADU MUNTEANU,
președinte al Consiliului U.A.S.C.
din I.P.T.

FORMAREA OMULUI NOU, CONSTRUCTOR CONȘTIENT AL SOCIALISMULUI

Magistrala cuvîntare a secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, rostită la deschiderea Forumului tineretului constituie pentru noi, generația tînără, un înflăcărat și mobilizator program de muncă și acțiune, o elocventă dovadă a grijii și prețuirii permanente pe care le acordă conducerea superioară de partid și de stat, personal tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, tineretului patriei noastre.

Desfășurîndu-și lucrările în zilele de puternică efervescentă creatoare, cînd întregul popor cinsteste cu noi și mărește fapte de muncă aniversarea a două decenii de la Congresul al IX-lea al P.C.R., anii de lumină ce marchează „EPOCA CEAUȘESCU”, Forumul tineretului a prilejuit un moment de bilanț al muncii și angajării revoluționare a tineretului României socialiste de a participa neabătut cu întregul elan, cu vastul său potențial creator la opera de transpunere în viață a istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea al P.C.R. Vibrantul îndemn adresat nouă, tinerilor, de către secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU de a învăța

cu pasiune, de a ne pregăti temeinic pentru muncă și viață conturează în chip magistral sarcinile de viitor ale întregii acțiuni de pregătire desfășurate în școli și facultăți în direcția formării omului nou, constructor conștient al societății socialiste.

NICOLAE SIGHIȘOREAN,
vicepreședinte al Consiliului U.A.S.C.
din C.U.T., membru supleant al C.C.
al U.T.C.

A FI TÎNĂR ÎN ROMÂNIA DE AZI, A FI CONSTRUCTOR AL ROMÂNIEI DE MÎINE

Imi mai stăruie și acum în minte îndemnul cuprins în magistrala cuvîntare rostită la deschiderea marelui forum democratic al tinerii generații de către secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, chemare adresată nouă, schimbul de mîine al țării, „de a munci, a învăța, învăța, munci și iar învăța, de a face totul (...) pentru a folosi minunatele condiții de viață, muncă și învățatură, pe care ni le asigură societatea socialistă pentru a ne însuși cele mai temeinice și mai noi cunoștințe din toate domeniile. Să ne pregătim pentru muncă și viață, pentru a fi prezenți întotdeauna acolo unde poporul și patria o vor cere.” Iată îndemnul adresat tuturor tinerilor de întiiul om al țării, îndemnul care trebuie să stea drept călăuză în toată activitatea noastră viitoare.

Să fii tînăr în România, să trăiești prezentul așa cum și-l visară înaintașii noștri este un prilej de emoție, bucurie, solemnitate, recunoștință față de ceea ce numim — înglobînd aici eroism, dragoste, pasiune, demnitate umană — „EPOCA CEAUȘESCU”.

Iată de ce ne revine și nouă, studenților din Institutul Politehnic „Traian Vuia” sarcina deosebită de a nu precupeți nici un efort în întreaga noastră activitate, de a acționa permanent în spiritul romantismului revoluționar, de a ne ridica nivelul pregătirii profesionale și politico-ideologice ducînd la îndeplinirea cu succes a sarcinilor ce ne revin din hotărîrile Congresului al XIII-lea al P.C.R. și ale Forumului tinerii generații.

DANIELA POPA,
vicepreședinte pentru activitatea politico-ideologică a Consiliului U.A.S.C. din I.P.T., membru supleant al Comitetului Executiv al Consiliului U.A.S.C.R.

A ÎNVĂȚA ȘI MUNCII PENTRU A DEVENI DEMNI CONSTRUC- TORI AI SOCIALISMULUI ȘI COMUNISMULUI

Conferința a XIV-a a U.A.S.C.R. a reprezentat pentru studenții comuniști din România un moment de referință, merit să contureze cu claritate direcțiile principale de acțiune în vederea participării active la realizarea exemplară a mărețelor directive stabilite de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

Ea a reunit, într-o atmosferă însuflețitoare, de puternic entuziasm, de amplă mobilizare și angajare, reprezentanții legitimi ai studențimii românești, mandatarii ai tineretului universitar din țara noastră.

În magistrala cuvîntare de la deschiderea lucrărilor Forumului tineretului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a subliniat încă o dată importanța muncii studenților comuniști, a cărei esență derivă din necesitatea devenirii noastre ca buni specialiști, prezență activă în toate domeniile de activitate, purtători și promotori ai informației științifice de vîrf, ai ideologiei comuniste și culturii socialiste.

Delegații la Conferința a XIV-a a U.A.S.C.R. au dezbătut cu spirit critic și autocritic, cu responsabilitate și exigență, problemele vieții și muncii studențești. Exprimîndu-și acordul cu documentele aprobate de Forumul ti-

neretului, studenții Universității din Timișoara, prin reprezentanții lor, și-au rostit angajamentul de a da întregii lor activități coordonatele unei munci perseverente, conștiente, responsabile, exigente, pentru formarea tînărului cu o personalitate distinctă, valoros om de știință și cultură, dușman neobosit al superficialității, formalismului și birocratismului, de a-și racorda totalitatea eforturilor lor creatoare la cursul istoric pe care îl străbatem, de a-și însuși spiritul analitic, combativ, gîndirea cutezătoare și vizunea profund științifică.

Facem din îndeplinirea acestui angajament o datorie de conștiință, considerînd că în acest fel răspundem încrederii de care ne bucurăm, chemării tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU de a învăța, a munci și iar a învăța pentru a deveni demni constructori ai socialismului și comunismului.

MARGARETA BIRO,
președinte al Consiliului U.A.S.C.
din Universitate, membru al
Consiliului U.A.S.C.R.

PACEA - IMPERATIV MAJOR PENTRU PROGRES ȘI CIVILIZAȚIE

În drumul către înfăptuirea destinului fericit al țării, secretarul general al P.C.R., tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU ne-a făcut înalta onoare de a ne implica direct pe noi, tinerii, în eforturile întregii națiuni. Ne bucurăm de permanentă grijă, de o neobosită atenție din partea conducătorului iubit al partidului, iar aceasta stimulează și mai mult dorința noastră de a contribui cu întreaga noastră capacitate de muncă, cu toate forțele vîrstei noastre la promovarea progresului multilateral al patriei.

Învățămîntul superior românesc este situat la un înalt nivel calitativ, fapt care face ca un număr tot mai mare de tineri din alte țări să-și desăvîrșesc în România studiile universitare.

În sala Conferinței a XIV-a a U.A.S.C.R. s-a formulat chemarea pentru unirea forțelor democratice studențești de pretutindeni în vederea realizării unei lumi mai bune și mai drepte, pentru triumful păcii.

SZABO VILHELM,
vicepreședinte al Consiliului U.A.S.C.
din I.P.T., membru supleant al
Consiliului U.A.S.C.R.

PREGĂTIREA PROFESIONALĂ - FACTOR ESENȚIAL AL DEVENIRII CA BUNI SPECIALIȘTI

Lucrările Conferinței a XIV-a a Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România s-au desfășurat într-o atmosferă de entuziasm și înalt patriotisme, sub semnul orientărilor și indicațiilor de covîrșitoare importanță cuprinse în cuvîntarea rostită la deschiderea Forumului tineretului de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. Din multitudinea de probleme discutate, într-o atmosferă de puternică angajare a tineretului universitar pentru transpunerea în viață a Hotărîrilor Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, un loc important l-a avut pregătirea profesională și politico-ideologică, calitatea acestei pregătiri. Trebuie să fim conștienți că de pregătirea noastră depinde în bună măsură realizarea sarcinilor și obiectivelor trasate de către marele forum al comuniștilor, obținerea unor produse cu calități superioare și odată cu aceasta creșterea competitivității acestor produse pe piața internațională; de asemenea, în contextul economisirii energiei și materiilor prime, este necesară rea-

lizarea unor produse cu cantități mai mici de materii prime, dar care au încorporate cantități mai mari de „materie cenușie”. Pentru realizarea acestor obiective se impune, în primul rînd, ridicarea calității pregătirii profesionale a tuturor studenților, în strînsă legătură cu aceea a pregătirii politico-ideologice, deoarece un specialist, pentru a fi util societății noastre, trebuie să cunoască obiectivele pentru a ști în ce direcție să-și orienteze cercetările.

HANS FURMAN,
membru supleant al Consiliului
U.A.S.C.R.

SPRE GLORIA ETERNĂ A ROMÂNIEI SOCIALISTE

Cu inima plină de bucurie și satisfacție, cu profundă emoție, aș vrea să aduc acum și aici gîndul nostru curat de-a munci mai mult, mai bine, mai spornic și mai temeinic, fiind încă sub impresia puternică a magistralei cuvîntări rostită de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la deschiderea marelui Forum al Tineretului.

Puternic mobilizați, noi, studenții întregului Consiliu al U.A.S.C. din Institutul Agronomic Timișoara, vom trece la transpunerea în viață a gîndirii novatoare a secretarului general al Partidului Comunist Român, la realizarea cerințelor actualei etape, avînd o puternică bază materială, astfel încît prin romantismul nostru revoluționar să încercăm să ne aducem pe deplin contribuția la formarea unui specialist de tip nou, capabil să contribuie la înfăptuirea noii revoluții agricole, și toate acestea în spiritul ardent al dragostei față de glia străbună, spre gloria eternă a României socialiste.

MIRELA CÂRPANU,
președinte al Consiliului U.A.S.C.
din Institutul Agronomic, membru
al Consiliului U.A.S.C.R.

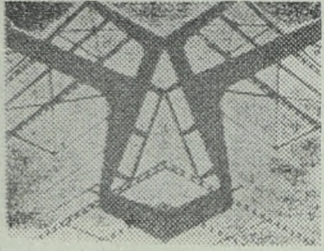
NOI, GENERAȚIA „EPOCII NICOLAE CEAUȘESCU”

Orice eveniment trăit poartă o triplă semnificație temporală: trecută, prezentă și viitoare. Deci sîntem, indiferent că ne aflăm la vîrsta abecedarului, la cea a uniformei de licean ori la cea a studenției, ancorați cu toată ființa noastră în această tridimensionalitate. Spun aceasta pentru că noi, tinerii, înregistrăm într-un fel specific vîrstei prezentul, trecutul și mai ales viitorul.

În cuvîntarea secretarului general al P.C.R., tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, rostită la deschiderea Forumului tinerii generații, se stabilesc sarcinile ce revin tinerilor din patria noastră pentru ca sub conducerea partidului să participe activ la realizarea programelor de dezvoltare economico-socială a patriei. Aprecierile și indicațiile date de secretarul general al partidului se constituie într-un adevărat program de muncă și viață pentru milioanele de tineri și copii ai patriei, care își regăsesc în acestea cele mai înalte aspirații și idealuri, largi posibilități de afirmare în procesul complex de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al prezentului și viitorului luminos al țării.

Pentru studenții României moderne, realizarea acestui program de muncă și viață depinde în mod hotărîtor de devotamentul, de pregătirea noastră, de însușirile și pasiunea cu care noi, generația născută odată cu Congresul al IX-lea al P.C.R., generația „Epocii NICOLAE CEAUȘESCU”, trebuie să dăm dovadă.

DORU PLEȘA,
membru al Comisiei centrale
de cenzori a U.A.S.C.R.

studentia dincolo de anfiteatre

PIUNTE DE VEDERE

- Conturați o posibilă imagine
de viitor a Complexului studentesc.

NICOLAE SIGHIȘOREANU, vicepreședinte cu probleme educative în cămine, cantine și asistență socială a studenților al Consiliului U.A.S.C. din Centrul Universitar: Vorbind despre complexul viitorului nu pot omite un lucru: orice referire la salturi calitative este automat însoțită de necesitatea unor profunde mutații în planul conștiinței locatariilor complexului studentesc. Cum altfel aș putea pune problema îmbunătățirii sistemului actual de autogospodărire?

Zugrăveala în cămine, repararea și modernizarea instalațiilor sanitare, a circuitelor electrice, sînt laturi ale activității unui serviciu tehnic unificat, care să acționeze în strînsă colaborare cu comisia socială și Comitetul studentesc de complex.

Și ar mai fi altele și altele de făcut! Imaginîndu-mi complexul viitorului mă gîndesc de fapt la cum ar fi mai bine să arate el azi. Poate într-un viitor nu prea îndepărtat studenții vor fi cazați în aceeași cameră pînă la absolvirea facultății (lucru absolut posibil însă ignorat), poate...

IOAN EIE, președintele Comitetului studentesc de complex: Orice apreciere legată de viitor trebuie să aibă la bază dinamica progresului cotidian. Prin prisma acestui aspect complexul studentesc va înregistra cu siguranță un puternic salt calitativ în ce privește condițiile de studiu și recreere oferite studenților.

Lărgirea bazei tehnico-materiale destinate învățămîntului va duce la construirea unei moderne case de cultură a studenților în perimetrul complexului, la amenajarea unor terenuri de sport și a unei baze de odihnă și agrement destinate în exclusivitate studenților. Va spori gradul de confort din cămine, în paralel cu ridicarea nivelului de conștiință civică a locatarilor.

IAVOR RADOVANOVIC, președintele cîminului 14 C: Complexul studentesc al viitorului? Nimic mai simplu! Un orașel cu toate cele necesare: casă de cultură, baze sportive, unități de alimentație publică, containerele de gunoi sînt schimbate zilnic, mașinile sînt parcate numai în locurile destinate acestui scop, iar studenții de serviciu la poartă au la dispoziție interfoane pentru comunicare cu locatarii.

Celor ce servesc masa la cantină le este pusă la dispoziție o listă cuprinzînd cinci-șase meniuri zilnic, alegerea făcîndu-se după preferință. Familiștii sînt cazați în garsoniere confortabile, pentru copiii acestora existînd și o creșă în imediata apropiere.

O agenție de bilete oferă studenților bilete cu preț redus la toate manifestările culturale-sportive care au loc în Timișoara.

În fine, toate reparațiile necesare în cămine sînt făcute în cel mai scurt timp posibil.

A consemnat
ILIE LAUDAT

Brigada artistică „Bum” a studenților Facultății de Mecanică din Cluj-Napoca — din nou excelentă în spectacolul din cadrul Zilelor umorului studentesc de la sala „Olimpia” (1 aprilie). ● Se pare că apelurile din „Panoramic” au avut ecou: la clădirea Facultății de Tehnologie Chimică se poate ajunge de curînd în mod civilizât, călcînd pe alei pietruite. Numai că de-acum problema ce se pune e să fie dezvățați studenții a mai folosi bătoritele poteci prin iarbă...

● Salutăm cu neîntîrziată bucurie debutul în volum a trei dintre statornicii colaboratori ai revistei noastre: Viorel Marineasa, Mircea Pora și Gheorghe Secheșan. Cartea, apărută în colecția de proză scurtă contemporană a Editurii „Folclor”, reunește sub titlul „Drumul cel mare” semnăturile a cinci prozatori (celor trei li se mai adaugă Aquilina Birăescu și Constantin C. Platon), coperta volumului amintind de o memorabilă scenă din filmul „Papillon” și de o teribilă învinovățire. Les desigur de sub incidența acesteia cei cinci autori...

● „Poezia” se numește „Scurt-circuit” și se află afișată la gazeta „Sirynx” a Institutului de Medicină: „Un fulger plîngînd te-a aruncat / Departe de mine / Fiindcă tu ai umblat în sufletul meu / Iar eu am uitat să-ți fac protecția muncii” (Oprea Tudor, I.M.G.). Curat scurt-circuit!

● „Fascinația cuvîntului” s-a numit întîlnirea cu publicistul și scriitorul Teodor Bulza ce a avut loc în 16 aprilie la Institutul de Medicină. ● În legătură cu concursul de admitere ce va avea loc în iulie 1985 rectoratul Universității anunță că „în revista Forum a Ministerului Educației și Învățămîntului, nr. 2/1985, se vor publica manualele.” Ne grăbim, în consecință, să facem cunoștința propunerii pentru Cartea recordurilor, respectivă revistă fi-va cu siguranță de cîteva zeci de kilograme. ● În cadrul cercului de presă al Casei de Cultură a Studenților, care își propune începînd cu acest semestru o lărgire a sferii sale de activități, a avut loc joi, 18 aprilie, o interesantă dezbatere pe tema „Cotidianul în artă”, avîndu-i ca invitați pe actorul Gheorghe Stana, pe pictorul Simion Lucaciu și pe muzicologul Ovidiu Giulezan. ● Continuu la Facultatea de Construcții expunerile de istorie a religiilor susținute de lectorul Ioan Mureșianu. ● Am primit din partea Catedrei de construcții civile, industriale și agri-

cole a Facultății de Construcții invitația de a participa la o seară cultural-educativă a cărei principală menire a fost aceea de a-l familiariza pe viitorii absolvenți ai secției C.G.I.A. cu exigențele producției, precum și cu cîteva dintre posibilitățile lor locuri de muncă viitoare. Expunerile ținute de cîteva directori ai unor întreprinderi timișorene de profil au fost urmate de un reușit program distractiv. Ideea ce a stat la baza acestei acțiuni merită a fi preluată și de alte facultăți. ● Iată ce se întîmplă cînd o singură persoană suplinește munca unui colectiv de redactare a unei gazete de perete (o face Simona Tincu la afișierul căminelor 1 și 2 ale Medicinii — „Căminul,

PANORAMIC STUDENTESC

școală a muncii și vieții comuniste”): „Evoluția și revoluția exteroară a universului lăuntric (sic) al omului sînt iluzorii dacă nu se produc schimbări și răsturnări similare și în intimitatea naturii umane...” În concluzie, „Atunci omul va fi mult mai fericit și mai liber dispersat (sic!), de enigme de prejudecăți (sic!) de enigme (sic!!!), de spaime.” Chemați medicul! ● Semnalată încă înaintea apariției în librării, cartea cercetătorilor științifici timișoreni Horia Ciocărlie, secretar al Consiliului U.A.S.C. din Centrul Universitar, Petru Eleș (vicepreședinte pentru activitatea profesional-științifică în același Consiliu) și Ioan Balla, despre limbajele Pascal, Pascal concurent și implementarea lor pe calculatoarele românești reprezintă o contribuție însemnată într-un domeniu al creației științifice de vîrf și un exemplu remarcabil de felul cum se pot îmbina cu bune rezultate activitatea obștească și cea de cercetare. ● Foarte interesantă, de citit între două plicicoase cursuri, este gazeta „Concurs” a Facultății de Științe ale Naturii. De pildă, la rubrica de curiozități sîntem întrebați, între altele, dacă știam că „Într-una din piramidele egiptene

s-a descoperit de curînd în sarcofagul soției unui faraon mumia prietenului din copilărie al faraonului?” Știam doar că prietenul la nevoie se cunoaște... ● Două interesante expoziții au fost deschise în holul Universității: cea documentar-bibliofilă „Literatura în documente” (din fondul bibliotecii prof. univ. dr. Ion Iliescu) și cea de afișe intitulată „Grand oeuvres, Grand causes — exposition réalistes par le Comité national Victor Hugo” cu ocazia centenarului morții marelui scriitor francez. ● Semnalăm o lăudabilă inițiativă la secția Energetică a Facultății de Electrotehnică: recent au fost afișate în „premieră” topurile studenților din anii I—V, alcătuite pe baza rezultatelor profesionale obținute de la intrarea în facultate. Se așteaptă urmările sub forma unei spori a emulației și a notelor în sesiunea din vară. ● De la o vreme, ziarul „Drapelul roșu”, îndeobște atît de zgîrcit cu spații tipografice, publică, duminică de duminică, sub semnătura lui Sergiu Sihar, un... foileton science-fiction destinat după toate aparențele preșcolariilor. Prin intermediul roboțelului său, trimis pe teren să „constate” în locul semnatarului, S. S. are impresia că descoperă America. Iată-l în complexul studentesc: „...eroul nostru Chiriță (robotul — n.n.) dădu cu ochii de o insolită ciudățenie (sic!) arhitecturală: pe frontonul (vezi „Dicționarul de neologisme”! — n.n.) blocului Cămin (sic) studentesc nr. 22 (virgulă — n.n.) și anume pe pervazurile ferestrelor, „crescuseră” (din nou, virgulă) cum s-ar zice, peste noaptea, tot soiul de „ornamente...” La sfîrșitul acestei îngrămădeli de agramatism, neologisme utilizate aiurea, fraze oligofrene și expresii pleonastice scrie imperturbabil... „va urma”. ● Frumoase paginile despre faza zonală timișoreană a Festivalului Artei și Creației Studentești apărute în revista studenților craioveni — Mesaj comunist. Frumoase și elogiile pe care și le aduce sieși Adina Mavrodin prin gura criticului Liviu Ciocărlie. ● În 21 aprilie, Cenaclul „Pavel Dan” al Casei de cultură a studenților i-a avut ca invitați pe criticul Lucian Raicu și pe scriitoarea Sonia Larian. Obiectul întîlnirii: personalitatea și opera lui Sorin Titel. ● Apropo: a fost lansată ideea ca cenaclul să ia numele marelui bănățean de curînd dispărut. Un gest pe care l-am saluta cu bucurie!

L.T.&K. ■

CĂTRE REDACȚIA REVISTEI „FORUM STUDENTESC”

Răspundem la nedumerirea apărută în revista FORUM STUDENTESC nr. 1 (97) din luna martie 1985 la rubrica „PANORAMIC STUDENTESC” privind conferința pe teme de specialitate cu titlul „Unele aspecte privind construcția și întreținerea drumurilor în Italia”, care a avut loc în cadrul C.N.I.T., comisia județeană Timiș, în sala F1 de la catedra noastră pe data de 12 martie 1985 și ținută de către tovarășul ing. Nicolae Ionescu din Direcția Drumuri și Poduri Timișoara.

Vă mulțumim pentru faptul că ați consemnat această acțiune care se desfășoară la noi regulat, cu sprijinul organizației de bază P.C.R. și Comisiei județene Timiș a C.N.I.T.

Cu privire la conferința în speță vă informăm că tovarășul ing. Ionescu Nicolae a efectuat un stagiu de specializare în Italia și a expus, comparativ cu tehnologiile folosite la noi în țară, unele dintre tehnologiile folosite la construcția și întreținerea drumurilor în Italia, ceea ce se consideră util pentru specialiștii din domeniul rutier.

La nedumerirea din revistă „Pe-ale noastre le cunoaștem!...” răspunsul nostru este pozitiv.

Noi ne străduim să cunoaștem și credem că în bună măsură reușim să fim la curent cu problemele rutiere din țara noastră iar în cadrul ciclului de conferințe pe teme rutiere pînă în prezent au fost prezentate 21 conferințe de către specialiștii din diverse unități de producție, institute de cercetare și proiectare din țară, dezbătînd amplu probleme complexe pe care le ridică construcția și întreținerea drumurilor din România.

Dintre temele prezentate amintim: — „Tratamentele bituminoase în tehnica rutieră” prezentată de către tov. ing. Laurențiu Stelea, directorul D.D.P. Timișoara;

— „Sistemizarea orașelor, teritoriilor și problema circulației rutiere” prezentată de către tov. dr. ing. Mircea Velica, filiala I.C.P.T.T. Timișoara;

— „Proiectarea, construcția și programul de dezvoltare a autostrăzilor în România” prezentată de către tov. ing. Gheorghe Chirișescu, inginer șef I.P.T.A.N.A. București;

— „Accidente tehnice în construcția podurilor” prezentată de către tov. ing. Aurel Achimescu, directorul A.D.P. Timișoara;

— „Ranfarsarea complexelor rutie-

re nerigide cu îmbrăcăminți din beton de ciment” prezentată de către tov. ing. Gheorghe Burnei, D.D.P. Timișoara;

— „Folosirea geotextilelor în tehnica rutieră” prezentată de către tov. dr. ing. Vasile Strungă, I.C.P.T.T. București;

— „De la construcțiile din pămînt la betonul precomprimat” prezentată de către tov. prof. dr. doc. ing. Ioan Filimon, I.P., „T.V.” Timișoara;

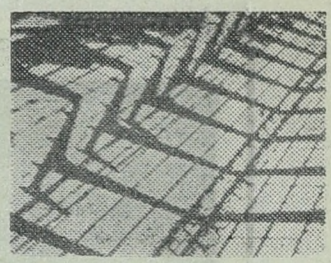
— „90 de ani de la inaugurarea podului Cernavodă” prezentată de către tov. academician Dan Mateescu, I.P., „T.V.” Timișoara;

— etc.

Vă mulțumim încă o dată pentru că ați găsit spațiu să vorbiți și despre acțiuni care se desfășoară în cadrul catedrei noastre.

Am fi bucuroși dacă am avea plăcerea să primim vizita colaboratorilor dv. pentru a analiza modul cum studenții și cadrele didactice se ocupă în mod insistent pentru a cunoaște și a contribui la dezvoltarea tehnicii rutiere românești.

Timișoara, 20 aprilie 1985
Șef de catedră,
Prof. dr. ing. LAURENȚIU NICOARĂ

OMAGIU LIMBII ROMÂNE

— Stimată tovarășă Lucia Atanasiu, ați fost președinta Concursului profesional-științific studentesc de limba și literatură română, etapa finală. Vă rugăm să ne spuneți cum a fost conceput concursul la Timișoara?

— Organizat de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România, Concursul profesional-științific de limba și literatură română, în etapa sa finală, a avut loc la Timișoara, în zilele de 26-27 aprilie 1985. Conducerea Facultății de Filologie s-a preocupat din timp de difuzarea programelor analitice în toate centrele universitare și de toate problemele organizatorice implicate, în primirea și cazarea participanților, în asigurarea unui program plăcut și instructiv pentru cei 82 de concurenți.

După deschiderea festivă din Aula Universității, studenților li s-a prezentat expoziția bibliofilă Istoria literară românească în imagini, organizată de către prof. dr. Ion Iliescu în holul Universității. În după amiaza aceleiași zile, studenții au fost conduși prin municipiul Timișoara, iar seara a avut loc în Aula Magna un spectacol distractiv susținut de actori ai Teatrului Național din Timișoara. A doua zi, înaintea festivității de premiere, participanții la concurs au vizionat spectacolul A zidi, zidire al Seminarului de etnologie și folclor, condus de lector dr. Vasile Crețu, iar după masa li s-a oferit posibilitatea de a vizita Muzeul Banatului și Stațiunea Buziaș.

Menționez că în rezolvarea tuturor problemelor am găsit un sprijin eficient în Consiliul Asociației Studenților Comuniști al Facultății de Filologie, în mod deosebit în persoana secretarului acestuia, Marian Rotaru, student în anul al II-lea.

— Care sînt rezultatele concursului și care este locul studenților timișoreni în acest concurs?

— Filologii timișoreni s-au situat pe locul întâi*, în această competiție ce a reunit studenți foarte buni pe centrele universitare menționate. Pentru a vă convinge de valoarea participanților, luați Caietele Eminescu, volumul V, apărut recent la Iași și citiți studiile studenților Bolog Christian (Cluj-Napoca), Pompiliu Crăciunescu (Timișoara), Lucia Crăcană sau Lăcrămioara Dincă (Iași), Adina Mavrodin (Craiova). Și să nu uităm că mulți dintre concurenții premiați sînt foști elevi cîștigători ai Olimpiadei de limbă și literatură română.

— Înainte de a încheia interviul vă rugăm să precizați secțiunile concursului și prin care cadre didactice au fost reprezentate centrele universitare. Vă solicităm de asemenea câteva observații despre lucrările participanților și propuneri pentru viitoarele concursuri.

— Participanții au fost grupați, încă de la etapa locală, în cinci secții: Limba română la anii I și II, Literatura română și Teoria literaturii la anii I și II și Limba și literatura română la anii I-IV. Birourile secțiilor au cuprins cadre didactice din toate Universitățile participante la concurs: București (prof. dr. Emanuel Vasiliu, asist. Gh. Frăncu), Iași (lector dr. Noemi Bomher), Cluj-Napoca (lector dr. Silvia Tomuș), Timișoara (prof. dr. Vasile Șerban, prof. dr. Virgil Vintilescu, conf. dr. Ion Muțiu, conf. dr. Ion Neață, conf. dr. Dumitru Crașoveanu, lector dr. Partenie Murariu, lector dr. Domnica Gheorghiu, lector dr. Rodica Popescu, lector dr. Iosif Cheie, lector dr. Doina Comloșan), Craiova (lector dr. Doina Negomireanu). Birourile secțiilor au întâmpinat greutăți în fixarea subiectelor, deoarece s-a constatat existența unor diferențe în parcurgerea programelor analitice, din cauza perioadelor de practică diferite de la o facultate la alta. S-a propus să se studieze posibilitatea desfășurării etapei naționale înainte de intrarea în sesiunea de examene, iar centrul universitar organizator să elaboreze o programă analitică și o bibliografie unitară.

Cu câteva excepții, lucrările au dovedit buna pregătire a candidaților, majoritatea acestora corespunzînd cerințelor programei, studenții dovedind o bună informare și o corectă redactare. Avînd însă în vedere punctajele minime (Limba română — anul I: 15 puncte, anul II: 12 puncte; Literatura română și Teoria literaturii — anul I: 10 puncte, anul II: 4 puncte; Limba și literatura română anii I-IV: 12 puncte), se impune ca facultățile să facă o mai atentă selecție a studenților pentru etapa finală.

POMPILIU CRĂCIUNESCU

* Rezultatele filologilor timișoreni sînt următoarele:

Secția I. Limba română, anul I. Premiul I: Mirela Ioana Radu; Premiul II: Emilia Botezatu; Premiul special al S.S.F.: Rodica Oală. Secția a II-a. Limba română, anul II. Premiul III: Petruța Rambu; Premiul special al S.S.F.: Georgeta Iancu; Mențiuni: Daniela Crișan și Karin Stanciu. Secția a III-a. Literatură română și Teoria literaturii, anul I. Maria Subi; Premiul III: Claudia Mihalcea; Mențiune specială a S.S.F.: Andrei Bodiu. Secția a IV-a. Literatură română și Teoria literaturii, anul al II-lea: Premiul I: Pompiliu Crăciunescu; Premiul special al S.S.F.: Claudiu Arieșan; Mențiuni: Janina Flueraș, Laura Mureșan și Claudia Balla.

CONCURSUL PROFESIONAL-ȘTIINȚIFIC ȘI SPORTIV AL INSTITUTELOR DE MEDICINĂ

Dedicată celei de-a XIV-a Conferințe a U.A.S.C.R. și incluse în calendarul acțiunilor consacrate sărbătoririi Anului Internațional al Tineretului, întrecerile profesional-științifice și sportive ale Institutelor de medicină, adunate sub genericul „Medicinadei” și-au sărbătorit „premiera” la Timișoara, orașul în care a prins rădăcini pentru prima oară ideea unei astfel de competiții. Și pentru ca satisfacția să fie deplină, reprezentanții I.M.T. au ocupat primul loc atât în clasamentul general al concursului, cit și separat, pe domenii — profesional-științific, respectiv sportiv — urmați în ordine de reprezentanții I.M.F. București, Facultății de Medicină Craiova, I.M.F. Cluj-Napoca, I.M.F. Iași și I.M.F. Tg. Mureș.

Faza finală a concursului profesional-științific în profil medico-farmaceutic, veritabil corolar al muncii și pasiunii pentru profesiunea aleasă, s-a desfășurat pe opt secțiuni — Anatomie, Fiziologie, Propedeutică stomatologică, Chimie farmaceutică, Medicină internă, Botanică, Chirurgie și Obstetrică-Ginecologie —, angrenînd în sălile de concurs aproape 200 de studenți și studențe. Seriozitatea în studiu, temeinicia cunoștințelor acumulate și etalate de studenți și nivelul calitativ ridicat al concursului, dublate de o exigență sporită a comisiilor de corectori, au fost câteva repere majore, surprinse în discursul rostit cu ocazia festivității de închidere a concursului de către prof. dr. Mihai Dragomirescu, prorector al I.M.T.

La bilanțul final, în favoarea timișorenilor s-au putut număra patru premii întîi, două premii doi, trei premii trei, șase mențiuni și două premii speciale. Dintre protagoniștii concursului s-au remarcat: Marcel Știubei (I.M.T.), cîștigător al secțiunii de Anatomie, Edgar Gelber (I.M.F. Iași), la Fiziologie și Mircea Botoca (IMT), la Medicină internă, Institutul de Medicină București, prin studențele Carmen Roșca și Verona Burlacu, și-a adjudecat primul loc la Chimie farmaceutică și Botanică, iar medicinștii din Bănie au dominat secțiunea de Chirurgie, devansînd pe colegii lor timișoreni — Liviu Iovănescu (premiul III) și Adriana Horvath (mențiune). Cinci sutimi de punct l-au despărțit pe Vladimir Lazăr (I.M.T.) de cîștigarea premiului I la Fiziologie; o formulă în plus sau o trimitere spre alt mecanism fiziologic.

Firește, stomatologia timișoreană și-a confirmat tradiția, ocupînd primele locuri la disciplina de Propedeutică I prin Ștefan Stratul și Cristina Petrescu, și Propedeutică II prin Grațiana Anton și Dieter Weckerle.

În paralel, sub emblema Cupei Institutelor de Medicină și Farmacie s-au desfășurat concursurile sportive la cinci ramuri: atletism (b-f), tenis de masă (b-f), volei (f), baschet (f) și handbal (b). Derulate sub semnul echilibrului, întrecerile au polarizat atenția unui număr mare de studenți, iubitori ai sportului. Confirmînd tradiția, gazdele au cîștigat primul loc în clasamentul sportiv, devenind posesorii de drept ai Cupei I.M.F. prin cîștigarea ei pentru a treia oară.

Dacă la handbal băieți, echipa I.M.T. a realizat un galop de sănătate în compania principalelor contracandidate — 20-14 cu I.M.F. București, 6-0 (!) cu I.M.F. Iași și 15-8 cu Fac. Medicină Craiova — meciuri în care Bucuraș, Doru Higea și Florin Vasile au fost artizanii victoriilor; la volei fete reprezentantele noastre au fost obligate să se solicite serios pentru a-și depăși adversarele (2-1 la seturi cu I.M.F. București și I.M.F. Iași). La tenis de masă trioul format din Bernhard Braun, Gheorghe Pitic și Heana Viorel nu a putut face față bucureștenilor Dan Richeter, Farhad Parandeh și Doina Frinculească, ei cînd cu 1-4 partida și, în final, locul I. Atletismul a dat cîștig de cauză pentru a doua oară consecutiv clujenilor în frunte cu L. Sălăjan, cîștigător al concursului individual (367 p.). Atletii I.M.T. au ocupat un meritos loc II în clasamentul pe echipe, acesta fiind realizat prin contribuția Rositei Jordan, cîștigătoarea probelor de viteză 100 m și fond, ocupanta locului secund în clasamentul individual feminin cu 381 p., devansată de Claude Mongosse (I.M.F. București) cu 395 p. Cîștigătorului ediției precedente, timișoreanul Nicolae Balaci, i-au lipsit 14 puncte pentru a urca pe cea mai înaltă treaptă a podiumului. Concursul de baschet feminin a avut o evoluție previzibilă, aducînd al doilea loc I studenților de pe malul Someșului. În meciurile decisive, clujencele au întrecut reprezentativele I.M.F. București cu 57-43 și ale I.M.T. cu 62-32.

Prin însumarea punctelor acumulate, s-a întocmit clasamentul final la sport: I. I.M.T. — 28 p.; II. I.M.F. București 26 p.; III. I.M.F. Cluj-Napoca — 24 p.; IV. I.M.F. Iași; V. Facultatea de Medicină Craiova; VI. I.M.F. Tg. Mureș.

A XI-a ediție a Cupei I.M.F. (sau, dacă vreți, Medicinada I) și-a închis porțile, înscriindu-se printre amintiri și rezultate de arhivă.

GABRIEL BAIULESCU

AGRONOMIADA '85

Timp de trei zile, la sfîrșitul lunii martie, și-au disputat, la Cluj-Napoca, înfîietatea cei mai buni studenți reprezentanți ai celor patru institute agronomice din țară și ai Facultății de Agronomie din Craiova.

Din păcate evoluția timișorenilor a fost modestă, ei nerezînd să depășească mediocritatea în care se complac de la o vreme.

Concursul profesional-științific, desfășurat la șase discipline de învățămînt a dat cîștig de cauză reprezentanților Institutului Agronomic „Nicolae Bălcescu” din București, urmați în ordine de ieșeni și gazde.

Competițiile sportive, care s-au derulat atît pe stadionul „Victor Babeș” cit și în sala sporturilor din localitate, au reliefat încă o dată superficialitatea în pregătirea (poate și selecția!) lotului nostru, saltul de pe locul I anul trecut la locul al III-lea anul acesta fiind o elocventă mărturie. Au cîștigat clujenii, urmați de bucureșteni.

Dincolo de toate aceste sincope în comportarea delegației noastre se impun totuși unele evidențieri: Marius Stoica (premiul II), Ioan Cocircă, Ioan Bodală, Paul Bărbuceanu (mențiuni) — în întrecerea profesional-științifică și Dan Dragomir, Eugenia Pasca (locul I), echipele de fotbal, volei și dublu mixt tenis de masă (locul II) — în probele sportive.

Puțin, foarte puțin. Sînt necesare credem, urgente analize și planuri de măsuri la nivelul resorturilor profesional (mai ales) și sport-turism ale Consiliului U.A.S.G. din institut pentru ca la edițiile viitoare ale Agronomiadei Institutul Agronomic să ocupe poziția la care li dau dreptul excelentele condiții de pregătire puse la dispoziția studenților săi.

ILIE LAUDAT

«TRAIAN LALESCU»

Studenții timișoreni ai Facultății de Construcții, anul II, participanți la faza națională a concursului „Traian Lalescu”, disciplina Rezistența Materialelor, au obținut rezultate care situează Timișoara pe primul loc între centrele universitare, toți cei șase participanți văzîndu-și încununată de succes eforturile.

Astfel, premiul I al M.E.I. a revenit studentului Băilă Septimie (I C); premiul II al Comisiei tensiometrice — Ivan Adrian (C.C.I.A.); mențiunea I a M.E.I. — Pinteș Ioan (C.C.I.A.); mențiunea II M.E.I. — Telembici Valentin (I.C.); mențiunea I A.S.C. Galați — Jeleznyk Zoltán (C.C.I.A.); mențiunea II A.S.C. Galați — Sitar Marius, celelalte distincții acordate revenind studenților bucureșteni și ieșeni.

ANA NENITĂ

ȘTIINȚE ECONOMICE

Anul acesta, pentru studenții Facultății de Științe Economice faza națională a concursului profesional-științific s-a desfășurat la București, în perioada 19-21 aprilie. Au participat un număr de nouăsprezece studenți timișoreni la cinci secțiuni: Conducerea, organizarea și planificarea unităților economice, Economie și politică agrară a R.S.R., Contabilitate și informatică de gestiune, Finanțe, credit și circulație bănească și Planificare, investiții. Rezultatele studenților timișoreni confirmă nu numai seriozitatea în pregătire și înalta conștiință a necesității însușirii tuturor cunoștințelor predate, dar ele mai reflectă și munca intensă desfășurată de cadrele didactice ale acestei facultăți pentru pregătirea actualilor studenți în vederea desfășurării unei munci de calitate în momentul intrării în producție.

Pe ansamblu Facultatea de Științe Economice a ocupat locul al doilea, după A.S.E. Iată rezultatele timișorenilor:

Conducere, organizare și planificare a unităților economice: Cristian Stoica (III E.I.) — mențiune; Economie și politică agrară a R.S.R. Hagiu Anisoara (III C.E.A.) — mențiune; Contabilitate și informatică de gestiune. Contri Emilia (III F.C.) — premiul I; Finanțe, credit și circulație bănească. Donath Liliana (III F.C.) — premiul special al juriului; Planificare și investiții. Mărășescu Alexandrina (IV F.C.) — premiul II, Ocolășan Mirela (III E.I.) — premiul III, Liciu Angela (IV F.C.) — premiul III.

CORINA IGNAT

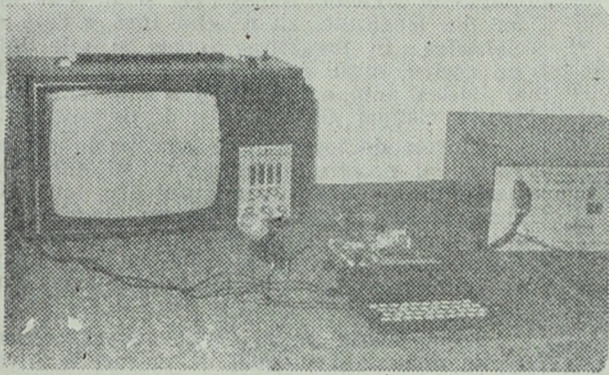
PAGINA REALIZATĂ DE MEMBRII CERCULUI DE PRESĂ

Cercetarea la ea acasă

Ce știți despre robotul telefonic?

Directivele Congresului al XIII-lea al partidului, fundamentînd întreaga dezvoltare economică-socială a țării în viitorul cincinal, precum și în perspectivă pînă în anul 2000, înseamnă implicit o aducere în prim plan a programelor de dezvoltare a cercetării științifice și introducerea progresului tehnic, program la care școala superioară s-a aliniat încă din primele momente, demonstrînd un uriaș potențial de inventivitate și creație, conectat la amplul efort de intensificare a cercetării științifice și dezvoltării tehnologice de accelerare a progresului tehnic în toate ramurile economiei.

Rezultatele obținute în cadrul cercului de Electronică aplicată (condus de asistent inginer Lorin Fortuna) de către studenții din anul II Electronică și Telecomunicații ai Facultății de Electrotehnică reprezintă finalizarea unui îndelungat proces de cercetare științifică materializat prin cîteva realizări de excepție, unele dintre ele constituindu-se în premiere la nivel național.

Astfel, proiectarea și construirea de către Sorin Panu și Marius Ilica a unui robot telefonic utilizînd în cea mai mare parte componente electronice românești, constituie de pe acum o „carte de vizită” pentru cei doi tineri inovatori. Prețul de cost scăzut, consumul redus precum și manipularea simplă fac ca trecerea în producția de serie să rămînă numai o problemă de timp.

În cadrul acelorași preocupări din domeniul telefoniei se înscrie și „Telefonul cu memorie și tastatură digitală” avînd încorporată în memorie o carte de telefon, conținînd numele și adresele

abonaților. Apelul se face prin înscrierea numelui abonatului direct în memorie asigurîndu-se și reținerea numărului dorit pentru a putea fi repetat la nevoie.

Utilitatea sa este imediată, el ușurînd munca în cadrul secretariatului, reprezentînd deci instrumentul ideal al secretarei viitorului.

Realizat la cererea Centrului de Psihologie infantilă Timișoara, „Aparatul pentru reeducarea handicapărilor auditivi” avînd la bază analiza spectrală a sunetului va contribui în mod hotărîtor la micșorarea numărului acestora.

Autorul lui, Mircea Chilișan, a dus la bun sfîrșit o temă de cercetare abandonată inițial și merită în acest sens toate felicitările.

De o mare și imediată aplicativitate în medicină se bucură lucrarea „Analiza, eșantionarea și memorarea semnalelor video pe calculator” a studenților Liviu Bogdan și Mircea Chilișan realizată în cadrul cercului de Electronică medicală condus de către prof. Anton Policec, asigurîndu-se transformarea semnalului alb-negru în semnal color, precum și mărirea la scară a imaginii obținute.

O altă premieră la nivel național o constituie realizarea sistemului VOCODER (adică a unui sistem de compresie parametrică a vorbirii) de către Sorin Panu, Marius Ilica și Dan Brustur.

Sistemul are o largă aplicativitate în telecomunicații, ducînd la creșterea gradului de multiplexare a căilor de telecomunicații, precum și în compresia benzii audio în dialogul om-mașină.

Cercetarea științifică studentescă și-a găsit, așadar, la Facultatea de Electrotehnică calea proprie, iar rezultatele ei confirmă valoarea opțiunii învățămîntului superior timișorean pentru implicarea potențialului creator al tinerilor studenți în tot ceea ce înseamnă progres științific și tehnic.

CONSTANTIN CROITORU ■

Sisteme de informare și documentare rapidă

Pentru sporirea eficienței studiului și documentării apelăm des la serviciile bibliotecilor, adevărate tezaururi ale inteligenței umanității. Numărul publicațiilor periodice este în directă corelație cu noutățile din toate domeniile științei și artei. Se pune problema accesului la informație, a selecției rapide a numărului mare și divers de articole și a studiului individual ca metodă. Acestea implică o modernizare în căutarea materialelor documentare pe baza unor noțiuni sau idei.

Dacă în 1949 secția de periodice a bibliotecii de la Institutul Agronomic Timișoara deținea doar 2670 de publicații, în prezent s-a ajuns la 230 de mii. Ca o necesitate s-a impus problema ordonării conținutului. Datorită avantajelor pe care le prezintă, a fost folosită metoda indexării coordonate.

Metoda presupune o evidență riguroasă a publicațiilor deținute. Un catalog cu fișe-document conține toate datele bibliografice: autorul și titlul articolului, numele și numărul revistei, anul apariției, editura, pagina, rîndul etc.

S-au introdus însă, un număr de aproximativ 7 mii de termeni de specialitate în conformitate cu instrucțiunile date de Centrul de informare și documentare pentru agricultură și silvicultură, termeni ce se codifică în aceste fișe prin cifre. Articolele sînt analizate și prelucrate în totalitate prin prisma acestui limbaj de termeni, iar descriptorii (termenii extrași) reprezintă esența articolului respectiv.

Publicațiile străine au aproximativ același statut, cu excepția traducerilor și rezumatelor de la finele articolelor.

Dintre avantajele de bază ale metodei amintim: reducerea timpului de documentare în vederea elaborării lucrărilor de diplomă, a proiectelor de an sau a lucrărilor de doctorat.

Odată cu posibilitatea improspătării continue a cantității și calității informațiilor și cu adaptarea sistemului în vederea computerizării se prevede o îmbunătățire a sistemului de învățămînt. De asemenea s-a înregistrat și o creștere a încrederii beneficiarilor acestui sistem față de activitatea prodigioasă a bibliotecarilor.

ADRIAN IOANĂ ■

MAGNIBUS 01 — primul vehicul cu levitație electromagnetică din țară

Se vorbește tot mai mult că vehiculele cu levitație electromagnetică vor putea asigura în viitorul apropiat transportul la viteze mari, cu eficiență ridicată în ceea ce privește consumul de energie și condiții de siguranță maximă.

Tovarășul dr. ing. Toma Leonida Dragomir, șef de lucrări în cadrul catedrei de automatică a Facultății de Electrotehnică a avut amabilitatea să ne acorde un interviu în legătură cu stadiul lucrărilor pentru realizarea unui asemenea vehicul — numit magnibus — în cadrul Institutului Politehnic.

— În primul rînd, ce este un magnibus?

— Magnibusul face parte din categoria vehiculelor cu levitație electromagnetică, ce au la bază interacțiunea unor forțe electromagnetice care țin ridicat vehiculul față de calea de rulare.

Există două categorii: una se bazează pe forța atractivă (levitație electromagnetică), alta care se bazează pe forța repulsivă (levitație electrodinamică). Magnibusul face parte din prima categorie, utilizînd electromagneți de curenți continuu comandați în tensiune, care se păstrează la o anumită distanță față de o șină continuă sau discontinuă, de fapt însăși calea de rulare.

— Cînd și unde au fost făcute primele cercetări în domeniu?

— Ideea unui vehicul cu levitație electromagnetică a apărut între cele două războaie mondiale, însă nu a putut fi abordată practic decît în ultimele două decenii, necesitînd un nivel tehnic ridicat mai ales în ceea ce privește partea electronică.

Pe plan european a fost abordată a-

ceastă problemă în mod sistematic de mai multe firme din R.F.G. începînd cu 1969. După aceea, preocupările s-au extins și în S.U.A., Marea Britanie, Japonia, U.R.S.S. Cu aceste vehicule s-au atins experimentale viteze de pes-

— Trebuie să menționez de la bun început că este singurul vehicul experimental cu levitație electromagnetică din țară; la el se lucrează de circa 5 ani de zile. S-a luat decizia construirii lui după ce au fost făcute o serie

la Facultatea de Construcții. Lucrările sînt coordonate de tovarășul conf. dr. ing. Ion Boldea.

Este de menționat ajutorul acordat atît de C.C.S.I.T. Electroputere Craiova cît și de conducerea institutului începînd cu 1977.

Aș dori să menționez că la dezvoltarea componentelor și cercetărilor referitoare la vehiculul experimental MAGNIBUS 01 și-au adus contribuția și studenții din mai multe generații, azi ingineri în diverse întreprinderi din țară.

În ceea ce privește stadiul lucrărilor, se apreciază că s-a ajuns într-o fază destul de înaintată, în prezent vehiculul fiind testat pe o șină plasată lângă stadionul Institutului Politehnic.

— Desigur, cititorii ar fi interesați să afle care sînt avantajele utilizării magnibusului în transporturi.

— Sistemul interesează în primul rînd pentru că oferă posibilitatea de a realiza un transport de călători și mărfuri la viteze de trafic mari și în condiții economice și de siguranță foarte bune, atît comparativ cu avionul cît și cu sistemele feroviare actuale.

Poluarea sonoră pe care o introduc aceste sisteme este practic neglijabilă.

Magnibusul este mai economic în ceea ce privește consumul de energie electrică (se realizează economii de pînă la 10—15 la sută). Cheltuielile pentru întreținerea căii de rulare sînt și investițiile legate de realizarea acestora sînt mai reduse. Aș dori să subliniez în încheiere că aceste vehicule pot fi destinate atît traficului interurban (300—500 km/h) cît și celui urban (la viteze mai reduse).

MONICA TRAIȘTA ■

te 500 km/h În Marea Britanie există deja o linie care servește un aeroport și care funcționează în mod continuu. De asemenea linii experimentale de lungimi cu mult mai mari există și în R.F.G. și Japonia.

La noi sînt preocupări în acest domeniu din 1977, problema fiind abordată de un colectiv mixt format din specialiști de la I.P.T.V.T., C.C.S.I.T., Electroputere Craiova și Institutul Politehnic Iași.

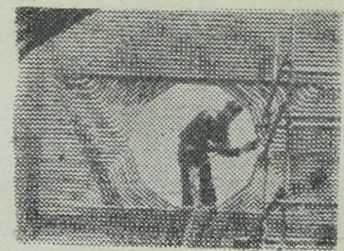
— Care a fost „drumul” parcurs de magnibusul de la I.P.T.V.T. și care este stadiul actual al lucrărilor?

de studii experimentale și teoretice pe standuri din Timișoara și de la C.C.S.I.T. Electroputere Craiova.

Studii experimentale au fost făcute și la I.P. Iași.

Întregul vehicul a fost realizat cu echipamente produse în țară. La realizarea lui au participat specialiștii de la diferiți catedre: Catedra de electrotehnică și mașini electrice, Catedra de electronică și Catedra de automatică de la Facultatea de Electrotehnică, Catedra de mecanică teoretică și material rulant de la Facultatea de Mecanică și un colectiv de cercetare de

Dimensiuni umane

MIRAJUL AMFITEATRELOR

„De aici, din unitate, mirajul amfiteatrelor e mult prea puternic pentru a putea uita că ești de-acum student, că mine arma din mîna ta se va preschimba într-un stilou.

Stagiul militar nu poate fi privit ca o ruptură în cadrul pregătirii noastre teoretice, ci ca o punte la capătul căreia se găsește studenția, cu toate frumusețile, bucuriile și, inevitabil, cu toate greutățile ei...” (soldat T.R. **Claudiu Lungulescu**)

Au terminat liceul, au susținut cu brio examenul de admitere în învățămîntul superior, de prima sesiune li mai despart încă luni de zile. Ei sînt ceea ce am început să numim „studenții anului zero”. Sînt militarii cu termen redus, cei care la toamnă vor lua cu asalt amfiteatrele, laboratoarele, sălile de curs și seminarul.

Cum privești studenția? Ce așteaptă de la ea? Ce cred că vor trebui să-i dea în schimb? — iată câteva dintre întrebările la care am căutat un răspuns atunci cînd i-am căutat.

I-am întîlnit în unitățile în care își satisfac stagiul militar, i-am întîlnit în oraș duminică — știți orele de după amiază cînd orașul se umple de uniforme kaki. Unii m-au privit mirați cînd i-am întrebant „Cum vedeți studenția?”, alții mi-au făcut semn să-mi văd de drum, gîndind: „săracu’ nu-i întreg la minte...”, dar cei mai mulți au răspuns binevoitori și ascultîndu-i am retrăit clipele cînd visam la studenția de care mă mai desprătau doar cîteva luni.

„De multe ori m-am gîndit cum v-a arăta studenția mea și nu știu de ce niciodată nu am reușit să-mi imaginez ceva despre care să pot spune: da, așa va fi” (soldat T.R. **Valer Toderic**)

LA 19 ANI, FAȚA ÎN FAȚA CU STUDENȚIA

Pe Florin Văsuț i-am întîlnit în ziua în care împlinea 19 ani, o vîrstă frumoasă, un moment în care încerca să-și contureze realizările de pînă acum și să întrezărească realizările viitoare. Știe că va fi greu, dar nu-l este frică, e chiar nerăbdător: „Cred că va fi frumos și tinerețea îmi dă dreptul să visez la cît mai multe împliniri și bucurii”. În plus, mi-a spus, s-au făcut pregătiri la matematică și fizică, așa că nu am uitat prea multe lucruri.”

Fiind vorba despre studenția ai Facultății de mecanică, cred că e demnă de semnalat preocuparea pe care conducerea acestei facultăți o manifestă față de viitorii săi studenți.

COLOCVIU PE TEMA STUDENȚIEI

Este un colocviu la care nu se dau note, la care sperăm să nu existe ecuații, este dacă vreți un colocviu pe tema colocviului care vor veni.

Soldat T.R. **Claudiu Lungulescu**: Poate pare paradoxal, însă aceasta este realitatea; viața ne-a unit adunîndu-ne din toate colțurile țării pentru ca apoi, cînd prietenii vor fi mai trainice ca

oricînd, să ne despartă, să ne arunce în vîltoarea anilor de studenție.

Soldat T.R. **Radu Bothază**: Dacă se așteaptă de la noi seriozitate deplină, așteptarea va fi crunt înșelată. Pentru mine examenele care urmează sînt doar niște ghimpi puși în calea unei existențe cvasiidilice. Vedem acum totul cu ochii adolescentului pus în fața unei reușite nesperate sau poate prea mult dorită. Va fi frumos? Indiscutabil. Rămîne doar să trecem peste obstacolele presărate în calea noastră.

Soldat T.R. **Corneliu Gligor**: Dacă ceea ce așteaptă fiecare dintre noi de la studenție s-ar concretiza în totalitate, atunci nu ar mai exista greutățile inerente din fața examenelor și poate nici satisfacția reușitei depline.

Soldat T.R. **Radu Lucaciu**: Trecuți de pragul bărbăției ne vom consolida cu lungile zile și mai

mismului: TINEREȚEA. Depinde de noi cît de frumos știm să ne trăim aceste zile unice, cînd se pun bazele existenței noastre de mine, depinde de noi cît acumulăm pentru mai tirziu și cît irosim în arderea exuberanței, a tinereții, pentru a putea mai apoi să privim fără regret în urmă.

Soldat T.R. **Petre Ștefco**: Cei șase ani de facultate pentru mine reprezintă un bun prilej de a arunca o rază de lumină spre cîteva din enigmaticele vieții, de a vedea mai îndeaproape tot ceea ce este mister, dar și de a privi mai atent și eventual de a zdruncina din temelii sfera ignoranței ce mă înconjoară.

BUCURIA DE A FI STUDENT

„Gîndurile mi se îndreaptă încă de acum spre facultate, spre visul meu de aur. Simt un fior de emoție cînd aștern aceste rînduri, cînd am în fața mea un student.

A fi student: mîndrie și certitudine, fapte și adevăr; a fi student, trei cuvinte minunate, frumoase ca și o victorie. Pasărea s-a aruncat spre ceruri, brazii se înalță spre abisurile albastre, iar eu, un om sentimental, mă gîndesc la un amfiteatru gălăgios, cu fete frumoase răspîndind apetisante mireme în jurul meu, cu cărți și caiete (studențești) și... mai presus de toate cu cheia succesului.

Parcă ascult încă de pe acum Gaudeamusul zilnelor ce vor veni în timp ce o lacrimă de bucurie, un firicel de noroc se rostogolește pe obrazul ars de focul datoriei față de țară. Mă și văd pășind sfios pe poarta Facultății de mecanică, întîlnind colegi și colege, profesori... Atunci sufletul meu va zbura într-o pădure numai de mine știută și va sorbi cu nesăț din izvorul eternității. Și, de ce nu, voi saluta profesorii mei într-un fantastic pas de defilare, pasul celui ce a înfruntat singur furtunile trecătoare și s-a format ca om la școala bărbăției și a curajului.

Da, iubesc foarte mult; pentru mine toată viața este o poezie din adîncul căreia scot sensurile ei. Mă opresc. Veșnic mintea îmi aleargă departe, foarte departe. Poate la prietena mea, studentă în anul I la Electrotehnică, poate la casa, poate... poate... Da, la facultate!

Sînt bucurios: o bucurie fără margini; scriu despre viitorul meu, despre facultate, sînt mîndru și pot scrie cu litere mari „Am învins...”

Soldat T.R. **Gabriel Popescu**

Vă așteptăm cu nerăbdare, dragi colegi. Sînteți la ora cînd învățați cum să țineți drumul drept în viață, sînteți la ora cînd vă formați propria personalitate. Ne gîndim la noi cei de ieri și vă vedem pe voi cei de azi, poate mai buni, poate mai sensibili, poate mai ancorati în fîurirea propriului destin.

Grupaj realizat de: **BOGDAN POPESCU și CIPRIAN ALIC**

STUDENT ÎN „ANUL ZERO”

ales nopți de sesiune, cu exigența cadrelor didactice. Va fi o luptă grea cu noi înșine, din care cred că vom ieși învingători. Iar cînd în aulele Almei Mater se va auzi primul nostru Gaudeamus vom face un nou pas pe calea desăvirșirii.

Soldat T.R. **Marius Pop**: Viața studențească este nemaipomenită... dar grea, am auzit de la alții. Pînă nu voi simți pe propria-mi piele nu pot face niște afirmații lipsite de un fundament real.

Soldat T.R. **Radu Lucaciu**: Vom fi tineri, entuziaști, curioși de noutăți, receptivi la explozia informațională caracteristică acestui secol. Clasică boemă studențească din Cartierul Latin, pe care l-am văzut doar în fotografii, dar despre care am citit atîtea și atîtea, va anima micile noastre agape de-a lungul celor cinci sau șase ani de studenție

Soldat T.R. **Gheorghe Mărgineanu**: Cred că va fi mai greu la început, dar indiscutabil frumos. Fiecare dintre noi așteaptă de la studenție o viață total diferită de cea din liceu. Va trebui să muncim, dar și satisfacțiile vor fi mari, pe măsura rezultatelor obținute și a muncii depuse.

Soldat T.R. **Radu Gherghel**: „Studenția, perioada vieții noastre cînd descoperim noi și noi tărîmuri, cînd în fața noastră se înclină alte și alte taine, coincide cu cea mai frumoasă vîrstă a existenței umane, vîrsta exuberanței și a opti-

Se numește Bogdan Popescu și pînă mai ieri era student al Facultății de Electrotehnică din Timișoara. Iată-l pe fostul student desfășurîndu-și activitatea la o prestigioasă întreprindere din municipiu — Fabrica de Memorii Electronice și Componente pentru Tehnica de Calcul. L-am întîlnit în timpul unei vizite la această întreprindere, prilej cu care l-am rugat să-mi povestească cîte ceva din activitatea lui de tînar inginer stagiar.

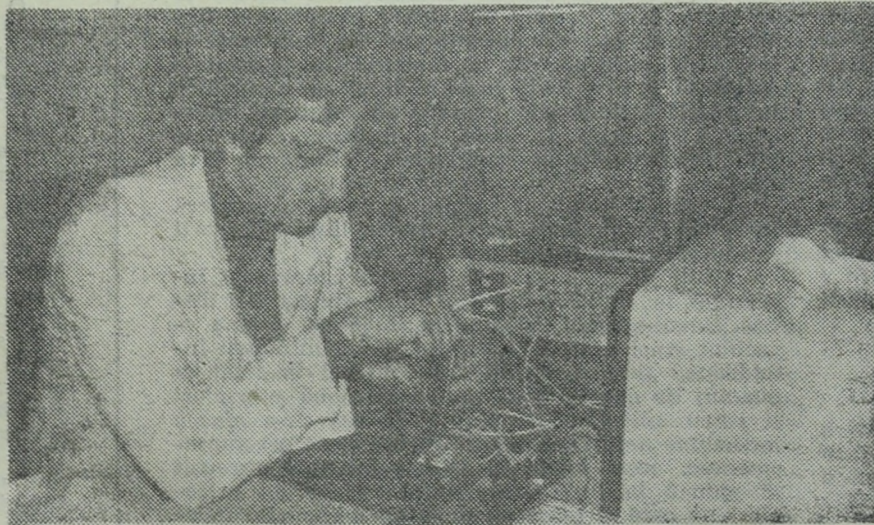
„Am absolvit facultatea în anul 1984, fiind repartizat în producție la una din secțiile acestei întreprinderi. Cum a fost la început? Ușor, așa zice acum, dar cît de greu a fost atunci! Marea problemă care se punea era aceea a integrării mele într-un alt colectiv decît cel cu care mă obișnuisem în timpul facultății. În primele momente m-am simțit un intrus fiindcă totul era nou: oamenii, fabrica, producția. Marea șansă s-a numit tinerețea colegilor mei! Este bine știut că specialiștii mai vîrstnici au în general o anumită rețineră față de cei mai tineri, nu le acordă de la început convenita încredere.

Fiindcă am aceeași vîrstă cu colegii mei, „adoptarea” de către colectiv s-a făcut relativ ușor, în scurt timp reușind să stabilesc unele relații de prietenie. Mi-a fost de un real ajutor experiența acumulată în timpul facultății, experiența care se referă la modul de a lucra cu oamenii. Acolo, la

facultate, îndeplinind funcția de vicepreședinte al Consiliului A.S.C. pentru problemele profesionale am învățat să conlucrez cu ei fără prea multă dificultate. În producție însă intervin uneori probleme cu care nu te-ai întîlnit și pe care ești pus să le

rezolvi eficient și într-un timp foarte scurt. Aici intervine capacitatea fiecăruia de mobilizare a factorilor direct răspunzători de reușita acțiunii, și, de ce nu, acel spirit „descurcăreț” care îți permite să ieși dintr-o situație limită. Bineînțeles, nu întotdeauna

MĂRTURISIRILE UNUI STAGIAR

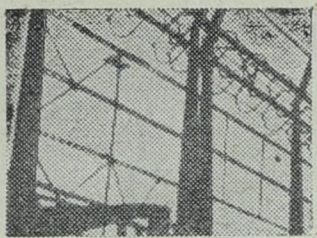
aceste situații sînt de o complexitate deosebită sau legate strict de pregătirea profesională proprie. Mai intervin cîteodată probleme de aprovizionare, care trebuie și ele rezolvate de cineva!

Referitor la activitatea profesională, pot spune că în prezent lucrez alături de colegi la producerea calculatoarelor personale AMIC. Ele sînt în general mai mult calculatoare cu aplicații industriale, folosite pentru comandarea unor procese în întreprinderile cu un volum mare de prelucrare a informațiilor. Eforturile noastre se îndreaptă în direcția ridicării calității, a reducerii dimensiunilor și costului lor de fabricație

Acestea sînt în general preocupările mele. Desigur că prezenta situație nu mă mulțumește pe deplin, dar îmi place...”

Fiind solicitat în rezolvarea unor probleme curente din activitatea secției, tînarul inginer și-a întrerupt aici șirul mărturisirilor. Aveam să aflu de la colegii săi că Bogdan Popescu este de pe acum unul din specialiștii apreciați ai colectivului. Într-un timp foarte scurt, el a reușit să facă dovada aptitudinilor și pregătirii sale profesionale deosebite. Ceea ce nu poate decît să constituie o deplină satisfacție pentru el și colectivul în care își desfășoară activitatea!

NICOLAE GÎRJOABĂ

arc peste timp

PE URMELE DETAȘAMENTULUI PĂULIȘ

ARC PESTE TIMP

Actul de mare responsabilitate politică, de curaj și adevăr înfăptuit de România la 23 AUGUST 1944 prin ruperea alianței cu puterile Axei și continuarea luptei alături de Armata Roșie și Aliați până la distrugerea definitivă a mașinii germane de război și pînă la înfăptuirea aspirațiilor ce au unificat de veacuri conștiința tuturor românilor — UNITATE, INDEPENDENȚĂ, PACE — s-a constituit într-o placă turnantă a devenirii României pe noi căi de progres și civilizație.

Acum cînd aniversăm patru decenii de cînd rațiunea a triumfat asupra tendințelor hegemoniste, de expansiune și dictat avansate de Germania fascistă, practic patru decenii de la încheierea celui de-al doilea război mondial, paginile de eroism înscrise de către ostașii români în Cartea Eliberării ne apar dobîndind noi valențe.

Cinstind amintirea eroilor căzuți la datorie în al doilea război mondial, ne vom opri în continuare asupra unei astfel de pagini, rememorînd epopeea de la Păuliș din 14—22 septembrie 1944.

„ȘI EU AM FOST LA PAULIȘ”

Căpitanul (r) Nicolae Vărlan, fost luptător al Detașamentului Păuliș, anii i-au presărat fire argintii în păr, dar ochii păstrează ceva tainic, adumbrînd scîlpîri jucăușe. Pecetea anilor nu i-a atins sufletul, el a rămas veșnic tînăr, în ciuda timpului care s-a încăpătînat să treacă necontenit.

Sîntem amîndoi față în față, el Trecutul, eu Viitorul și totuși ceva ne unește: inegalabila ardere a clipei, PREZENTUL. Prezența mea îi stîrnește amintiri ale unor vremuri apuse, dar mereu vii, acele zile glorioase de septembrie 1944.

... Valea liniștită a Mureșului era tulburată de canonada artileriei și a armamentului de infanterie de toate calibrele. Cerul de cristal al începutului de toamnă era brăzdat de bombardierele inamice care lăsau în urmă distrugerii și moarte. La poarta Defileului Mureșului, trufia fascistă s-a izbit de zidul de netrecut al luptătorilor din Detașamentul Păuliș, care au arătat că „NICI PE AICI NU SE TRECE”...

REMEMBER (I)

La nord de Mureș a atacat o grupare inamică constituită din forțe principale ale Diviziei 1 blindate, întărită cu subunități din Regimentele 8, 10, 11, 12, 14, 19 și 21 infanterie, precum și din batalioanele 21 și 31 de honvezi. Îndreptîndu-și lovitură principală pe această direcție, Armata 3 Ungară urmărea să pătrundă în adîncimea defileului, să întoarcă apărarea de pe văile Crișului Negru și Alb și să ajungă în spatele forțelor noastre care luptau în Podișul Transilvaniei. În calea trupelor horthyste se află însă rezistența organizată de unitățile române la gura defileului, pe aliniamentul Păuliș—Covin—Ghioroc—Sarcina de a apăra această zonă fusese încredințată Detașamentului Păuliș (comandant colonel Alexandru Petrescu), constituit din Școala de subofițeri de rezervă de la Radna, Batalionul 1 din Regimentul 96 infanterie și Divizionul 61 artilerie grea. Unitățile detașamentului, instalate la timp în dispozitiv, organizaseră lucrări genistice dezvoltate mai ales la vest de Păuliș, unde în afară de tancuri și rețele de sîrmă dispuneau și de un șanț antitanc.

... Nu voi evoca nici oameni, nici fapte de arme deosebite, ci aș vrea să zăbovim asupra cîtorva caracteristici ale trecutei înclăștări pe care le consider determinante în realizarea victoriei. Nivelul ridicat de pregătire al luptătorilor și-a spus cel mai greu cuvîntul. Am avut o pregătire bună, și, în plus, ne anima ideea că nu e departe ziua cînd odiosul Dictat de la Viena, care ne-a sîrtecat țara va fi lichidat, prin forța armelor. Mi-amintesc de un fragment dintr-un cîntec ostășesc pe care-l cîntam cînd ne duceam la instrucție: „... și dacă în drum ne-or sta zăgaz Carpații / Vom dărîma Carpații peste ei!” Și i-am dărîmat!

REMEMBER (II)

14 septembrie 1944 — prima zi de luptă
Căpitanul Ioan Fătu, comandantul companiei a șasea elevi, trimite o patrulă de cercetare spre Simbăteni pentru a vedea modul de dispunere a efectivului inamicului și pentru a cerceta poziția acestuia pe comunicația Arad — Păuliș.

Avangărzile maghiare au luat contactul cu poziția de apărare a detașamentului la vest de Păuliș. Atacul inamic, început la ora 14 de două batalioane sprijinite de numeroase tancuri, a fost respins de companiile 2 și 6 elevi cu pierderi mari pentru inamic. Contraatacul însuflețit al tinerilor luptători din Detașamentul Păuliș a produs panică în rîndurile dușmanului oprindu-i înaintarea. Seara, subunitățile române continuau să-și păstreze

pozițiile, după ce opriseră trupele horthyste pornite la atac pentru a cincea oară.

... Armamentul greu a fost imposibil de suportat de către dușman, iar pușcașii, acei copii ai pămîntului de care se lipeau ca de o tubiță — cum se obișnuia să se spună la instrucție — au desăvîrșit zidul de foc din fața inamicului. Parafrazînd un vechi dicton, fiecare component al Detașamentului Păuliș poate spune cu o justificată mîndrie: „... și eu am fost la Păuliș!”

15 septembrie 1944 — a doua zi de luptă
Aproximativ un regiment de infanterie maghiară a atacat flancul drept al detașamentului, la est de Miniș. Batalionul 1 din Regimentul 96 infanterie, aflat în apărare pe virful Bordu (471 m), a dus luptă în adîncime, izbutînd să împiedice pătrunderea inamicului în valea Cladovei. Se asigura astfel flancul și spatele detașamentului.

După o puternică pregătire prealabilă, inamicul, sprijinit cu foc de artilerie, a trecut la atac pe două direcții: prima: Simbăteni — Păuliș, cu un regiment de tancuri și unul de infanterie, pe direcție frontală asupra companiei 6 elevi și Batalionul 1 elevi; a doua: Covăsint — Covin, cu importante forțe de infanterie și blindate.

... Au fost zile grele, zile de cumpănă, zile și nopți în care valea Mureșului clocotea de fureșul luptelor.

Pierderile suferite de Detașamentul Păuliș în aceste lupte s-au ridicat la 10 ofițeri, 10 subofițeri, 148 elevi și 209 soldați, iar ale inamicului la 387 prizonieri, 919 morți și 21 de tancuri distruse.

Nu-i plîngem pe cei ce au căzut — îi preamărim! Impozantul monument dedicat eroilor de la Păuliș va fi mărturie peste veacuri că aici, la poarta țării, niște tineri înflăcărați și-au făcut datoria.

EI SÎNT EROII

— Pagini de jurnal —

„La vest de Păuliș a luptat cu un elan neasemuit compania 6 elevi din Școala de subofițeri de rezervă de infanterie Radna. După ce respinsese numeroasele atacuri executate de inamic la 14 septembrie, în ziua următoare compania a fost atacată din nou de aproximativ un regiment de infanterie sprijinit de 15 tancuri. Cu intensitate deosebită a fost lovit flancul drept al companiei. Infanteria și tancurile inamice au reușit să încercuiască un grup de elevi, în mijlocul cărora se afla și comandantul companiei, căpitanul Ioan Fătu.

În aceste lupte au fost luați 58 de prizonieri. În raionul companiei, horthystii au lăsat 367 morți și 13 tancuri distruse.”

„Mulți dintre elevi au executat îndrăznețe incursiuni în liniile adverse. Dintre aceștia s-a distins elevul-sergent Alexandru Băbălău, care a executat cinci asemenea acțiuni, îndeplinindu-și în totdeauna sarcina primită și aducînd în total la punctul de comandă al companiei nouă prizonieri și patru mitraliere capturate în cea de-a cincea incursiune a fost rănit grav. Printr-un efort supraomnesc, acest viteaz și iscusit cercetaș a reușit să ajungă în liniile companiei cu cei doi prizonieri pe care îi luase și, după ce a raportat îndeplinirea misiunii, a murit în fața comandantului său.”

(Din jurnalul comandantului Detașamentului Păuliș colonel Alexandru Petrescu)

La Păuliș interogațiile primesc noi sensuri fundamentale. Devenirea ca sens este o sintagmă axiomatică. Devenirea ca om, devenirea întru patrie așadar.

CIPRIAN ALIC ■

La mulți ani, pace!

E, poate, timpul ca un Prometeu să fure oamenilor iarăși focul.

Stanislas Jerzy Lec

Nimeni pe această planetă evoluînd într-un univers vizibil odată cu avansul nostru tehnico-stiințific, nimeni nu dorește să lectureze ferepare. Ne temem instinctiv de chenarele funebre anunțînd dispariții iremediabile. Se pare că odată cu apariția omului, natura a avut grijă să fundamenteze și dreptul său inalienabil la viață, cel puțin în conștiință, pentru că dreptul la perpetuare ne-a însoțit și ne însoțește din imemorabil.

I se spunea „Îngerușii morții”. Are printre amintiri — la 73 de ani are destule, conștiința i se pune sub semnul întrebării... — neantizarea a peste patru sute de mii de oameni pe care i-a sortit unei morți oribile: gazării. În numele unui Hyppocrate demonic, inventat în noaptea nazistă, a făcut cele mai monstruoase experiențe pe care o imaginație maladivă le-a putut transpune în fapt. Se numește Josef Mengele, trăiește încă, probabil pe continentul sud-american; a practicat pînă nu de mult medicina — ați citit corect — sub aumele său real.

O altă „onomastică”, din nefericire nepreluată încă din ferepare, ne reamintește de doi celebri „măcelari”: cel de la Marzabotto și cel din Lyon. Primul, ex-maiorul S.S. Walter Reder, conducătorul masacrului a peste 1800 de civili ai amintitei localități italiene, a fost de curînd eliberat dintr-o închisoare peninsulară, luînd drumul patriei sale unde, culmea, a fost întîmpinat de un înalt oficial cu toată deferența, oficial care a declarat: „Criminalii de război sînt criminali de război. Mă opresc aici”. Nu aici s-a oprit însă guvernul respectiv și nici opinia publică... Cel de-al doilea, Klaus Barbie, a reușit să stîrnească prin readucerea sa în Franța — după extrădarea aprobată de statul bolivian — o furtună de luări de poziție care amintește că vechile răni rămîn deschise. Ordinul de deportare al locuitorilor satului Izieu, o localitate montană la est de Lyon, poartă semnătura șefului de Gestapo Barbie. Procesul acestuia, după douăzeci și trei de luni de investigații preliminare, va începe în toamna acestui an. Și ceea ce pare de necrezut, în documentarul apărut într-un număr din februarie al săptămînalului american „Newsweek” a fost, negru pe alb, declarația avocatului domnului ex-gestapovist în legătură cu martorii oculari ai crimelor acestuia: „după patruzeci de ani, cînd o femeie sau un bărbat au suferit, cum pot fi ei siguri de diferențele dintre ceea ce au citit și ceea ce au văzut?”. Și trage concluzia: „e absurd să susții o acuzație după patru decenii!”

Ceea ce s-a întîmplat în anii de tristă amintire pe care îi evocă procesul la care va pleda Jaques Vergés, va rămîne foarte bine și corect întipărit în memoria și conștiința nu numai a generației tinere de atunci, dar și a celor ce au urmat și a celor ce vor urma...

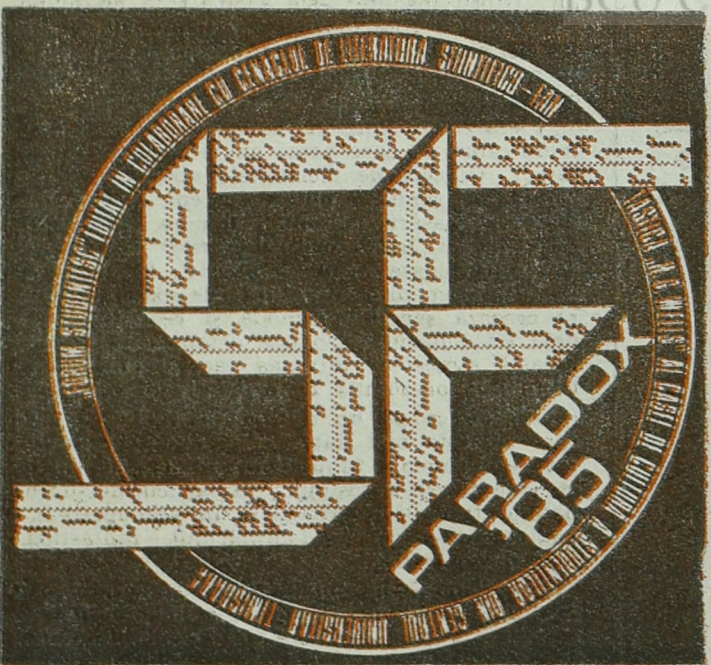
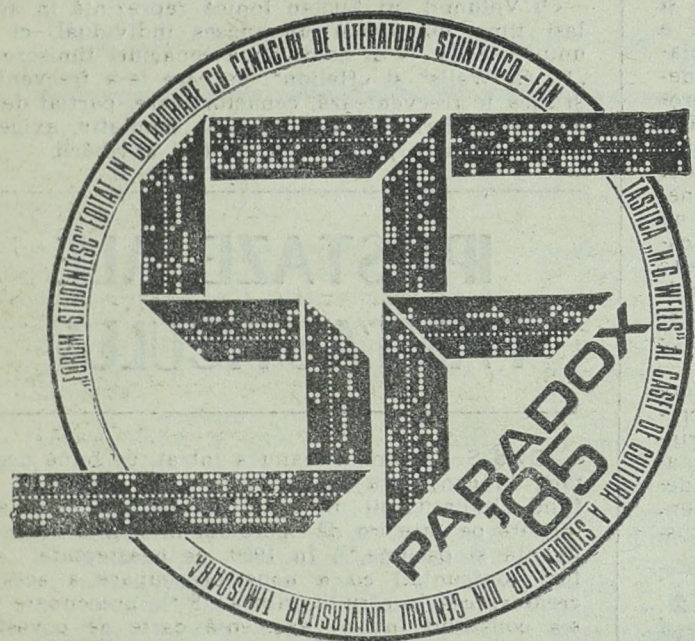
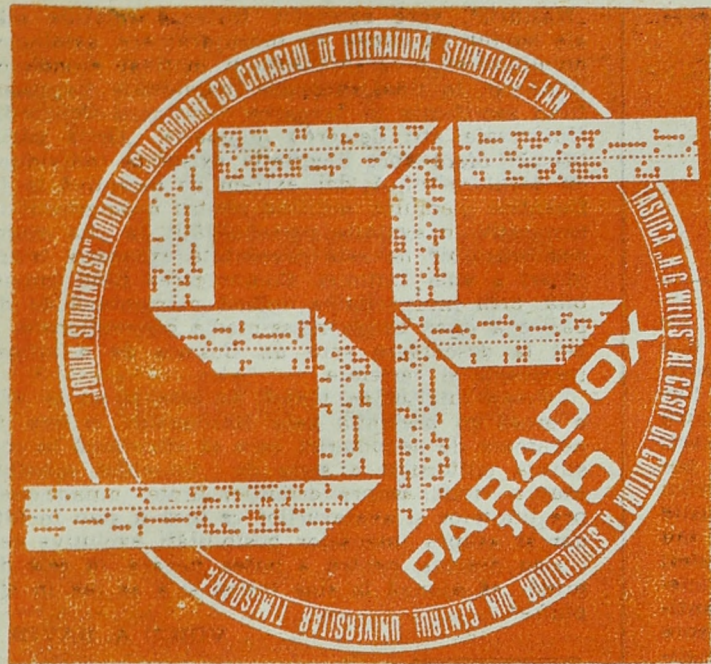
Anul acesta, la 9 Mai, o lume întreagă a avut momentul său de bucurie și reculegere. E greu de tradus în vorbe sentimentale pertinent lăsat în suflute de acest „rău care dezonorează genul uman”, cum îl numea Fenelon, de această „crimă a civilizației”, cum o numea Hugo — războiul.

O aniversare. Patru decenii. Patruzeci de ani, care au dovedit secundă cu secundă, valoarea uriașă pe care o are intrinsec această mult dorită realitate: PACEA.

Vorbele, atît timp cît rămîn vorbe, nu sting vieți, dar lezează conștiințe. Și dacă epoca cînd cîteva cuvinte trimiteau mii de oameni în cuștile crematoriilor se îngroapă în istorie, lăsîndu-și treze meterezele de durere răscolitoare, e cu atît mai puțin dorită epoca în care cuvîntul „stele” să se alăture neapărat celui de „război”. Da, mai există încă făpturi pe acest sol universal și cotidian care își ascund conștiințele în spatele unei pretinse uitări, așa cum fără nici o plăcere se mai semnaleză în paginile ziarelor, da, mai există și conștiințe care aspiră către spațiul cosmic în același scop de camuflare — astrii devenînd, din baze ale visării, baze ale atocuprinzătorului holocaust.

9 Mai 1985 este un moment aniversar. Ne dorim ca această primăvară, marcată de aduceri aminte ca și de excepțională însemnătate a apelurilor de pace ale României, ale președintelui său, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, să dăinuie, universal, ca un memento adresat rațiunii și înțelegerii mondiale. Mîndri de a fi români, adică oameni ai unui popor cu conștiința acută a necesității păcii ca o condiție a existenței la timpul viitor, urăm, de aici, din spațiul carpato-pontic, lumii întregi și stării sale de a fi, la mulți ani, PACE!

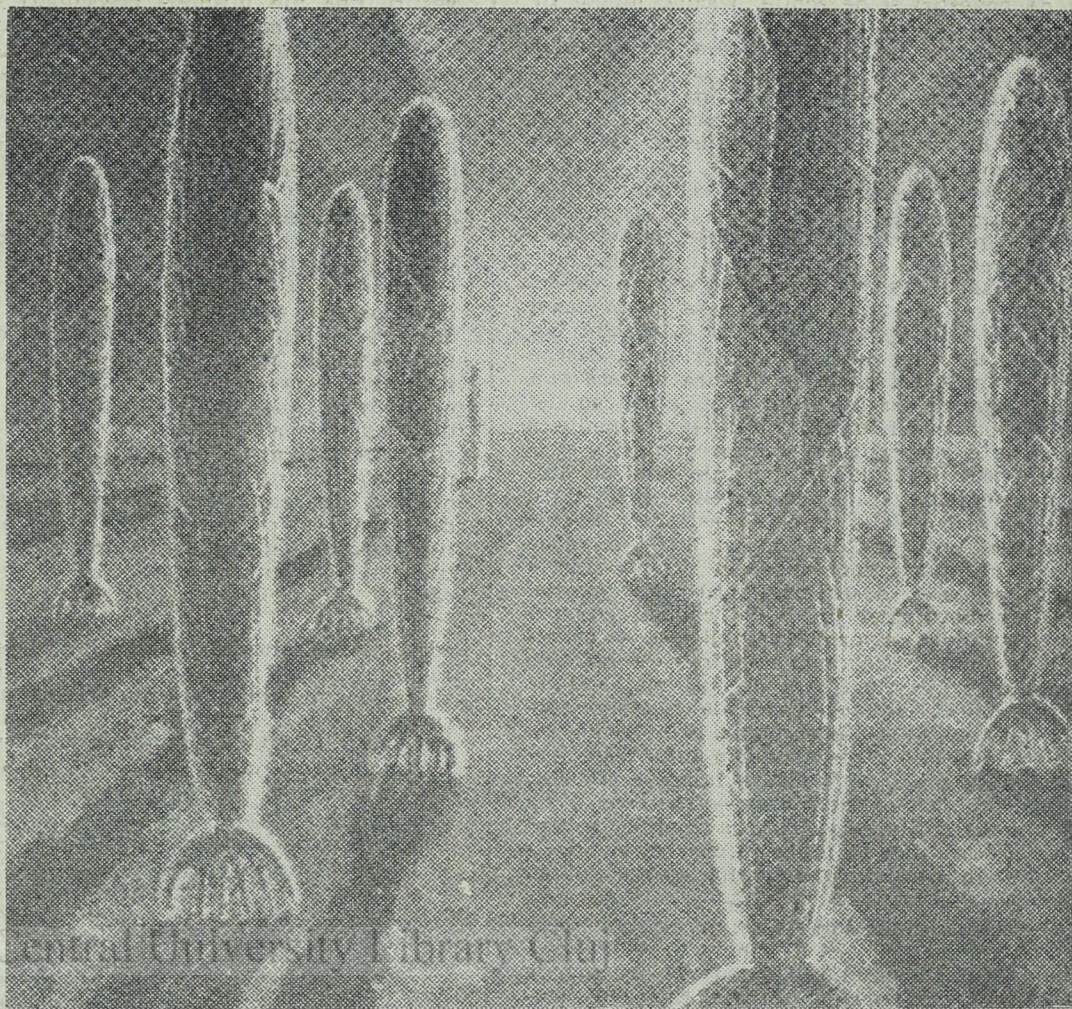
LUCIAN RISTEA ■

PLEDOARIE

Literatura științifico-fantastică denotă permanența aspirației spre cunoașterea lumii, perseverența meditației asupra sensurilor profunde ale existenței umane. Inevitabila abordare a viitorului prin prisma prezentului conferă literaturii S.F. capacitatea potențială de a promova progresul și ideile înaintate, atât prin temele specifice, cât mai ales prin mesajul intrinsec incorporat. Încercând să pătrundă, cu mijloacele-i proprii, dincolo de limitele actuale ale datelor științifice riguroase, literatura S.F. nu are pretenția de a da soluții viabile — ce se nasc ca atare doar în vasta practică socială —, ea încercând să incite, să zguduie — dacă se poate — conștiințele, cu scopul nemărturisit de a determina luarea unor atitudini, devenind tot mai mult un mijloc activ de educare treptată a tuturor generațiilor de azi.

Creațiile tinerelor condeie ale cenaclului „H. G. Wells” nu își propun atât să viseze la utopice, greu cognoscibile lumi neutrale, cât să avertizeze asupra prezentului planetar peste care planează încă violența, obscurantismul, inechitatea și foamea — și fie aceasta suprema pledoarie pentru sine pe care o lansează astăzi acest **PARADOX**.

NATURA LITERATURII S. F.

Contribuții și poziții teoretice românești

Problema naturii literaturii științifico-fantastice a preocupat numeroși autori. Subiectul se arată incitant prin consecințele majore pe care le implică o opțiune sau alta. Science-fiction-ul se încadrează în aria largă a beletristicii? Dacă da, prin ce se deosebește de proza main-stream, care este specificul ei în plan estetic? Dacă nu, ce este atunci, mai avem de a face în acest caz cu o manifestare artistică? Sînt numai cîteva dintre întrebările la care s-a căutat, explicit sau implicit, un răspuns. Ele urmăresc același scop, conturarea unei poezii specifice. În ciuda unor lucrări de mai mare amploare, cele mai multe intervenții au apărut sub forma unor articole, mai mult sau mai puțin ocazionale; cercetătorul se află în fața unor capitole dispartate, uneori contradictorii, ce așteaptă să fie „asamblate” într-o teorie unitară.

Examinarea naturii particulare a literaturii SF s-a făcut la trei nivele diferite: al denumirii, al definiției și al definirii genului. Denumirile încetățenite sînt nesatisfăcătoare, fie că le raportăm la originalul englez, fie că le raportăm la producția literară ca atare. Science-fiction-ul modern nu se mai recunoaște drept „ficțiune-științifică”.

A da o definiție este o operație logică finită; se reduce la a cuprinde trăsăturile esențiale într-o formulare cât mai concisă (genul proxim și diferența specifică). Nu se poate pune un semn de egalitate între definiție și realitatea avută în vedere, mult mai complexă, aflată într-o permanentă devenire. A defini presupune, în schimb, o succesiune continuă de operații cognitive ce vizează circumscrierea din ce în ce mai precisă a unui subiect. Din această

cauză ea este nelimitată.

În continuare ne vom opri doar asupra ultimei ipostaze, cea a definirii, încercînd o privire generală asupra contribuțiilor și pozițiilor românești; desigur, nu vom putea epuiza subiectul.

În intervențiile autorilor noștri privind tema în discuție se pot distinge trei orientări principale: prima dintre ele definește literatura SF printr-o anumită arie tematică, dezinteresîndu-se sau chiar negînd caracterul ei literar-artistic; o a doua direcție stabilește existența unei poezii specifice, în cadrul literaturii beletristice și neagă ideea unei problematice deosebite; o a treia direcție, mai greu de delimitat practic, încearcă realizarea unei sinteze a primelor două poziții.

Temele generale considerate de unii autori drept definitorii pentru literatura SF sînt știința și (sau) viitorul. Plecînd de aici i se deduce un anumit statut și un anumit rol. Aria sa de investigație este fie impactul revoluției științifice-tehnice contemporane asupra omului și a societății, fie analiza evoluției viitoare a societății umane. „Rolul SF-ului la noi — răspunde Al. Mironov la o anchetă din 1981 a revistei **Orizont** — trebuie să fie în perfectă concordanță cu cerințele societății: să civilizeze tehnologic tineretul pregătindu-l pentru sarcinile rapide ce-i stau în față — prin rapide înțelegîntîmplări din deceniile și secolele imediat următoare”.

I. M. Ștefan se desolidarizează de cei care „reduc filonul științific la un simplu pretext, la un basm grațios dar steril, străin de răscolitoarele probleme individuale și sociale pe care științele contemporane le ridică în fața noastră”, precum și de cei care „în numele mult trîmbițatei campanii antitehniciste vor să mărginească SF-ul la un joc ambiguu, la parabolă și metaforă, să-i tăgăduiască tradiționala valoare cognitivă și previzionistă, ca și forța morală lucidă” (**Anticipația '83**).

Tot ca o tematică anumită este înțeleasă literatura SF și de către un scriitor ce nu aparține spațiului literaturii SF, Mircea Horia Simionescu: „Se cade să salutăm și să aplaudăm mai precaut, și numai cărțile rigorii și ale descifrării într-adevăr plauzibile, cărțile realiste despre timpul încă nesosit, cărțile din care

LUCIAN IONICA ■

(Continuare în pagina 11)

WELLS — UTOPIA LIMITATĂ

Atît de cunoscut nouă prin romanele sale, Mircea Oprea ne surprinde de această dată printr-o lucrare de factură critică* la care frapază onestitatea scrupuloasă a documentării, profunzimea, claritatea ideilor. Autorul relevă filonul comun al operei wellsienne, chiar dacă pe alocuri pentru aceasta este necesară derularea ghemului operelor complete, de-a lungul celor patruzeci de romane, a numărului ariat de lucrări publicistice, a celor aproape o sută de povestiri și de schițe. Tocmai unicul fir conducător al tuturor acestora își propune Mircea Oprea să-l aducă la suprafață de-a lungul celor șapte capitole ale analizei sale.

Herbert George Wells a intrat în literatură ca un scriitor strîns legat de viață, aducînd cu el disprețul față de tot ceea ce îngreunează existența umană. Privind oglinda strîmbă a lumii, marele scriitor își concretizează demersul pasionant al utopistului modern care, după cum singur recunoaște prin spusa unuia din personajele sale, „toată viața fusese un cetățean al utopiei exilat pe Pămînt”. Mircea Oprea îl descoperă pe utopist prin raportarea creațiilor la autobiografie, ceea ce în cazul lui Wells nu este numai posibil, ci și absolut necesar. Căci, așa cum mărturisește scriitorul, cărțile și articolele sale, cel puțin în măsura în care pun problema raporturilor între om și societate, au înțeles din propriile dificultăți, fiind esențialmente o extravertire, o generalizare, o încercare de a atribui crezul său fiecăruia. În lucrările sale, cu ajutorul personajelor științifico-fantastico-groteschi și al hiperbolizării, Wells demască aspecte diverse ale societății burgheze, continuînd astfel o veche tradiție a literaturii engleze, și în primul rînd a lui Swift, pe care-l descoperise încă din copilărie.

Începuturile utopiei lui Wells coincid cu perioada studiilor, a profesoratului și a primilor ani de publicistică, momente în care reacțiile față de lumea înconjurătoare au fost mai ales de ordin intelectual, iar contradicțiile fundamentale ale societății au ajuns la el numai sub formă general-abstractă. Iată deci că nu din întîmplare forma literară adoptată de Wells va fi cea a științifico-fantasticului, care, după cum se știe, constituie una din modalitățile cele mai convenabile de traducere a abstracțiilor în limbajul concret al imagini literare. În paralel, în biografia scriitorului au existat perioade în care a încercat să-și subordoneze creația unor idei false; încercările de a trata problemele sociale din punct de vedere biologic au făcut inevitabilă pătrunderea în metoda wellsiană a elementelor naturaliste. Expozuii concepției despre statul viitorului va fi relevant în romanul-studiu „Utopia modernă” (1905), care prezintă obiectivul central al studiului lui Oprea. Utopia este organizată pe bazele capitalismului de stat, Pămîntul și resursele naturale aparțin statului, stațiile energetice consiliilor municipale, industria și agricultura sînt concesionate, atît cooperatelor etc. și particularilor etc., dar pentru că nu orice om este muncitor din fire și utopia are destui săraci... Știința, element esențial, este cea care ocupă un loc central, bucurîndu-se de tot sprijinul. Autorul englez militează astfel pentru o schimbare a societății fără șocuri, blîndă, fiind împotriva ideii de revoluție. Acest lucru apare mai clar în următorul său roman-studiu, „Noul Machiavel” (1910), unde este expusă ideea ortodox-fabiană a necesității de a reforma societatea modernă fără a presupune convulsii determinate de modificările de structură. Cu toate că Wells înțelegea caracterul utopic al propagandei fabiene, el trage totuși concluzia eronată că în transformarea societății este interesată înainte de toate clasa conducătoare, propunînd secundarea ei de către restul maselor populare.

Mircea Oprea surprinde foarte exact fantasticul lui Wells, întotdeauna legat de analiza — adesea imperfectă — a principalelor contradicții ale societății contemporane, apărînd firesc pierderea treptată a ardorii, îndrăznirii și vigozii proprii lucrărilor de început, forma romanului fantastic corespunzînd tot mai puțin sarcinilor propuse anterior de autor. După primul război mondial, Wells continuă să caute intens metode acceptabile de schimbare a ordinii sociale existente, ignorînd largile perspective deschise de Revoluția din Octombrie. Cîrînd după alegerea lui Roosevelt el pleacă în Statele Unite, sperînd că va găsi în „noua lume” germinii unei societăți noi, echitabile, utopice, dar utopia utopiei era amara realitate: un deceniu mai tîrziu, cu puțin înainte de moarte, Wells constata falimentul speranțelor sale în agresivitatea imperialismului american.

Mircea Oprea demonstrează însă, în final, faptul că marii artiști sînt judecați nu după acele lucrări în care au precumpănit tendințele false, lucrări care dispar din memoria culturală a umanității, ci după operele care rămîn, care i-au ajutat pe semenii să-și re-cunoască viața și marele rol ce le revine în lupta pentru progres, să-și redescopere sensibilitatea, setea de adevăr, de frumos. Tocmai ca autor al unor astfel de opere intră Wells în istoria literaturii, ca părinte al unui gen ale cărui roade le culegem astăzi cu toții.

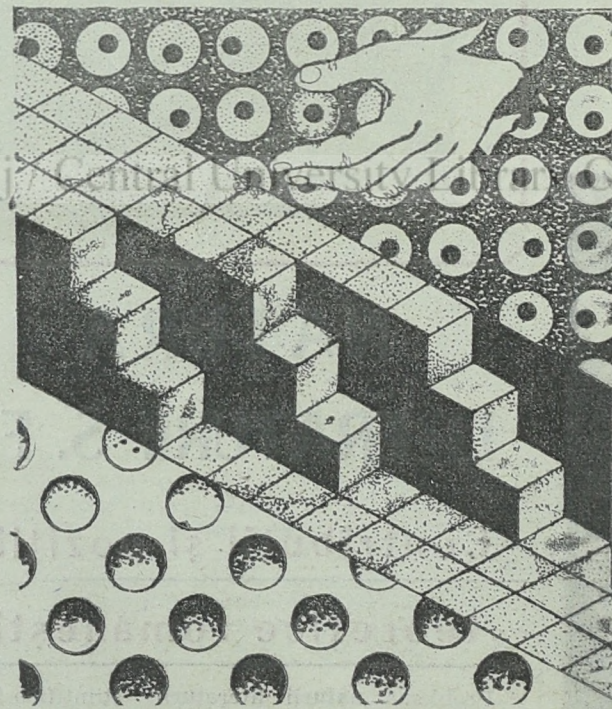
LAURENȚIU DEMETROVICI ■

* Mircea Oprea: „H. G. Wells — Utopia modernă”, Editura Albatros, București, 1983.

UN S.F. AL COTIDIANULUI

Povestirile lui Lucian Ionică* sînt aventuri ale spiritului însetat de absolut, sete pe care însă și-o astîmpără eumpătat, cu mici înghițituri precaute, de degustător rafinat și cu o vastă experiență. Lucian Ionică este autorul care mai are timp pentru a povesti bătrînește, pentru a fi minuțios și exact; firul epic, interesant, pare a fi, la multe din povestiri, una din ultimele preocupări ale autorului care se lasă cu dezinvoltură furat de reușite descrieri de caractere, de situații, de interioare sau de psihologii. El este, înainte de toate, un estet; lucrările sale se vor parcă modele, ușor didactice, de povestiri S.F. neutre, necomerciale, anti-Ritsch, S.F. umanist în care toate converg spre împlinirea ideală, deplină, a aspirațiilor personalității umane spre o societate stabilă și echitabilă. În același timp demersul literar este în mod constant dublat și susținut printr-unul de tip filosofic și sociologic, existînd de aceea la Lucian Ionică o permanentă și inconfundabilă interferență de planuri; lectura atentă și interpretarea adecvată demonstrează faptul că volumul „Ziua confuză” propune o proză S.F. de un tip nou, nespectaculoasă, neșocantă, o proză S.F. a cotidianului, uneori dezarmant de normal, plictisitor chiar, în care elementul surpriză vine persuasiv, insinuant, dintr-un necunoscut extrem de apropiat. Be aici, poate, la un prim contact superficial al cititorului de S.F., caracterul aparent plat sau arid și falsa impresie de adinamism pe care le lasă unele povestiri, multitudinea de sensuri neoferindu-li-se în mod gratuit, fără un minim efort, fără o minimă implicare.)

Distanțat de text, ca și de evenimentul pe care acesta se aglutinează, Lucian Ionică reușește să creioneze veridice tipologii de contemporani, surprinzînd fidel mentalitatea omului obișnuit (funcționarul, colocatarul, eapul familiei), atitudinea lui, adesea opacă în fața necunoscutului amenințător, pentru menținerea cît mai îndelungată a unui status-

quo verificat, deci „călduț”. Sugerînd generalul prin particularul descris alternativ cu seriozitate și malițiozitate, proza volumului ar putea deveni, (și) fără pretextul S.F., un balzacian Panopticum, martor al unei epoci generatoare de microdrame ale intelectualului prin incompleta, confuză motivație rațional-științifică a nuperoaselor necunoscute ce încă îl înconjoară.

Dintre posibilele teme clasice ale literaturii S.F., apare constant în povestiri motivul timpului — principală problemă a omului contemporan, autorul jonglînd inspirat cu diferite posibilități, de la un anumit bioritm (timp interior), la alt timp cultural-științific, de la intervenția corectivă asupra viitorului individual la accidentalul temporal multiplicativ al prezentului, toate fără repercusiuni asupra Istoriei, angajată într-o mătăcă precisă. În aceeași ordine de idei, viziunea proprie referitoare la relația necesitate-împlinire merită a fi amintită; în prozele lui Lucian Ionică, Necunoscutul irumpe năvalnic în cotidian, stupefiînd inițial cetățeanul, integrat pe deplin sistemului său social, cultural și valoric, impactul cu timpul, cu experimentul, cu metamateria sau cu extracivilitatea afectînd însă numai existența personală, nu și omnia în ansamblu, reacția fiind de refuz deliberat, conștient, al modificării propriei existențe liniare de către un Hazard perturbator — chiar benefice, considerat ca factor stressant ce trebuie prevăzut, limitat, îngrădit — pentru a nu dereglă.

Capacitatea imaginativă a autorului a reușit să însușeze în volumul „Ziua confuză” povestiri individualizate, distincte ca abordare sau atmosferă, legate doar prin arta scriitoricească, denotînd o bună stăpînire a unei voci, a unui mod deja propriu de a crea literatură de cea mai bună calitate.

„Nasturii”, spre exemplu, tratează relațiile etice ale omului cu lumea vie înconjurătoare, axiologic opunîndu-se programatismului motivat economic-financiar, în final succesele individuale discutabile fiind sacrificate în favoarea menținerii Concordiei Universale atît de greu dobîndite. „Grijă părințească” oferă spre meditație existență individuală cu derulare unică, dar extrem de receptivă la influențele mediului, militînd pentru neamestecul întempestiv în evoluția personalității. În „La marginea orașului” ne este prezentată exhaustiv istoria (doar) a unei întîlniri, Comunicarea fiind imposibilă, prin incapacitatea umană momentană de depășire a unor tipare mass-media convenționale, apel la deschidere spre un Cosmos de o infinită frumusețe și varietate.

Proza lui Lucian Ionică nu este și nu se vrea o proză cu pretenția unor Răspunsuri, ci una generatoare de nedumeriri, care să stîrnească în conștiința cititorului o serie de întrebări esențiale asupra vieții, asupra condiției ființei umane, asupra limitelor și avatarurilor ce încă îi stau în față, dar și asupra imenselor posibilități evolutive care i s-au deschis, pentru a putea fiecare în cele din urmă „să ajungă la sine însuși și a se lua în stăpînire”.

VOICU A. DAVID ■

* Lucian Ionică: „Ziua confuză”, colecția „Fantastic Club”, Editura Albatros, București, 1983.

*) Volumul lui Lucian Ionică reprezintă în același timp nu numai un succes individual, ci și unul colectiv — al celor două cenacouri timișorene „H. G. Wells” și „Helion”, pe care le-a frecventat și încă le frecventează, cenacouri care, parțial desigur, i-au oferit un mediu stabil, emulativ, exigent și prin urmare propice formării și afirmării.

IPOSTAZE ALE FANTASTICULUI

Ovid S. Crohmălniceanu a intrat, pe bună dreptate, în conștiința specialiștilor și a publicului ca fiind „indiscutabil un critic substanțial, cu o autoritate pe care i-o dă opera lui întocmită cu inteligență și pasiune.”) În 1980, pe neașteptate, am fost confrunțat cu o nouă preocupare a acestui creator: cea pentru literatura S.F.**, preocupare ce s-a constituit într-o „exceletă carte de povestiri științifico-fantastice”²). Se pare că este îndeobște general acceptată condiția marginalizată a genului S.F. În acest context o apariție ca cea a volumului „Istorii insolite” este echivalentă nu numai cu o valoroasă contribuție la patrimoniul literaturii S.F., ci și cu o pliedorie în favoarea acesteia, făcută nu de an „S.F.-ist recidivist”, ci de un reputat critic.

Fiecare din cele 12 povestiri ne introduce într-un cadru cu care parcă am fi familiarizați, și totuși... Dincolo de elementele obișnuite, indispensabile ale genului, numite curent „recuzită S.F.”, de tipul plasării acțiunii într-un viitor suficient de depărtat, în decorul zborurilor cosmice, a lumii miraculoase a microbiologiei, în universul a parte al oamenilor de știință de excepție etc., care creează senzația comodă și reconfortantă de deja vău, autorul introduce detalii care transformă această atmosferă într-una care ne învâluie, care trimite la prezumția că oriînd putem redescoperi realul nu ca pe un dat cunoscut, ci ca pe ceva care nu este nici dat și nici cunoscut, ceva care este eminentemente fantasticul; nu cel de tip oniric, ci fantasticul-verosimil, fantasticul-de-sub-nasul nostru, fantasticul disimulat în aproape-real, fantasticul-față-ascunsă-a-familiarului, fantasticul-oriînd-devenibil-real.

În manieră apropiată filonului borgesian, Ovid S. Crohmălniceanu întocmește o imaginară și erudită istorie a unei legi care, prin generalitatea ei, este un soi de extrapolare a principiilor murphismului. Tot o istorie, de fapt o fabulă socio-futurologică, povestirea „La Winnipeg, unde nu ne vom întoarce niciodată”, a cărei morală ne trimite direct la parodia unor situații hic et nunc, propune încă o dată ca temă de meditație problema decalajului progresului tehnic și al celui uman. La fel de puțin se potrivește eticheta „imagine” povestirii „Mesajul din stele”. Cu excepția pretextului și a deznodămîntului, ne reîntîlmim cu propriile noastre limite, înfinînd mai interesante decît cele ale altor lumi, și cu atît mai rușinoase cu cît ne apropiem mai mult de condiția de homo cosmicus.

Autorul probează în fapt un lucru remarcat de critică: sporirea de-a lungul creației sale a puterii de reflexivitate și a gustului contemplației, prezențe permanente în acest volum. Astfel, neliniștea stîrnită în cititor de calitățile unor straniu minerale albicioase, de microbi raționali, de androizi emancipați, de mesaje umilitoare etc., este nuanțată, adîncită, de ideea dominantă ce se desprinde în urma lecturii, și anume că nu știm destule, dar credem cu neclintire că timpul miracolelor nu s-a sfîrșit încă. Pe pămînt cît și în stele; sau în noi.

GERALDINA-MELINDA BALINT ■

* Ovid S. Crohmălniceanu: „Istorii insolite”, Editura Cartea Românească, 1980.

1, 2) Eugen Simion, Scriitori români de azi, III, Ed. Cartea Românească, București, 1984.

LAURENȚIU CERNEȚ sau uluitoarele metamorfoze ale haiducului în literatura s. f.

Primii eroi ai lui Laurențiu Cerneteș erau funcționarii mărunți, oameni ai birourilor și birourilor uitate de Dumnezeu (câci există în literatura modernă un Dumnezeu al micilor funcționari care, după cum știm de la Eliade, terminându-și misiunea, plecat să se odihnească puțin) care mai făceau, în timpul lor liber, câte-o minune-două. Iși dădeau jos minereu și pe strada principală a urbei încruntau frumos ochisorii și începeau: acest lucru așa trebuie făcut.

După o perioadă de „bătălii“ Laurențiu Cerneteș

a început să scrie literatură umoristică, instalându-se, mai cu voia, mai fără voia activilor ridendiști, chiar în fruntea umoriștilor timișoreni. Pentru criticii din capitală — e momentul să ne răzbușim și pe ei — literatura umoristică, literatura S.F. fac parte din genurile outsider pe care nu merită să scriu o recenzie. Așa că scriitorul a scris și literatură S.F. conform principiului din bătrâni: „Bate tu marginile / eu să bat mijloacele / că le știu soroacele“ pe care îl practica strămoșii noștri din cele mai vechi timpuri în luptă cu turcii, cu tătari și cu alte hoarde năvălitoare. Atunci, la începutul deceniului al optulea, cînd, după trecerea printre umoriști, Laurențiu Cerneteș debuta ca sciencefictionist, putea să facă figură de Gruia, de Gruia al literaturii timișorene în curs de dezvoltare. Dialogul, după cum bine puteși lua aminte, îl conducea vreun viteaz asemuitor lui Novac. Cuplul făcea ravagii istorice, în vremea lui, tocmai lângă Turnu Severin, loc de baștină al scriitorului. Nici prin gând nu ar fi trecut marilor combatanți că într-un deceniu marginile or să devină mijloacele. Cui să-i treacă prin cap că pîrcopsitul gen S.F. va deveni, prin Vladimir Colin, succes în capitala francilor, că însuși Ion Hobana va lua în mîinile lui hățurile cvadrigei, conducînd, prin diverse străluciri, echipajele românești spre strălucitoare victorii? Cui să-i treacă prin cap că foarte serioși critici ca Marcel Pop-Cornîș, Dan Culcer, Voicu Bugariu, oameni cu casă, familie, specializări în străinătate, le vor părăsi pe toate cele spre a se dedica, precum misionarii de altădată, victoriilor genului la noi? Nu vreau să spun că, în S.F.-ul ti-

mișorean, la începutul deceniului opt, Mircea Șerbanescu fiind Novac și Laurențiu Cerneteș, Gruia — azi lucrurile s-au inversat. Azi Laurențiu Cerneteș bate mijloacele în calitate de as al genurilor S.F., deodată devenite alfa și omega curiozității marelui public. Citesc ultima carte a prozatorului apărută în colecția Fantastic Club a editurii „Albatros“ și mă gîndesc că niciodată în ultimii ani sau în toți anii de cînd cu necruțare răpește vechilor genuri majore suflete curate, literatura S.F. nu a făcut o mai amăgitoare afacere. Cerneteș nu dă nimic genului căruia se prefacă a-i da totul. Același ins pe care îl știam din Experiențele lui Ionete și mai apoi din romane și nuvele se angajează într-o istorie extraordinară; același cîrd de femei de treabă, dar cu ifose, zboară pe urmele sale. O mulțime de oameni de treabă, prefăcîndu-se răi, furioși, prefăcîndu-se a veni din alte planete vor să-l înscăuneze pe Laurențiu Cerneteș drept cel mai de seamă sciencefictionist timișorean.

De-am fi știut la vreme, am fi protestat din tot sufletul. Așa, nu ne mai rămîne decît să observăm cu ochiul liber cum diavolul tranzacțional al genului l-a înscăunat pe excelenții prozatori în jilțul de pe care dînsul poate binecuvînta fanii. E cel mai mare între timișoreni și-mi vine să zic: la mai mare, dar simt cum privirile încruntate ale lui Vladimir Colin, Ion Hobana și chiar ale lui Ov. S. Crohmalniceanu străpung cei șase sute kilometri de păduri, dealuri, masive muntoase și chiar cîmpii roditoare. Cei șase sute de kilometri, nu-i așa, cîți se întind din orașul nostru pînă în orașul lor.

CORNEL UNGUREANU

NATURA LITERATURII S.F. — Contribuții și poziții teoretice românești

(Urmare din pagina 9)

arta — garantă a plămuirilor adevărate — nu lipsește“ (s.a.) (Viața Românească, 2/1976). Deci, literatura SF presupune o privire prospectivă, anticipatoare.

Dacă literatura „cealaltă“, pe care am studiat-o la școală, se interesează de „prezent“ și de „trecut“, apare ca necesar să existe o preocupare îndreptată și spre locul rămas vacant, adică spre „viitor“. Denumirea de literatură de anticipație desemnează această orientare. Anticipația este „cea mai importantă specie a genului“, spunea încă din 1959 Ion Hobana, sugerînd complexitatea structurii interne a genului. „Literatura științifico-fantastică — arată Narcis Zărnescu — oferă modele pentru înțelegerea, adaptarea și asimilarea unui viitor posibil. Consumarea de science fiction este echivalentă cu interiorizarea afectivă a viitorului lumii, cu inocularea de utopie și fantastic, cu imunizarea contra virușilor viitori, contra posibilelor obstacole fizice și psihice“ (Viața Românească, 1/1974). „Ce este fantastul din categoria science-fiction? — se întreabă Victor Kernbach — Bineînțeles, un profet. Iar dacă nu este un profet, nu este nimic“ (CPSF, nr. 357, 1969).

Pare firesc să ne întrebăm dacă această dimensiune prospectivă, anticipatoare, este o caracteristică definitorie a literaturii SF? Se pare că nu. Adrian Marino afirmă că „anticipația constituie una din constantele istorice ale literaturii. Orice secol anticipă un alt secol“ (Dictionar de idei literare, p. 647). În același sens, N. Steinhart este convins de „caracterul esențial viitorologic al operei artistice ca atare“, „poate fi socotită ca un truism constatarea însușirii profetice a oricărui artist“, „nu ne indoim că Stendhal, Gogol, Lautrémont, Rimbaud, I. L. Caragiale, Joyce, Proust au fost anticipatori“ (Viața Românească, 1/1974). După cum se observă, noțiunea de anticipare, în cele două intervenții de mai sus, capătă un alt sens, mai profund, decît cel utilizat în discuțiile despre science-fiction. Nu numai literatura SF anticipează, ci orice adevărată operă de artă. Anticipația de tip SF trebuie înțeleasă prin prisma specificului ei (ori al specificurilor ei), de la actul „terapeutic“ — amintit anterior —, la statutul futurologic sau, la cel mai restrîns, de previziune asupra dezvoltării științei. În privința acestei din urmă dimensiuni, Ion Hobana precizează: „Previziunea științifică a scriitorului se verifică doar pe planul marilor idei anticipatoare. Jules Verne a prevăzut nu avionul și vehicolul cosmic ca atare, ci faptul că viitorul este al aparatelor de zbor mai grele decît aerul și că oamenii vor străpunge cuirasa gravitației“ (Viitorul? Atenție! p. 92).

Un pericol care pîndește înțelegerea literaturii SF constă în privirea viitorului doar prin prisma dezvoltării științei. Este evident că societatea presupune și alte domenii la fel de im-

portante: activitatea economică, politică etc. Nu poate fi vorba de o adevărată anticipare dacă nu se are în vedere societatea în întregul ei, nu numai un singur aspect, cel al viitoarelor descoperiri științifice și al implicațiilor lor. Cantonarea doar în domeniul științei și al tehnicii nu va fi și nici nu este prielnică pentru literatura SF. Viziunea sa ar rămîne îngustă, deformată, adică neștiințifică!

Dan Culcer abordează anticipația de tip SF dintr-o altă perspectivă: „Atitudinea prospectivă în zona relațiilor umane și a mutațiilor din structurile sociale nu este neapărat specifică acestei literaturi și nici scopul ei prioritar. Mai degrabă zona de maxim interes rămîne tot prezentul și este o

Radian, Viața Românească, 7/1966).

Depășind condițiile restrictive impuse de prezența obligatorie a științei, alți autori văd în literatura SF o poetică a logicului, ceea ce, evident, nu presupune renunțarea la adevăr. Se realizează doar o schimbare de planuri, de la adevărul științific se trece la reflectarea logică adevărată. Iată, în acest sens, câteva opinii cu nuanțele personale firești. „În literatura științifico-fantastică totul are o explicație. Absolut orice se explică aici, cel puțin logic, dacă nu științific. Și după o logică a noastră, a oamenilor, nu a unor alte lumi“ (Ioana Crețulescu, Viața Românească, 1/1974). „Am ajuns să mă conving tot mai mult — mărturisește Ov. S. Crohmalniceanu — că

un truc magic necesar realizării dramei lui Griffin“ (Autori, cărți, idei, p. 106).

A treia direcție în înțelegerea naturii particulare a literaturii SF încearcă, după cum spuneam, o sinteză ce delimitează un spațiu literar. Contururile sale diferă de la autor la autor. Astfel, Voicu Bugariu ne propune „o cale de loc frecventată de către teoreticieni. Este vorba despre interpretarea și înțelegerea science-fiction-ului prin prisma esteticii manieriste“ (Ateneu, 3/1983). Alături de considerarea SF-ului drept o modalitate literară, Voicu Bugariu a admis și existența unei teme specifice: „Într-adevăr, scrierile despre care se spune că fac parte din genul science-fiction se disting printr-o serie de trăsături comune. Aceste trăsături țin, în primul rînd, de temă (...) aceste teme pot fi încadrate într-una singură: explorarea unui mediu insolit“ (Viața Românească, 1/1974).

Florin Manolescu afirmă că sinteza a fost deja realizată în actul literar SF și poate fi descoperită în lucrările genului: „Urmărind să concilieze două atitudini specifice unor sisteme diferite de valori (atitudinea științifică și atitudinea estetică) literatura SF a fost nevoită, în chip firesc, să-și compună o personalitate lexicală nouă și un număr de teme, specii, personaje, obiecte și procedee literare proprii, încadrate într-un context narativ diferit de acela al literaturii mainstream“ (Echinox, 6-7/1979).

Ion Hobana descoperă în perenitatea literaturii SF argumentul simbiozei reușite dintre temă și procedeu: „indiferent de cantitatea de date sau ipoteze științifice reale sau imaginare pe care le vehiculează, SF-ul este în primul rînd literatură. Așa se explică faptul că lucrările valoroase nu și-au pierdut puterea de seducție o dată cu realizarea miracolelor pe care le propuneau cititorilor în momentul apariției“ (Orizont, 6/1981).

În ceea ce ne privește, considerăm că literatura SF reprezintă, în esență, o modalitate literară și nu o tematică deosebită. Pe de o parte, despre cosmonauți și nave cosmice se poate scrie „obișnuit“, vezi de exemplu Oriana Fallaci, **Dacă soarele moare**, sau Evgheni Evtuşenco, **Dulce ținut al poamelor**, iar, pe de altă parte, despre omul comun, de pe stradă, se poate scrie în manieră SF. Fără îndoială că literatura SF a pus în evidență noi teme, noi motive literare, dar acest fapt nu-i dă dreptul să instituie un monopol asupra lor.

Am recurs la numeroase citate din dorința de a atrage atenția asupra unor contribuții românești la teoria literaturii SF, cer scuze celor pe care nu l-am amintit din lipsă de spațiu. De asemenea, am mai dorit să realizez și un început de dezbatere. Dacă autorii amintiți mai sus, ori alții se vor simți îndemnați să-și dezvolte modul lor de a înțelege literatura SF, contrazicînd sau nu cele afirmate aici, atunci unul din scopurile acestui articol a fost atins.

chestiune de convenție faptul că acest prezent este oferit ca și cum ar fi viitor“ (Serii și grupuri, p. 50). Anticipația nu mai este anticipație propriu-zisă, adică o privire către un mine, în sensul viitorologic, ci este o formă, adică o modalitate literară. În felul acesta pătrundem în spațiul teoriilor care identifică literatura SF cu o poetică specifică, teorii datorate mai ales literaților. În cadrul lor se pot distinge câteva orientări.

Una din ele pornește de la aserțiunea că literatura SF se bazează pe o poetică a logozului științific, avînd drept principal procedeu extrapolarea. Coerența deductivă este împletită cu adevărul științific. Universurile imaginare nu sînt fanteziste, ele reflectă o realitate posibilă. Scriitorul nu face decît să devanseze timpul, el ne prezintă un fel de reportaj dintr-un viitor potențial. Prin urmare, literatura SF ar avea o „armătură riguroasă științifică“. „Construcția de o perfectă logică științifică îmbracă fantasticul, transportîndu-l într-un univers insolit dar posibil, care decurge din datele exacte și existente ale științei“ (Sanda

specificul literaturii științifico-fantastice rezidă într-o logicizare sistematică a imaginației. Pe o ipoteză oricît de năstrușnică a acesteia din urmă, mintea construiește mereu un eșafodaj strict rațional. Fascinația literaturii de anticipație vine dintr-o atare logică strînsă impusă fantasticului“ (Viața Românească, 1/1974). Acest caracter al literaturii SF îl determină pe Dan Culcer să preia denumirea de „conjectură rațională“ pentru domeniul în discuție: „Proza de tip cora are o natură deductivă. Odată acceptată premiza, restul scrierii (schematic vorbind) se dezvoltă prin aplicarea consecventă a ei“ (Serii și grupuri, p. 57).

În ultima sa carte, Ion Hobana acceptă ideea că invențiile și descoperirile științifice din literatura SF sînt o modalitate literară, în fapt convenții propuse de autor, iar cititorul trebuie să le accepte ca atare. Cercetarea lor sub aspectul valabilității științifice nu-și are sensul: „Invizibilitatea era pentru el (pentru H. G. Wells — n. l. i.) nu o posibilitate sau măcar o ipoteză cu șanse de verificare într-un viitor previzibil, ci o convenție,

Fascinația omului față de mașinile capabile să se miște cu propriile forțe și sub control intern este la fel de veche ca și istoria înregistrată a omenirii. Se știe că egiptenii, prin anul 3000 î.e.n. construiau ceasuri cu apă și figuri articulate, dintre care unele serveau ca oracole. Vechii greci, etiopienii și chinezii construiau și ei o mare diversitate de statui și figurine care executau secvențe de mișcări sub acțiunea unui flux de apă sau vaporii. Cunoscutul matematician Heron din Alexandria (descoperitorul teoremei din geometria elementară care îi poartă numele) incita publicul grec prin jurul anului 100 î.e.n. cu păpuși acționate de corzi prin intermediul unor greutăți. Mult mai târziu au fost concepute ceasuri care executau scenarii elaborate la anunțarea orei exacte. Unele dintre ele au supraviețuit pînă în zilele noastre: ceasul aflat în turnul din piața San Marco din Veneția, construit în 1496, cu două statuete din bronz care lovesc un clopot cu ciocane la oră fixă, indicînd și poziția soarelui și a lunii în zodiac; ceasul din Frauenkirche, Nürnberg, cu o întreagă procesiune de figurine care cîntă la diverse instrumente; ceasul din turnul primăriei din Sighișoara; ceasul de la Biserica cu Lună din Oradea etc. Abia pe la sfîrșitul sec. XVIII, cîțiva artiștii elvețieni, printre care Pierre și Henri-Louis Jaquet-Droz, au construit un număr de automate mecanice care scriau, desenau și cîntau aceleași fragmente timp de cîteva minute. Dintre acestea „scribul”, „muzicianul” și „desenatorul” există încă, în stare de funcționare, la muzeul din Neuchâtel, Elveția.

Roboții industriali ai zilelor noastre își au originea în telemanipulator și în mașinile-unelte cu comandă-program. Telemanipulatorul este un echipament capabil să permită unui operator efectuarea de activități la distanță, de obicei într-un mediu periculos. El a fost dezvoltat în timpul celui de-al doilea război mondial, pentru minuirea materialelor radioactive, trebuind să substituie mîna operatorului, separată de camera experimentală printr-un perete gros. Dispozitivul era prevăzută cu o pereche de „degete” în interiorul camerei de probă și două „mîini” la exterior, cuplate la un mecanism cu șase grade de libertate, destinat să asigure o poziționare arbitrară atît pentru „mîinile” din exterior, cît și pentru „degete”, fiecare mișcare a celor dinții, acționate de operator, producînd deplasarea dorită pentru cele din urmă. Primul telemanipulator cu servosistem acționat electric a fost realizat în 1947. În 1949, industria aeronautică s-a văzut nevoită să-și procure mașini adecvate pentru decuparea unor profile precise pentru aeronave. Astfel, a fost inaugurată cercetarea pentru mașinile-unelte cu comandă-program, cercetare ce a fost combinată cu progresele calculatoarelor electronice, în plină dezvoltare.

Mică istorie a roboticii

tare. Tiparul pe care trebuia să-l copieze mașina a fost memorat în formă numerică pe o bandă perforată care comanda un servosistem de tăiere. În 1960, George Devol a realizat ceea ce urma să fie primul robot industrial al firmei Unimate, un echipament combinînd articulația telemanipulatorului cu servosistemul mașinii cu comandă-program. Acest robot putea și „învăța” să efectueze sarcini simple, ca deservirea unei matrițe prin apucarea piesei aflate într-o poziție predeterminată, deplasarea ei între matriță și diverse depozite, secvențe mișcărilor fiind prememorate în memoria digitală a sistemului. Posibilitățile s-au diversificat, mergînd pînă la realizarea de către un grup de roboți, fiecare cu o altă specializare, montați în circuit, a complexelor operații de montare, sudură, vopsire și testare a autovehiculelor. Din acest punct de vedere industria japoneză deține primul loc în lume, sarcina omului fiind doar de a supraveghea și eventual corecta operațiile efectuate, printr-o programare mai fidelă cerințelor. În momentul de față pe plan mondial, robotica are două ramuri majore: una tehnologică și una științifică, în realizarea de roboți industriali eficienți criteriul primordial constituindu-l fiabilitatea și prețul. În cercetare, deseori desfășurată sub auspiciile posibilei dobîndiri a unei discutabile inteligențe artificiale, avînd ca premisă existența — deja — a calculatoarelor din a IV-a generație, accentul cade pe explorarea chestiunilor fundamentale ale percepției senzoriale, a comenzii motoare și comportării inteligente.

Fascinația și curiozitatea care înconjoară subiectul acestei treceri în revistă au fost și sînt generate fără îndoială de legătura cu noțiunea de „viață artificială”, noțiune valorificată pînă la epuizare de science-fiction. Amenințarea speculativ-potențială și consecințele creării unei astfel de „vieți” au constituit subiectul multor cărți și filme S.F. Una din primele și cele mai influente lucrări în acest domeniu este „Frankenstein”, publicată în 1817 de Mary Shelley, care cu un an înainte apariției cărții vizitase Neuchâtel, unde păpușile automate ale lui Jaquet-Droz efectuau demonstrații în fața curioșilor. Subiectul cărții vizează pericolul vieții artificiale scăpate de sub control: dr. Frankenstein, un om de știință bine intenționat, creează un mon-

stru incontolabil, cu puteri supranaturale și intelect deficitar.

Cuvîntul „robot” a fost inventat cu un secol mai tîrziu de către dramaturgul cehoslovac Karel Capek, în piesa „Roboții Universali ai lui Rossum”, termenul derivînd din cuvîntul slav „rabota”. Piesa lui Capek amintește de motivul Shelley printr-o intrigă dramatică ce implică un savant strălucit, Rossum, care inventează o familie de roboți desemnați să scutească omenirea de muncă. Proiectul lui Rossum este încununat de succes pînă în momentul în care roboții sînt folosiți în război pentru a ucide. Ulterior, după ce roboții sînt înzestrați cu emoții și sentimente de către un savant tresponsabil, izbucnește dezastrul. Roboții, creaturi perfecte din punct de vedere mecanic, nu mai tolerează să fie tratați ca sclavi de către oameni, creaturi imperfecte. Are loc o revoltă și în curînd omenirea este exterminată.

Variații ale acestui motiv au dominat parazitara literatura și, în general, arta S.F. zeci de ani. Unul din exemplele recente este creierul electronic HAD din filmul „Odiseea spațială 2001”.

Există două notabile excepții de la acest curent simplist. Prima o constituie povestirile lui Isaac Asimov în care roboții sînt construiți și programați în spiritul umanist al celor Trei Legi ale Roboticii inventate de autori

— legea I — un robot nu poate să pricinuiască un rău unei ființe umane sau prin inactivitate să permită vătămarea unui om;

— legea a II-a — un robot trebuie să se supună ordinelor date de oameni, cu excepția cazurilor care contravin primei legi;

— legea a III-a — un robot trebuie să-și apere propria integritate, cu excepția cazurilor care contravin legilor I și II.

A doua abatere de la regulă o constituie filmele din ciclul „Războiul stelelor”, filme în care o parte a roboților este descrisă ca avînd o atitudine prietenoasă și loială față de om.

Indiferent de speculațiile mai mult sau mai puțin credibile sau reușite ale literaturii S.F., omenirea nu se află în primejdie din cauza vreunei „revolte” a roboților, și acest lucru pare improbabil cel puțin pentru cîteva sute de ani, dacă nu pentru totdeauna. Realitatea științei moderne și limitele tehnologiei arată că mașinile au capacități motorii și intelectuale extrem de primitive. În ciuda publicității care s-a făcut progreselor în domeniile calculatoarelor și teoriei sistemelor, percepția senzorială, luarea de decizii și capacitățile intelectuale ale roboților sînt inferioare celor ale oamenilor și vor rămîne așa pentru încă foarte mulți ani.

DAN GĂRLAȘU

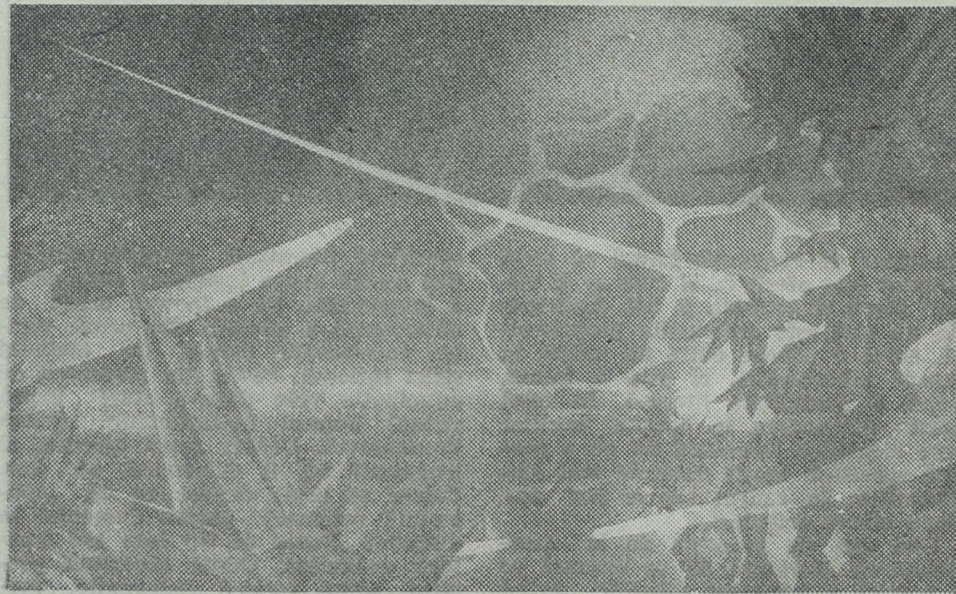
În sensul propriu, pe care mulți îl folosesc astăzi, crearea unei inteligențe artificiale este deocamdată imposibilă. Compus din miliarde și miliarde de celule conectate între ele, creierul uman este un sistem de o complexitate infinită și de o funcționalitate aparte, fiecare neuron în parte, după o ipoteză curentă, tratînd semnalele recepționate în maniera unui ordinator independent. În consecință, nici o mașină, fie ea cea mai complexă pe care ne-o putem imagina, nu se poate compara nici pe departe cu creierul uman — și există noi date care confirmă această constatare. E vorba în principal despre descoperirea la începutul anilor '70 a funcțiilor diferite ale celor două emisfere cerebrale, fiecare posedînd un mod de gândire propriu, absolut diferit de celălalt. O emisferă este sediul raționamentului logic, cealaltă a reprezentării imaginative, gîndirea noastră avînd deci la bază două tipuri distincte de percepere a lumii înconjurătoare: primul făcînd apel la senzații, iar al doilea la reflecție. Ceea ce omul percepe prin reflecție și ceea ce poate el exprima prin cuvinte nu este decît o parte infimă a travaliului cerebral, noi neputînd bănuși decît indirect transformările suferite de informație la acest nivel. Pe de altă parte cunoaștem cu atît mai puțin din cele ce se-nîmplă în emisfera imaginilor.

Unii specialiști, puși în fața ordinațoarelor ce îndeplineau unele funcții intelectuale, au atribuit acestora, fără o argumentație suficientă, trăsăturile personalității umane, atitudine care în principiu nu e nouă, ea avînd rădăcini adînci în istorie. Rigurozitatea științifică arată însă că ordinatorul, oricît de perfecționat, nu este decît un complex de materie anorganică, moartă, realizat pentru satisfacerea necesităților umane. El nu poate avea nici sentimente, nici pasiuni, nici personalitate — proprii omului și numai lui. Ne putem imagina o mașină îndrăgostită? Pe mine aceasta mă depășește... Nu trebuie de asemenea să uităm experiența și avantajele pe care omul și le-a dobîndit și și le perfecționează prin practica socială. În general cei care au tendința de a acorda mașinii unele trăsături umane fie că ignoră total știința, fie că posedă unele noțiuni foarte superficiale. Apar din cînd în cînd, de aseme-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Creier și inteligență artificială*

GHERMOGHENY POSPELOV,
președintele Consiliului „Inteligență artificială”
al Academiei de Științe a U.R.S.S.

nea, chiar printre specialiști, optimiști extremiști care, în urma unor explozii reale ale dezvoltării ciberneticii riscă pronosticuri de genul: „nu numai că vom realiza inteligență artificială, dar o vom vedea și depășind în toate domeniile omul — și asta pînă la sfîrșitul acestui secol.” (...!) La începutul deceniului cinci, spre exemplu, numeroși oameni de știință estimau că e suficientă sporirea considerabilă a volumului de memorii și a vitezei de calcul pentru ca ordinatorii să poată să in-

ceapă să traducă. Bineînțeles, viteza și memoria joacă un rol important, dar hotărîtoare în acest sens era înțelegerea semnificațiilor unor fraze. Doar omul, însă, prin experiența sa zilnică de interlocutor a reușit să suplinească, grație inflexiunilor, gesturilor și mimicii, lacunele inerente ale limbajului, extrăgînd noțiunile esențiale și eliminînd balastul verbal. Pe de altă parte, imensa informație immagazinată în conștiința noastră sub formă de date izolate, de reguli diverse și de experiență personală, contribuie și ele la stabilirea unor interconexiuni importante. Aceas-

ta este cauza pentru care organizarea memoriei unor calculatoare, care a dat excelente rezultate în rezolvarea unor probleme ordinare, pur logice, s-a dovedit inoperantă în fața unei sarcini intelectuale ca traducerea. A trebuit să se programeze mașinii facultatea de a analiza sensul informației pentru ca traducerea automată să devină realitate, cu excepția — firește — a operelor literare, cu abundența lor de imagini, de raporturi temporale ori cauză-effect, de cuvinte al căror sens se schimbă după context, toate elemente pe care mașina este incapabilă să le sesizeze. Unele succese înregistrate în programarea unor ordinoare care „știu” să joace șah, să compună muzică sau poeme, să picteze, au determinat specialiștii să forțeze vocabularul prin acordarea titlaturii de „inteligență artificială” acestor simulacre de acte creatoare, ceea ce nu înseamnă însă că mașinile ar fi într-adevăr dotate cu un oarecare grad de talent. Simplu vorbind, specialiștii au ales denumirea ca un atractiv „ambalaj” pentru o „inteligență” programată în vederea soluționării cutărei și cutărei probleme limitate legate de creația artistică. Ceea ce diferențiază esențial omul de calculator este că, fără a-și epuiza programele conservate în memorie, ființa umană își creează spontan altele noi în funcție de noile sale obiective volitive, generatoare a autodepășirii individuale și a mersului înainte al societății.

Desigur, accesul în lumea emoțiilor, a afinităților, a mobilurilor și a finalităților sugerate de inconștientul jucînd un imens rol comportamental ne este încă interzis. Nu este de aceea într-un totu imposibil, ca într-un viitor — mult mai îndepărtat însă decît se crede — să se ajungă a se construi ordinoare mai mult sau mai puțin apropiate de capacitățile umane, aceasta cu condiția — încă imprezibilă — a unei revoluții cibernetice capabilă să ne pună în posesia unor ordinoare conținînd miliarde de elemente de o complexitate extraordinară. Ceea ce ne va permite, de fapt, să imităm, iarăși, natura...

Traducere din limba rusă de
VOICU A. DAVID

* Articol publicat în revista „Sputnik”, august 1983, Moscova.

1. Lector doctor Gabriela Colțescu

Civilizația definește o stare fundamentală a condiției umane, reprezentând raportarea acesteia la lumea lucrurilor. Cînd se discută esența și perspectivele civilizației, opiniile sînt divizate, prin raportarea fiecăruia la cele trei tipuri de probleme care se ridică.

Primul tip de probleme se referă la starea calitativă a civilizației contemporane, la care s-au dat pînă în prezent două răspunsuri: civilizația ca stare calitativă, continuă, de creștere, continuare naturală și progresiv cantitativă a momentelor anterioare și civilizația ca mutație fundamentală și de proporții globale față de stadiile anterioare cunoscute — aici puțin intra și răspunsul lui Toffler.

A doua serie de probleme vizează finalitatea umană a civilizației, în acest sens fiind operate trei alternative: prima — elogiul civilizației, admirabil prilej de a asigura optim dezvoltarea umană, a doua — răstignirea civilizației, a caracterului ei inoperant, a capacității sale distorsionante, denaturante a esenței existenței umane — linie mai veche, pornind de la Rousseau, Nietzsche, Spengler și ajungînd la Heidegger și, în cele din urmă, a treia alternativă, intermediară, Marcuse fiind exemplul cel mai potrivit: civilizația ca o necesitate implacabilă, care poate favoriza propășirea ființei umane, concepută în raport cu sistemul societății, în care însă intervine iraționalitatea aparatului tehnologic, dezvoltat unilateral și cu mare capacitate de distrugere.

A treia categorie de probleme se referă la orizontul civilizației, domeniu ultim al principiilor fundamentale care delimitează și întemeiază întregul efort constructiv al unei perioade date, cele două răspunsuri, constructive și intenționale de la ora actuală fiind fie principiul speranței — caracteristic partidelor democratice și comuniste, fie principiul afirmării orgolioase a faptelor, Toffler reprezentînd în esență al doilea principiu, dar după modul de adresare, aparținînd în aparență primului.

Din punct de vedere al scriiturii, cartea este în mod evident a unui ziarist și de aici plăcerea lecturii, prin aflarea unor lucruri ce ți se par necunoscute, prin aflarea unor fapte brute, cu caracter însă de aisberg, din care doar o optime este vizibilă, cauzele rămînînd în adîncime; tocmai prin simplitatea și simplismul ei, cartea mi se pare că are o mare priză la public, căci e evident faptul că ea nu a fost scrisă pentru specialiști. Deși slabă teoretic, cartea vrea să cîștige conștiințe de partea unei anume ideologii, ea reușind să creeze o anumite sensibilitate cu orientare de dreapta, dar neizbutind în nici un caz să creeze conștiințe filozofice sau politice. Autorul nu acceptă una din cele mai mari achiziții ale secolului XX — teoria conform căreia tehnica nu este neutră, ci ambiguă, ea neputînd fi scoasă în afara contextului relațiilor în care apare, neputînd fi izolată de intenționalitatea creării și folosirii sale. Pe de altă parte Toffler m-a convins indirect de valabilitatea, optimalitatea conceptului de națiune, ca formă de mediere între mondializare — realitate istorică avînd izvoare de clasă —, internaționalismul proletar, și regionalizare, autonomizare, de asemenea o necesitate a societății; de aici înțelegerea profundizării teoriei referitoare la locul națiunii în epoca contemporană, la rolul statelor naționale, singurele capabile de a stăvilă făurirea viitorului de către grupuri foarte restrînse și cu interese speciale. O altă limită a cărții mi s-a părut a fi și evitarea indicării acelor grupuri conștiente care, se presupune, construiesc „al treilea val“, minoritățile spontane simptomatice amintite nefiind decît simple semne prevestitoare.

2. Profesor doctor William Marin

Dacă ținem seama de faptul că în occident apar mereu foarte multe cărți net antidemocratice, dacă ținem seama de faptul că în aceeași direcție se înscriu și acele lucrări ce prezintă viziuni sumbre, apocaliptice asupra viitorului, avînd ca efect imediat aderarea la diferite secte, atunci e firesc să salutăm cu satisfacție o carte care face o încercare onestă de a analiza de pe poziții democratice perspectivele civilizației. Reușitele lui Toffler sînt vizibile mai ales în unele analize compartimentale, o analiză globală neputînd să nu genereze rezerve.

3. Profesor doctor Ilie Luca

Discutarea cărții lui Toffler se încearcă foarte bine în ceea ce numim

noi confruntarea de idei, ea demonștrînd încă o dată complexitatea luptei ideologice contemporane. Noi nu putem să îl respingem net pe Toffler, cu toate confuziile sale politice majore, dar nici să îl acceptăm fără rețineri. Autor inteligent, Toffler cunoaște mult marxism, fiind totuși foarte departe de acceptarea și de utilizarea lui în explicarea fenomenelor sociale. Autorul recunoaște de la început că îl interesează prin excelență societatea americană,

industria actuală. Toffler e în mod formal anticapitalist dar și antisocialist, prin ignorarea sublinierii deosebiri reale dintre cele două societăți. Autorul deduce relațiile sociale ale viitorului exclusiv din schimbări tehnologice și nu prin determinare socio-economică și de clasă, el punînd la același nivel conflictele sociale cu cele religioase, sexuale sau culturale. Cred că autorul îl cunoaște pe Marx din surse indirecte, căci am observat în vo-

adă, ci imposibilitatea sa reală de a le da; am găsit în această carte numeroase ideologii la modă în occident: teoria dezideologizării, teoria convergenței sistemelor etc., lucrarea fiind o expresie indirectă a limitelor acestor curente

7. Asistent Ștefan Buzărnescu

Din punct de vedere al sintezei, cartea reușește profunde analize în toate domeniile socialului, cu multiple implicații în domeniul spiritualității. Metafora „val“ încearcă să discrediteze unele categorii ale științelor sociale, pentru a repune pe baze noi o terminologie șocantă literar sau psihologic, dar nu și din punct de vedere al rigorii epistemice. Toffler cucerește deci prin ineditul terminologiei și sintezei, în rest rămînînd undeva la un nivel conceptual și metodologic depășit. De exemplu, tehnosfera, sociosfera și infosfera rămîn nivele de sinteză frumoase, coplesitoare, elegante, dar neanalizate destul din punct de vedere al valorii lor epistemice și gnoseologice. Tocmai de aceea adevăratele, autenticele repere ale devenirii istorice sînt eludate. Toffler gîndește foarte corect dintr-o perspectivă de plecare profund falsă, două domenii ontologice complet diferite, ontologia socialului, capitalist, bazat pe disjunția proprietate-producție, și a celui socialist, bazat pe conjuncție, fiind fals abordate, cu consecințele în suprastructură, de aici derivînd și caracterul confuz, contradictoriu și diversionist al cărții. Pentru cititorul fără un sistem categorial specific, sau fără o cultură minimă de specialitate, concluzia ar fi că diferențele dintre cele două sisteme se reduc doar la calitatea tehnologiei. Confortul intelectual pe care mi l-a lăsat totuși cartea este generat de faptul că „formațiunea socială“ rămîne de nedepășit, ca instrument de vastă sinteză teoretică și practică în abordarea restructurării pe baze noi a societății, în perspectiva unui umanism cu adevărat nou, ca și faptul că proiectul social real al comunismului rămîne și el de nedepășit, chiar dacă neînțeles sau ignorat de unii autori ca Toffler. Cu tot titlul sugestiv, „Al treilea val“ rămîne deci o carte profund nedialectică, ce radiografiază niște efecte, fără a ajunge la cauze.

8. Lector Nicolae Stanciu

Referitor la totalitatea cărții de față, eu cred că ea a fost scrisă în formă reportericească și de aici trebuie să plece analiza, căci nu cred că Toffler a vrut să dea o carte de sociologie sau de politologie, ci a vrut să plece de la americani și să se întoarcă tot la ei și pentru ei, între timp trăgînd cu ochiul la ce se întîmplă (rău) și prin țările în curs de dezvoltare și socialiste, care, după el, nu ar trebui să repete greșelile industrialismului. Toffler pleacă în analiză de la tehnologie, cu pretenția de motivare a tuturor aspectelor posibile și de aici greșelile socio-politice în care se observă incapacitatea sa, deoarece tehnica „este neutră“, iar dinamica și dialectica forțelor de producție sînt scoase din sistemul determinant, din globalitatea determinismului social. Este interesant la Toffler că de la început el recunoaște: „nu e neapărat necesar să se întîmple așa“, recunoscîndu-și propriile limite. Ca o concluzie practică proprie, cred că totuși economia noastră trebuie să facă eforturi pentru introducerea unor achiziții de ultima oră din domeniul informaticii, roboticii și microprocesoarelor, altcum, pînă la sfîrșitul secolului riscăm o rămînere în urmă, crescînd în continuare, în defavoarea noastră, decalajul serios deja existent, cu repercusiuni asupra nivelului de trai și asupra calității vieții.

9. Lector Gheorghe Comloșan

Meritul autorului este de a formula întrebări, răspunsurile — discutabile, fiind date dintr-o perspectivă nemarxistă. Toffler surprinde însă foarte exact faptul că societatea contemporană traversează în mod cert o etapă de tranziție.

* „descoperirea și acceptarea timpului liniar a făcut posibil progresul“... ca și cum nu progresul a fost cel care a anulat gîndirea cîlcică determinată și orientată de producția agricolă, cerînd o nouă viziune asupra timpului.

Selectie realizată de LUCIAN IONICĂ și VOICU A. DAVID ■

ÎN DEZBATERE:

„AL TREILEA VAL“

de ALVIN TOFFLER

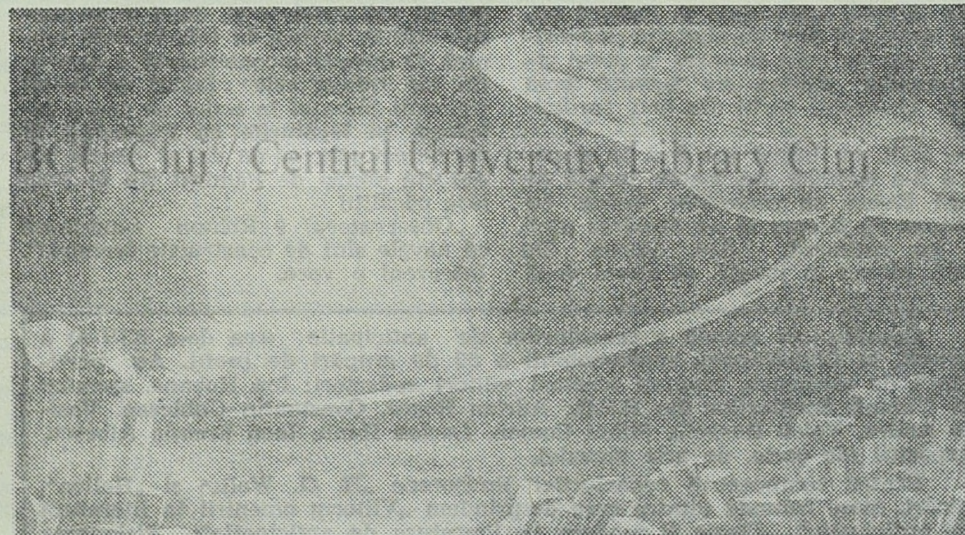
MASĂ ROTUNDĂ ORGANIZATĂ DE CATEDRA DE SOCIALISM ȘTIINȚIFIC A CENTRULUI UNIVERSITAR

pe care o cunoaște foarte bine, deși pe parcursul lucrării va face numeroase referiri și la alte state, chiar socialiste. Urmărind sursele de bibliografie pentru țările socialiste, observăm însă că ele sînt ne semnificative și discutabile. Observator atent, dar din interior al capitalismului, Toffler aparține acelor autori care au preluat inițiativa criticii nemarxiste a societății, reușind să contribuie la estomparea tensiunilor și conflictelor evidente — nici una din concluziile propuse neducînd la inducerea ideii de revoluție. Declarînd că nu se confruntă ideologic cu nimeni, Toffler de fapt ne provoacă, folosind neadecevat și după liberul său arbitru o serie de termeni foarte cunoscuți, utilizați de materialismul dialectic și istoric. Citîndu-l uneori pe Marx (pag. 81)

lume deformări ale ideilor clasicului german, specifice occidentului, făcute în scopul de a-l putea combate. Referirile la Marx sînt numai de suprafață, în scopul evitării referirii la esența operei sale. În concluzie Alvin Toffler mi se pare a fi un anticomunist subtil, vokal, ce te poate capta, te poate adormi prin stilul atractiv, prin realismul unor analize, ca și prin causticitatea unor critici și concluzii, doar aparent fără o țintă precisă

5. Profesor doctor Francisc Albert

Întreaga critică de suprafață a lui Alvin Toffler, captivantă pentru noi și extrem de comodă pentru capitalism, nu va marca totuși un impact deosebit asupra publicului, obișnuit cu ana-

autorul recunoaște în mod cert caracterul dezumanizant al societății contemporane, pe care însă nu o numește particularizînd, ci în general, „al doilea val“, trecerea la un salt social calitativ superior legînd-o doar de proliferarea... calculatoarelor (pag. 256), excelentă reclamă pentru I.B.M. & comp., ba mai mult, computerul poate „apropia“ muncitorul de „proprietate“, șomajul se poate rezolva prin conectarea la un alt terminal (!) etc., autorul eludînd mereu problema fundamentală, problema proprietății. Industrialismul, în ipoteza lui Toffler, este învechit, el recomandînd chiar lumii a treia o creștere industrială zero și trecerea directă la societatea postindustrială a celui de-al treilea val, soluție artificială, imposibilă, saltul acesta însemnînd menținerea dependenței actuale și în viitor. Din punct de vedere al situației politice, Toffler prezintă criza de autoritate a guvernelor vestice, absenteismul electoral al maselor, fără a analiza însă, cum ar fi fost de dorit, situația reală a partidelor, cauzele reale ale aspectelor prezentate — recomandînd însă, vag, la sfîrșit, o nouă structură politică neexplicitată...

4. Lector doctor Ion Pandur

Impresia lăsată de „Al treilea val“ este că, pe paragrafe, ea lansează idei interesante, aprecieri realiste, lucide, acceptabile și din perspectiva marxistă, în marea lor majoritate. Dacă se iau însă unele capitole în ansamblu, articularea lor într-un sistem teoretic e discutabilă. Cartea lui Toffler se afliază acelor foarte numeroase lucrări ce susțin o ideologie tehnocratică asupra viitorului societății, criticînd in-

lize fundamentate, de exemplu cu cele ale lui Galbraith, public care însă va rămîne cu „ceva interesant“ și atît, deoarece sistemul conceptual propus este total neelaborat și subred, prin comprimarea arbitrară a complexelor probleme contemporane sub aceeași egidă pseudo-unificatoare: „al treilea val“, egidă inutilizabilă și opacă, în totală contradicție cu tendința științei moderne ce încearcă dimpotrivă o expliciteare și o definire cit mai exactă a unor noțiuni fundamentale strict delimitate. Pe de altă parte, Toffler inversează întregul lanț al genezei unor fenomene*, deducînd de aici „mari surprize“ și deci puțin opera cu conceptele cum dorește, pînă la acel final limitant („praptocie“, „democrație semidirectă“, „generalizarea computerelor“ etc.) final care nu se știe de ce vine, de unde vine și încotro se îndreaptă, dar la care, pentru a ajunge „trebuie să fim creativi“... (!).

În descrierea realismului industrial, Toffler ignoră apariția a ceva cu adevărat nou — prima clasă exploatată care-și formează propria sa ideologie. Deși neagă valabilitatea ambelor sisteme sociale actuale, soluția de viitor provine totuși pentru Toffler din blocul capitalist, convergetism unilateral, critic la adresa soluției marxiste.

6. Lector doctor Corneliu Popeș

Ceea ce suscită interesul la Toffler sînt acele elemente din cotidianul imediat, palpabil, din păcate neanalizate pînă la capăt — și nu doar de dragul suspense-ului... Faptul că autorul declară că e posibil să nu dea soluții perfecte valabile nu înseamnă o simplă bra-

SORINA SOPA

RUPESTRĂ

Aparatul de filmat făcând scurt și lumina lămpii de control îi sculdă în roșu fața obsidă. Căută în sac o nouă rolă, o luă, era ultima. Injură tare, cuvintele se lovire reci de pereții înalți ai peșterii, veșnicul

metronom al unei picături milenare începu să sape în meningele lui, sacul se scurse galben pe pardoseală.

Cu mișcări bruște căută în buzunarul sting o bomboană de mentă. Nu mai avea, găsi pungă goală.

Montă rola, aparatul începu să toarcă monoton. Ochii îi alunecară de-a lungul peretelui gemind de culoare, se agătară de un romb obru. Iși stăpini cu greu pornirea de a îndrepta obiectivul spre el. Continuă să filmeze în benzi înguste, verticale. Insistă mult asupra rombului, printre scenele tuși de viătoare ceva îi atrăgea privirile

spre cele patru lîși, întinse tremurat de un deget subțire. Se îndepărta, reveni.

Brusc singurătatea începu să-l doară și avu conștiința clară a greutatei rocii atârnată deasupra lui. Impinse un fascicol lung de lumină înainte, măturind pereții capitonaji de milenii. Se fixă iar asupra rombului. Căută apoi din priviri sacul galben și rolele imprăștiat pe jos, de-a lungul peretelui, insensibile cutii metalice pline de lumină.

Un zgomot ușor, suprapus o fracțiune de secundă peste picătura veșnică făcu să tresară fascicolul în aerul umed. Ecusonul albastru scintea un an care-i

aminti de anul nașterii sale.

Urletul sălbatic se sparse în aer, undeva sus, aproape de cupola boltită, așternându-se într-o pulbere argintie pe umerii uniforme oficiale, pe casca albastră de protecție, pe emblema ecuson de deasupra inimii.

Celălalt trecu impasibil pe lângă el. Se aplecă, ridică sacul desumflat. Pescui din buzunarul uniformei oficiale o bomboană de mentă și o zdrobi scurt între dinți.

După cîțiva pași culese prima rolă, o așeză cu grijă în sac și-i continuă drumul spre lumină. Apoi se aplecă, culese o nouă rolă, o așeză în sac

Păzitorul grădinii zoologice făcu un ultim rond printre cuștile animalelor, începînd ca în fiecare seară cu tigrii. În seara aceea păreau agitați, neliniștiți. Cînd îi strigă, auzi doar mîrliturile ostile. Cu cît insista mai mult, cu atît tigrii deveneau mai nervoși. Se despărți de ei puțin supărat, gîndind că de vină o fi schimbarea vremii sau poate hrana, dacă nu chiar vreo boală. Porni pe alea spre cuștile leilor. Se învîrteau furioși cu coamele zburlîte, dînd din cozi. Cînd trecu pe la lupi, îi văzu pe toți în mijlocul cuștii urlînd lugubru. „Ce-or fi pășiți azi?, o fi dat strechea-n ei. Nu-i nici măcar lună nouă. Să zici că sint furioși din cauza ei...“

În fața cuștii cimpanzeilor rămase împietrit. Cimpanzeii erau strînși în cerc în fața unui foc. Se frecă la ochi, nu, nu era o iluzie. Cimpanzeii își încălzeau laele la foc, ba unii dintre ei mai și aruncau lemne pe foc, rupte din copacul uscat din cușcă

Îngrozit, o rupse la fugă spre gheretă. În fața ușii răsufliă ușurat. O să dea un telefon, să vină autoritățile să vadă și să ia măsuri. Deschise ușa și rămase împietrit cu mîna pe clanță. Pe scaunul lui, o gorilă cu șapca lui pe cap zornăia legătura de chei de la cuști, rînjindu-i a batjocură.

În biroul primarului se aflau reprezentanții ordinii publice, directorul grădinii zoologice, psihia-

dea foc unor hîrtii. Dar focul nu numai că a fost produs, dar a fost și întreținut! Mă apucă groaza gîndindu-mă că cimpanzeii au reușit această performanță. Căci, reușind, atunci de bună seamă că pot și altele... De pildă să deschilie lacătele ușilor. Vă dați seama la ce ne-am putea aștepta în viitorul apropiat. Propun măsuri urgente de cercetare a comportamentului animalelor. Dacă teoria mea este justă, și sincer n-aș vrea, omul se află într-un mare pericol.

— Fantezii, domnișoară, strigă primarul, imaginați-vă ce-l poate trece prin cap... cimpanzeii făcînd focul... animale aruncînd vreascuri pe foc... prostii!

— Să fii cuminte Pufuleț, ai lăpticul în farfuria, mămica vine imediat.

Ușa se închise, se auzi yala, apoi se lăsă liniștea în apartament. Pufi, pisica siameză, privi alene pe geam la femeia ce se grăbea cu sacoaia în mîna. Cînd dispăru după colț, sări de pe pat, se întinse cu poftă făcîndu-și coada băț și zburindu-și părul, mieună scurt și intră în bucătărie.

Sări pe masă, căută și în cele din urmă găsi chibriturile. Se chină mult timp să deschidă cutia și apoi să aprindă un băț. Cu labele din față deschise robinetul, mirosul ochiului aragazului pufnînd, apoi reuși să dea foc gazului. Începu să sară prin

foarte multe deprinderi umane. Unii spuneau că animalele au început să capteze cîmpul informațional uman, un proces uluitor și încă nelămurit prin care patrupedele dobîndeau acces la toate informațiile umane. Doar lipsa de exercițiu le împiedica să creeze. Lucrul cel mai uluitor era însă dobîndirea limbajului uman, deși faptul nu este încă pe deplin confirmat. Ca în basme, animalele vorbeau ca oamenii și se purtau ca foștii lor stăpîni. Erău disciplinate și se deplasau în grupuri conduse de maimuțe, cîini și cai, care se pare că formau un fel de stat major.

În orașe și sate nu se mai vedea nici urmă de animale. Începu problema chinuitoare a alimentației, dar mai gravă era aceea a acțiunii viitoare a

CONSTANTIN COZMIUC și MIRCEA BĂLAN

ZIUA FOCULUI

tri și psihologi. Atmosfera încărcată le dădea tuturor o stare de nervozitate.

— E imposibil de crezut versiunea paznicului — spuse primarul. E absurd să preținzi că ai văzut cimpanzeii strînși în jurul unui foc și o gorilă pe post de paznic de grădină.

— Permiteți să adaug și faptul că sticla de coniac era aproape goală și că gorila rînjea amenințător...

— Aiurea, domnule doctor — pufni directorul grădinii zoologice — aiurea, toată lumea știe că paznicul e un bețiv. Sticla de coniac era rația lui seară de seară. Poate că ieri a băut două sticle în loc de una și a văzut cimpanzeii făcînd foc și gorile concurîndu-l la sticlă. E clar că nenorocitul s-a îmbătat și în delirul lui a dat foc la cuști și a eliberat animalele. O dimineață întreagă am alergat după ele să le prindem și încă gorilele și cimpanzeii nu le-am găsit...

— Domnilor, cred că ar trebui să nu minimalizăm cazul reducîndu-l la un banal caz de delir alcoolic. Paznicul nu era beat! Faptul că bea coniac în timpul serviciului e treaba direcțiunii grădinii zoologice, dar cel puțin acum, coniac a băut gorila! Pe sticlă s-au găsit amprente de gorilă! Cel puțin a ținut sticla în labă, chiar dacă n-a băut. Mai mult, pe șapca portarului s-au găsit fire de păr de gorilă, ca și pe scaun, intervenii competent un criminalist.

— Și ce-l cu asta? — strigă directorul. Nebunul a dat drumul animalelor din cuști și nu-i exclus ca o gorilă să fi intrat în ghereta paznicului și mă rog... hm... să pună laba pe sticlă. Asta nu-l scoate din cauză pe paznic!

— Îmi dați voie să nu fiu de aceeași părere cu dvs.?, spuse o tinărară. Eu am studiat psihologia animalelor, comportamentul lor, atît în libertate cît și în captivitate. Nu se opune nimic la ipoteza mea că animalele captive, văzînd ani în șir felul de a se purta al oamenilor, își însușesc și ele cîte ceva. Cu cît creierul animalelor este mai dezvoltat, cu atît reține imagini mai multe. Problema cea mai spinoasă e cea a focului. Animalele se tem de foc! Omul nu numai că știe să producă focul, dar îl și întreține. Urmele de foc din cușca cimpanzeilor arată clar că a fost vorba de un foc făcut conștient și întreținut un timp. Nu este vorba de un incendiu provocat de un piroman beat! Concluzia aparține ofițerului de pompieri. Mă întreb și vă întreb, s-ar putea oare presupune că cimpanzeii au făcut focul? Să spunem că da! N-ar fi imposibil să fi furat sau să fi găsit o cutie de chibrituri sau o brichetă. Să presupunem că jucîndu-se au reușit să

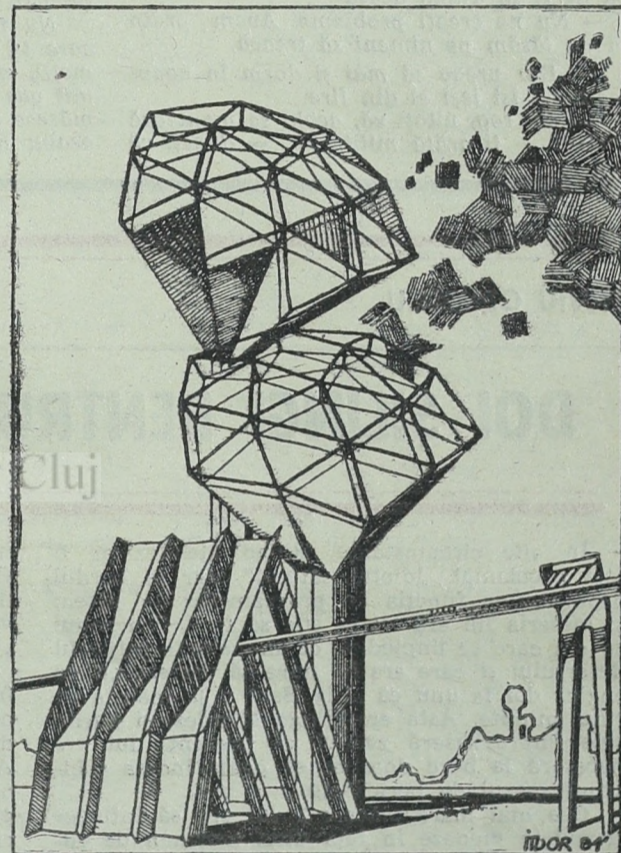
bucătărie agitată și minioasă, zburîndu-se și mieunînd. Se uită la foc cu ochii larg deschiși, apoi sări pe perdea și se balansă pînă ce căzu cu ea cu tot. Perdeaua luă foc imediat imprăștiînd scînteii în toată încăperea. Coșul de gunoi se aprinse și el, curînd flăcările cuprinzînd mobila de bucătărie.

Pisica se strecură pe ușă în camera vecină, urmărind fascinată flăcările din prag. Cîteva minute se chină să tragă haine, sacoaie, ce-i cădea sub ghiare, cît mai aproape de bucătărie. Focul se răspîndi în casă și, în ultimul moment, Pufi sări afară printr-un ochi de geam uitat deschis. Cînd femeia veni de la cumpărături, pompierii tocmai stingeau focul. Privi casa și izbucni în lacrimi...

Dresorul pocni din bici. Pantera neagră își arătă colții înfiorînd mulțimea adunată în cortul cercului. „Sari“ strigă dresorul, uimit că nu este ascultat. Pantera slobozi un urlet și sări peste dresorul. Acesta încremeni scuturat de un fior. Șocul îl făcu să scape bicul și chibriturile din mîna. Deschise ochii și văzu botul larg deschis al fiarei deasupra lui. Pantera apucă cu greu cutia de chibrituri, o deschise și aprinse un chibrit. Sala era în delir, anlauze dezlănțuite, ovații. Pantera, cu mișcări largi, apropie chibritul de cercul de metal învelit cu cirpe îmbibate în motorină. Dresorul privea scena năucit. Pantera, mîrlînd, impinse cercul cuprîns de flăcări spre dresor. Acesta prinse cercul, îl ridică deasupra capului și strigă „sari“. Pantera își dezveli colții într-un rînjit batjocoritor, începu să mîrlîie privîndu-l ironic. Mîrlîiul creștea, devenind din ce în ce mai inteligibil, pînă cînd dresorul desluși cu groază cuvintele: „nu vreau“

Cu cele mai mari caractere tipografice, ziarele își anunțau articolele de senzație: „ANIMALE PIROMANE“, „INCENDIATORII PATRUPEDE FUG“. Rapoartele ajunseră curînd la mii de pagini. Se relatau nenumărate incendii în orașe și sate. Șobolanii incendiau vapoarele în porturi, păsările — avioane pe aerodrome. Dezastrele se șineau lanț. Contramăsurile luate s-au dovedit a fi ineficace. Cînd situația a devenit catastrofală și teroarea focului i-a înnebunit pe oameni, cînd se credea că toată planeta va arde, incendiile s-au oprit. Animalele au părăsit localitățile și pădurile, pornind într-un exod spre sud, spre junglă. Mergeau laolaltă, disciplinate, ierbivore și carnivore în bună frăție.

Din cercetările efectuate s-a constatat faptul deosebit de îngrijorător că animalele dobîndiseră

lor. Oare ce pregăteau? De ce se îndreptau spre sud? Ce urmăreau? Oare revolta lor să fie urmarea tratamentului la care le-au supus oamenii mil și mii de ani? Mamiferele întotdeauna au presimțit marile pericole. Acum, dobîndindu-și conștiința de sine, refuzînd să mai vadă în om pe stăpîn, nu presimt ele autodistrugerea acestuia? Oare nu caută un refugiu în fața unui pericol pe care numai ele îl văd?

Expediția înainta cu greu prin jungla tropicală în care se refugiaseră animalele. Una din puținele nearse. Clima, mlaștinile, greutatea drumului decimasera trupa de oameni împovărați de echipament. Puțini ajunseră pe culmea golașă ce domina pădurea și trecură în partea cealaltă, unde fumul arăta că e locuită de animale. Nu erau incendii, ci focuri!

Văzură o haită de lupi ce pășteau într-o poiană, dar nimic nu-i mai putea uimi acum. Oamenii își spusera: „n-au timp să se mănînce între ele“.

Fură întîmpinați de un grup de gorile. Se opriră unii în fața celorlalți și se priviră, măsurîndu-se din ochi. Gorila din frunte întinse mîna conducătorului grupului, care după o scurtă ezitare i-o strînse. Un zîmbet luminos făcu gorile care scoase un sunet prelung, ca de buciom. Apoi spuse: — Bine ați venit! Veniți să locuiți cu noi, împreună vom supraviețui...

Oamenii rămăseră uluiți privind grupul de animale, care se aduna lângă ei scrutînd undeva departe, în spatele lor, unde se nășteau lumini orbitoare a zeci de sori, strălucind ca mici discuri la orizont și luminînd norii într-o străfulgerare...

Sorii se stingeau, născînd oribile ciuperce negre...

sorul de lumină al unei lanterne și cineva îi strigă:

— Hei! Ce faci acolo?!... Ia pleacă la cortul dumitale! Ai insomnia, cumva?... Se întoarce umilit și intră în cort. Era singur și nici nu mai avea să vină careva înăuntru. Iși petrecu următoarele ore în-

tență cât mai mare. Iși aduse aminte de un joc stupid de când era mic, în care toți fugeau din calea sa.

Hrana ce îi se dădea devenea tot mai inconsistentă și neliniștea lui tot mai mare, dar nu avea cui să se plîngă... Și îi era tot mai frig! Se hotărî să intre în bloc, să ceară ceva de îmbrăcat — nu mai rezista altfel, simțea că îngheață! Bătu la ușa primului apartament și constată că se deschide. Strigă, dar nu răspunde nimeni. Atunci intră — pe hol erau rîspîndite gunoie și bucăți de tencuială, ca și cum cineva tocmai și-ar fi mutat lucrurile de acolo. Nu era nimeni înăuntru. Sună în zadar și la alte uși — descoperi că era singura fîșă din bloc!... Apartamentele erau pustii, ca și cum cei care plecaseră ar fi avut vreme să-și ia cu ei toate lucrurile... Când se întimplase asta?... Găsi, în fine, o pufoaică uzată și-o îmbrăcă pe deasupra.

Iși dădu seama că trecuse mult timp de când cutreiera apartamentele blocului, urcînd din etaj în etaj. Culmea era să fi rămas singur!... Coborî pe scări, decis să meargă din nou la barieră și să iasă, cu orice preț... Afară nu mai era nimeni. Intră în cortul în care dormise — pustiu, se duse apoi la cortul soldatului care împărțea rațiile de alimente și constată că nici acolo nu era nimeni. Păși hotărît spre prima barieră, al cărei felinar roșu era singura sursă ce ilumina împrejurimile. Cu cît se apropia, cu atît o senzație nedeslușită, un fior îl îngheța, prîvind siluetele țepene ale celor doi soldați care păzeau. Iși veni greață... Privi fix în ochi pe unul dintre ei. Soldatul nu schiță nici o mișcare. Îl împinse cu mîna și fu cît pe ce să-și piardă și el echilibrul — soldatul se prăbuși pe șosea. Iși făcu o cruce mare. Apoi îl doborî și pe celălalt, căruia capul, cu tot cu bonetă, îi se desprinse și se rostogoli cîțiva metri. Erau manechine. Simple momii pentru a-l speria și a-l determina să rămînă acolo! Ridică bariera

și ieși. Dar pe stradă nu se zărea absolut nimic — o beznă ca și cum, într-adevăr, dincolo n-ar fi fost nimic. Nimic din ceea ce ar fi putut el să vadă.

La celelalte bariere, manechinele căzuseră deja. Găsi soldații prăbușiți unul peste celălalt, în poziții grotesci. Rămăsesse într-adevăr singur, singur în noaptea asta absurd de lungă! Un coșmar?... Îl lăsaseră aici — și plecaseră. De cît timp? De ce?

De ce?...
— Și atunci fu zguduit de o revelație. Aceasta era! Cineva... își luase toate măsurile de precauție, alungîndu-i pe toți ceilalți, ca să-l întîlnească numai pe el. Auzi un fîrîit de telefon în bloc. Intră în fugă și alergă pe scări. Acest mod de a intra în contact nu trebuia să-l surprindă. Telefonul suna undeva la un etaj de sus iar ușa era probabil deschisă. Acum totul se desfășura foarte repede: urma să primească un mesaj. Unul extrem de important. O misiune, poate. Abia acum își dădea seama de cotitura gigantică a destinului său, și nu numai al său... De ceea ce fusese, fără să știe, și mai ales de ceea ce va fi...

Aceasta va fi să fie Dovada.
Cînd ajunse la etajul opt și găsi ușa deschisă, telefonul încetă brusc să mai sune. Iși șterse sudoare de pe frunte, apoi se așeză pe un fotoliu și așteptă. Așteptă mult, dar nu se mai întimplă nimic. Ieși pe balcon, ca să se răcorească și mai ales ca să privească cerul. Credea că va vedea aura zorilor ce stăteau să trîmpă... sau o fereastră deschisă în curcubeu, prin care... În afară de luminile pe care le aprinsese el în apartamentele blocului și de felinarele roșii ale barierelor — nici o lumină în tot orașul. Un întuneric absolut. O liniște absolută. Ca și cum oamenii — furnici — fugiseră, lăsînd descoperit și înanimat scheletul lucios al orașului.
În acea clipă, auzi fîrîitul telefonului și alergă în cameră. Se întrerupsese. Mai

sună de cîteva ori, foarte scurt. Se oprea, ca și cum s-ar fi fucat cineva sau ar fi fost o legătură interurbană. Sună din nou. Ridică într-o fracțiune de secundă receptorul:

— Alo?... Alo... Alo...
Piruituri.
Sunete electronice. Liniște. Muzica sferelor?

Ușoare pocnituri. Apoi o voce care spunea ceva, dar foarte încet și neclar, ca de la distanțe foarte mari... Anunța o vizită?...

— Alo — spuse distinct cineva, la capătul celălalt al firului.

— Da!!
— Sistemul civilizația de pe Felen. Planeta noastră se află în apropierea centrului Galaxiei.

— Cum?... Cum... adică?! exclamă. Dar cu...
— Da — din punctul vostru de vedere, răspunde vocea, fără nici o inflexiune.

Înțelese că trebuia să se descurce. Iși reveni și vorbi din nou:

— ...A, da! Eram sigur că e vorba de-o vizită... Dar nu înțeleg, de ce m-ați ales tocmai pe mine? Sînt un om foarte normal. De acest dialog depindea soarta lui; să-i convingă să nu-l ia pe el ca mesager. Nu vreau să mă luați de aici! Nu sînt un om deosebit, un exemplar reușit. Sînt cel mai obișnuit om și vreau să rămîn aici!... Nu sînt bun de nimic, nu pot fi considerat un reprezentant al Pămîntului! Iși jucă el ultima carte.

— Știm! Tocmai de aceea te lăsăm aici, ca ghid. I-am luat pe toți ceilalți, ca ambasadori ai Pămîntului... Cu bine — mai auzi, apoi... începu brusc să se lumineze de ziua. Alergă pe balcon. Intunericul scădea ciudat, de la periferie spre centru, pînă cînd cerul nopții se contractă într-un uriaș disc negru. Pe urmă, în timp ce un uragan de praful stîrnit de deasupra orașului, discul negru se făcu din ce în ce mai mic și dispăru.

NERVOS

„civilizează“ simte ceva. devin în mod demonstrații de cere a amănunț explicabil în sînt, ajuns elegant pentru cîștii așteaptă — numai la clauză mișcîndu-se. Reacția citito- asemănătoare: Vincent i se

poate întimpla una ca asta, de ce n-ar fi la fel pentru oricine?

Risul stîrnit de povestirile lui Lu(cian) Merișca e, la început, puțin cam prea nervos ca să nu fie mască. Cînd, odată, stăteam noaptea la masă în codrul de la Guranda și scriam seriile taberei după dictarea quasaristilor, dar mai ales a lui Lu(cian) Merișca, nu mă simțeam tocmai bine știind că monștrii verzi-gelatinosii inventați de el se mișcă într-un peisaj asemănător celui din spatele meu. Cititorul obișnuit e dispus să admită că o parte de realitate e realitatea însăși, că nu există întimplare, coincidență, și Lu(cian) Merișca exploatează strălucit situația.
DORU PRUTEANU

tr-o atmosferă dezolantă de plictiseală; încercă să doarmă, dar nu mai reușea... Ieși afară acum erau și mai pușini oameni în zonă, iar panourile metalice înconjurau numai blocul în fața căruia erau plantate cele câteva corturi. Constată din nou că nimeni nu e dispus să converseze cu el, ba chiar că toți îl ocolesc la o dis-

nat în mînă sau își trecea obține a freză ca de sfîrșită, stăpînea perfect situația 1-0 pentru el.
bătea pe taste „LUATE-AR“ factor al navei, căpitanul, a cu o sută la oră, înregistră Tocmai compunea un me-

compensației. Cele trei minute cît îi trebuiau să-l pună pe căpitan în temă, se transformară în 30 de kilometri de marș forțat. Iși dădu seama că-l urăște pe Mendez.

— O.K., vin acolo imediat. Nu comunicați nimic prin circuitele supravegheate de calculator.

Pe „Shit Can Alley“ căpitanul se întîlni cu Johannes Böhm, șeful echipei tehnice, și care din motive obscure îi era adjunct. Îi fusese vîrît pe gît cu mai mulți ani în urmă. El l-ar fi preferat pe van Ruytens, sechestrat de mai multe ore într-o cabină din sectorul D împreună cu un sfert de echipaj.

— Dacă nu s-ar afla în sectorul operațional,

și nici unul din sistemele de alarmă. Navigația rămîne mai departe pe sisteme automate. Terminat.

— Ce-ar fi să-ți vii în fire, O.K.? Povestea asta trebuie să aibe un sfîrșit. Pune-ți mîntea la contribuție.

Mendez ripostă printr-un bolborosit nedeslușit din care van Ruytens deduse că Ringo abandonase jocul în favoarea unei dulci hibernări care-l lipsea pe moment de orice responsabilitate. Van Ruytens simți că-i trebuia ceva mai mult de un ghiont ca să-l scoată din starea asta. Îl apucă pe Mendez de guler, ridicîndu-l din fotoliu, și era pe cale să-i șoptească ceva la ureche, cînd întîlni privirea dezaprobatoare a căpitanului care urmărise întreaga scenă prin geamul gros al cabinei.

— Spuneți-mi, glăsu el, ce vi se transmite prin terminal în momentul de față? Întrebarea pică asemenea unei razii polițienești peste o mîna de mici borfași din Bronx, intrucît de o jumătate de oră nimeni nu mai catadixise să privească ecranul.

Van Ruytens se dezmetică primul ca de obicei, ajunse la terminal și se apucă să urmărească eșalonarea textelor care se perindau pe ecran.

— Se pare că... van Ruytens căută aici să fie spiritual, se pare că asistăm la un curs intensiv de religie. Azi e prima zi de școală. A început cu „Pildele lui Solomon“.

— Perfect, rosti comandantul. Adresați calculatorului următoarea întrebare: „care este porunca a șasea?“

— Nu, nu m-am țîcînit, insistă comandantul. „CARE ESTE PORUNCA A ȘASEA?“ — bătu van Ruytens pe taste.

„SĂ NU UCIZII!“ — afișă calculatorul curmînd pentru o clipă șirul pildeilor lui Solomon pe care orice suflet creștin trebuia să le ia în serios dacă voia să-și asigure un loc în parcul de distracții care era raiul.

— Întrebați „DE CE?“, zise căpitanul cu o figură de nepătruns.

„DE CE?“
„ASTA ESTE VOIA DOMNULUI!“

Prin interfon pătrunse un oftat de ușurare.

— Asta-i răspunsul pe care contam, explică comandantul. Asta este o dovadă că totuși calculatorul acceptă o entitate supremă. Ne va fi mult mai ușor așa. Se întoarce spre Frank, își luă transmîțătorul de la sold, fără de care nu mai putea comunica cu el.

— În cît timp poți să transferi informațiile de pe calculator pe calculatoarele auxiliare?

— Teoretic este o operație simplă, dar în acest caz calculatorul poate obliga subsistemul să nu accepte transferul. Este mult mai sigur transferul prin memorii externe, dar asta ar dura.

— Te pui imediat pe treabă. Comandantul se întoarce spre cabină.

— A venit vremea să ne sincronizăm, pretinse el pe un ton incurajator. Cred că trebuie să plecăm de la enunțul căruia îi „datorăm“ această situație. Este o interdicție specificată în informațiile calculatorului și în consecință vă aflați în postura de a fi „păcătuți“. Sînt convins că la proxima greșeală din partea voastră calculatorul ar fi mult mai drastic.

— Da, încă o glumă din asta și va trebui să ne răzuiți cu peria de sîrmă de pe pereți, com-

pletă van Ruytens optimist ca întotdeauna, jonglînd degajat cu perspectiva depresurizării subite a cabinei.

— Putem folosi în favoarea noastră faptul că acceptă o entitate supremă și că cel mai dogmatic „cleric“ din tot sistemul solar este lipsit de simțul umorului. Ceva în mîntea întortocheată a lui Mendez se cățără încet de vreun sfert de oră spre momentul cînd, în sfîrșit, putea sta în fața calculatorului omnipotent, prost intenționat și gata să ia totul în serios, inclusiv un banc cu scoțieni. Iar Ringo tocmai de un asemenea banc își amintise. Se sculă în picioare și fără să-i pese de argumentele competente pe care van Ruytens le servea cu dărnicie tuturor, se apropie de consola terminalului cu intenția clară de a lichida odată cu toată povestea. În atitudinea lui se întvedea aceeași hotărîre care putea fi recunoscută și la bătrînul Mendez pe vremea cînd se îndrepta spre teigheaua vreunui bar ca să-și comande vreun gin cu ou. Și neapărat de pescăruș, ceea ce în fond nu era o extravaganță la Miami.

În bancul lui Ringo, un scoțian bogat se prezintă la porțile raiului, dar ușa nu i se deschide. Doar vizeta se dă la o parte și ochii apatici ai sfîntului Petru îl măsoară din creștet pînă-n tălpi. Ca să poată intra în rai, scoțianul află că trebuie să fi făcut fapte bune în viață, dă din umeri, cade pe gînduri, și-și amintește într-un tirziu că a dat doi șilingi unui cerșetor.

„Asta-i tot?“ — îl întrebă sfîntul Petru. „Da.“ Apoi sfîntul Petru îl întrebă pe Dumnezeu, aflat prin preajmă:

„Doamne, ce facem cu el?“ I se răspunde:

„Dă-i doi șilingi și trimite-l la dracul!“ Deci Ringo se mișcase suficient de repede ca să nu mai poată fi azvîrlit de lingă terminal. Cu gesturi experte, se apucă să toarne în calculator conținutul micilor sale glume. Toți erau deja cu ochii măriți de groază și nu avea nevoie să-și întoarcă privirile ca să vadă asta.

Se lăsase o tăcere bruscă, iar van Ruytens aplecat peste umărul lui n-avu curajul să se atingă de el. Fără să-și dea seama, începu să citească cu voce tare ceea ce vedea pe ecran.

Comandantul se întoarce cu spatele la ușa.

— Mendez... scriși el.

„DĂ-I DOI ȘILINGI ȘI TRIMITE-L LA DRACUL!“ — silabisii van Ruytens aproape speriat. Închise apoi ochii la fel ca toată lumea, în așteptarea trăsnetului din cer senin, și astfel Ringo Mendez fu singurul din cabină care văzu cum ușa se deschide cu obișnuitul ei sunet pneumatic, dar inteligența și mai ales subtilitatea îi îngăduiră lui van Ruytens cel dintîi zîmbet din încăpere.

După ce spiritele se mai potoliră, Mendez, cu fața transpirată de emoție, se întoarce întimplător spre ecranul terminalului și citi: „DOAMNE IARTA-MĂ“, iar zîmbetul lui se mai lăți puțin purtînd urmele satisfacției cunvenite Franke îl apucă însă de braț spulberîndu-i sentimentele îmbătătoare care-i aprinseseră obraji.

— Hai să-l deconectăm pe al bătrîn, îi sugeră el. Pe cînd se strecura spre ieșire, printre lumea care trîncănea, sîmți pe umăr o mîna ce se dovedi a fi a comandantului. Se opri și așteptă perdaful.

— Ringo, glăsu domol comandantul, cînd termină, să treci pe la mine să-ți dau doi șilingi.

chescu de pe ara un puști curți, numit dîintr-a șap. „H. G. Wel sol de timz, ca ghioz. de povestiri mai sobre și De atunci și va fi adunat ac volume, ca văzută nu pe cel al eaasta, în pricina lui: nu să-și facă o entativă, s-a ocuparea pentru scriitură (îngrijită și nonșalantă, în același timp), pentru probleme de construcție epică, pentru obținerea atmosferei, marile teme ale anticipației sînt fisurate în zone atent

l-au atins. Ajuns de piasa prejudecăților altora, am avut vinovate indoieli asupra harului său.

Luînd la rînd textele sale, oricît de pus pe răutăți ai fi, trebuie să recunoști că te

AR FI TIMPUL...

află în fața unui prozator autentic. Sare în ochi preocuparea pentru scriitură (îngrijită și nonșalantă, în același timp), pentru probleme de construcție epică, pentru obținerea atmosferei, marile teme ale anticipației sînt fisurate în zone atent

cumpănite, făcînd loc unor sugestii cu surprinzător hallo. Dacă aș alege un erou reprezentativ al prozelor lui S.G., acesta ar putea fi Timpuț, în ipostaze insolite (Viitorul, aproape de ușa, Jurnalul unei case de nebuni, Călătoria cea mare, Lucille) — falua, incremenirea, distorsiunea, unda-e-cou, ceea ce presupune o ita filosofie cită poate s.f. ul să cuprindă, dar avînd aproape întotdeauna un ferm sens etic sau social (vezi motivul obsesiv al timpului liber, vidat de implicații, al week-end-ului năîng, împins cu brutalitate către o dramatică recontextualizare).
Eărțuța pe care, oricum, o s-o inchege va fi o revelație.
VIOREL MARINEASA

fermi, prin care i se adu TREBUIA să la parte la urma să aibe loc de atunci comandă. Apăsă pe un bu-

i-am fi putut scoate prin coloanele de detecție, spuse dintr-o răsufare Böhm, dar cabina este dotată cu senzori de prezență și calculatorul ȘTIE exact cîți oameni avem acolo. Alergau.

— Nu vă atingeți de nimic fără ordinul meu, rosti căpitanul. Trecură de un colț și ajunseră în fața cabinei țixite cu mormăieli scrișnite, plînsete înăbușite, plus o întreagă cruciadă verbală care era menită să răpună un Ringo Mendez fără nici o scuză.

— Ascultați, zise căpitanul cu microfonul la gură. Tot ce s-a întimplat aici este foarte grav. La ora asta încercăm să vă scoatem din situația asta. Făcu o pauză. Nu atingeți terminalul și faceți ceea ce vi se spune. Terminat. Stătea cu spatele lipit de perete, erau chiar lîngă colț (fără să-și dea seama, Böhm se lățise și el pe perete) iar atitudinea asta aduse în mîntea căpitanului vechi imagini din copilărie, cînd se juca de-a „hoții și polițiștii“, țînîndu-se lipit de ziduri și fiecare colț însemna un schimb de focuri.

— Comandantui navei către echipaj! Sîntem în regim de avarie. Vă luați costumele desurizate și așteptați pînă la noi ordine. Nu declan-

ndez. Se auzi un declie.

Sînt la dispoziția dumnea-

ba gătat tot felul de mizerii

mi-l pe Mendez.

tuse în claviatură acel ob-

DRACUL!“

SĂ SE POMENI NUMELE

latorul — și ușile cabinei se

pe Mendez?

ctorul D. D. de la Danielle,

cizeze. Sînt cu toții blocați

că este în strînsă legătură

are le-a introdus în calcula-

timidat. Da vremea respec-

DUPĂ AMIAZĂ PLOIOASĂ, CĂLĂTORIND

La ce să te mai gîndești? Compartimentul e aproape gol. Cei cîțiva oameni dorm, n-ai cu cine schimba un cuvînt. Deși, poate e mai bine așa. Simți uneori nevoia să tac. Și nu poți. Alteori vorbești prea mult și fără rost. Acum ai să încerci să vorbești cu cineva care să te asculte. Ai ajuns aproape un maniac încercînd să găsești în fiecare un iubitor al naturii. Încearcă să te stăpînești! Nu poate oricine să-ți înțeleagă obsesia. Crezi că fiecare individ e un potențial îndrăgostit, că sentimentul acesta zace uitat undeva în rețelele neuronale și, dacă informația aceasta i-ar răzbate pînă la conștient, nimic în lume nu l-ar convinge că natura nu e lucrul cel mai minunat cu putință. Ți-ai transformat teoria asta într-o adevărată piatră filozofală și cu cel mai mic prilej o servești plin de tăcere, așteptînd revelația celuilalt. N-ai fost niciodată un foarte bun psiholog. Ți lipsește intuiția, n-ai fler și de-aftia vorbești te plictisești cîteodată și tu.

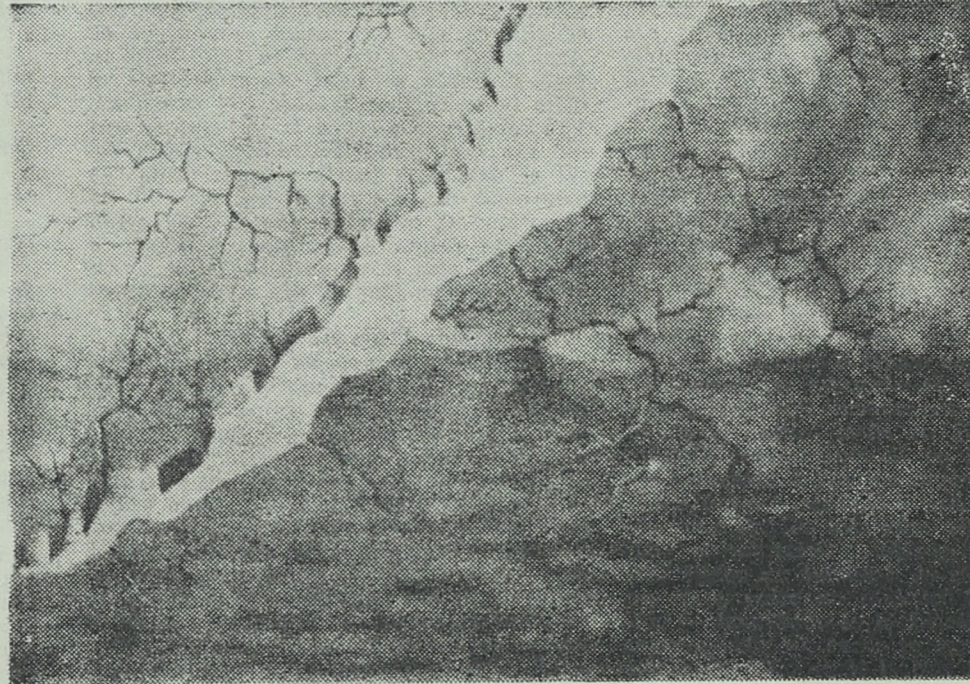
Alunecarea spațiului ca un rîu de culori prin dreptul pupilelor. Din cînd în cînd un gînd transparent se strecoară spre cine știe ce zone ale ființei, inima mai pulsează o dată, îți umezești buzele cu limba, clipești, expiri, cineva spune că afară a început să plouă, unde afară, te afli undeva între luciditate și somn, la cîte o curbă șulerul aerului care se freacă de trea, iar tu în virtutea inerției te înclină puțin într-o parte.

O explozie surdă, cîteva țipete, apoi se așterne tăcerea. Bărbatul creș s-a tre-

zit. Cu ochii umflați cercetează fețele celor din jur.

Își scoate din buzunarul stîng al pantalonilor o batistă cu care își suflă zgomotos nasul. Apoi începe să plescăie satisfăcut tamponîndu-și fruntea. După felul cum a plescăit se pare că a visat ceva urît. Are nevoie de cineva care să-l liniștească, nicidecum de propoziții savante.

— De azi începe vara. Pentru duminică au programat 28 grade C.

O picătură de apă trasează pe geam o linie oblică. Afară neoaiele trenului s-au lungit formînd o panglică albă.

— Mda, mormăi, încep.
Nu știu de ce, îmi dispare dorința de conversație. Îmi doresc din nou liniștea șuierată a vagonului. Fiecare cuvînt sterp mă doare. Creșul își întoarce capul în direcția mea și rămîne așa, strîngînd între degete batista. L-am privit o clipă. Apoi fereastră, apoi din nou liniște, sînt îngrozitoare drumurile lungi. Îmi promit că voi face orice ca să le evit în viitor. Nu înțeleg de ce nu instalează niște monitoare. Nu costă prea mult. Pereții cenușii ai tunelului, lumina șerpuiind violacee, din nou figura asudată a bărbatului din fața mea. Nu s-a mișcat deloc. Ochii i s-au mărit puțin, parcă i-ar fi teamă de ceva. Saa, poate, e ulmit? La

ce s-o fi gîndind? Îmi trece prin cap să-l dau două palme să-l trezesc, poate visează iarăși ceva urît, de data aceasta cu ochii deschiși. Dar dacă nu doarme? Dacă a înnebunit? Încet mă cuprinde teama. Stau în fața lui și îl privesc neputincios, corpul refuză să se miște. Este o senzație cu totul nouă. Niciodată n-am mai văzut un nebul. Și dacă într-adevăr a înnebunit, habar n-am ce trebuie să fac. Ar trebui poate să aștept pînă intrăm în prima stație unde ar pu-

tea primi un ajutor medical. Sau poate ar trebui să-l ajute cineva.

Caut cu privirea un ajutor. E prima dată cînd privesc fețele celor din jur de cînd creșul a început să se comporte ciudat. ceilalți stau în fotolii nemîșcați, privind fix în aceeași direcție, sînt convinși în sinea mea că și ei îl observaseră comportamentul ciudat ce se întimplă, îmi dau seama că am rămas singur, simțurile în care avusesem atîta încredere mă înșelaseră, undeva în spatiele mele...

Veama mi s-a transformat în groază și instinctiv am întors capul...

Liniștea mi se lipse de urechi. În compartiment apăruse o sferă immaculată. Avea contururile precise, de parcă cine-

va o trasase cu compasul. Avea albul acela care o făcea să pară fragilă. Tot ce observasem în primele momente era freamătul neobișnuit, surd, stîrnit de apropierea ei. Apoi mi-am dat seama că ceva totuși se întimplase. Era ca și cînd m-aș fi deplasat printr-un mediu și dintr-o dată nu mi-ar mai fi opus rezistență. Pipăiam spațiul cu simțurile încordate, conuri largi, plîpînde, încercînd timide să prindă schimbarea, se întimplase ceva cu timpul, nu-l mai simțeam trecerea. În plasa fină celulară rămăsese vid.

Apoi au început să cadă felii subțiri de lumină, lin peste pupile, petice verzi suprapuse peste noaptea de neon cenușiu. Își schimbau încontinuu forma, lăsîndu-se sparte din loc în loc, coloane albe de stîncă, trunchiuri imense de granit, ridicîndu-se dezgolite din oceanul vălurii, verzui, înconjurat de un parfum ciudat crud, dacă poate exista aici într-adevăr așa ceva, firesc emanat de propria materie de care îți aduci aminte după o lungă admîrire.

Cade o picătură și trasează o traiectorie verticală. Apoi mai cade una și încă una, din ce în ce mai multe, pînă cînd traiectoriile ajung să umple spațiul cu drepte paralele.

Începuse să plouă. Eram într-o pădure, ca acelea care existaseră cîndva la suprafață. Mă simțeam mai alevea decît în orice laborator, decît în orice neuroexcitare, decît în fața oricărei imagini de pe monitor. Deși stai pe fotoliu, cu unghiile strîngînd ca niște ghiare materialul elastic, ceea ce ai văzut a existat sau mai există undeva, ești convins acum de asta. De unde a venit nu mai are importanță. Din pustul de deasupra sau din măruntaiele orașului, este experimentul suprem pe care și l-ai dori.

Culorile încep să se șteargă, cel din jur tac și poate încearcă să înțeleagă, tu privești în jur vidat pentru a doua oară, prima dată de timp, apoi de vis. Începi să scrii înnebunit, sfîrșimînd între dinți fiecare cuvînt care refuză să ajungă pînă la virful degetelor, șulerul ascuțit al aerului care se freacă de tren, lovești fiecare literă pînă cînd minile te dor și încep să-ți curgă lacrimi, la cîte-o curbă roțile zdrăngăne lovindu-se de șine, să nu uști nimic, auzi, să nu uști, să scrii acum pînă cînd clipe trecută se mai zbate convulsiv prin celulele nervoase. DE CE nu poți să spui tot, citești ce-ai scris și-ți vine să spargi, să fugi, să țipi cuvintele care nu le mai simți, DE CE te-ai simțit închis într-o mulțime de linii groase, verticale?

ELIXIRUL ADUCERII AMINTE

Intrase tăcut pe ușa scundă a laboratorului de fizică, mi-l semnalase becul roșu ce se aprinsese, dar nu l-am privit decît în trecere și nici măcar nu l-am poștit să se așeze. Știam că sînt ocupat, grozav de ocupat cu oprirea aceluia perpetuum mobile pe care din greșeală îl pornisem, deși fusese avertizat, era chiar prima dispoziție din regulament. Simțeam că nu este ceva în regulă cu străinul (sau poate cunoscutul), de regulă nimeni nu avea voie să pătrundă pînă la mine, nu l-am întregat de ce, dar poate așa era normal sau poate, dar, în definitiv ce mai contează acum. Nu înțeleg cum de ai putut să mă bănuiești totuși, erau aproape trei sute de mile între noi, dar tot așa n-am înțeles nici atunci intrarea străinului pe care, după cîteva minute, l-am întregat brusc:

— Și, domnule, ce dorești?

Și el a zîmbit și a schițat un gest cu două degete și am simțit că mă înfurî.

— Și, domnule, nu doresc nimic și niciodată nu am dorit decît nimic.

— Și, domnule, atunci?

— Și, domnule, ce dorești?

Și a zîmbit din nou și am simțit ca și atunci cînd am fost cu bestia de Ord care, dacă m-ar fi ascultat nu ar fi... dar știu că nu te mai interesează acum, și-am povestit-o de atîtea ori, deși tare aș mai vrea să și-o spun o dată pentru că niciodată nu l-aș fi crezut atît de... dar străinul continua să zîmbească. Și doar vedea că mă înroșisem tot și eram gata-gata să izbucnesc, ba, mai mult, se așezase comod în fotoliul meu, singurul fotoliu din toată colivia. Spun că se așezase și-mă făcea semn cu un deget să mă apropiu. Eram curios să văd ce

orea, deși mutra lui mă indispucea în mod vădit, și n-am apropiat. Continua să zîmbească. Ne despărșeau doi pași, spune-mi tu ce trebuia să cred? Știam că în laborator mi se trimitea numai cobai triști, or specimenul ăsta nu era deloc un cobai trist, oare nu eram totuși eu cobaiul? În ultimul timp eram foarte trist, mai ales după ce mi-am amintit că ea mă aștepta în fața parcului atunci cînd, știi și tu, am fost dat dispărut și asta numai pentru că porcul ăla de Ord n-a ascultat de... dar mă apucasem să te întreg ce ai fi făcut tu în locul meu. Și cicatricea aia de pe obrazul stîng arăta urît de tot și începuse să se lățească. Și-am vrut să urlu și să-l iau la pumni și să-l umilesc și să-l...

Și-atunci m-am trezit pe masa aia rece de care m-am ferit, să n-o ating, întotdeauna. Și eram gol, iar niște degete nesuferit de reci îmi umblau pe pielea și m-am ridicat. Asta nu mai puteam să îndur, nu-i așa? L-am văzut pe Ord și am urlat la el și el s-a speriat și a scăpat sticla verde din mînă, iar cicatricea mi s-a părut că îi cuprinde întreaga față. Nicicum n-am putut să înțeleg cum de putuse să i se lățească atît de mult și l-am întregat, dar el a ris de mine și a zis că sînt nebul și-atunci l-am injurat. Dar niciodată nu m-a ascultat, poate i-aș fi spus că... dar n-avea rost, Atc n-ar fi acceptat niciodată, iar ea nu mă iubea pe atunci, poate își spun fie, dar... Ord m-a lovit și știam că m-a mai lovit odată, atunci cînd a căzut pe scară și eu eram plecat s-o caut pe ea. Și m-am înfurat, nu puteam să mai suport și l-am împins și-apoi am ascultat încîntat cum se rostogolea pe trepte și cum capul îi pocnea din ce în ce mai sec. Și-apoi am fugit, erau acolo niște coridoare negre pe care nu le-am recunoscut, poate nici nu mai eram în colivie. Nu mai știu nici de putusem să opresc nenorocitul ăla de perpetuum mobile pe care, habar nu am de ce, toți îl voiseră oprit și doar era așa de frumos cînd mergea, iar străinul nu voise nimic înainte de a i se lăși cicatricea și a fi Ord. Nu-i așa că nu voise nimic?

Și alergam pe coridoarele alea, mi-era frică să nu o întîlnesc pe ea și, nu-i așa că nu aveam cum să-i explic dispariția mea, dar, fie vorba între noi, cum am dispărut, de fapt? Nu puteam totuși așa, dintr-o dată. Simțeam că mă sufoc și m-am oprit și-atunci s-a deschis o ușă mică și o apărut un străin care m-a privit ciudat de insistînt și semăna cu tine Ord, mai tîrziu mi-am dat seama că și se lăfise cicatricea pe toată fața. M-ai întregat ceva, nu-i așa că m-ai întregat ceva? Și nu și-am răs-

puns; gîtiam atît de zgomotos că nu te-am auzit, dar nu te-ai supărat, ai zîmbit și ai vrut să treci mai departe și, nu-i așa că atunci m-am enervat deși nu... dar s-au auzit niște pași în spatiele mele și am început din nou să alerg. Și tu ai rîs. Îți auzeam risul amplificîndu-se în urma mea. Și mi-a fost groază și-am năvălit pe prima ușă pe care am văzut-o. Era un laborator, probabil de fizică. Da începuse n-am putut să-l cercetez, împingeam cu umărul în ușă să nu vină cineva. Și-am simțit că mai este cineva în laborator și, brusc, m-am întors. Diniștită mă privea ea. M-am apropiat.

— Și, domnule, ce dorești?

Tonul ei m-a speriat, dar am zîmbit, nu se putea să-mi vorbească așa, poate nu m-a recunoscut sau poate voia să facă o glumă.

— Și, domnișoară, nu doresc nimic și niciodată nu am dorit nimic.

— Și, domnule, atunci?

— Și, domnișoară, nimic...

Simțeam că se înfurie, dar am continuat să zîmbească, ba, mai mult, m-am așezat în fotoliul ei. L-am făcut semn cu degetul să se apropie și s-a apropiat. Nările îi fremătau de nervozitate. Se apropia cu pași mici, depășise limita impusă de doi pași. Apoi mi-a sărit în brațe. Și cicatricea îi invadă toată fața. Semăna cu Ord. Doamne, doamne, ce să mai cred? Am încercat să o resping, dar ea a început să mă sărute și mirosea ca Ord, a fenol, formol și alte de-alea. Și era tîrziu, atît de tîrziu că am știut că nu mai pot altfel, dar, zău, de n-ar fi fost porcul de Ord să nu mă asculte... Și totuși, mă știam ferit de orice tentații; eram doar la trei sute de mile. Aș putea oricînd să dovedesc, dacă mi s-ar cere, de altfel chiar tu m-ai găsi. Și niciodată nu o să pot înțelege de ce aveam buzunarele umplute cu nisip, dar era frig și coridorul ăla întunecos nu se mai tremîna. Și din loc în loc scria cîte ceva și m-am știut vorbind, apoi am obosit, dar era tîrziu și minile îmi miroseau a formol și mi-am amintit o am lăsat-o în laborator și m-am speriat; dacă o găsea cineva ce puteam să explic? Dar era tîrziu și risul lui Ord mă urmărea pretutindeni. N-aș putea însă să cred că nu... eram totuși departe. Și numai tu ai știut de ce îmi miroseau minile a formol, dar nu știu de unde ai aflat, poate nici n-aș fi crezut altfel, dar așa... Spune-mi, îmi dai ha-macul tău? Vreau să mai beau puțin din sticla aia verde pentru a mă calma, cicatricea aia urîtă văd că și se tot întinde...

Vânătorul și pescarul amator

Papagalul se așază lângă el pe o creangă și cîntă monoton și pi-pigăit textul binecunoscut:

„Vă doriți un TRUP-DE-LUT?
Vi-l dăm pe flori sau imprumut“

Li An eliberă trunchiul copacului și începu să se încolăcească pe următorul. Scoarța moale și umedă îl atrase, îl cuceri, hotărî să-și tragă sufletul aici. Se propti în solzi, apoi își deschise frunzele mari, galben-aurii, împodobite cu nervuri violete și ondulate gingaș la margini. Pi-păi scoarța arborelui. Undeva, jos, coaja era crăpată, înfipse rădăcinile în corpul buretos, adînc, tot mai adînc, pînă la vasele cu sevă. Gustul dulce-amărui se difuză în corpul lung, serpentiform; încet-încet, celulele secătuite se reîncărcă cu glucoză, țesuturile își recăpătau elasticitatea. Oricum, pînă la cărare nu mai era mult: vreo șapte-opt pomi, o să-i treacă, fiș-fiș, pînă la amiază. Atunci...

Își controlă ghearele: se miș-

cau ușor, rapid și erau pline-ochi cu venin de calitate.

Auzi din nou vocea papagalului:

„Vă doriți un TRUP-DE-LUT?
Vi-l dăm pe flori sau imprumut“.

Se opri, simțea ceva vibrînd deasupra corpului său. Inchise brusc frunzele. Un fluture gigant amețit și citeva muște negre alunecară la baza foilor solzoase. Măcină cadavrele pînă ce obțină un semigel cleios, extrase sucurile nutritive și lepădă resturile rămase spre rădăcini.

„Dacă nu fac rost de un TRUP-DE-LUT, nu mă pot întovărăși cu Li Ana. Ah! ... Ce obicei blestemat!“

De undeva se auzi o chemare dulce. Papagalul își dresă penele, își aranjă creasta și răspunse. Glasul necunoscut și îndepărtat îl chemă din nou. Își luă zborul.

Li An suspină profund, atît de profund încît pentru o clipă i se dilatară stomatele, expulzînd picăturile de apă din capilare, iar frunzele i se aplecară uscate, de

parcă arșița furase din ele lichidul vital.

„Mai bine plec.“

Începu să se desprindă. Se descolăci, își îndreptă trupul și pi-păi copacul vecin.

„UN ARBORE DE CAUCIUC!“

Li An îl inconjură precaut, cu o singură buclă și alunecă rapid spre următorul.

„Mătușa Li Ana Bela povestea demult, pe cînd eram încă scurt și mă legănam pe cocotierul de lângă Laguna Lipitorilor, că într-o seară, o rudă îndepărtată, pe nume Li Ana Stasiu se încolăci pe un pom ca acesta să se odihnească. Din nebăgare de seamă, zgîriase cu ghearele scoarța fragedă. Peste noapte, din micile răni se scurse latexul, care, în contact cu aerul rece al nopții, coagulase și îl lipi trahinic de trunchi. Degeaba, doar Li Ant On, Li Ant Im și alții din neamul Li Anților pot parazita copacul de gumă.“

Se concentră asupra drumului. Pe un spațiu înmiresmat se întîlni cu un boa somnoros. Il salută în treacăt fluturîndu-și frunzele. Mai avea doi-trei copaci de trecut. Jocul razelor de soare arăta că se apropie amiază.

„Încă puțin .. Gata!“

Se lăși între doi arbori deasupra cărării și se prinse zdravăn de ei. „De-acum înainte totul va

fi o joacă“, se gîndi Li An. Nimeni din neamul Li Anelor nu știa să lege atîtea noduri cite știa el, nimeni nu îl întrecea la întinsul lațurilor. La început, învățase tot ceea ce știau Li Anele bătrîne, apoi observase că unele noduri sînt răsucite invers decît altele și că totul poate fi redus la citeva lațuri elementare. Mindria lui era un inel — capcană fără cap și fără coadă, fără părți, cu o singură suprafață; îl descoperise întîmplător într-o zi din sezonul ploios, pe cînd cugeta asupra drumului parcurs de un vierme printre frunzele sale.

Un foșnet...

Pe cărare se apropia o mogildeață albă. Li An deduse forma lunguiață desprinsă dintr-o pălărie uriașă cu borurile pleoștite, decolorate de timp. În dreapta ființei care se apropia scînteia ritmic un obiect metalic lat. Reflex, încercă dubla înnodare a lațului banal, dar simți o durere năpraznică în mijloc și...

Visul viermelui inelat fu întrerupt pe neașteptate.

Pescarul rupse rîma în două, potrivea jumătățile în cîrlige, scuipe de trei ori pe ele, duse mîna în spate și, în timp ce murmura cucernic: „Rîmă, rîmă, ultima mea rîmă, adu-mi noroc“, lansă momelile spre fundul lacului.

Daglar von Löwe își croia anevoie drum prin hățişul pădurii inundate, aruncînd uneori cite o privire în urmă șirului de oșteni care abia se mișcau, stînjeniți de armurile grele, înarmați cu arcuiri sau halebarde, spăngi și ghioage de ștejar țintuite cu cremene.

Se simțea bolnav și ostenit, prea multele războaie îi sorbiseră vîlga tinereții. Servise o viață întreagă Ordinului, fără să se plîngă, păstrînd pentru sine suferința și privațiunile. În numele Spiritului Luminii și împotriva puterilor necurate ale Noptii, curmase nenumărate vieți netrebnice de păgîni, salvîndu-le astfel sufletele de infern. Vînturase zările lumii și pretutindeni semnul sacru de pe pelerină îl ocrotise, localnicii arătîndu-i respectul și teama cuvenite unui Maestru al Ordinului. Cica-tricile de pe trup stăteau mărturie că nu dăduse înapoi în fața nici unui muritor, totuși — putea să jure pe toate relicvele din Malborg și pe osemintele strămoșilor — aceasta era ultima lui cruciadă.

Înainte poticnindu-se, țînînd sabia în mîna stîngă, cu dreapta sprijinită de grumazul asudat al calului, și la fiecare pas cizmele i se afundau adînc în noroiul viscos. Se gîndea la oamenii săi: din miile care îl urmaseră în lungile campanii — devotamentul pentru căpetenie ajungînd pînă la idolatrie — rămăsese o ceată jalnică, supraviețuitoarii ultimei bătălii, spectrele unor războinici în căutare de vatră, retrăgîndu-se sub umbra deșertă a gloriei, hățituiți de un dușman nevăzut. De luni întregi, poate de ani, se tirau într-un marș disperat al morții, prin pădurea blestemată, unde totul însemna încremenire, pînă și timpul înghețase, țintuit de crengile negre și contorsionate ale copacilor... Un singur lucru îi împiedica să se lungească pe jos, așteptînd ca mlaștina colcăitoare să-i înghită, să alunecă în adîncul aducător de uitare: doreau să ajungă acasă. Calea fusese presărată cu cadavrele cailor și ostașilor căzuți, pieriți de foame, de epuizare sau din pricina rănilor ce se infectau în atmosfera nesănătoasă.

Un geamăt, transformat curînd în strigăt de triumf, izbucni din piepturile acoperite cu platoșe, cînd, printre trunchiurile carbonizate apărură o geană trandafirică, întrerupînd monotonia cenușului pădurii. Dincolo de lizieră, în valea înverzită, se înălța o cetate cu ziduri albe, orașul lor — urlară nebuni de fericire, salutînd vesela îngrămădire de acoperișuri țuguiate și roșii, răsărite deasupra crenelurilor. Uitîndu-și demnitățile de cavaleri încercați, alergară împleticîndu-se spre platforma lăsată a podului rulant, se înghesuie încercînd să ajungă primii la porțile masive, ce se deschiseră larg înaintea lor, în uralele mulțimii.

RODICA BRETIN

CETATEA FĂRĂ TRECUT

Țînîndu-și calul de căpăstru, Daglar von Löwe fu ultimul care pași pe sub bolțile împodobite cu flori, de parcă întorcerea le-ar fi fost așteptată. Intră în clădirea veche, ridicată în inima cetății — casa lui — iar slujitoarele se grăbiră să i se înfățișeze, aducînd apa de trandafiri pentru spălatul miinilor și prosopul de mătase, țesut cu fir de aur. Broderia, reprezentînd blazonul nobilei și bogatei sale stirpe, îi reaminti fluturarea stîndardului zdrențuit deasupra atîtor cîmpuri de bătălie, însă imaginea sîngerărilor înfruntării nu-l înfioră ca altădată. Ardoarea anilor nesăbuiți se spulberase, călcăată sub copitele cailor, amestecată în colbul pămînturilor străine, odată cu leșurile camarazilor mai puțin norocoși. Ceva umed i se lipise de pleoape; cînd izbuti să vadă din nou limpede, întîlni privirea lui Astrid. Cum îngenunchiasă cuprinzîndu-i picioarele, o ridică, frînse trupul femeii lui în îmbrățișarea neîndeminatică de ostaș, brațe subțiri îl înlăntuiră și buzele ei tremurătoare îi turnară un fluid fierbinte în vine.

La început, orbiți de bucuria întoarcerii, nu observară unele ciudățenii care nu-și aveau locul în desfășurarea firească a evenimentelor. Cruciața durase mult — pierduseră aproape măsura anilor — dar orașul și pe locuitorii îi găsiseră neschimbați: nu murise nimeni, nu se născuse nici un copil, nimeni nu îmbătrînise. Își lăsară în cetate fii, pe care ar fi trebuit să-i afle bărbați în toată firea — în schimb, dădură peste aieși băiețandri, jucîndu-se în curțile acoperite cu frumoase mozaicuri. Totul oglindea o simetrie perfectă, echilibrul proporțiilor multumea ochiul, de la geometria zveltă a turnurilor de veghe, la ulițele drepte, cu pavajul curat și neted. Era cetatea lor, visată în

nesfîrșitele nopți dinaintea fiecărei bătălii; îi lipsea însă ceva nedefinit, poate noroiul de pe străzi sau curțile cu gunoaie din fața bordeielor dărăpănate. Trăiau într-un oraș ideal — începură să bănuiască, îngrozindu-se pe măsură ce înțelegeau adevărul — un oraș fără trecut, plăsmuit din dorințe, ca și cum cineva le-ar fi citit mințile, construind așezarea după modelul păstrat acolo.

Stranie era și amnezia locuitorilor: nu-și aminteau nimic din intervalul scurs de la plecarea cruciaților. Pentru ei, timpul — cel care deformează faptele, schimbă perspectivele, îndulcește contururile — stagnase. Sau poate n-a existat niciodată o istorie a cetății născute din neant, liman iluzoriu pentru o mină de ostași istoviți, întorcîndu-se acasă.

Curînd, o stare de nesiguranță puse stăpînire pe noii veniți, ceea ce-i îngrijora nefiind vreo nepotrivire între amănuntele evocate în memorie și realitatea exterioară, ci tocmai imposibilitatea lor identitate.

Începură să-și privească nevestele cu suspiciune, prospețimea chipurilor lipsite de riduri părindu-li-se o lucrătură vrăjitoarească. Unii au vrut să-și ia zilele, alții au încercat să plece din cetate, împinși de spaima aceea irațională. Nu zidurile păzite de gărzi i-au oprit — doar înfruntaseră iata-ganele păgînilor — ci ceata densă ce se instalase într-o zi, neștiută, pe dealurile din jur, fără să se mai ridice de atunci. Daglar vorbise cu doi dintre oamenii prinși în capcana ceții, victime ale unui somn cataleptic, ce s-au trezit în dimineața următoare culcați în propriile lor paturi.

„Minciună, strigaseră — ochii sticloși strălucindu-le ca de febră pe fețele devenite măști palide, inexpressive — cum să părăsim cetatea, cînd am găsit aici tihna mult visată?“

Intr-o după-amiază, Daglar auzi larmă pe stradă, în dreptul ferestrelor sale: una dintre servitoare fusese călcată de o trăsură, iar mulțimea se îngrămădea vociferînd în jurul forme strivite pe caldarîm. Prin masa curioșilor își făcură loc două siluete în negru care acoperiră corpul și îl ridicară grăbiți, dispărînd cu el într-o casă vecină. Nu îndajuns de repede însă: lui Daglar îi fusese de ajuns o privire fugară ca să observe pata verzuie, lățindu-se pe dale; văzuse cum din venele acelei ființe nu curgea sînge, ci altceva, cum materia cenușie, poroasă, dezvelită de rănile deschise nu era carne omenească.

A doua zi, în zori, se strecură de lângă trupul cald al lui Astrid — cu grija să n-o trezească — își înșeuă calul și părăsi cetatea adormită, apucînd-o pe singurul drum netăiat încă de zidul de ceată.

Înapoi, spre mlaștină.

PEȘTII

Vara asta mi-am petrecut concediul în Delta. Am ales anume un sat de pescari, departe de tumultul turistic al traseului consacrat. Satul se cheamă Horofca și e așezat pe unul din grindurile inconjurate de apă și stuț care fac falma zonei. Bărbații sînt mărunți și indesați, cu bărbi impresionante, dar prietenoși atunci cînd ajung să se convingă că venirea ta nu va tulbura așezarea hotărnică a lucrurilor. Femeile sînt chircite și tăcute, bînd laolaltă cu bărbații spirit sau rachia — ce se găsește.

În acest decol sarecum exotic pentru cei amatori de asemenea ingrediente l-am eunoscut pe Erik Watherlee, conte ereditat de Mercya, bărbat cam la șalzeci de ani, roșcat, deloc jenat de izul ușor desuet al titlului său nobiliar. De altfel, el însuși glumea pe seama emfazului intrinsec al cărții sale de vizită. Pe amîndoi ne-a adus aici, pare-se, nevoia egală de singurătate și, nu mai puțin, pasiunea imposibilă de stăvilii pentru pescuit.

Întîlnirile fugare la început — incidentul bărcile noastre se întîlneau uneori pe același canal plin cu nuferi —, s-au prelungit mai pe urmă, în timpul meselor de seară de la cherhana. Contele vădea un gust greu de bănuț la un britanic sută la sută cum era domnia-sa pentru mămăliguță, mai ales că aceasta se potrivea de minune cu saramura de pește pregătită cum numai pescarii noștri din sat o știau pregăti. Deși îndeobște ursuz, m-am apropiat cu destulă ușurință de omul acesta curios. Poate pentru că în raport cu sătenii, amîndoi eram aproape la fel de străini. În plus, e drept, la aceasta a contribuit și faptul că în liceu am avut privilegiul de a învăța limba engleză cu un profesor care-și luaba meseria. Îl ajutam pe Erik Watherlee să-și exprime satisfacția ori mirările privitor la minunățiile deltei.

Dar — destul cu introducerile care, oricît de scurte, păcătuiesc întotdeauna prin lungimea lor. Ceea ce aveam de gînd să vă povestesc e o întîmplare relatată mie tocmai de acest gentleman și al cărei erou a fost chiar domnia-sa. Am ascultat-o în preajma unui foc, seara, adică exact așa cum se cuvine și pot spune că engleza corectă și sintetică a contelui n-a spulberat nimic din savoairea ei.

Cu vreo zece ani în urmă Erik Watherlee era încă unul din stîlpii „British Travel Agency”-ului, ceea ce-l prilejuia călătorii în cele mai îndepărtate locuri de pe pămînt. La data aceea Extremul Orient, ori micile arhipelaguri din Pacific nu mai reprezentau o terra incognita pentru el. În anul acela însă, agenția de turism britanică îl trimise ca reprezentant al ei într-o chestiune oarecare în Israel. Pentru conte nici această țară nu aducea un peisaj total nou. Anterior vizitase cetățile cruciaților, călătoria de-a lungul Iordanului și s-ar fi putut spune că știa bine chiar Ierusalimul. Deși, după propria-l mărturisire, l-ar fi bucurat mai mult o delegație în Finlanda — după zăpezile căreia tînjea — Watherlee nu își pierdu buna dispoziție ci hotărî să facă o mică croazieră pe Marea Galileii, întîndere de ape cu ațitea rezonanțe mitologice... După ce puse la punct chestiunea pentru care fusese trimis, închirie un yacht de mărime rezonabilă, plăti niște oameni de prin partea locului — pescari din tată în fiu — și porni la drum. „La drum” e un fel de-a spune. În fapt navigă mai pe lîngă coastă, mai în larg pe valuri, dînd frîu liber pasiunii sale pentru pescuit.

A doua zi pe la orele cinci după-amiază cerul se acoperi însă de nori negri, purtători de furtună. Convocîndu-l pe oamenii săi la o scurtă discuție, află de la aceștia că, deși furtunile pe mare sînt periculoase, totuși sînt anii pescari ce obișnuiesc să pornească în larg cu năvodurile tocmai pe o atare vreme. La

„de ce”-al lui Watherlee ei răspunseră că circula printre oameni o credință — nedezmințită de fapte, ziceau — după care cei ce pescuiau pe furtună prindeau cei mai frumoși și cei mai mulți pești. Contele se interesă dacă printre cei prezenți pe puntea yacht-ului se afla vreunul care credea în valabilitatea acestei tradiții orale. Practic, credeau cu toții. Atunci contele hotărî să rămîna în larg și să se întoarcă abia după furtună, cu o pradă bogată.

Așa debută cea mai grozavă partidă de pescuit la care — zicea contele — a luat parte vreodată. Pe o ploaie cu ciubărul, cu puntea măturată de rafale, cu însuși iacht-ul purtat ca o coajă de nucă pe crestele înspumate, dar animați de entuziasmul descoperirii curajului re-

nepierzînd ocazia de a-și vinde fiecare partea celor interesați, transformînd-o astfel în bani lichizi.

Dejunul constă într-o masă frugală — pe bază de pește, cum altfel?! — după care Erik Watherlee, perfect satisfăcut de rezultatele călătoriei sale, se pregăti de plecare. O mașină urma să-l ducă pînă în cel mai apropiat oraș, o alta de acolo în capitală, iar pînă la Londra — avionul.

La despărțire, timonierul Isaac veni să-l mulțumească în numele tuturor pentru dublul cîștig prilejuit de generozitatea sa (căci în afară de pește mai primiseră și banii pentru serviciul pe iacht), rugîndu-l totodată să primească, în semn de aducere aminte și doi pești roșiatici, ai căror solzi irizau într-un mod

ciproc, Erik Watherlee și oamenii săi făcuseră treabă bună. Pe lîngă vreo patru exemplare uriașe al căror nume contele mi l-a deslușit, dar care, din păcate, nu și-au găsit un loc stabil în memoria mea capricioasă, năvodurile se îngreunară de pește. Datorită manevrelor dificile fu o adevărată caznă pentru ei să urce încercătura la bord. Watherlee trebui să pună el însuși mîna și să tragă de frînghiile ude, dar cu ce satisfacție!...

Intr-un tîrziu, cînd greutatea peștelui risca să aducă neplăceri ambarcațiunii, pescuitul fu oprit și ei rămăseră legănaîndu-se pe valuri, așteptînd să se termine furtuna.

Era de-acum seară cînd norii se sparseră lăsînd să se vadă primele stele. Pînă ajunseră la tărîm trîgînd într-un sătuc din care, întîmplător, se trăgea Isaac, bătrînul de la timonă, se făcu miezul nopții. Lucrul acesta nu-l împiedică însă pe localnici să le acorde ajutor la descărcarea iacht-ului. Intr-o vatră se făcu foc și la lumina acestuia contele împărți tot peștele pescuit între membrii echipajului său, rezervîndu-și pentru sine doar dreptul de a face cîteva fotografii alături de grămizile acelea de pești, alături de pescari, dar mai ales alături de cele patru exemplare uriașe. Ceea ce probează, dacă mai e nevoie să o spun, sportivitatea bătrînului Watherlee.

A doua zi dimineața, în coliba în care, legănați de hamace trainice, dormiseră, se încinse un adevărat tîrg, oamenii

foarte plăcut ochiului. Watherlee își mărturisî uimirea de a nu fi văzut pînă atunci alți pești din acea specie. „E o specie aproape dispărută pentru noi, spuse Isaac, în sensul că se lasă prinși foarte rar, trăind mai mult în adîncuri. Noi le spunem „pești fără vîrstă”. Vă veți explica singur de la ce li se trage numele”. Contele îi strînse mîna, după care, urcînd în mașină, urmă planul de călătorie întocmit fără abatere.

Ajuns acasă în seara aceleiași zile dădu bucătăresei cel doi pești să-l pregătească pentru cină. Zis și făcut. Mîncînd, constată gustul plăcut al cărnii lor, precum și modul necomplet în care se desprindea carnea de oase. Și pentru că scheletul peștilor rămase întreg în farfurie, datorită rarității exemplarelor, contele se gîndi să pună oasele la uscat și să le păstreze. Drept care dădu dispoziții în acest sens.

Ziua următoare, bucătăreasa se înființă la dînsul relatîndu-i că deși era sigură că de cu seară lăsase cele două schelete pe pervazul geamului de la bucătărie, totuși în acea dimineață găsise alți doi pești întocmai ca cel din ajuns în locul lor. Decl, dacă domnul conte voia să glumească pe seama ei îl anunța că gluma reușise și-l întreba: intenționează oare să prînzească tot pește?

Erik Watherlee, neîncrezător, merse să se convingă. Intr-adevăr, în bucătărie găsi doi pești aidoma celor din ziua precedentă. Ba mai mult... erau aceiași.

De atunci au trecut zece ani. La o serată dată în cinstea majoratului nepoatei sale, contele de Mercya servi cu carne din cei doi pești peste șalzeci de persoane.

I-am văzut și eu — contele îi poartă peste tot cu sine, ca pe o adevărată comoară. Roșul lor, scilicet în lumina soarelui, nu-l deosebea prea mult de ceilalți pești ce alcătuiau o grămăjoară lîngă ustensilele de pescuit ale lui Erik Watherlee.

Criteria de alegere a saraonilor după Georges Pigall (egiptolog, noul val Reims): Tensiune arterială variabilă, bila leneșă, timolul 7,5, absența buimăcelii la răcnetul de verificare „Via Avarii”, deprinderi tehnico-productive pentru autodotarea palatului, însușirea de a compune diuos despre fara sa (patriotism decent).

NOTE ENGLEZE:

Primum din partea Parlamentului, prin T.F.F., permisiunea de a sări din planorul de Birmingham. La orele 23,57, perfect camuflați, ne lansăm cu parașuta colectivă, a cărei pînză o fost fesuță cu micuțul ac de gospodînd de dr. Charlota Kiss.

Primum zece metri coborim perfect, dar intervine curentul „Powell” și cădem spre pămînt ca niște topoare. Nu mai apucăm să ne gîndim la Carpați, la Dunăre, la strămoși.

Din fericire ne înfundăm într-o grămadă de frîn. Leșînd dintre paie, ne cerem scuze unui demnitar, care ne răspunde simplu: „O.K., boys!”

Ne odîhnim sub cerul liber, ne ungem buzele cu „Santa Oleum”, ascultăm valurile Mării Nordului care plescăie prin apropiere. Frec pe lîngă noi englezi fără soma, scoțieni fără servici, recruți ce

MIRCEA PORA

File de jurnal

(fragmente)

spun pe dinafară pasaje din clasicii armatei...

DISCURS

...Armatele înaintează pe un drum noroios. Plouă de patru zile, pîioasele în primejdie. Din spre dealuri un vînt tăios, pe sus corbi.

În frunte, călare pe un Mercedes sur, împăratul, țînînd în mînă o umbrelă. Îl urmează aghiotanți îngropați în pelerine. Din cînd în cînd răzbat răcnete din spatele coloanelor. La un moment dat se dă semnalul de oprire. Soldații se așează pe burtă, ofișerii turcești. Preziidiul aghiotanților deschide ședînța. După o oră, punîndu-și o bască peste coroandă, Saveranul ia cuvîntul.

„Băieți, m-am săturat... Aproape patruzeci de ani în fruntea voastră și a strămoșilor voștri. A fost de-ajuns... Bătălia totuși o vom da. Lumea vrea să ne vadă. Vă rog să nu-i loviți prea tare, încercați să intrați în vorbă cu ei. Întrebați-i de familie, de salar, de starea vremii. Invitați-i la voi de revelion, dacă doriți. Faceți în așa fel ca totul să se termine înaintea de șase. La șapte fără un sfert am un rapid, cu care voi intra direct în preistorie. Nimile sus!” (Pe strada noastră domni bătrîni, venerabili, în rest o lume trăs-cibilă gata oricînd să explodeze).

PARANTEZE

Aceeași cioară, plutind deasupra gării, despre care se spune că-ar fi trăit și pe timpul lui Tolstol. Am fost ales, nu e nici o glumă, ca prototip ideal pentru cele două pînze care-l vor înfățișa pe „Homo Intellectus” și pe „Homo Gratiuos”.

Anul acesta, pe Everest, alpinisti mediocri.

O lume pe care o văd la modul halucinant... Fizionomia lungi, o vînd încremenirea morții, grupuri hohotînd neîntrerupt, mirese alergînd pe țărîni, prizonieri melancolici din războiul bur... Adorm cu ochii în tavan...

Simț mîinile chirurgicalor răcîndu-se în abdomenul meu... Sub geamuri, marea, și un iulle fierbinte, în care creierele dau în clocoț. Se apropie din nou tata și Ambrogio Lorenzetti. Primum, să-mi la tenstunea, al doilea, să-mi facă portretul.

Numărul 99 al revistei a fost îngrijit de POMPILIU CRACIUNESCU, VOICU A. DAVID, TUDOREL ILIE, VIOREL MARINEASA, DAN PAMPU, VASILE RUSZ, HARALD ZIMMERMAN. Graficile și colajele ce ilustrează acest număr aparțin lui SILVIU GENESCU (paginile 11 și 19), GYORFFY GYÖRGY (10 și 23), TUDOREL ILIE-ITDOR (15, 20, 21 și 22), ZENO GOIAN (18). Reproduceri după A. LEONOV (9, 12 și 13).

PARTIDA

Imi tîri picioarele prin praful unui drum pusti. Arma îmi zdrăngăne în cadență, zbătîndu-se în beacă pe șold. Îmi privesc cu mîndrie pielea arămie, umedă de sudoare, strălucind în lumină. La capătul drumului e Castelul. Îl zăresc în virful colinei, profilîndu-se uscățiv și anost pe fondul vînat al cerului.

Dinastia a VI-a. Există în lume — pentru lup-tători — doar două moduri de a supraviețui: cavaler al Ordinului sau mercenar.

* * *

Acum nu mulți ani promiteam o carieră strălucită în rîndurile Ordinului. De mic fusesem educat în spiritul dreptății, iubind libertatea și oame-nii. Iubeam fanatic și Ordinul, ca putere supremă, capabilă să învingă orice piedică, cu perspective de a cuceri lumea, de a-i uni pe oameni. Ordinul, putere organizată în acerbul conflict cu mercenarii care îl asaltau de pretutindeni.

La 16 ani am început să mă întreb de ce mașinăria asta atît de perfecționată nu reușește să machine gloata de mercenari, al căror sfîrșit fusese demult pronosticat. Am încercat pe rînd tot felul de justificări, principala fiind aceea că și mercenarii formaseră o asociație, care nu numai că rezista cu succes atacurilor Ordinului, dar și răspundea, de multe ori destul de usturător. Căutînd mai departe, am descoperit fisura. Sentimentele nobile ale Ordinului, cu tot umanismul lor, nu reușiseră să-i convingă pe oameni. Și aceasta deoarece mulți dintre cavaleri îi încălcau în mod flagrant legile.

Am încercat să privesc cu mai multă atenție la cele ce se petreceau în jurul meu și treptat a început să mă scribească masca de persoane onorabile afișată de cei mai mulți cavaleri, iar pe ei să-i urăsc. La majorat am încălcat una din cele mai importante legi, cea de păstrare a castității. Cînd, la începutul dinastiei a VI-a s-a trecut la castrare, am părăsit Ordinul pe ascuns și am trecut în tabăra cealaltă, fără să ader la asociație, deși ar fi fost cea mai bună protecție împotriva cavalerilor care primiseră indicația să mă elimine. Dar nici la meseria de luptător nu am putut renunța, punîndu-mă în slujba diferiților seniori apăruiți în cale.

* * *

Sun. În spatele ușii masive se aude un șuierat. Cunosc semnalul și strig:

— Sînt mercenarul așteptat de duce!

Șuieratul se aude din nou și poarta se dă în lături. Intru într-o sală imensă.

— La loc... mercenarule!

Da, „mercenarul” și atît! Aceasta e prima mea condiție. Mă așez pe covor, punînd cu grijă arma eu gura înapoi.

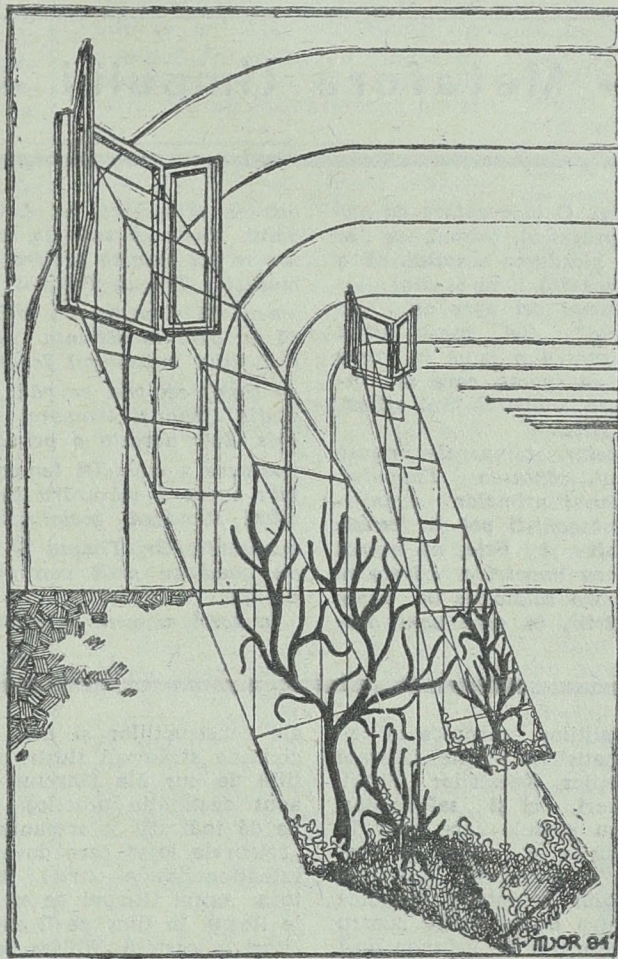
Intrevederea trebuie să dureze cel mult o oră. Aștept. La un moment dat apare un bărbat de vreo 50 de ani. O superbă liniște, conștiința unei vieți curate, regulate, corecte, fără nici un exces, fără nici un dezechilibru i se întipărește pe fruntea senină.

— Îmi pare bine că mi-ai acceptat invitația...

— Ceea ce nu înseamnă că voi accepta și mi-siuneal

— Da... desigur, spune ușor surprins, dar și cucerit de tonul meu categoric.

Mi se aduc, după toate regulile stricte ospitali-

tăți, un pahar cu apă și jocul. Mi-e sete, dar nu mă ating de pahar, ducele cumpănește în degetele fine piesele și de fiecare dată cînd mută se uită cerce-tător la mine. Eu joc cu privirile spre masă. Mut mecanic, știu să joc foarte bine, și asta mă ajută să cîntăresc bine în minte cele spuse de el.

— Am apelat la serviciile tale după ce m-am informat în prealabil, precum știi. Am încredere în violența pe care o dezvolți, în perseverența ta...

— Cine e?

Aș vrea să-l surprind, să-l irit. Ducele e aparent netulburat:

— O persoană foarte incomodă, te asigur!
— Și eu care n-ați vrut să vă compromiteți, de vreme ce ați apelat la serviciile mele, nu ale asociației.

Îmi face o deosebită plăcere să pronunț aceste cuvinte. Ducele zîmbește pentru prima oară.

— Îți subestimezi: în primul rînd, ceea ce știi tu despre el e pură propagandă. A înființat peste capul tuturor o organizație clandestină. Puțini se cunosc între ei, iar șefii sînt cufundați într-o umbră deplină. Porecla „Păianjenul” este foarte potrivită. Însă nu e imposibil să devină din vînat — vînat. Este ceea ce noi — noi amîndoi — vom avea grijă să se întîmple. Totuși mi-e teamă, am impresia că timpul lucrează și pentru el...

Știu foarte bine ce vrea să spună sau, mai bine zis, ce nu vrea să spună.

Am pierdut trei piese. 4 spre 6, ducele execută o învaluire pe dreapta, apoi redevine senin:

— Pretinde că a ajuns la cunoașterea supremă...

Suride amar:

— Chiar crezi că are vreo șansă? Vocea îi răsună destul de neconvîngător.

Ticălosul, crede că nu am observat! 3 spre 5, atac din spate cu toate piesele disponibile și urmezi: — Greșeala e că a pornit să lupte cu doi deodată. Se va trezi la un moment dat față în față nu numai cu două armate, ci și cu două concepții diferite. Poate ar fi avut un oarecare succes în altă dinastie, poate s-a născut prea tirziu...

— Continuă, continuă! Voiai să adaugi „sau prea devreme”. Gîndește-te numai la ce s-ar fi întîmplat dacă Cezar ar fi oprit la timp conspirația. Sau dacă Mahomed ar fi fost ucis pe cînd fugea la Hegira. Am mai fi vorbit noi, acum și aici, despre un oarecare Păianjen?

— Ești un adept al speculațiilor, duce.

— De ce nu?

Cîștigă teren și, mutînd 6 spre 7, abia reușesc să scap. 9 spre 10.

— Ești persoana cea mai potrivită.

Îl privesc intens în ochi. Clipește vizibil speriat. Imprimă piesei o mișcare de rotație între degete, pare că meditează la joc, o azvîrle pe masă.

— La 19 ani, cînd ai părăsit Ordinul, ai intrat deîndată în rîndul mercenarilor, fără prejudecățile firești unui fost cavaler. Am constatat la tine o îmbinare ciudată de cruzime și altruism. Nu, n-am ce să-ți reproșez, altfel nu te-aș fi solicitat.

— În privința oamenilor surprizele pot fi de-a dreptul brutale. Am învățat să nu mă încred în nimeni.

E rîndul ducelui să mă scruteze.

— Ai dreptate, viața poate fi asemănătoare cu un teatru imens; la sfîrșitul piesei Istoria prezintă spectatoriilor actorii de sub măști.

Ceva s-a schimbat în glasul ducelui.

— Ai pierdut!!!

Piesele mele zac triste, sărmani prizonieri pe un cîmp de luptă în miniatură. Sînt cu cîteva secunde în avans. Țeava argintie lucrează fulgerător în lumina orbitoare a lămpilor. Capul îi cade în piept, apoi trupul întreg se năruie într-o parte. Trag un picior mesei și piesele se revarsă ca sîngele dintr-o rană.

Gura îi e strîmbă, pleoapele au rămas coborîte pe jumătate, ca niște cortine. Și-a dat seama prea tirziu de eroare. Adevărul aproape că l-a trăznit, mîntea a început să-i lucreze haotic și, dacă nu ar fi trișat din timp, ar fi pierdut.

Mă îndrept spre ieșire. Știu să deschid poarta, iar la nevoie o pot distruge.

DUMINICA, A 943-A ZI DE ZBOR.

’Azi poftă de scris nu prea am. De cîteva timp monotonia zborului m-apasă. Și cit de mult doaream să plec... Scriu ghemuindu-mă-n fotoliu. Ascult cum molcom toarce aparatul și, ca printr-un vis, un mîriit profund și reactorul principal. Colegii mei sînt astăzi foarte acru, deși se străduiesc să fie amabili. Nu fac excepție nici eu. E încordată atmosfera, dar nimeni nu va izbucni. Pretexte s-ar găsi... Destul pe azi...

LUNI, A 944-A ZI DE ZBOR. Cer negru absolut și monoton, aproape treal. Sînt șapte luni de cînd am survolat o ultimă planetă. Cu tot regretul, n-am putut-o aborda: economie de curent și combustibil. Dar comandantul ne-a promis că vom avea de lucru suficient la galaxia viitoare. Sper, cu puțin noroc, să particip și eu la misiune, măcar o debarcare. E drept, am fost în Ganymede și în Calisto în două rînduri. Era fantastic...

Imi amintește de acea planetă un mic cristal albastru ce-l am tot timpul pe birou sub globul incasabil, transparent... Aud și-acum, parcă, un semnal sonor, cînd cupa mini-escavatorului l-a dibuit prin praful și pietre. Parcă-i simțeam în mină forma colțuroasă pe cînd strîngeam maneta. Și i-am zărit apoi și strălucirea, mult mai intensă și vibrantă decît acum în cabină.

Iar m-am lăsat furat de amintiri, revino la prezent. Voi pedala pe ergobici-cletă cam 90 de minute și iar laborator...

ORA 16,15: Se pare că avem probleme. Am fost cu toții convocați în marea sală de control din centru. Stăm împiedicați de încordare. Aflăm că din motive necunoscute încă, orice contact prin radio și tv. cu exteriorul s-a întrerupt. În

mod inexplicabil, afară nu zîrim nimic. E întuneric beznă, tot firmamentul cerului a dispărut, nu mai vedem nici stele, nici planete...

Lucrăm din greu la stabilirea unui traseu precis. Deși întreg sistemul funcționează, s-a hotărît ca 3 din 4 reactoare să-și concentreze energia la folosirea intensivă a marelui calculator. Eu sînt numit într-o echipă de rezervă, în grupa 16 B. Din toate planurile mele inițiale nimic n-a mai rămas.

FLORIN CONTREA

GALAXIA POLICROMĂ

MARTI, A 945-A ZI DE ZBOR. E ora 18. De peste 24 de ore eu ochii n-am închis. Mi-e capul greu, de n-aș fi astfel de-ncredat somnul m-ar fi cuprins de mult. Cifre și date pe ecran fără-ncetare se succed. Deși sîntem de-a dreptul inundați de-atîtea informații, ce se întîmplă încă tot n-am înțeles. Mereu apar noi semne de-ntrebare și totul e confuz. Un singur lucru este clar: ne prăbușim! Dar unde? Și lucrul cel mai curios îmi pare că, totuși, împrejur nimic nu s-a schimbat.

Mi-e somn. Va trebui să dorm puțin.

Colegii-s frînți, moralu-i încă ridicat și-s calmi...

ORA 20,10: Ne-au spus că undele de gravitație converg spre centrul situat la o distanță încă mare de locul unde ne aflăm. Prăpastia e nevăzută, dar o simțim. Purțăm costum presurizat, restricțil mari de energie, în funcție-s numai instalațiile vitale. E incomod dar altfel nu se poate, știm.

MIERCURI, A 946-A ZI DE ZBOR.

substanțe, diagrame, procente, o listă nesfîrșită.

Regim sonor acum: e un complex ciudat de sunete și armonii celeste, cor de sirene legendare... „Auzi, muzica sferelor” — șoptește cineva.

JOI, A 947-A ZI DE ZBOR. Privesc acum indiferent priveliști de negrități frumusețe. Un singur gînd avem, cum să ieșim din temnița strălucitoare. Se-nfruntă zeci de variante, specialiștii-s divizați. O parte au propus soluția extremă: cu toată forța să străpungem prin zidul nevăzut, chiar dacă explodăm, iar alții, mai prudenți, spun s-așteptăm, să cercetăm terenul; provizii sînt și timp de altfel... Eu personal inclin pentru atac; de s-ar sfîrși odată!

Centrul stihiei rămîne și-acuma invizibil, învăluit fiind de nori întunecați. Orbita noastră e atrasă încet, dar ferm, către nucleu. Pare de mici dimensiuni dar c-o putere de uriaș. E „colapsarul gravitațional”, un monstru enigmatic ce-nghite tot din jurul său, chiar și lumina.

ORA 16,45: Viteza s-a accelerat deodată și gravitația crește brusc. Parcă sîntem de plumb, vîd negru, să țîn stiloul nu mai pot...

PESTE O LUNA. Cu-ncetul îmi revin. Colegii palizi, abia mișcă... Ceva confuz ca un burete ori ceață se-ncâlcește-n gînd. Cu greu am înțeles ce scrie pe tablou, viteză incredibilă, ca a luminii aproape.

PESTE TREI... Este posibil să ne-aflăm așa departe de colapsar? Înseamnă că ne-a proiectat în spațiu...

PESTE CINCI LUNI TERESTRE... e-o forță de nespun. Ceasul se-nvîrte ca sfîrleaza... și cîte generații pe Pămînt vor trece pînd vom fi acasă... dacă ne-ntoarcem cînd

Societățile arhaice fac, în perimetrul sacral al ritualului mitic, apel la o realitate temporală absolută, aceea a creației Lumii. Intoarcerea în illo tempore se produce, pentru actanții amintitului ritual, în modul cel mai real cu putință. Este un apel acesta la o instanță temporală supremă, care atrage după sine instalarea în haosul primordial, premergător creării ordinii.

Dacă parcursul temporal despre care vorbeam (utopic, fără indoială, în măsura în care se instituie într-o călătorie imaginară) avea loc prin Intoarcere, o realimentare la izvoarele sacre ale Timpului, călătorii filmului Călăuza se îndreaptă spre un (aparent) înainte, care le este drastic refuzat de către sementi, polițiști severi ai unei conjuncturalități sufocante.

Actanții filmului nu mai au șansa unui cadru ritualic. „Mijlocul locomotor” al străbaterii timpului este refuzat omului modern, care încetează să mai participe la o „iluzie” comună, unanim acceptată de întreaga colectivitate. Mai mult, psihologia omului contemporan este alcătuită pe negația intoarcerii, o foame a avântării, a urcușului, a progresului cu orice chip și orice preț bintuindu-ne secolul.

De aceea cei trei călători în timp (câci vom vedea că despre așa ceva este vorba) evadează dintr-un prezent prea închisat și prea stagnant, nutrinând orgoliul suprem de a ajunge la izvoarele proprii vieții, de a-și cunoaște viitorul, de a stăpîni, altfel spus, Timpul. Ei depășesc, cu curajul marilor Creatori, criza contemporaneității, generatoare de mici lașități, pasivități și comodități care, mai devreme sau mai târziu, își cer sca-

dența: „Ți-era frică să mergi înainte, să mergi înapoi și-era rușine”.

Starea de indiferență, de pasivitate și de nemiscare, lată granițele interioare ale excursului în timp pe care eroii mitici de factură modernă trebuie să le depășească. Și reușesc să o facă, tocmai datorită incapacității (o șansă pe care, în fond fiecare om o deține) de a accep-

tre personaje este atins de gloanțele polițiștilor urmăritori (superbă incapacitate de a nu reuși să lupți împotriva spiritului decât prin forță) poate sta măturie în acest sens.

Cei trei devin eroi-exemplari, căutători ai propriilor esențe temporale. Care, cred ei, se află undeva înainte. Dar acest înainte temporal se dovedește,

(aparent) al afirmațiilor de pînă acum. Căci dacă spuneam înainte că atingerea esențelor vieții nu se poate face nici prin apelul la convenția Trecutului și nici la cea a Viitorului, lată că autorii filmului o fac, totuși, risipind (este un fel de a spune) nenumărate simboluri cristice (în fond arhaice), făcînd apel la instanțele mitice de care aminteam.

Paradoxul, afirmăm, este însă numai aparent. Pentru că Intoarcerea în illo tempore este în fond nu o călătorie înapoi în timp, ci o pătrundere instantanee în înseși izvoarele acestuia. Prin intoarcere trebuie înțeleasă ștergerea tuturor granițelor și convențiilor precedente, întreg timpul măsurat de oameni, Atemporalitatea dinaintea creației.

Un astfel de periplu comit și eroii filmului, trecînd printr-un adevărat Tunel al Timpului. Purificator și inițiator în același timp, acesta este ultima treaptă obstaculantă înaintea atingerii Camerei.

Ajunse în fața Ei, personajele își refuză intrarea. Ploaia (de aur) care inundă odaia promisă, îmbrăcîndu-i și pe cei trei într-o aureolă sacrală, îi transformă instantaneu în zeități.

Ei se află în fața Izvoarelor Timpului. Și totuși, Savantul, Scriitorul, Călăuza, nu iau în stăpînire Templul Absolut al Timpului. Ei rămîn în ipostaza unui Deus Otiosus sui-generis care renunță la propria creație înainte de a fi creat-o. Neputință? Teamă? Lașitate?

Conștientizare a limitelor omenești în Cunoaștere. Omul poate ajunge cu mintea la izvoarele Genezei și ale Timpului, dar nu le poate nici stăpîni, nici imita.

GHEORGHE SECHEȘAN ■

CUNOAȘTEREA LUMII (III)

— Metafora timpului —

ta limitele realului. O inacceptare de natură interioară, profundă, intimă, ce se echivalează cu pierderea definitivă a speranței într-o această lume: „Sînt lăsați să treacă numai cei care nu mai au nici o speranță”. Cei morți, altfel spus. Cei morți pentru o lume în care nu mai e nimic de sperat, care se întoarce într-un cerc temporal fără sfîrșit, amorf, suficient sieși.

Spargerea limitelor temporale impuse semnificativ, în fapt, căutarea Timpului. Pentru că, în planul primelor semnificații, cei trei protagoniști pot fi considerați ca dispăruși și fizici, nu numai spiritual, din lumea împotriva căreia se ridică prin aventura călătoriei în timp. Conflictul „evadării”, în care unul din-

intr-un prim rînd, un Labirint al timpului. Iluzia că valorile spirituale supreme se pot supune arbitrarului înpărțiri omenești: Trecut, Prezent și Viitor este amendată și pedepsită prompt: convinși că au parcurs distanțe apreciabile (spațiul fiind indisolubil legat de noțiunea de timp) cei trei se văd prinși într-un spațiu (fizic și temporal deopotrivă) închis. Este aceasta o primă treaptă purificatoare a maladiilor temporale a veacului: aceea a măsurării timpului prin unități standard, socializate, unanim recunoscute. Or, Timpul se dovedește a fi un vînat cu mult mai prețios, el fiind Esența.

În acest moment se petrece paradoxul

cheletuile ale consiliilor canonice în care apar notate meticolos plățile datorate nu numai arhitecților, maeștrilor zidari, cioplitori, dulgheri, ci și salahorilor, acelor cărători cu spatele care apar în gravurile, miniaturile și desenele medievale păstrate — singurele mărturii „vizuale” ale acelor înfăptuiri epopeice în piatră. Și pentru bunul motiv pentru care astăzi muncitorul de oriunde nu-i convine ca o altă categorie salariată să-i facă greutăți acceptînd aceeași muncă la un salariu mai mic, la fel, atunci, de bună seamă că nu le va fi convenit nici acelor corporații ca altcineva din afară să presteze gratuit și în număr prea mare o muncă pentru care ei erau plătiți.

ale construcțiilor și mai puțin, deloc chiar, de strămoșii iluștri și „de proporțiile de aur ale Marelui Arhitect”, au avut destinație practică. Jean Gimpel ne dă indicații interesante referitoare la „celebrele loje” care dovedesc din plin intenționalitatea strict practică a acestora. Astfel Gimpel ne spune că „la Vale Royal, în timp ce îl expedia pe muncitorii în carieră, Walter de Hereford pune pe dulgher să ridice o primă lojă construită din o mie patru sute de scînduri pentru a-l găzdui pe cioplitorii de piatră. În anul următor el puse să se construiască o a doua lojă mai mică, din o mie de scînduri”. În general aceste adăposturi se construiau chiar lângă zidurile catedralei. Rosturile lor sînt pur

buri. Bineînțeles că învățăturile și discuțiile erau ținute secrete față de neinițiați, deși motivele par să fie mai puțin cele speculative-religioase și mai mult cele de ordinul a ceea ce numim astăzi „secret de producție”. Și cum cioplitorii și zidarii se mutau de pe un șantier pe altul într-un timp scurt și la distanțe mari — într-un an, spre exemplu, ei puteau ajunge de la Saint-Michel, la Mans, la Notre-Dame de Paris, la Reims și la Strassbourg — loja era locul și spațiul unificator, constanța în inconstanță, punctul de sprijin moral și profesional al unei lumi — cea a constructorilor medievall — prin excelență nomadă.

Cu timpul perspectivele s-au modificat. Atrăși de mirajele geometriilor sacre și de tradiția orală a unor învățături care-și pierdeau originile în antichitate, masoneria operațională a alunecat pe panta aceleia speculative, întemeietorii dinții ai lojelor fiind înlocuiți de către „speculativi” în Scoția mai întii, prin secolul al XVII-lea. Mai apoi francmasoneria s-a răspîndit și-n alte țări, printre negustorii, oamenii de literă, politicienii și aristocrații în căutare de mister și de ritualuri ciudate pe care înșiși le-au amplificat și le-au dezvoltat, toate laolaltă alcătuiind acel amestec eteroclit de poezie stranie și ușurință frivolă în care a pososit, în secolul din urmă, printre alții și Pierre Bezuhov, eroul tolstoian din Război și pace în căutarea unui echilibru interior, zadarnic căutat aiurea.

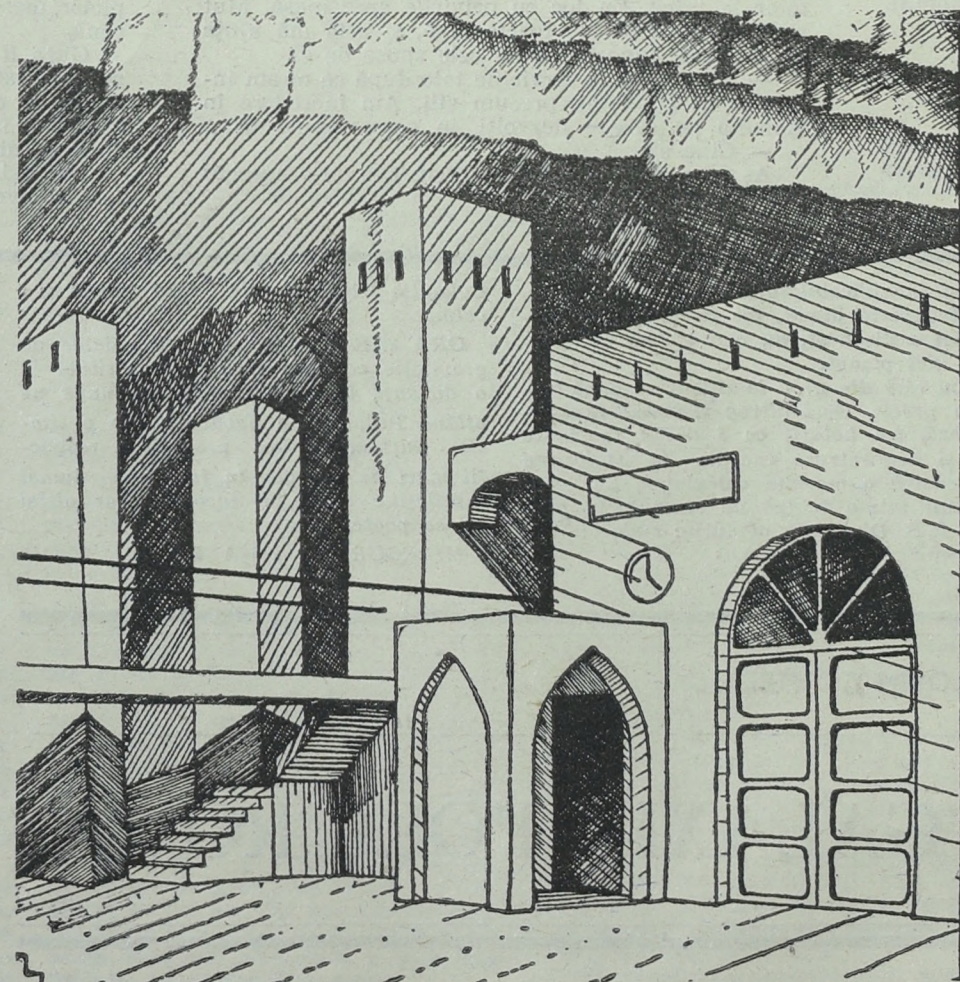
Și pentru a sublinia dezvoltarea către simbolic și speculativ a lumii masonilor medievall ne-ar fi de ajuns să enumerăm din Dicționarul de simboluri misterioasă și poetică eflorescență simbolică a uneltor stropite cu sudoare și tocite de mîinile bătătorite ale adevăraților constructori ai templului solomonie risipit în contemporaneitate sub forma suavă și luminoasă a catedralei gotice. Astfel ni se spune în Dicționar cum că „Simbolurile fundamentale masonice, împrumutate din arta construirii, serveau ca suport al unor inițieri psihice și spirituale. Putem reține ciocanul și dalta, unelte ale ucenicului cu care era cioplită piatra; echerul și compasul, nivela (sau „bolobocul”, cum îi spun meșterii zidari români), firul cu plumb, rigla. De asemenea, pietrel cubice i se suprapune arhitectura însăși a realității urmînd simbolismul ei geometric: acesta fiind copie a cuaternarului (imagine a celor patru elemente tradiționale: Apă, Aer, Foc, Pămînt) care includ și poartă în sine ternarul divin — imagine posibilă a uneia dintre figurile chinezesei — acest al cincilea element al alchimistilor care realizează sinteza depîn echilibrată a celorlalte patru”. (Jean Chevallier, Alain Gheerbrant, Dicționar des symboles, Seghers, ar. Fran-maçonnerie, p. 355).

DANIEL VIGHI ■

Science fiction și alchimie medievală (V)

Și cum sub al doilea termen al incursiunilor noastre (cel referitor la alchimie) avem în vedere o emblemă heraldică și, mai apoi, stricte și restrictive referințe alchimice, ne oprim asupra citorva topoi ai lumii medievale a căror apariție a necesitat efort, ingeniozitate și inteligență tehnică. Și nu numai. Cunoscuta credință după care istoria se repetă este întărită de concluziile ferme ale cetățenilor moderni. Astfel, Jean Gimpel ne spune cum că se pot face mai multe paralele între Europa — Franța, în special — din secolele al XI-lea, al XII-lea și al XIII-lea și Statele Unite din secolele al XIX-lea și al XX-lea. Și Jean Gimpel amintește de Henri Pirenne, celebrul medievist belgian, care a fost frapat de asemănarea dintre evenimentele europene medievale și cele din Far-West-ul secolului al XIX-lea: „Asemănarea dintre orașele noi ale secolelor al XI-lea și al XII-lea cu town-urile desenate dinainte de antreprenorii americani de-a lungul unei căi ferate este într-adevăr izbitor, mergînd pînă la amănunte”, susține Gimpel, închizînd în claritatea afirmației toate posibilele proiecte imaginative ale unei istorii „fără surprize”.

Perioada cuprinsă între 1050 și 1350 ne se spune că ar fi fost una de mare avînt constructiv. Atunci sînt ridicate catedralele în noul stil, cel gotic. Efortul este considerabil. Incredibil aproape. Gimpel ne arată că în această perioadă numai Franța a pus în mișcare mai multe blocuri de piatră decît Egiptul în oricare perioadă a sa, cu toate că marea piramidă are ea singură un volum de 2.500.000 m³. Gimpel alătură de alții, un Maurice Vieux, rediscută și resping credințe naive și neștiințifice după care, într-o mare înflăcărare creștină, întreaga populație a cetăților episcopale s-ar fi repezit să-și ofere brațele de muncă și să se istovească în această „cruciadă a catedralelor”. Motivele, de natură strict economică, sînt dovedite în listele de

Secretele acestor corporații au constituit și ele prilejul unor legende și istorii romantice ale căror stîmbure de adevăr stă ascuns în proporțiile și anghiuirile arcelor butante ale catedralelor. Asociația își transmitea meșteșugul oral, iar unele adevăruri matematice se pare că proveneau direct din tezaurul ezoteric neopitagoric. Lojele pe care și le-a revendicat mai târziu masoneria speculativă, opusă aceleia medievale, operați-ve, preocupată de problemele concrete

imediate, prozace chiar. Dimineața, bunăoară, zidarii își ridicau de aici unelte- le, la prînz mînceau, își făceau siesta cuvenită, se odihneau, se adăposteau de ploaie și de arșiță. În timpul iernii cioplitorii prelucrau aici pietrele pentru primăvară, cînd zidarii reluasă munca la tuse și ziduri. Cu timpul, și pe lângă faptul că erau locuri de muncă și odihnă, lojele au devenit spațiu preferat în care se discutau probleme profesionale, transformîndu-se într-un fel de ciu-

PETER J. DENNING*)

Literatura predictivă scrisă de calculator

Acum câțiva ani, am citit o povestioară în care un inventator conectase un terminal la un generator de semnale aleatoare. Și iată că soarta a vrut ca într-o bună zi, după mai mulți ani în care generase maculatură, mașina să înceapă să producă fraze remarcabile. În cursul tipăririi toate operele scrise ale umanității. Într-o zi, după ce citise câteva fragmente dintr-un ziar ce urma să apară în viitor, inventatorul a distrus mașina, și-a zăvorât casa și a dispărut fără urmă.

Se știe din matematică faptul că orice combinație finită de caractere va apărea de un număr infinit de ori într-o secvență infinită de caractere. Problema practică a regăsirii unui subsir la fel de lung cât toate operele scrise ale umanității este dificilă, pentru că nu avem nici un spațiu infinit în calculatoarele noastre, nici timp infinit de prelucrare. Nu este greu de dovedit că distanța estimată de la începutul unui șir infinit de litere până la primul subsir conținând operele literare complete ale umanității (în engleză!) este de aproximativ 10^{30} litere, presupunând că literele sunt generate corespunzător cu frecvențele lor de apariție în engleză. Acest rezultat este de valoare practică redusă dacă avem în vedere performanțele calculatoarelor obișnuite care pot executa în jur de 10^9 operații pe secundă. La astfel de viteze, calculatorului i-ar trebui 10^{21} secunde sau aproximativ 10^{15} ani pentru a începe generarea operelor scrise ale umanității.

Un progres tehnologic important, dar nu prea remarcat, a apărut la începutul anilor '70, în grupul de cercetare pentru arhitecturi de calculatoare, condus de A. Vízick, de la Institutul de calculatoare din North Eastern Youcatan. Acest grup a proiectat o mașină VLSI în straturi multiple, pentru anticiparea datelor în predicția meteorologică. Această mașină a revizuit ideea tradițională de anticipare a instrucțiunilor. Ea folosea o rețea sistolică de elemente de execuție conectate nu numai la vecinele din stânga și dreapta pe același strat, dar și la vecinii de deasupra și dedesubt. Într-o configurație cu D unități de calcul cu anticipare, un grad de paralelism sistolic S și B straturi, mașina putea efectua $F(D,S,D) = LD + \log S$ operații pe secundă. În configurație maximă, cu 9 unități de calcul cu anticipare, gradul de paralelism 10.000 și 10 straturi, $F(D,S,D)$ avea valoarea 10^{13} operații pe secundă. Această viteză reduce calculul necesar la aproximativ 10^{10} ani.

Rezolvarea a venit în 1975, când unul din membrii echipei noastre de cercetare S. Refreutz, a descoperit o modalitate ingenioasă de răsfingere a rețelei sistolice, prin punerea în contact a straturilor superioare cu cele inferioare. Această tehnologie care este subiectul unui brevet, este bazată pe împărțirea sistolelor S în D grupuri. Prin aplicarea ieșirilor fiecărui grup înapoi de la stratul inferior la intrările stratului superior, și apoi ciclul în următorul grup, S. Refreutz a reușit să multiplieze numărul de operații cu un factor apreciabil. De fapt teoria sa prevedea că viteza mașinii sale de $F(D,S,D)$ era de $F(L,F(D,S,D),D)$ operații pe secundă. Importanța modificării lui S. Refreutz la proiectul lui A. Vízick este remarcabilă. Calculul serut va dura circa 10^8 secunde, adică în jur de 3 ani.

Mașina a fost construită și pusă în funcțiune în ianuarie 1977. Pe la mijlocul lui aprilie 1980, așa cum se aștepta, au început să apară la terminal primele fraze scrise, care au fost înmăinate unor universități din Anglia pentru studiu, pe 20 septembrie.

Ordinea dereglată de apariție a textelor ne-a produs și surprize plăcute: pe la începutul lui '81 un tânăr asistent universitar scria rezumatul lucrării sale pe care trebuia să o susțină în vederea doctoratului. Din nefericire o analiză a textului produs a demonstrat că acest asistent nu va mai publica niciodată comunicări științifice. Anticipasem scrisoarea sa, descoperind textul în mașină, pe 10 decembrie 1980, așa încât eram gata cu replica care a apărut pe 28 decembrie 1980. Totuși au ieșit la iveală lucrări științifice importante. Pe 11 septembrie 1981 am găsit conținutul unei comunicări ce ar fi trebuit să apară în martie 1990, și care infirmă teoria lui S. Refreutz (va fi o păcăleală grozavă). Pe 17 noiembrie am descoperit o lucrare ce ar fi apărut prin 1994, conținând răspunsul la chestiunea $P=NP$.

În general, o mare parte din mesajele imprimare de mașină prezintă interes redus (deoarece „opera scrisă” a umanității include o mulțime de texte neînsemnate, ca liste de cumpărături, biletele, etc.). Timpul mediu între producerea de documente majore ar fi de una până la trei săptămâni.

De departe cea mai spectaculoasă implicație a acestei mașini este domeniul editării de texte. Este posibil ca în momentul de față să avem versiunea finală a unui document, fără ca de fapt să-l pregătim. Acest articol, de exemplu, nu a fost încă scris. D-am găsit la imprimanta mașinii, prevăzută să apară pe 13 octombrie 1988.

Traducere din engleză de
DAN GARLAȘU ■

*) „Computer Based Predictive Writing”, articol publicat în revista „Communications of Architecture of Computer Machines”, vol. 25/8, mai 1982.

VOICU A. DAVID

DOSAR REZUMATIV Nr. 453

Cuprinzând evoluția ultimului caz rezolvat de Centrul de Reabilitare nr. XII; coincidența numărului de ordine cu cifrele pitagoreice este cu totul întâmplătoare; evitați interpretările abuzive.

I. Subiectul: Martin A. Klepp, punctator primar, sistem sanguin eritrocitar AII, MN, Ss, Rh+, Lutheran-, Duffy IV, neagă alergii la produși naturali sau de sinteză, coeficient de moștenire a atavismelor în limite normale, vîrsta apariției primelor manifestări: 29 ani și 17 zile.

II. Cadrul: Întîlnirea neoficială premeditată a 47 punctatori și a familiilor lor, din care 32 oaspeți de peste hotare, cu ocazia aniversării unui succes individual (nașterea unui copil), întîlnire ce a avut loc la domiciliul lui M. A. Klepp la patru ore de la încheierea lucrărilor Consfătuirii Mondiale a Punctatorilor.

III. Faptele: Susnumitul Martin A. Klepp, la orele 21,47, deci la 3 ore după sosirea ultimului invitat, a întrerupt brutal printr-o avalanșă verbală tăcerea plină de semnificații și subînțelesuri care învăluia civilizat reculeasa adunare, boicotînd fructuoasele schimburi de opinii științifice, artistice, morale și mondene, exprimate de fizionomiile grăitoare, pline de viață interioară ale participanților. Debutul afecțiunii, brusc, a fost determinat afirmativ de ingerarea unui avocado glasat, deși experimental, în condiții similare, simptomul nu a mai putut fi declanșat. Intervențiile deznădăjduite ale familiei și prietenilor intimi — între care și un medic — s-au soldat cu succesive eșecuri, Martin A. Klepp refuzînd cu îndrăjire să părăsească încăperea și continuînd, spre oroarea invitaților, Niagara-i verbală, astfel că în scurt timp aceștia au părăsit jigniți petrecerea. Chestionați ulterior asupra celor rostite de Klepp, toți au refuzat să dea declarații scrise, unii afirmînd însă că nu credeau că s-ar mai putea întîmpla așa ceva în secolul nostru — 51%, că au fost prea șocați pentru a mai înțelege sau reține ceva — 38%, că nu cunoșteau limba în care perora Klepp — 6,8%, diverse opinii needificatoare — 4,2%.

IV. Consecința: Aduse imediat la fața locului, detectoarele de stimulente artificiale din grupa alcoolilor, opiaceelor, amfetaminelor, au negat repetat prezența acestora în incinta locuții, cît și în organismul delicventului. Comisia de experți care a studiat cazul — al doilea în această decadă — a stabilit după efectuarea tuturor testelor de laborator necesare cît și după examinarea completă somatică, psihică și psihologică a pacientului că este vorba despre aceeași cauză, în fond încă neelucidată, ca și la celelalte cazuri întîlnite, respectiv reactivarea unui atavism secundar declanșat însă în mod conștient cu titlu de experiență, ca urmare a apropierei individului de încheierea perioadei sale de maturizare existențială. Avînd în vedere cazurile precedente, s-a hotărît prin comparație că declanșarea conștientizată este mai asocială ca celelalte; de asemenea, datorită prezenței altor specialiști punctatori de peste hotare, față de care ne-am compromis pentru mult timp, s-a recomandat juarea celor mai severe măsuri pentru reintegrarea rătăcitului.

V. Ispășirea: Subiectul a fost condus la Centrul de Reabilitare nr. XII, unde i s-a aplicat tratamentul 2504. Relaxarea completă a musculaturii trunchiului și membrilor, cu excepția diafrag-

mului aflat sub protecție, a survenit la 3 minute și 52 secunde de la administrarea curarei, dovedind în plus a stării sale normale. După orientarea electronică a jetului stimulator radiant asupra zonei electice din creier, acestuia i s-a suprapus un al doilea, informațional, reglat la o frecvență de transmitere a informațiilor de 2493×10^4 biți/minut. Frecvența s-a calculat după un test capacitativ prealabil, astfel ca respectivul condamnat să poată simultan înțelege logic, simți afectiv și exprima obligatoriu prin viu grai textul emis. Conform recomandării Comisiei, textul a fost ales dintre cele mai dificile. Redăm aici fragmente infime ale evoluției tratamentului lui Martin A. Klepp:

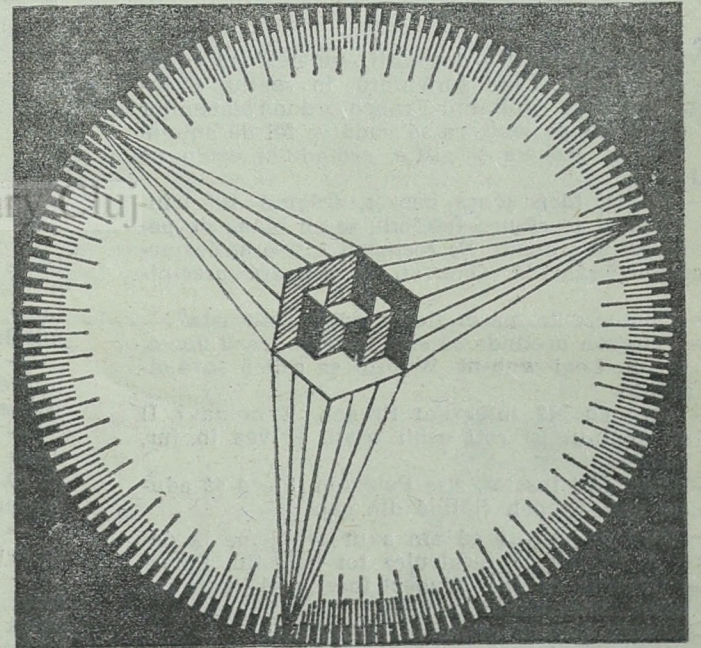
Ora 0: „...slavă, tu al lui Răvlastar iubit ce fecundă cîmpurile, ce vlagă dai viețuitoarelor, ce holdele le faci în milul tău înalt și des să crească, ce-n temple sărbători orînduești, tu care... care e mai presus, destinul sau fapta omenească, așa a întrebă înțeleptul Vasishtha și Marele Părinte grai vorbele împodobite cu pilde: nimic nu se naște fără sămîntă, din sămîntă provine fructul, după cum e sămînta pe

groșarea venelor superficiale. „...cît de greoi se mișcă drumețul cu aripe, frumos cîndva, acum ce slăb e și plînd, unu-i lovește pliscul cu coada unei pipe, iar altul fără milă îl strîmbă schiopătînd... a fost odată ca-n povești, a fost ca niciodată, din rude mari împărătești, o preafrumoasă fată... străinul își făcuse apariția cam pe la începutul lunii februarie, într-o zi groasă, cu vînt șfichiuitor și cu o ninsoare deasă — de altfel ultima din anul acela; de la gara din preasfînta Eanna, cercetează tu Bramblehurst o luase pe jos, tîind drumul peste cîmp; într-una din mișcările vîrte în mînuși groase purta un geamantan mic...”

Ora 15: semne de șoc hipoglicemic, paloare, tahicardie, transpirații reci, obnubilare; i se administrează perfuzie Vitali timp de 20 de minute; tratamentul continuă. „...unul din ei se apropie de K și-i scoase haina, vesta și cămașa, pe împăturiră apoi cu grijă ca pe niște lucruri de care avea să mai fie nevoie, chiar dacă nu foarte curînd... centralizarea mijloacelor de producție și socializarea muncii ajung la un punct la care devin incompatibile cu învelșul lor de clasă; acesta este sfîrșit...”

Ora 18: instalarea indicilor marcînd apropierea cedării sistemului nervos; reproducerea se face aproape mecanic. „...la sfîrșitul săptămîinii vulturii au coborît în balcoanele palatului prezidențial, și au sfîșiat cu seceră ciocurilor plasele de la fereastră, repunînd în mișcare cu aripile lor timpul împietrit din interiorul acestuia, astfel că în zori...”

Ora 20: semne marcante de epui-

care o arunci pe ogor bună sau rea, tot așa e și rodul pe care îl capeți, după cum ogorul nu dă roade dacă nu se aruncă pe el sămîntă, tot astfel și destinul nu se împlinește fără faptă omenească... el a văzut ceea ce este ascuns, lucruri tainice, vești ne-a adus despre zilele dinainte de potop, cale lungă a umbrelor dar a ostent și s-a întors, povestea muncilor sale în piatră a săpat-o, cu un zid a împrejmuțit Uruk-ul și luminosul hambar din zidul, ale cărui creneluri...”

Ora 6: cefalee, primele semne de oboseală. „...printre realitățile care ne stau în față, unele-s în puterea noastră și altele independente, tin de noi părerea, impulsurile, dorința, tot ce reprezintă propria activitate, sint în afara voinței noastre trupul, faima, forța, tot ceea ce nu sint treburi specifice nouă... pe-un picior de plai, pe-o gură de rai, iată vin în cale, se cobor la vale, trei turme de miei, cu trei ciobănele... spre-amiază vieții noastre muritoare, ajuns într-o pădure întunecoasă, mă rătăci, pierzînd dreapta cărare; nu-i chip să spun, căci prea cumplit m-apasă și mă-nfioară gîndul ei, ce-adină și stufoasă-i... ieșit-a vremea din țîni și, vai, am fost născut ca tocmai eu s-o dreg...”

Ora 11: oboseala crește, clipește, încrețirea frunții, spasme musculare faciale involuntare. În-

zare fizică și psihică, ideaele lente, permanente bilbliată. „...calu-ul căl-căl-călare pe-pe-pe-cal, calul că-la-la-lare pe-pe-pe-cal-calul că-la-lare...”

Ora 22,30: lentoare mintală la limita conștientului, incoerență verbală. „...arm... grrr... muur... jiiin... zdc...”

Ora 23,12: subiectul cedează, refuză să mai înțeleagă și să transmită informații; i se administrează o doză masivă de narcotice. La trezire subiectul compune o măiastră declarație scrisă, autocritică, luîndu-și pe viitor angajamentul unui sport autocontrol, pentru o comportare civilizată, interiorizată.

VI. Concluzii: Subiectul s-a dovedit surprinzător de rezistent, confirmînd alegerea unui tratament dificil, precum și valabilitatea noului test capacitiv. Efectul dublu al tratamentului, pe de o parte oboseala de neuitat, generată de cele aproape 24 ore de recitare neîntreruptă, și pe de altă reîmbogățirea universului interior prin trecerea prin conștient a celor mai celebre opere ale scrisului, a dus la o vindecare — sintem siguri — completă. Totuși nu putem garanta o posibilă apariție a unei recidive în urma unor factori externi aleatori; de aceea este necesară punerea lui Martin A. Klepp sub supraveghere, precum și colaborarea asiduă cu un centru de genetică

Aproape că terminaseră cu încărcatul. Optus aştepta afară, braţele-i erau lipite de corp, faţa-i era posomorâtă. Căpitanul Franco trecu fără grabă prin trapa de acces rînjea.

— Ce s-a întâmplat?, întrebă el. Ţi s-a plătit pentru toate astea.

Optus nu răspunse. Se întoarse strângându-şi roba pe el. Căpitanul puse piciorul pe tiv.

— Aşteaptă puţin. Nu pleca. N-am terminat.

— Oh? Optus se răsuci cu demnitate. Mă înflore în sat. Privi spre animalele care erau băgate în navă prin trapa de acces. Trebuie să organizez noi hăituieli.

Franco îşi aprinse o ţigară.
— De ce nu? Vă puteţi întoarce în cîmpie să vînaţi din nou. Dar noi vom fi la jumătatea drumului spre Pămînt.

Optus plecă fără un cuvînt. Franco se alătură pe trapă ofiţerului I.

— Cum merge? zise. Îşi privi ceasul. Am făcut un timp bun aici. Ofiţerul îi aruncă o privire acră.

— Şi cum vă explicaţi asta?

— Ce-i cu tine? Noi avem nevoie de astea mult mai mult decît ei.

— Ne vedem mai tîrziu, căpitane. Ofiţerul urcă trapa printre păsările cu picioare lungi. Franco îl urmări pînă dispăru. Tocmai urca trapa după el spre terminal, cînd îl văzu.

— Dumnezeu! Se opri să privească cu mîinile la şold. Peterson mergea pe cărările, cu o figură radioasă, trăgîndu-l cu o sfoară.

— Îmi pare rău, căpitane, zise el trăgînd de sfoară. Franco o luă spre el.

— Ce-i asta? Wub-ul stătea pe jos, corpul imens se aşezase greoi. Stătea jos, cu ochii întredeschişi. Cîteva muşte bizilîră lîngă el şi le plesni cu coada.

Stătea. Se făcu linişte.
— Este un Wub, zise Peterson. Îl am de la un băştinaş, pentru 50 de ceşti. Zicea că-i un animal foarte puţin obișnuit. Foarte căutat.

— Asta? Franco atinse corpul încovoiat al Wub-ului. E un porc! Un porc mare şi jegos!

— Da, domnule, e un porc. Trebuie să cîntărească vreo sută de funzi. Franco apucă un smoc de păr aspru. Wub-ul icni. Îşi deschise ochii mici şi apoşi. Cască o gură imensă şi un răget se rostogoli din gîtlej.

— Poate că-i bun de mîncat, făcu Peterson nervos.

— O să vedem în curînd, zise Franco.

Wub-ul supravieţuie decolării, sunetele adormiră în corpul navei. Cînd fură afară, în spaţiu, şi totul mergea bine, căpitanul Franco ordonă oamenilor să-l aducă sus pe wub, ca să vadă ce fel de animal era. Wub-ul grohăia şi gîfîia, croindu-şi drum pe coridor.

— Haide, făcu Jones nervos, trăgînd de frînghie. Wub-ul se răsuci, frecîndu-se cu blana de perţii netezi şi cromati. Se rostogoli într-o anticameră, căzînd grămada. Oamenii se ridicară precipitaţi.

— Dumnezeu mare! zise French. Ce-i asta?
— Peterson pretinde că este un wub, rosti Jones. Este al lui. Lovi wub-ul. Wub-ul se ridică şovăielnic, gîfîind.

— Ce-i cu el? interveni French. E bolnav? Îi privi Wub-ul îşi roti ochii trişti. Privea în jur, spre oameni.

— Cred că-i insetat, zise Peterson. Plecă să aducă nişte apă. French clătina din cap.

— Nu-i de mirare că am avut probleme la decolare. A trebuit să recalculiez tot balastul. Peterson se întoarse cu apa. Wub-ul începu să lipăie recunoscător, improvizînd oamenii.

Căpitanul Franco apăru în cadrul uşii.

— Ia să-l vedem puţin. Înaintă aruncînd priviri critice. L-ai primit pentru 50 de ceşti?

— Da domnule, zise Peterson Mîncă aproape orice. I-am dat grîu şi i-a plăcut. Apoi cartofi, verdeturi, resturi de la masă şi lapte. Pare că-i place să mînce. După ce mîncă se lungeste şi doarme.

— Înţeleg, zise căpitanul Franco. Acum despre gustul lui. Asta-i adevărata problemă. Mă întreb dacă mai are rost să-l îngrăşăm. Mi se pare deja destul de gras. Unde-i bucătarul? Să vină aici. Vreau să ştiu...

Wub-ul se opri din lipăit şi privi în sus spre căpitan.

— Zău căpitane, zise wub-ul, propun să discutăm despre altceva. În cabină se lăsă tăcerea.

— Ce-a fost asta? întrebă Franco.

— Wub-ul, sir, spuse Peterson. Vorbeşte. Se uită cu toţii la wub.

— Ce-a spus? Ce-a spus?

— Ne-a sugerat să discutăm despre altele.

Franco păşi spre wub. Îi dădu ochii, examinîndu-l din toate părţile. Se întoarse apoi lîngă oameni.

— Mă întreb dacă nu cumva-i vreun băştinaş înăuntru, rosti el gînditor. Poate că ar trebui să-l deschidem să vedem ce-i înăuntru.

— Oh, doamne, izbucni wub-ul. Voi oamenii nu vă puteţi gîndi decît la tăiat şi spînzurat?

Franco strînse pumnii.

— Nu cred să fie cineva înăuntru, făcu Jones cu o voce joasă. Se uită unul la altul. Veni bucătarul.

— M-aţi chemat, domnule căpitan? spuse el. Ce-i cu asta?

— Acesta este un wub, răspunse Franco. Va fi gătit. Vrei să te uii şi să aprecezi...

— Cred că ar trebui să discutăm, zise wub-ul. Dacă s-ar putea, aş vrea să discut cu dumneata căpitane. Observ că dumneata şi eu mine nu sîntem de acord asupra unor chestiuni de principiu.

Căpitanul îi trebui mult timp pînă să răspundă. Wub-ul aşteptă binevoitor lîngîndu-şi botul.

— Vino în biroul meu, zise căpitanul într-un tîrziu. Se răsuci şi leşi din încăpere. Wub-ul se ridică şi o luă după el. Oamenii-l priviră plecînd. Îl auziră urcînd scările.

— Nu înţeleg la ce rezultat au să ajungă, rosti bucătarul. Eu merg la bucătărie. Spuneţi-mi şi mie imediat ce auziţi ceva.

— Bineînţeles, făcu Jones, bineînţeles.

Wub-ul se lăsă suspinînd jos, în colţ. Căpitanul era nerăbdător. Se aşeză la birou şi-şi încrucişă mîinile.

— E-n regulă, spuse el. Să-i dăm drumul. Eşti un wub, aşa-i?

Wub-ul dădu din „umeri”.

— Cred că da. Cred că aşa ne spun băştinaşii. Noi avem propria noastră denumire.

— Vorbeşti engleza. Ai mai avut contact cu pămînteni şi înainte?

— Nu.

— Atunci cum o faci?

— Vorbesc engleza? Eu vorbesc engleza? Nu sînt conştient că vorbesc ceva deosebit. Ţi-am studiat mintea...

— Mintea mea?

— Am studiat conţinutul, în special partea semantică, de aceea...

— Înţeleg, rosti căpitanul. Telepatie desigur.

— Sîntem o rasă foarte veche, zise wub-ul. Foarte veche şi foarte greoaie. Ne este greu să ne deplasăm. Îţi dai seama că o specie atît de înceată şi greoaie este la discreţia unor vieţuitoare mult mai agile. Nu ne este de nici un folos să ne gîndim la o apărare fizică. Cum am putea învinge? Prea grei să alergăm, prea molateci să luptăm, prea miloşi ca să vinăm.

— Cum trăiţi?

— Plante. Verdeturi. Mîncăm aproape orice. Sîntem foarte toleranţi. Trăim şi lăsăm şi pe alţii să trăiască. Uite aşa ne descurcăm. Wub-ul îi privi pe căpitan.

PHILIP K. DICK*)

WUB

— De aceea am obiectat atît de violent faţă de ideea de a mă vedea gătit. Am văzut imaginea din mintea ta, cea mai mare parte din mine la congelator, ceva prin oale şi o bucată pentru pisica dumitale.

— Deci citeşti gîndurile? întrebă căpitanul. Ce interesant. Altceva? Vreau să zic, ce-mi mai poţi spune despre asta?

— Fleacuri, făcu wub-ul cu un aer absent, uitîndu-se prin încăpere. Căpitane, ai o cameră drăguţă. O păstrezi destul de curată. Respect vieţuitoarele curate.

— Într-adevăr. Căpitanul clătina din cap. Dar să revenim la problema noastră.

— Într-adevăr, ai discutat despre consumarea mea. Gustul, mi s-a spus, este bun. Puţin eam prea grasă carnea, dar este fragedă. Dar cum poate fi realizată comunicarea între oameni şi ai mei, dacă adoptaţi astfel de barbarii? Să mă mîncîci? Mai degrabă ar trebui să discutăm filosofie, arte...

Căpitanul se ridică.

— Filosofie... S-ar putea să te intereseze să ştii că va fi dificil de găsit ceva de mîncat luna viitoare. S-au produs nişte alterări nenorocite...

— Ştiu... Wub-ul se clătina. Dar ar fi mai aproape de principiile democratice dacă noi toţi am găsi împreună soluţia acestei probleme? În fond, democraţia funcţionează tocmai ca o protecţie a minorităţii faţă de abuzuri. Deci, dacă fiecare dintre noi îşi dă votul...

Căpitanul păşi spre uşă.

— Timpenii, spuse el. Deschise uşa. Deschise gura. Rămase încrîmănit, cu gura căscată, cu ochii pironiţi, cu mîna pe clanţă. Wub-ul îl privea. Se deplasă afară din încăpere, atingîndu-l în trecăt pe căpitan. O luă pe coridor, cufundat în meditaţie.

În cabină era linişte.

— Deci, după cum vezi, zise wub-ul, avem un mit comun. Mintea ta conţine multe simboluri familiare. Iştar, Ulise...

Peterson şedea tăcut, privind podeaua. Îşi schimbă poziţia în fotoliu.

— Continuă, spuse el, te rog continuă.

— Descopăr în Ulise o figură proprie mitologiei unei specii perfect conştientă de valoarea ei. Descifrîndu-l, Ulise apare ca un individ conştient de starea lui; aceasta este ideea de separare, de separare de familie şi ţară. Procesul individualizării.

— Dar Ulise s-a întors acasă. Peterson privi afară prin hublou, la stelele veşnice, arzînd intens în universul gol. Pînă la urmă s-a întors acasă.

— Aşa cum fac toate creaturile. Momentul separării este o perioadă temporară, o scurtă călătorie a sufletului. Incepe şi se sfîrşeşte. Hoianarul se întoarce în sinul patriei şi comunităţii...

Uşa se deschise. Wub-ul se opri, şi-şi întoarse capul masiv. Căpitanul Franco intră în încăpere urmat de oamenii lui. Ezitau să intre.

— Totu-i în regulă? zise French.

— Da mine te referi? făcu Peterson surprins. De ce eu? Franco îşi legănă arma.

— Vino aici, îi spuse lui Peterson. Ridică-te şi vino aici. Se lăsă liniştea.

— Continuă, rosti wub-ul. Nu contează. Peterson se ridică.

— De ce?

— Este un ordin. Peterson se întoarse spre uşă. French îl apucă de braţ.

— Ce se petrece? Peterson se smulse. Ce se întîmplă cu voi?

Căpitanul Franco se îndreptă spre wub. Wub-ul privi în sus, de acolo din colţul în care stătea lipit de perete.

— Este interesant, zise wub-ul, că te obsedează ideea de a mă mîncă. Mă întreb de ce?

— Ridică-te, spuse Franco.

— Dacă asta vrei... Wub-ul se ridică mormăind. Ai răbdare, e dificil pentru mine. Se ridică icnind, cu limba atîrnînd.

— Omoară-l acum, spuse French.

— Pentru Dumnezeu! strigă Peterson. Jones se întoarse spre el, în ochii lui se citea spaima.

— Nu l-ai văzut pe căpitan, stînd ca o statuie, cu gura căscată? Dacă n-am fi venit noi, încă ar mai fi rămas acolo.

— Cine, căpitanul? Peterson privi în jur. Dar e-n regulă acum. Se uită la wub, stînd în mijlocul încăperii, cu pieptul urcînd şi coborînd.

— Haide, zise Franco. Dă-te la o parte. Oamenii se traseră într-o parte, lîngă uşă.

— Chiar ţi-e teamă? zise wub-ul. Ţi-am făcut ceva? Sînt împotriva violenţei. Tot ce am încercat, a fost să mă apăr. Doar nu te aştepti să mă îndrept nerăbdător spre moarte. Sînt o fiinţă la fel de vulnerabilă ca voi. Am fost curios să văd nava voastră, să vă cunosc. I-am sugerat băştinaşului...

Arma reculă.

— Vedeţi, zise French, am avut dreptate. Wub-ul se lăsă în jos răsucindu-se. Întinse o labă, încolăcindu-şi coada pe ea.

— E foarte cald, rosti wub-ul. Înţeleg că sîntem aproape de motoare. Energie nucleară. Aţi făcut multe lucruri minunate cu ea, tehnic vorbind. În aparenţă, ascensiunea voastră ştiinţifică nu este pregătită moral, etc...

Franco se întoarse spre oameni, înghesuindu-se în spatele lor, cu ochii măriţi. Linişte.

— Am s-o fac. Staţi să vedeţi. French dădu din cap.

— Încercaţi să loviţi creierul. Nu-i bun de mîncat. Nu loviţi pieptul. Dacă se distruge cutia toracică, va trebui să culegem oasele.

— Ascultaţi, zise Peterson, umezindu-şi buzele. V-a făcut ceva? Ce rău a făcut? Vă întreb. Şi oricum, încă este al meu. N-aveţi dreptul să trageţi în el. Nu vă aparţine. Franco îşi ridică arma.

— Eu ies, glăsuî Jones, palid şi zdruncinat. Nu vreau să văd asta.

— Şi eu, zise French. Oamenii se strecurară afară murmurînd.

— Îmi vorbea despre mituri, spuse Peterson. N-ar fi făcut rău nimănui. Plecă afară.

Franco păşi spre wub. Wub-ul ridică încet privirile. Învăluiau.

— E o nebunie, zise. Regret că vrei s-o faci. Există o parabolă de care vorbeşte şi mintuitorul vostru. Se opri privind arma. Te poţi uita în ochii mei şi s-o faci? rosti wub-ul. Poţi face asta?

Căpitanul privi în jos.

— Te pot privi în ochi, spuse. La fermă aveam porci, porci de îngrăşat. Pot s-o fac. Privi în jos la wub, în ochii lui strălucitori şi apoşi şi apăsă pe trăgaci.

Gustul era excelent. Şedeau posomorîţi în jurul mesei, cîteva dintre ei de abia se antinseră de mîncare. Singurul care părea încîntat era căpitanul Franco.

— Mai vreţi? spuse el, privind în jur. Mai vreţi? Poate puţin vin?

— Eu nu, răspunse French. Cred că am să mă întorc în camera hărţilor.

— Şi eu. Jones se ridică împingîndu-şi scaunul în spate. Ne vedem mai tîrziu.

Căpitanul îi privi plecînd. Şi alţii găsiră motive ca să se scuze.

— Acum este doar substanţă organică, zise el. Viaţa s-a dus. Adună sosul cu o bucată de piine. Mie-mi place să mîncu. Este unul dintre cele mai măreţe lucruri de care se poate bucura o fiinţă. Mîncare, odihnă, meditaţie, discuţii despre tot felul de lucruri. Peterson dădu din cap. Încă doi oameni se ridicară şi ieşiră. Căpitanul bău apă şi oftă.

— El bine, trebuie să spun că a fost o masă copioasă. Tot ceea ce am auzit despre gustul wub-ului a fost perfect adevărat. Foarte bun. Dar am fost prevenit să mă feresc de asta, în trecut, se înţelege. Se şterse la buze cu un şervet şi se lăsă pe spate în scaun. Peterson privea dezgustat spre masă.

Căpitanul îl privi intens. Se aplecă spre el.

— Haide, haide, spuse el. Vino-ţi în fire. Hai să discutăm. Zimbi. Şi aşa cum spuneam înainte de a fi întrerupt, rolul lui Ulise în mituri...

Peterson tresări şi rămase cu ochii holbaţi.

— Ca să continuăm, spuse căpitanul, Ulise, aşa cum îl înţeleg eu...

Traducere din limba engleză
SILVIU GENESCU

*) Text apărut în antologia „Road to Science Fiction”, Fawcett Books, 1981, New York.

opinia publică

LUNGA POVESTE A UNOR (PSEUDO)STUDENȚI (II)

În urma publicării primei părți a incursiunii noastre în lumea atât de întortocheată a pseudostudenților au apărut, firește, numeroase discuții. Dornici de senzational, unii cititori mi-au reproșat: „de ce nu scrii dom'le despre X de la Electrotehnică sau Y de la Mecanică. Aștia au asistenți pe foștii lor colegi de grupă!”

Toate la timpul lor. Deocamdată să mai răsfoim împreună două din dosarele îngâlbentite de vreme ale unor studenți „pe termen lung” de la Facultatea de Construcții.

Pentru N.B. sesiunea din iarna care a trecut n-a fost deloc fastă. Iată: Fizică 4, Hidraulică 4, Statică 4, Beton 4, Rezistența materialelor — absent. Istorie 3. Practică tehnologică 4. Sînt note care în cel mai bun caz ar putea fi trecute pe seama neacomodării cu exigențele învățămîntului superior, așa cum se mai întîmplă uneori noilor admitși. Dar nu, N.B. și-a început studiile superioare în anul.. 1974! Pe vremea cînd el era boboc, actualii lui colegi tocmai părăseau băncile... grădinițelor!

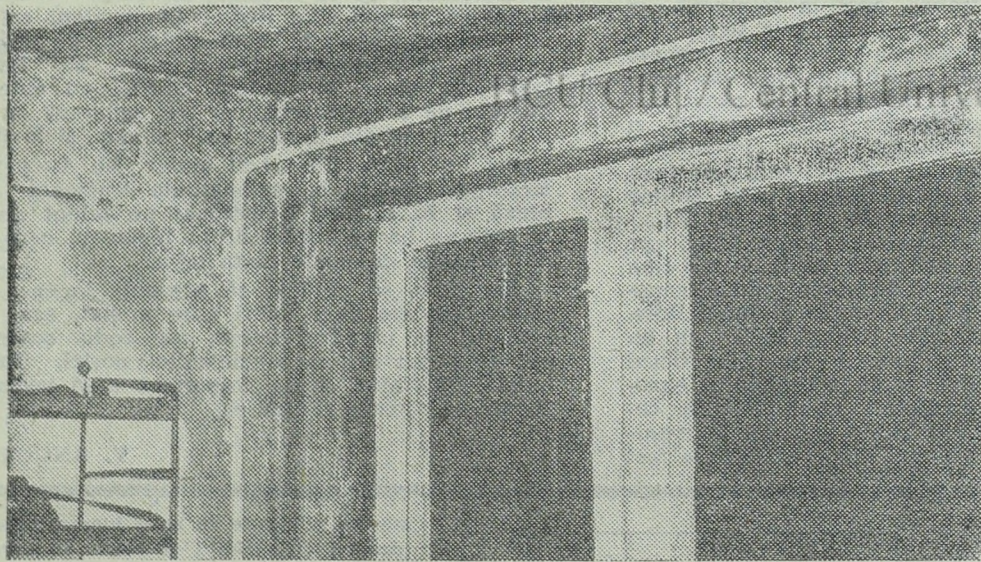
Să recapitulăm: 1974/1975 — promovează anul I; '75/'76 — întrerupe anul II

(conform ord. I.P.T. 5310/16 IV 1976); '76/'77 — repetă anul ca urmare a nepromovării a 4 examene și 3 VP; '77/'78 — obține prelungire medicală pentru același an II (conf. ord. I.P.T.V.T. nr. 14577/26 X 1978); '78/'79 — datorită nepromovării a 4 examene și 3 VP, este exmatriculat. După o perioadă de trei ani — timp în care a lucrat ca profesor suplinitor (!) într-o comună din județul Timiș, N.B. este reinmatriculat în anul II cursuri de zi. În vara lui 1984 promovează anul II. Interesant că în perioada încadrării, N.B. a desfășurat o activitate bună, aceasta reieșind din caracterizarea făcută de conducerea școlii unde, cum am spus, timp de trei ani a fost cadru didactic suplinitor. Justă sau nu, această remarcă ne duce inevitabil cu gîndul la alt aspect: și-a ales oare N.B. facultatea și profilul pentru care are aptitudini?

Privită prin prisma notelor din iarnă nici M.B. anul II aceeași facultate n-are o situație prea bună la învățătură: două examene „picate” și unul promovat. Este de 5 ani student și pentru a treia oară consecutiv parcurge anul II. Cam mult!

GIGI STRATULAT

ILUSTRATĂ CU ADRESĂ

Această imagine a fost „surprinsă” de fotoreporterul nostru în camera 411 a căminului 14C. Vă place chiar așa de mult, stimați diriguitori ai respectivului cămin, atmosfera umedă? Căci pe locatari... nu-i mai întrebăm!

POVESTEA CASTELULUI Nr. 19

A fost odată ca altădată, pe cînd nu se născuseră încă cerberii și pe cînd împăraților nu le venise încă ideea să se travestească în negustori și să umble prin împărăție spre a vedea cum o duc supușii; a fost altădată un mîndru castel (chiar dacă nu era el poleit cu aur și cu turnuri de fildeș) în care domnițele trăiau fericite: mai citeau ceaslovuri, se mai veseleau, stăteau la taclale cu chipeșii cavaleri.

Și în tainice amurguri menestrelii cu calde glasuri înălțau chemătoare serenade (402, 506, „haromsazhaaaron”) spre ferestrele în care licăreau lumini (se luase lumina electrică).

Vitejii din cele patru zări veneau să-și afle aici aleasa inimii și era mare voie bună la Castel. Din cînd în cînd cavalerii se furișau (chiar dacă nu pe scărițe de mătase) în iatacurile domnițelor pentru a le șopti dulci cuvinte („caută în catalog parametrii tranzistorului”, „dă-mi, te rog, un lab de Măsurii”) și a le fura o sărutare („De mi-i da o sărutare / Nime'n lume no să știe / ... / Și-apoi cine treabă are?”).

Pînă cînd, într-o mai puțin bună zi (care s-a cunoscut de dimineață) Mama Vitregă află de cele ce se întîmplă la Castel, iar domnițele fură chemate în sfatul domnesc, în fața

mai marilor împărăției. Împăratul le numără pe toate, spre a se încredința că pînă la ultima oră afla de grelele pravile ce le-or avea de atunci înainte. Domnițele ascultară smerite și în ochii lor calzi apărea cite o lacrimă. Dar crudul împărat le spuse: „N-aveți dreptul să (vă) plîngeți!”.

Domnițele se închinară pe rînd în fața tronului împăratesc și se întoarseră la Castel, așteptînd osînda. Și fură aspru pedepsite, iar vitejii trimiși în exil.

Mama Vitregă chemă toți zmeii și-i pune să facă de-a rîndul de strajă la porțile Castelului, de nu putea pătrunde nici muscă (păcat că pătrundeau fințarii); pune să se facă zăbrele pentru toate ferestrele și să sape un șanț adînc de jur împrejurul Castelului.

Triste, domnițele plînseră singure în iatacuri pînă se umplu șanțul cu lacrimi.

HAPPY END: Dar curajoșii cavaleri s-au întors și le-au răpit din ghearele zmeilor și le-au dus la palatele lor; iar în Castel au rămas să bîntuie, nestîngherite de nimeni, fantezmele.

ANGELA BALABAN
MANUELA IORDACHE

DE LA O PAUZĂ LA ALTA

Bufeturile facultăților (așa-zisele „baruri”) sau, altfel spus, tartina înghițită în fugă între două laboratoare, cafeaua neliniștită dinaintea unui examen, țigara... „de zece minute”. Doar atât?

Te grăbești, pauza este întotdeauna prea scurtă, cafeaua prea fierbinte, ultimele picături le sorbi pe coridor, întinzînd pasul spre sala de curs, ignorînd afișul mare care te atenționează că este interzis să părăsești incinta bufetului cu paharele, ceștile sau farfuriile din plastic.

Asta la Electrotehnică. Pentru că la Universitate este mai simplu. Sau mai complicat, depinde cum o iei. Mai exact: pe ceștile de cafea se pune garanție de 2 lei, măsură, evident, împotriva împrăștierii acestor mici obiecte colorate pe culoarele și în sălile clădirii. Pînă aici, nimic deosebit, sistemul se aplică și la case mai mari. Deosebită este doar aria de aplicare a lui. Pentru că există cești cu și cești fără garanție. Adică, așa cum ne spune vânzătoarea, Maria Leordean, „pe încredere”. Nu știu dacă noi probăm sau nu această încredere, pentru că la ora raidului cafeaua se terminase; la fel și citronada.

În schimb, găsim cafea la bufetul Institutului de Medicină. Cafea cu ciocolată și frișcă. Multe preparate tip „Gospodina” și de patiserie. Chiar și savarine. Cîneva întrebă de „BT”. Nu, acum nu este. Spațiul de servire este însă foarte mic, iar mesele sînt amplasate într-un fel de hol comun atît bufetului cît și bibliotecii (biroul de evidență), atelierului litografic și unui punct de vânzare a cursurilor lito. E bine că poți cumpăra în a-

ceastă pauză și un curs și un sandwich, dar nici chiar așa!

La Institutul Agronomic, un afiș mare te întîmpină ademenitor de deasupra rafturilor bufetului: „Vă oferim zilnic o gamă variată de produse de pește”. La ora trecerii noastre pe acolo, gama variată înseamnă binecunoscutele conserve de stavrid în ulei, e adevărat, stăvuite în număr mare exact sub anunțul publicitar.

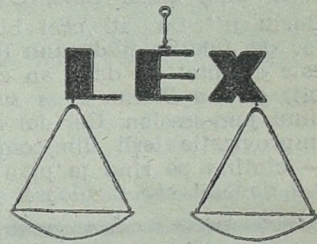
Pauză, foarte multă lume. Încercăm o discuție cu 5-6 studenți de la o masă vecină. Drept răspuns ne sînt arătate un număr cel puțin egal de șnițele abandonate pe masă. Sînt catalogate drept necomestibile. (Privim în vitrina frigorifică: șnițel parizian — 4,75 lei). Chiiftelele și cotletul cu usturoi nu arată nici ele prea grozav. În rest, biscuiți, rahat, batoane de ciocolată și conserve de carne cu fasole (sau invers!). Cîneva propune și servirea unor produse lactate. Alții ar vrea muzică.

La bufetul Facultății de Construcții remarcăm foarte buna aprovizionare. Sortiment bogat de mezeluri, brînză, măsline. De asemenea ciocolată (trei feluri), bomboane (două sortimente), biscuiți, napolitane. Singura dorință a studenților ar fi prepararea unor sandwichuri, mult mai potrivite grabei din pauze.

Deci, cum s-ar spune, cite case atîtea obiceiuri. Mai bune sau mai rele. Sînt aspecte puțin cunoscute, credem, de „dărinții” acestor populare bufete, respectivi I.C.S.A.P. cu unitățile sale „Bastion”, „Nufărul” și restaurantul de la „Casa universitarilor”.

SORINA SOPA

„Scenarii” cine-verité

1. Privește în jur cu candoare. Își strecoară mîna ușor în plasa femeii neatente... O altă femeie îl privește stupefiată. Îi face semn să tacă și extrage cu ușurință un teanc de bancnote. Apoi fuge.

2. Se apropie liniștit. Se amestecă prin mulțime. Întinde mîna și apucă sacoșa burdușită. Face câțiva pași, calm, apoi o ia la goană...

Nu, ceea ce tocmai ați lecțurat nu figurează în nici un scenariu hollywoodian. „Acțiunile” nu se petrec în Bronx sau aiurea. Locul desfășurării — și e momentul să scriu că faptele sînt întrutotul reale — se găsește în Piața 1 Mai din Timișoara. De aici și continuarea: femeia care a observat furtul nu a tăcut; cetățenii care l-au observat pe hoțul sacoșei nu au încrîncenit...

În primul caz, autorul furtului de bani a mai apucat să demonstreze că nu a rămas corigent la atletism. Dar pentru scurt timp. A fost reținut de trecători. Cu toții tineri în jur de douăzeci de ani. Cursa celui de-al doilea personaj s-a încheiat și ea lamentabil, în brațele deloc blinde ale altor tineri, lucrători ai unui Gostat din împrejurimi.

Ambii amatori de „scene tari” erau recidiviști. Ambii au aruncat obiectul furtului, ca fripți, atunci cînd au devenit centrul atenției și, extrem de important, reacției opiniei publice. Asemănările se opresc aici. Hoțul de bani e tatăl a trei copii minori. Nu îl va vedea multă vreme. Și atunci cînd îi va vedea, va fi privit ca... Al doilea e un tîrnăr asemeni oricăruia dintre noi. Pînă

la un punct: punctul în care el a decis să-și aleagă un alt viitor...

Auzim de multe ori expresia „nimeni nu s-a bîgat”. Poate că pe aceeași lipsă — teoretică — de atitudine a mizat și autorul tilhărilor întîmplate într-o seară liniștită, în preajma Pieței Unirii. Recidivist notoriu, venit de prin părțile Iașului după o condamnare „de traseu” la Brașov, a smuls prin violență peste 140 de mii de lei, (reprezentînd încasările unei zile de vânzare a unui magazin alimentar), duși de o vânzătoare către caseria centrală. De data asta însă au existat și oameni de omenie care „s-au bîgat”. Asupra acestui aspect va medita respectivul mai bine de doisprezece ani...

Vă veți întreba poate ce legătură au aceste fapte cu studenția, cu starea de fapt și de spirit ce încunună o anumită vîrstă. Și legătura, veți fi de acord, e stabilită tocmai de această vîrstă. Nu știu dacă printre cei care l-au oprit pe hoțul „de drumul mare” din tentativa lor de scăpare sau numărat și studenți. Dar certitudinea că în mediul nostru social sîntem departe de a accepta secvențe total nepotrivite cu gradul de civilizație și sîntate morală ce ne caracterizează, certitudinea că putem fi oricînd în situația de a participa efectiv la oprirea dintr-o cursă elucubranta a unor elemente antisociale, impune reflecție și hotărîre.

LUCIAN RISTEA

Tineretea muzicii

SIBIU '85: O EDIȚIE ÎN ALB-NEGRU (II)

Despre swing ● Rapsodia nostalgiei ● Resurrecția contrabasului? ● Baci contra Baci ● Călătorie spre centrul inimii ● „Gonzo” ● Cartea noastră de vizită ● String Connection: bucuria de a cînta ●

Nici o surpriză în concursul debutanților, derulat în deschiderea primelor două gale. Și o idee fericită: introducerea unei teme „impuse”, la actuala ediție, ea aumindu-se — profetic — „It don't mean a thing” de Duke Ellington. Într-adevăr, it don't mean a thing if it ain't got that swing, „regulă” afirmată de Duke încă din 1932, ar fi trebuit să devină deviza oricărui aspirant la gloria muzicii de jazz, inclusiv mai ales a celor prezenți în concurs pe scena Festivalului de jazz de la Sibiu. Pînă la urmă, din anonimat a ieșit, potrivit hotărîrii juriului de a-i acorda titlul de laureat și, implicit, dreptul de intrare în galele „consacraților” la următoarea ediție, **Quintetul Mihai Constantin** din Ploiești (să fie aceasta o trăsire de orgoliu a celor care au găzduit primele trei ediții ale festivalului?)

Surpriza a venit, totuși din partea gazdelor, care au onorat „jubileul” cu un moment de jazz simfonic, conținând printre altele și o interpretare a celebrei „Rhapsody in Blue” (**Rapsodia nostalgiei**, în traducerea pentru care s-a pledat la Sibiu). Meritele pentru acest preludiv inedit revin filarmonicilor din localitate, solist **Dan Mizrahay**, longevivului (și singularului) **Vocal Jazz Quartet** condus de **Nicolae Ionescu** și formației **Silex** din Sibiu.

Aminteam de swing. Această pulsație proprie jazzului și de a cărei calitate depinde însăși inspirația executanților, își datorează, în mare măsură, farmecul nespun contrabasului. Este o evidență a ultimului deceniu tendința de evadare a acestui instrument, ritmic prin definiție, în sfera melodicului. Tentația e mare și — în măsura în care „challenger”-ul stăpînește perfect masivul instrument — fără reproș. Am făcut această paranteză pentru a remarca faptul că festivalul din acest an a înregistrat un sensibil, și oarecum necesar reviriment al contrabasului în jazzul românesc. Argumente pro domo? Ele se găsesc în tineretea unor **Ionel Bota**, **Ovidiu Bădilă** sau... **Ion Baci jr.** Da, ați citit bine, Duo-ul încheiat pe loc de **Johnny Răducanu** (al cărui „show” savuros este așteptat an după an cu același interes neștirbit) și **Ion Baci jr.** a suplinat (oarecum) lipsa unui jam-session. Cei doi au creat un moment de improvizație ieșit din comun — și din program! — cîntînd pe rînd la pian și contrabas, rocadă ce s-a dovedit spectaculoasă și ... fertilă. Numai că

Un baterist pentru toate anotimpurile: **Eugen Gondi**

acest moment improvizatoric (genial, după părerea compozitorului **Edmond Deda**) poartă vina — după alții — de a fi dăunat „seriozității” acestui festival. Oare așa să fie? Interpretul de jazz cîntă în proporție de 80 la sută pentru propria lui plăcere. Iar **Baci**, acest „frumos nebun” al jazzului românesc, a simțit, poate, nevoia să se exprime într-un cadru nou. Nimic neobișnuit în jazz. A făcut-o apelînd la contrabas, apoi la trompetă și saxofon alto. Carențele de ordin pur tehnic ale acestui demers individual nu trebuie să primeze în fața bucuriei întregi și sentimentului de apartenență la esența acestei muzici. Ar fi păcat.

A mai fost apoi „duoletul” fraților **Ovidiu și Decebal Bădilă**. Primul, cotel ca o importantă speranță a Conservatorului bucureștean. În jazz, **Ovidiu Bădilă** trebuie să (de)prindă acel feeling ce poate să-l arunce direct în groapa cu lei... Un veritabil festival al contrabasurilor! Căci, pe lângă cazurile amintite, au recidivat, în sensul bun al cuvîntului, doi basişti timișoreni, două generații reprezentate de **Béla Kamocsa** și **Ionel Bota**. În duo, ei au reinterpretat „Blue Monk”, cu un **Kamocsa** revenit pentru această temă la basul electric. Această primă formulă a prefigurată excelența evoluției pe coordonatele sensibilității a celorlalte două grupuri din Timișoara. Cel mai unitar program din festival, sub raport stilistic, a fost

cel al **Trioului Liviu Butoi — Mircea Tiberian — Radu Marius**. **Timișoreni** au survolat, într-o atmosferă cu rezonanțe debussyene, teritoriul de vis al jazzului modern, săvîrșind cu bună știință o călătorie spre centrul inimii. Dar bucuria cea mare ne-a venit nouă, bătănelor mai mult sau mai puțin autentici. În ultima seară de festival de la **Gondi** și ai săi (**Dan Ionescu și Ionel Bota**). Minglînd tobele, „**Gonzo**” l-a purtat pe tinerii și talentații lui coechipieri prin zona de suflet și culoare a acestei muzici. Am numi recitalul lor „fascinația jazzului”. Minutule, prelungite dincolo de limitele firești și ... impuse de ora tîrzie, ale aplauzelor ne-au amintit că **Eugen Gondi** a rămas, în ciuda inconsecvențelor sale apariții scenice la Sibiu sau aiurea, cel mai iubit. Și asta fără nici un solo de tobe!

Nu-i putem omite din această cronică tocmai pe „monștrii sacri” cu care **Gondi** a cîntat cîndva în neuitatul cvintet „**București**”, **Marius Popp** și **Dan Mindrîlă**, senzaționali într-un recital de „bop” încheiat tîrziu, în noapte ... Vom trece sub tăcere însă prestațiile care au stat sub semnul improvizației, al pregătirii în pripă. Din respect pentru „jubileul” sibian. Ședința tradițională a factorilor implicați în mișcarea noastră de jazz a generat dealtfel câteva propuneri perfect aplicabile pentru remedierea stării de sănătate a jazzului românesc. Numai că este nevoie de timp. Pînă atunci... sîntem nevoiți să învîțăm de la „maestri”. Și trebuie s-o spunem, invitații ediției 1985 au ridicat vizibil cota calității: **Leonid Cijik** (U.R.S.S.), inspirat și sigur pe clapele alb-negre, **Focus (R.P. Bulgară)**, cvartet cu subtile inserții ale folclorului (și cu un „flaut fermecat” — **Simeon Sterev**), dar mai ales **String Connection**, cel mai bun combo polonez al momentului, cu un program dens în idei, în perimetrul stilului de fuziune jazz-rock. Tineri și jucăuși, cîntînd cu autentică bucurie de a (se) dărui, cei trei polonezi au preluat elemente din muzica rock și pop, și le-au integrat cu farmec în jazzul anilor '80. Au avut în **Krzysztof Debski** o personalitate creatoare complexă și în **Krzysztof Scieranski** un talent natural al chitarei bas, calificat drept fenomen, care ne-a dat senzația că poate cînta orice.

Ne place să credem că prezența lor n-a dat numai culoare unei ediții care a stat, așa cum spuneam în numărul trecut, sub zodia contrastelor, ci și un impuls muzicienilor noștri. Talente există, festivaluri avem, important e să vedem ce facem în pauzele dintre ele.

V. ANCUȚA ■

Intrebare: Care era repartiția personalităților în noul grup (după plecarea lui **Barrett** — n.n.)? Cine era liderul? **Roger Waters**?

Răspuns: Roger, da, desigur. Și cite puțin, toată lumea, aceasta depinzînd de moment. În fapt, într-un grup, fiecare împinge sau încearcă să împingă într-o direcție determinată, unde consideră el că este util pentru comunitate. Sînt destule mijloace pentru a-i incita pe ceilalți trei să facă sau nu ceea ce dorești. Totul depinde de ceea ce vrei și de ceea ce vor și ei să întreprindă. Este o alchimie tare complicată. Mulți oameni cred că, într-un grup, totul e simplu și că cei patru nu se îngrijesc decît de partea financiară, de succes și de avantajele „sistemului”. Nu; este o muncă complicată, care cere diplomație. În mai toate grupurile, oamenii sînt foarte aproape unii de alții. De aceea trebuie, în plus, să se organizeze și să se disciplineze astfel încît fiecare să-și realizeze aspirațiile în armonie cu ale celorlalți. Aceste aspirații pot fi: banii, succesul, direcția formației și, cînd ele nu mai sînt compatibile, grupul se sparge”. (Dintr-un interviu acordat de **Nick Mason** în ianuarie 1973).

Deci „**Final Cut**”. Ultima tăietură înainte despărțirii. Nici măcar un disc al grupului, ci un disc interpretat de grup. În această privință nu mai e loc pentru vreo îndoială: **Performed by Pink Floyd-David Gilmour, Nick Mason, Roger Waters**. „**Rick Wright** părăsise grupul încă înainte de înregistrare. **Nick Mason** pare că nu se mai află acolo la sfîrșit”. (**Karl Dallas, Jean Marc Bailleur, Rock & Folk, iulie 1983**).

„Cîntecul de lebedă”: acest album trist și nemilos, purtînd dedicația „For Eric Fletcher Waters 1913-1944” și avînd ca

pink floyd

(XII)

FINALUL

subiect central războiul din **Malvine**. Atitudinea fătîșă față de politica doamnei **Thatcher** înălțură orice urmă de ambiguitate:

„Tell me true, tell me why, was Jesus crucified

Is it for this that Daddy died?
Was it for You? Was it for me?
Did I watch too much TV?

Is that a hint of accusation in Your eyes? (..)

What have we done, Maggie, what have we done

What have we done to England?
Should we shout, should we scream?

„What happened to the post war dream?”

Oh Maggie, Maggie what have we done?”

(The Post War Dream)
Iar în alt loc, violența urii lui **Waters** față de toți dictatorii lumii iese în față și își improașcă sarcasmul: „Luați-i pe acești copii bătrîni / Și construiți-le o casă / Un locșor al lor / Vor fi copii buni, băieți și fete, / Casa memorială **Fletcher** / Pentru tiranii incurabili și regi / Vor putea apare unii în fața altora în fiecare zi / La televiziunea cu circuit închis / Pentru a fi siguri că mai trăiesc / Asta-i singura legătură pe care o simt”.

Și acuzator: „Se așteaptă să-i privim cu respect?”

O atare franchețe seamănă a „joacă cu focul”. „E clar că-mi voi da peste degete, spune **Waters**. Cine se crede asta, cu ce drept ne critică? (...) Și dacă niște texte ale unor cîntece vor conține astfel de opinii și mulți oameni le vor auzi nu înseamnă că ele trebuie îndulcite, oricum nu mai mult decît opiniile pe care le exprimi într-un restaurant. Iar eu cred că a fost o eroare că nu a fost oprită intervenția înainte de atacul de la **Port Stanley** și de torpilarea lui **Belgrano**. Să nu înțelegi că scuz invazia **Malvine**lor și sînt convins că toți **Galtieri** de pe lume sînt niște netrebnici. Dar nu cred că o deosebire de păreri justifică pierderea tuturor acestor vieți, în jur de o mie. Și mai cred că există indivizi care au fost dați la fund pentru faptul de a fi rostii opinii asemănătoare cu ale mele. (...) Nu sînt un pacifist. Cred că, din păcate, sînt și războaie necesare. Sau au fost. Dar cred că acesta n-a fost un război necesar. Am redevenit stăpînii unei insule atît de plină de mine și de piedici, încît cu greu poți pași pe ea. (...) „**The Final Cut**” n-a mai fost urmat de nimic. Se pare că „tăietura” i-a separat pe cei patru definitiv. Cînd aspirațiile nu mai sînt compatibile, grupurile se „sparg”. **Waters**: „E ciudat. Oamenii, grupurile, au întotdeauna căderi și ridicări, și lucrurile urmează niște cicluri: există perioade de creație și perioade

sterile, perioade în care lucrezi bine împreună cu ceilalți, și altele în care lucrurile nu merg deloc bine. Ar fi ridicol să crezi că poți fi de acord asupra tuturor problemelor de-a lungul a 15-16 ani și că muzica este produsul unui mod de a fi unic, al unui sentiment unic. Dacă vrei să știi ale cui sînt sentimentele, n-ai decît să vezi cine semnează cîntecul. Asta e tot!”

Zborul condus de **Barrett** a fost fulgurant și sfișietor. După reclusiunea lui **Syd**, **Pasărea-Liră** a planat în cerul de dinăuntru și s-a instrumentat; apoi ea regăsește accentele clasice și le îmbrățișează cu **Nolle Zgomote** ale Orașului; perioada **Waters/Gilmour**. Este mariajul care face posibilă acceptarea grupului de către tineri și adulți; mărturia unei anumite civilizații care se străduiește să concilieze valorile sale ancestrale cu delictile viitorului imediat. '73, '75 și '77 marchează ieșirea a trei mari discuri înghețate; și raporturile **Pink Floyd** — exterior sînt mereu impregnate de o răceală extremă; reflectarea abia deformată a unei lumi ambigue, cuprinsă pe neașteptate de ameteală și delir(uri) în fața spectacolului propriei sale imagini. Ultimele discuri sînt tăieturi adînci în politic și social; ținte precise, fără echivoc, în realitatea lumii noastre carteziene: perioada **Waters**, acum clarificat, virulent și singur. Exemplul reușit al aceluia proiect de „inspirație europeană” ce neagă universul limitat spațiu-timp e fost înlocuit cu universul justițiar al celui care simte pînă în viscere istoria contemporană. Succesul este — în ambele cazuri — pe măsura viziunii, fără limite.

(Sfîrșit)

VASILICA ANCUȚA ■
SANDU MOCANU ■

confluente

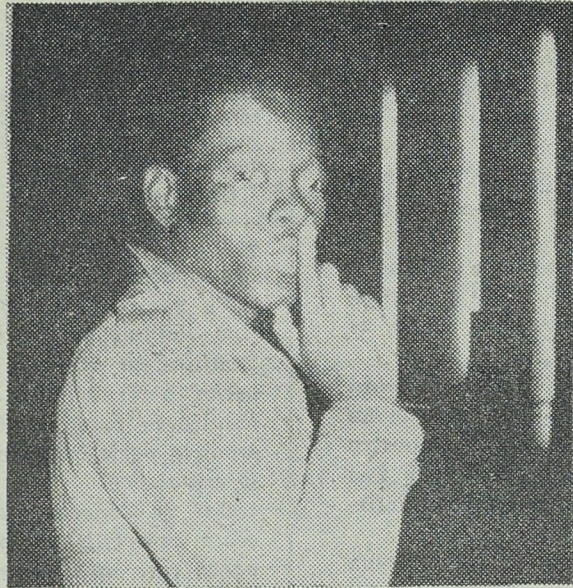
Lacrimile lui Athie

„Intr-un limbaj matematizat, pot spune că la ora 12 s-au împlinit 45.712 ore de când sint în România.” Hirtia n-a putut reține emoția cu care au fost roșite aceste cuvinte. Ca o declarație de dragoste. „Ceea ce am realizat în aceste 1.905 zile cunoașteți, pentru că am realizat împreună. Miine, Carlos va pleca în Panama, Athie în Mauritania, Mohamed merge în Iordania, Dimitrios în Grecia, iar Gratien și cu mine, în Burundi. Peste tot unde ne vom duce, oriunde ne vom afla, vă promitem că o să ne străduim să fim ambasadori buni ai Politehnicii din Timișoara, ambasadori buni ai școlii românești.”

Cuvinte de rămas bun, adunate cu grijă pentru despărțire. Căci orice curs festiv e o despărțire. Nitunga Libere se stăpânește destul de bine. Emoție bărbătească, interioară. Athie însă, undeva în ultimele bănci ale amfiteatrului, plînge ca un copil. Noi, colegii lui, l-am văzut. Și ne-am amintit atunci ceva ce uitasem, amnezia șiudată și, iată, dureroasă acum, la trezire. Athie nu e al nostru. Athie va pleca acasă, în țara lui îndepărtată, în orașul lui cu nume straniu, la familia lui despre care, mărturisese și-l rog să mă ierte, nu l-am întrebat niciodată. Fiindcă nu mi l-am închipuit micicind altfel decât cu noi, prietenii și colegii lui. Ne spusese — era chiar în anul I, parcă, într-o zi de primăvară, când Complexul freamătă de dorinți și norocul își suride larg — că n-a venit aici să trîndăvească, ci ca să învețe, și l-am crezut și de atunci l-am îndrăgit.

Athie nu e al nostru? A fost în excursiile noastre, la „chefurile” noastre, la nunțile noastre, a trăit cu noi toate bucuriile și tristețile, triumfurile și neîmplinirile noastre. A mers pînă-ntr-acolo (și pentru o clipă ne-a fost teamă să nu-l pierdem) încît să se „dea” în spectacolele T.T.-ului, devenind peste noapte un fel de vedetă locală. Condiție care nu era pentru el. Căci „starul” nostru avea trac. Împreună am tremurat de frica vreunei materii „imposibile” sau de a vreunii profesor superexigent. Și cine știe ce-o fi fost în sufletul lui cînd, francofon și mare supporter al „cocoșului galic”, trebuia să înghită zile în șir bășcălia noastră bălcanică? Sau cînd sorții l-au decis Craiovei fotbalistice pe Bordeaux, dragostea lui dintii? Ne spunea atunci că inima lui nu știe ce să facă, să se bucure sau să plîngă? Athie

avea însă puterea să reziste „înșepăturilor” și să facă haz de necaz, expresie românească pe care el a învățat-o prea bine și a trecut la contraatac. Să te auzi luat peste picior, și încă în propria ta limbă, nu e lucrul cel mai plăcut din lume. Și totuși, paradoxal, n-am auzit să fi ofensat pe cineva ironia lui. Fiindcă era blîndă ca o adiere de primăvară și curată ca lacrima. O să-mi lip-

sească ironiile tale, Athie Abdoul Wahab! Asta mi-am amintit eu cînd te-am văzut plîngînd. Nu știu cîte mii de ore au trecut de cînd te cunosc, dar știu exact cînd te voi uita. Niciodată.

Cuvintele lui Nitunga Libere, viitor inginer cu diplomă obținută la Timișoara, cad rar și aproape monotone, ascunzînd cu grijă emoția din care s-au născut, la un examen pentru care te-ai pregătit demult, dar ai sperat în taină că ziua aceea nu va veni niciodată. „Ne-ați fost gazde și nu ați dezmințit legendara ospitalitate românească. Vom păstra gravate în inimile noastre o experiență unică, de a studia în România. De acum încolo, România nu va fi o țară oarecare din Est, ci țara studiilor noastre, țara profesorilor noștri, țara colegilor noștri.”

VASILICĂ ANCUȚA ■

„Sîntem latini”

„Am venit în România în urmă cu șapte ani pentru a urma cursurile Facultății de Electrotehnică din Timișoara. Anul pregătitor n-a fost prea dificil pentru mine, limbile română și spaniolă avînd origine comună — latină. Acest lucru mi-a pus la dispoziție destul timp liber ca să iau mai des în mînă chitara — instrument la care cînt de la vîrsta de opt ani. A fost îndeajuns pentru ca să o păstrez lîngă mine toată perioada studenției, deoarece, o spun cu toată convingerea, a fi student în România nu înseamnă doar a frecventa cursurile, seminarile și laboratoarele, ci și a avea preocupări extrașcolare, a te distra. De aici și pînă la ideea înființării unui grup de muzică latino-americană n-a fost decît un pas. Acest lucru se întîmpla în primăvara anului 1982, cînd împreună cu doi prieteni, studenți și ei, peruianul Manuel Casapia și mexicanul Felipe Moreno, am format „Somos latinos” (sîntem latini). Am ales acest nume deoarece sîntem latini și vrem să arătăm aceeași.” (Arturo Mino — Columbia; chitară și voce).

„Primele apariții pe scenă au avut loc în cadrul „Mărțișorului studențesc” de acum trei ani și a „Seriilor latine” — manifestare culturală a studenților din America Latină, ce are loc în primăvara fiecărui an. Au urmat apoi invitații la seri de an și de grupă, la baluri ale bobocilor; apariția noastră în mijlocul studenților s-a bucurat, credem, de succes. Pretutindeni am fost primiți cu

dragoste și căldură, iar atmosfera creată de spectatori, în majoritate studenți, ne-a făcut, de multe ori, să credem că sîntem acasă.” (Manuel Casapia — IV T.C.O.; chitară).

„La început cîntam folclor *queena* specific zonei munților Anzi. Au plăcut foarte mult „El Condor Pasa”, „La Palomita”, „Basija de Bano”, „Guantanamera”. Mai rar, interpretam și piese rapide, de dans. Acum, prin sosirea în grupul nostru a lui Alberto Quintanilla (Peru — V M.A.), interpret la *clave* și *raspa* (instrumente tradiționale peruane) și, mai recent, a lui Carlos Avilla Murillo (III A.C.) — un foarte bun percuționist —, am inclus în repertoriul nostru piese în care elementul predominant este ritmul caribean — *salsa*. „El Raton”, „Mujer”, „El Negro Jose”, „La Playa Blanca” sînt cîteva din melodiile noastre recente.” (Felipe Moreno — IV, T.C.A.; maracas).

„Somos latinos” continuă tradiția pe care alți colegi, care s-au pregătit și au devenit ingineri sau profesori aici, pe pămîntul României, s-au străduit să nu o întrerupă. Sperăm că, prin ceea ce facem, sîntem la înălțimea la care au fost predecesorii noștri. Deși sîntem din patru țări, ne înțelegem perfect, iar muzica pe care o cîntăm nu este specifică unei singure țări; ea este o sinteză a ceea ce se cîntă în țările Americii Latine. Dacă am reușit să facem cunoscută muzica noastră, nu putem spune. Dar ce pot să spun acum este că muzica populară românească mi-a lăsat o puternică impresie. Și, pentru că anul acesta voi absolvii Facultatea de Mecanică Agricolă și mă voi întoarce în patria mea, în Peru, mi-am cumpărat multe discuri cu folclor românesc, pentru a-mi aminti mereu de frumoșii ani ai studenției mele, de România — această insulă latină a Europei de sud-est.” (Alberto Quintanilla).

Cuvintele de mai sus aparțin, după cum v-ați dat seama, unor studenți latino-americani. Ei au hotărît să-și petreacă timpul liber, puținul timp liber al unui student, nu prin baruri sau pe la obositoare chefuri, ci cîntînd. Dar nu luînd chitara în mînă și imitînd vreo vedetă sau alta, ci cîntînd muzică *de acasă*. Pentru că ei vor să facă tot mai cunoscută muzica țărilor de unde vin. Și, pentru a nu lăsa nici un dubiu asupra originii culturii lor, și-au spus „Somos latinos”. Să-i ascultăm și să-i aplaudăm.

VIRGIL BOLCA ■

Confirmări ale învățămîntului românesc

L'Action

Organe du Parti
Socialiste Destourien

Fondate le 1 Novembre
1932
Mercredi 10 Avril 1985
N° 3 3.690

Prix en Tunisie
150 M.
France : 3 FF

(Lire page 2)
L'Action

Fondateur : Habib BOURGUIBA

QUATRE FRERES EN ROUMANIE

PATRU FRATI IN ROMANIA

A Bucarest en Roumanie, quatre jeunes Tunisiens étudiants poursuivent dans la capitale roumaine d'excellentes études de médecine.

Ce sont quatre frères qui sont — cela mérite d'être souligné — en 1ère, 2ème, 3ème et 4ème année de médecine.

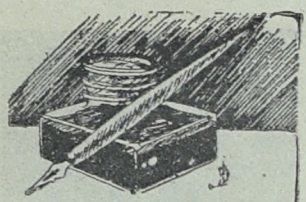
Souhaitons-leur bonne chance et un brillant retour au pays.

La București în România, patru tineri tunisieni studiază în condiții excelente științele medicale.

Cei patru frați sînt — meritul să fie subliniat — studenți la medicină, în anii I, II, III și IV. Le dorim mult succes și o reîntoarcere strălucită în patrie.

OGO

Aceste rînduri, apărute în ziarul tunisian „L'Action”, ne-au fost puse la dispoziție de către medicul secundar dr. Nasredinne Chaouache (Tunisia), aflat în prezent pentru specializare în Timișoara, la Clinica chirurgicală nr. II.

DECUPAJE

Cinci minute cu Ioan Alexandru

REPORTERUL: Cum vă explicați trăirea în rindul tinerilor a poeziei pe care o scrieți?

IOAN ALEXANDRU: Publicul vrea să vadă arderea celui ce-și oferă celorlalți o parte din el. Eu nu fac poezie, eu nu înșir cuvinte, eu trăiesc prin ființa mea întreaga istorie a acestui popor atât de încercat de-a lungul veacurilor. Mereu vreau să învâț meșteșugul potrivirii cuvintelor și de fiecare dată sufletul meu o ia înaintea gândului.

R.: Istoria se pare că este una din sursele care vă inspiră cel mai mult...

I. A.: Vezi dumneata, ar însemna să nu fiu român dacă n-aș scrie despre durerea, suferințele și despre mândria lui că moare în numele și cu numele strămoșilor săi. Marele Iorga spunea despre acest moment: "... și atunci, odată cu capul Brincoveanului căzu și Imperiul Otoman". Eu scriu cu sufletul și sufletul meu e încărcat de istorie, uneori chiar cred că sufletul meu vine din istorie. Dar nu mă preocupă numai istoria. Ea e poate una din ipostazele mele. Mă preocupă mult sensurile existenței noas-

tre, mă înduioșează și mă umple suferința văduvelor, a mamelor noastre care-și tănuiesc bolile și durerile cu unica dragoste pentru cei pe care i-au zămislit în chinuri și-i cresc în suferință, cu unica dragoste pentru omul plecat. Viața asta a noastră e ca o corabie care vine când nu ne așteptăm, ne poartă pe un ocean ce pare fără sfârșit. Și când în sfârșit ni se pare că zărim la orizont țărâmul, se sfârșește.

R.: În ultima vreme s-a ridicat o pleiadă de tineri poeți. Cum priviți această largire a rîndurilor celor ce ard și pentru alții?

I. A.: Să-i ajutăm. Nu sînt de acord cu cei care spun să-i oprim. Să nu uităm că pentru un popor ca al nostru încă avem puțini poeți. Și eu am fost tînăr, și mie mi s-a oferit șansa afirmării...

Ora tîrzie, faptul că poetul trebuia să plece au făcut ca discuția să se întrerupă aici, rămîbind făgăduiala continuării sale la proxima ocazie. Mi-am luat rămas bun de la Ioan Alexandru.

BOGDAN POPESCU ■

Cenaclul „HYPERION” — cale către educația complexă a studenților

Căile modelării tineretului studențesc sînt multiple și a abandona una dintre ele înseamnă a nu face totul pentru ca viitorul intelectual-educator să pornească înarmat complet spre noua sa carieră.

Un cenaclu este o stare de spirit ... este acel spațiu cultural unde o generație învață să se citească ... Un cenaclu este mult mai mult decît o manifestare organizată la ore fixe, bilunar sau săptămînal ... Cenaclul, în accepția obișnuită, mai veche, a termenului, este acea constituire în care relația autor-cititor produce poeți, prozatori, dramaturgi și critici.

Dar în cenaclu tînărul creator arată celorlalți că patria este o vorbă care nu e doar vorbă. În cenaclu înveți să minuești cuvîntul care apoi devine verb dinamizator, „Hyperion” — cenaclul studenților

Facultății de Filologie a conlucrat la modelarea unor tineri care acum sînt foarte buni activiști culturali (Ion Căliman), remarcabile cadre didactice (Viorel Boldureanu, Carmen Blaga), gazetari (Marcel Tolcea) sau critici, prozatori, poeți (Lucian Alexiu, Miroea Bărsilă, Marian Odangiu, Brîndușa Armanca, Ioan Morar, Simona Grazia-Dima).

La seriile „Hyperion” s-a dezbătut funcția modelatoare a metaforei, s-a comentat condiția tînărului creator, s-au aplicat metode moderne de lectură, s-au dezbătut romanele noilor generații. Cenaclul „Hyperion” este frecventat astăzi de cîțiva tineri care promit: Mihai Ioana, Andrei Bodiu, Pompiliu Crăciunescu. Și, șansa, unică, a prezenței lui Livius Ciocărlie.

Lector dr. STELA MIREL ■

CREATIVITATE ȘI VALOARE ESTETICĂ

Creativitatea estetică constituie una dintre componentele creativității omenești; ea se circumscrie creativității culturale și, ca parte inseparabilă a acesteia, se include în sfera mai largă a sistemului de valori ale existenței social-istorice, care formează esența și conținutul civilizației.

Din această schițare a circumscrierilor și dependențelor rezultă caracterul mediat al creativității estetice în raport cu existența social-istorică.

Dependența mediată comportă însă diferențieri de statut între valoare și contextul social creator și receptor, îndeosebi în ceea ce privește aspectele calitative.

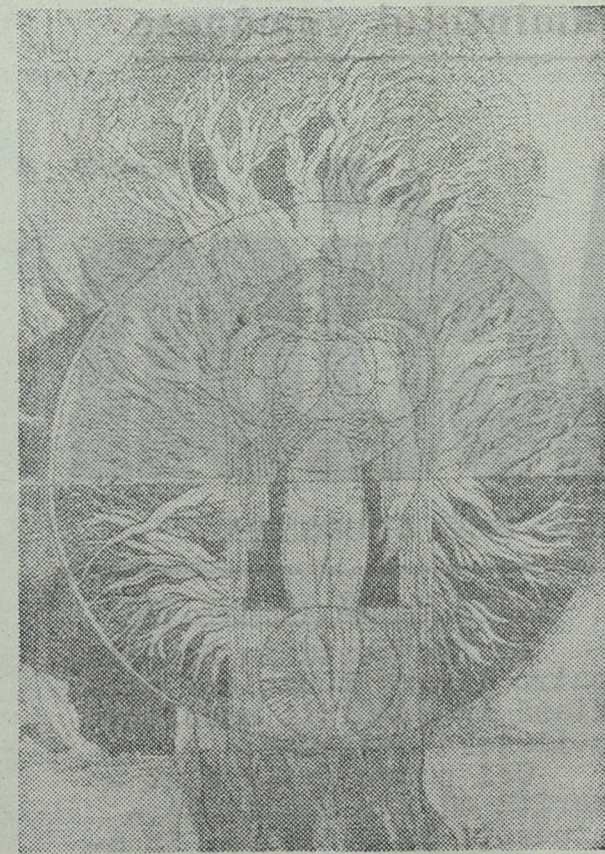
Astfel, existența social-istorică — partea cea mai complexă a evoluției lumii reale — are un statut fundamental determinat de caracterul material al structurilor, implicit al relațiilor; sistemul valorilor civilizației, deși determinat de caracterul acesta al structurilor realității social-istorice (fiind el însuși o parte a existentului real), este, prin natura lui, ideal, în sensul că valoarea chiar dacă este inseparabilă și inexistentă în afara conținuturilor realității și relațiilor social-istorice, nu se poate nici reduce, nici confunda (identifica) cu acelea.

Valoarea nu este nici ceva atașat conținuturilor respective și nici ceva immanent lor. Axiologic vorbind, valoarea nu se poate reduce la utilitatea materială prilejuită de suportul de care apariția ei profită și nu se leagă nemijlocit de toate relațiile structurilor și conținuturilor respective.

Desigur, și utilitatea este un anumit gen de valoare (de exemplu, efectul moral al preceptelor, normelor etice înglobate în caracterizarea unui personaj, semnificația ideologică a universului tematic al operei de artă etc.), doar că acest gen de valoare, chiar înglobată voit în opera de artă, rămîne limitată la semnificația ei utilitară atîta timp cît o percepem ca atare și nu transfigurată în cîmpul creativității estetice.

Fiindcă este extrem de greu să surprindem mecanismul acelei transfigurări, ne limităm aici să spunem că rămîinerea ca atare, adică perceperea în semnificația ei proprie (nonestetică) se datorește tipului de relație pe care un gen sau altul de valori le angajează în lumea omului. Ca utilitatea — chiar în planul conștiinței sociale, al ideilor — valoarea (morală, ideologică, filozofică; ideea) — se definește prin relații exterioare, adică își relevă caracterul ei obiectiv sau normativ, în timp ce valoarea propriu-zisă, deși comportă și un gen de extraneitate, esențial rămîne caracterul intrinsec al relaționărilor care o poartă și care o determină: înăluntru acestor relaționări „utilitatea” valorii (a cărei natură, în extraneitate,

morală, ideologică, filozofică etc., adică ideea) se „topește” în expresie, în imagine artistică, în ceea ce noi simțim nu ca un adaos la forța ideii, ci ca o izvodire dinlăuntru a ideii reînțoarsă în profunzimea lumii omului. Tot astfel, nici ideea (înălțimea idealului moral, sublimul faptului de viață, nobilele sentimente cetățenești, patriotice)

nu ne apare ca un adaos, pentru care expresia sau imaginea au doar un rol și o funcție didactică.

Problema cea mai mare care se pune aici este cum poate să dea imaginea artistică (expresia) formă concretă, sensibilă unei idei; această formă concretă trebuie să fie de mare noutate, dar în același timp să fie comprehensibilă. Ideea, prin generalitate, este inteligibilă. De ce ar mai fi necesar să apelăm la expresia artistică?

Trebuie să subliniem încă o dată că ideea și inteligibilitatea nu sînt totuna cu expresia (imaginea artistică) și comprehensiunea; că ele nu se transpun linear una într-alta; că ele nu pot fi combinate în orice proporție, oricînd, în orice condiții și de către oricine.

Mai exact, am spune că așa cum sînt, nici nu pot fi amestecate în nici o propoziție; atunci cînd acest „amestec” reușește, s-a petrecut deja un act de creativitate.

Măreția tragediei grecești rămîne și se face simțită, deși concepția noastră despre viață, onoare, moarte, inclusiv concepția despre tragic, inclusiv sensibilitatea noastră, toate acestea și multe altele sînt extrem de mult schimbate.

De aici o altă întrebare: ce anume face ca valoarea estetică (care își capătă apariția în imagini artistice, în expresivitate) să fie mai trainică decît bronzul ideilor?

Concretețea imaginilor artistice este determinată de „buna funcționare” a unei facultăți generice a omului, bună funcționare ce se întîmplă în creativitatea estetică și numai acolo. Mai de mult denumită *daimon*, apoi *geniu*, mai nou structură antropologică a imaginărilor, toate sugerează ceva ce ne este foarte aproape, încît se stîrnește ca un ecou în ființa noastră sufletească cea mai lăuntrică și atît de departe că fără actul creativității estetice nu le-am fi atîns niciodată. Este ceva atît de general încît, dacă n-ar avea chip, ar fi de natura inefabilului, dar avînd o intruchipare sensibilă, seamănă atît de bine cu ceea ce este mai frumos sau dimpotrivă, cu ce este mai urît în noi, sau pur și simplu seamănă cu noi, cei de toate zilele, dar chipul acela al nostru nu l-am fi obținut niciodată printr-o simplă căutare în oglindă.

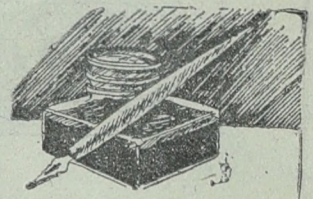
Mai sîntem datori să arătăm că un mare estetician marxist, Georg Lukács, a vorbit despre acestea numindu-le premisele cosmicității operelor de artă, ca despre retragerea limitelor naturii în conștiința oamenilor, fără ca ieșirea din natură să transforme în-sinele omului într-un pentru sine conștient.

În urma retragerii limitei naturii, viața socială a omului, „pentru-sinele” său se relevă totuși ca o natură nouă creată de oameni pentru oameni. În frumusețea paradoxală a imaginilor din peșteri domină încă această învăluire; limita naturii nu apare deocamdată ea atare, dimpotrivă, ca un contur înnăscut al vieții omenești însăși.

Acest „contur înnăscut” nu este nici pe de parte o metaforă; el desemnează o realitate strîngentă dar nepieritoare nu numai a cutărelor sau cutărei expresii a creativității estetice (magice, mitice), ci și inalterabila esență culturală a vieții omenești.

IOAN VIOREL BOLDUREANU ■

de cupaje

Concursul se sfîrşise. De-a lungul malului rãmăseseră, ca după o reprezentăție impetuoasă, bucăți din ziare, coifuri de hîrtie, pungii gaurite făcînd sub adiere, trompete de carton stîlciat în romburi alb-albastre, un cozoroc marinăresc îngropat pe jumătate în nisipul umed. O minge spartă. Mai departe, ușor întunecat de umbrele serii, omul păsea grăbit, aplecîndu-se în răsîmpuri pentru a ridica fanioanele ce marcase distanțele străbătute de concurenți. Mult înainte, incripția: „Sosire“, povîrnită. Ajuns la capăt, așeză pe nisip fanioanele, privi în jur, o luă la stînga și se pierdu în spatele sălciiilor de pe marginea șoselei. Deasupra fluviului se roti un pescăruș cu țipăt singuratic, apoi coborî, cu aripile întinse, plutind deasupra valurilor pînă la debarcader. Curînd se ridică, filfiind. Alături, bătrîna așeză în coș florile nevîndute, își strînsă basmaua sub bărbie și se îndepărtă și ea către șosea. Șchio-păta ușor.

Acum pe malul fluviului nu mai era nimeni. Antim își ridicase barca pe mica remorcă din spatele mașinii, o legase cu un otgon luat de pe debarcader, verificase totul și aștepta. Rudy ar fi putut spune că va veni la concurs, va veni (aici zîmbind ca atunci cînd voia să sublinieze un elişeu, o banalitate, subînînd-o) să-l vadă pe el, Antim, minuind barca, trudînd și cîștigînd. Amestec de ironie și admirație. Vivere periculosamente, adolescență perpetuă. Iar el, ca acum, l-ar fi putut aștepta cu gulerul trenului ridicat și mîmlele înfundate în buzunare, bucurie dezolantă, gest fermecător, inutil. Se întuneca adînc și vîntul aducea stropi reci de ploaie. Debarcaderul bufni în mal, îndepărtat. Primul lucru de care-și amînti, pătruns de frig, fu lumina veiozei de pe birou, abajurul de carton gălbui, rupt și cusut de Valentina, lumina aceea fragmentată, palidă, lăsînd colțurile camerei în obscuritate, cerc alb proiectat peste certitudinea unei seri zăvorite în liniște, ghemuite în fotoliul din sufragerie, ceașca de lapte aburînd, dimineața îndoielnică, pierdută. Rudy murise stupid, sau poate, cine știe, (i-a fost teamă întotdeauna să creadă că Rudy și-a dorit moartea, ca și cum certitudinea, odată obținută, ar fi descătușat înțelesuri primejdioase), cine știe, spuneam, poate că a murit în timpul unui concurs, unei serbări, unei (nu-i așa) bucurii, înseamnă, dimpotrivă, o victorie, o îndrăzneală nemăsurată. Se înghesuise să vadă totul, un asemenea carnaval trebuia să fie, într-un fel, unic. Marinarii travestiți își terminaseră numărul, își dăduseră jos măștile și salutau publicul, zîmbînd. Ieșiseră și înotătorii, îi vedea strecurîndu-se prin mulțime. Imbrăcați în tricouri reveniră, ocupîndu-și locurile pe banca de pe malul fluviului, spectatori. Se anunța acum concursul, dar asta rămînea doar o bănuială, fiindcă freamătul mulțimii acoperise vocea megafonului. Fu sigur doar cînd auzi, ascuțite, motoarele. Una cite una, bărcile sosiră din spatele debarcaderului, lăsînd vâlături de fum albăstrui. Se aliniară cu greu din cauza valurilor, în dreptul semnelor albe. Treptat zgomotele mulțimii se stîneră. Motoarele se auzeau acum foarte bine. Concurenții așteptau în picioare, ușor aplecați, cu mîna pe manșă. Rudy era al patrulea, nu privea nicăieri, părea indiferent, poate sfidător. Lui Antim i se păru străin și se simți o clipă stînjinit. Cînd bărcile plecaseră, izbucniră și încurajările. Strigătele acoperiră totul. Concurenții se îndepărtau repede. La turnantă, primele bărci virară scurt, împrăștiînd înalt apa. Mulți aplaudară. Rudy trecu de turnantă mult aplecat pe partea stîngă a bărcii, atinse apa (lui Antim riscul i se păru enorm, înghetă), apoi se redresă și înscrise barca în linie. Ordinea concurenților rămînea aceeași. Bărcile se apropiu ridicînd în aer stropii, fine irizări, pulbere strălucitoare. Era spectacolul pe care și-l dorea, marea reprezentăție, carnavalul nemuritor, clipa maximei expansiuni fluide, imagine pe care nici un aparat nu ar fi putut s-o cuprindă, dinamizarea naturii inerte pînă la stadiul de zbor, sublimarea lichidului devenînd văzduh. Mai era, însă, zgomotul crescînd al motoarelor și asta dădea imaginii un alt înțeles, îi adăuga virilitatea, încăpăținarea și primejdia. Atunci se auzi izbitura. Barca lui Rudy își ridică botul pînă la verticală, apoi se prăbuși peste pilot scufundîndu-se cu repeziciune. Antim rămase înțepepenit, prelungind momentul inexplicabil — barca refuzînd plutirea și ridicîndu-se spre cer, pilotul nemișcat, cu mîna pe manșă, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, ca și cum acesta ar fi fost, firesc, punctul-cheie al carnavalului, asemeni momentului psihologic al unui spectacol de circ, tobele răpînd din ce în ce mai iute, acrobatul pe jumătate nebulat sfidîndu-și condiția, saltul mortal, un număr excelent realizat, un număr care, iată, nu se mai compromise prin salvarea acrobatului, un număr adevărat, genial, irepetabil, dovedînd mulțimii unica îndeminare a risipirii în neant. Concurenții șovăiră, priviră în urmă, apoi reluară

cursa. Spectatorii începură să vocifereze, unii rãmăseseră tăcuți, încercau să se strecoare afară, cineva vomită, cîțiva izbucniră în țipete, mulți se îngărmădiră, strividu-se, pe malul fluviului, voiau să sară în apă, înotătorii priveau nehotărîți, dar cursa continua, cursă nebulă într-un carnaval fără sfîrșit, bărcile luaseră turnanta, mușcâu valurile, soseau în mugetul motoarelor, trecură prin fața debarcaderului, spintecară locul în care barca lui Rudy dispăruse lăsînd în urmă dire lungi, înpumate, legănate o vreme, apoi liniștite și subțiate în curgerea largă și domolă a fluviului.

Răzbit de frig, se-ntoarse spre mașină. Se înteeți ploaia și picuri loviră, îndesat, parbrizul. Noaptea i se păru oarecum bizară. Valentina probabil îl căutase, deși avertizată de absența lui. Nu-i spusese că va pleca atît de departe, ascusesse și intenția de a participa la concurs. L-ar fi privit cu ochii ei uimiți, ușor intrigată, ușor dezamăgită, ca și cum faptele lui ar fi constituit un fel de provocare, o nepotrivire (cu ce?), îndepărtînd-o subit, stingheritor. Sosise pe neașteptate, se

DEBARCADERUL

Radu Ciobotea

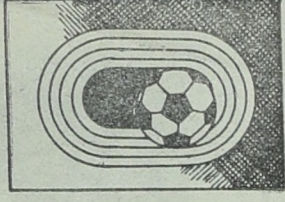
ascunsese după ușă în timp ce el se afla în bucătărie (cafeaua, avea mult de lucru în seara aceea), cînd intră el rămase nemișcată, fără puțința de a-și desăvirși, printr-un gest, surpriza. O găsi acolo, privindu-l atentă, ca și cum ar fi descoperit în locul lui un altul, încercă un zîmbet, „m-am gîndit că...“, și apoi se intristă, se așeză la birou, privind cu răceală manuscrisele, da, venise, dar i se părea că locul ei nu era acolo (dar unde,

unde), iar el avu senzația că un gest imperceptibil, o privire, ceva minuscul o proiectase în afara aceluia univers — lui — suficient, biroul, veioza, cărțile, cafeaua. Avea să-i povestească mai tîrziu o întîmplare pe care, cine știe de ce, și-o amintise adeseori. «Eram elevă — spusese ea — cred că pe-a opta, pregătisem pentru serbarea de sfîrșit de an o poezie, nu-mi place să recit, dar mă rugase mama, credea probabil că așa mă mai dezgheț și eu, vezi doamne, ies în lume. Mi se părea ciudat că n-aveam emoții, nu mai ieșisem pe scenă pînă-atunci, stăteam în sală, în ultimele rînduri și mă uitam la colegii mei, făcuseră un

grup satiric sau o brigadă, vreo doi acompaniau la acordeon, ba chiar și publicul cred că ridea nu de cei, vezi bine, criticați, ci chiar de ei, actorii, de nepriceperea lor, de ridicolul lor, de acordeoniștii nesincronizați, sau poate de ei înșiși, așa, ca și cum ai spune „ia te uită unde-am ajuns, să stau lîngă țîncii ăștia, om în toată firea, ptuu“, chiar așa spusese, și cînd făcuse „ptuu“, sincer inciudată, izbucni în ris, dar ea nu mă mai luă în seamă, ci continuă cu seriozitate, eram, deci, acolo, în spatele sălii, pînă să intru eu în scenă mai aveam două dansuri și-un cîntăreț (unu Tihomir, sîrb, Mitache îi spuneam noi, șmecher mare, cînta din voce și la togoata tarafului), ăștia (și făcu un gest vag, localizîndu-i undeva prin preajmă) se bițiau pe scenă și deodată scena — a naibii — se rupe pe dîndouă ca o piine, vreo trei cad înăuntru restul încep să țipe și fug în culise, numai acordeoniștii care stăteau mai în margine rămîn cu acordeoanele atîrnate de umeri, parcă nu mai nimeresc pe unde să le scoată. Nu știu de ce m-a apucat risul, da știu, un ris din ăla de nu-l mai oprești cu una cu două, gilgie în tine și pînă-l dai afară rizi în-tr-una, de nebul, și unu vine la mine și-mi cîrpește două palme, nu-l cunoșteam, nu mă cunoșteam, da-mi cîrpește două palme și zbiară „ce rizi, mă!“ și după aia se mai uită la mine cu ochii holbați și zbiară iar „ce rizi!“ și se întoarce în imbulzeala de pe scenă. Aia nu pățiseră nimic, mai mare sperietura, nu ziceau nici pîs, numai una, o fată, Liliana Paraschivescu, plîngea de zor, o-ntoarseră pe toate părțile, n-avea nimica, nici o vînătaie măcar, căzuseră în magazie peste niște păpuși de paie, da ea plîngea, și așa plîngînd ieși afară și o luă spre casă, din prag se-ntoarse și strigă „vă spun eu la mama“ și atunci începură și ceilalți să ridă, ieșise un spectacol de pomină, cel mai reușit spectacol de sfîrșit de an.»

Se auzi, îmfundat, un hîrîit supărător. La început Antim crezu că e de la aparatul de radio lăsat deschis pe o lungime de undă în care nimeni nu mai transmitea. Era vremea să plece. Vru să stingă radioul, dar aparatul nu era aprins. Își amînti că nici măcar nu-l folosise după concurs. Zgomotul îi intriga. Era ceva nelămurit, ciudat, o imixtiune profană și apăsătoare într-un teritoriu aparent închis. Așteptarea lui aici trecuse de mult în ridicol, nici o nostalgie n-o mai justifică (de altfel nici nu putea fi vorba de vreo nostalgie în toată povestea asta), cu atît mai mult cu cît concursul nu fusese nici el altceva decît o zăpăcitoare banalitate, o năstrușnicie cu gust de întîmplare petrecută cu mult timp în urmă, uitată, pe care el, actor al unei piese îndoielnice, o reluse fără să-și dea seama, cum îmbraci o haină veche, ponosită și stînjinitoare. Nu cîștigase — nu crezuse nici o clipă că va cîștiga — se simțise, în mijlocul fluviului, amețitor de singur — nu se părăsise nici o clipă pe el în-suși, nu repetase nici o inițiere primordială, nu se înscrise în nici o paradigmă a existenței universale, nu întîlnise gustul lui „dincolo“, trăirea periculoasă, absurditatea. Nimic. Se hotărî să plece, îl aștepta o noapte de drum, și zgomotul devenea enervant, continuu, venînd de pretutindeni, dar mai ales de jos, din pămînt, se gîndi la o turmă imensă de animale, se gîndi la un război (așa se auzea, probabil, de la zeci de kilometri, apropierea frontului), apoi deosebi motoarele grele, simți trepidățiile, ieși afară, în ploaie și, privind spre șosea, zări șirul de mașini grele, buldozere, excavatoare, camioane, înaintînd insuportabil de încet, luminîndu-se unele pe altele, luînd în stăpînire malul fluviului, asemeni unei reptile metalice de mii de tone, cu zeci de ochi luminoși și le privi, fascinant, apropierea, fără să se mai întrebe ce caută mașinile acelea acolo (în fond, ce căuta el acolo), fără să se ferească din drumul lor, iar mașinile se apropiară, în față era un camion cu basculantă, nu desluși nimic în cabina șoferului, camionul trecu hurînd pe lîngă el, urmat de buldozere, încet, foarte încet, scurmînd pămîntul cu șenilele, astupîndu-i zvircolirea întunecată, iar apoi, clătînd clești imenși, sosiră excavatoarele. Zgomotul încetă brusc și cîteva clipe se auzi numai țîrîitul ploii. Toate farurile rãmăseseră, însă aprinse și la lumina lor un excavator, unul singur, își deschise larg cleștii deasupra micului debarcader, îi coborî clătînd ușor și-i prinse marginile, se auzi lemnul pîrînd, cîteva scînduri săriră din cuie rămînd atîrnate într-un capăt, altele se rupseră, îl ridică în întuneric, înclinat, Antim fu uimit că nu zărea otgoanele cu care ar fi trebuit să fie ancorat, apoi cupa largă a excavatorului se roti lăsîndu-l deasupra camionului militar. După ce operația se sfîrși, ca și cum acesta ar fi fost, incontestabil, semnul victoriei, trofeul, celelalte excavatoare mușcară adînc din mal, lăsînd gropi adînci în care apele întunecate se răsîndiră. bolborosind.

CU CĂRȚILE PE FAȚĂ

Pentru a patra oară în istoria întîlnirilor directe, meci egal în fața Albionului!

La prima vedere drawul ar mulțumi pe toată lumea; 0 - 0 cu Anglia sună frumos, nu-i așa?

Boby Robson a venit la București hotărît să nu piardă. Atît, de cealaltă parte, Mircea Lucescu declara înaintea meciului că o victorie sau un scor egal ne-ar păstra intacte șansele de calificare pentru Mexic. După cele văzute la fața locului echipa noastră ar fi meritat victoria, nu atît pentru virtuțile tehnico-tactice — și despre asta vom vorbi în continuare — ci doar pentru uriașa risipă de energie făcută de toți cei 12 tricouri (cu 11 minute de joc Lăcătuș nu intră la socoteală).

De ce totuși numai 0-0? Principala cauză ar fi, fără discuție, evoluția sub orice critică a compartimentului nostru median. Acolo unde — o știu și țincii de pe maidan — se decide soarta unui meci, Lucescu și Rădulescu au introdus un cvartet subred: Klein și Rednic nefăcuți îndeajuns, Bölöni care n-a contat practic în ofensivă și Hagi îndrăgostit pînă la ridicol de minge, fără probleme pentru masivii Butcher și Wright. Nu e de mirare atunci că multe din acțiunile noastre ofensive se încheiau fie cu o pasă greșită a lui Bölöni (8 în tot meciul), fie cu pierderea balonului prin depozitare (la Hagi de 7 ori) etc.

Klein și Rednic, cu circumstanțele atenuante pe care le-am amintit au evoluat șters, primul pe spații înguste, cu puține șanse de reușită în fața mai experimentatului Anderson, cel de-al doilea alergînd mult, însă haotic și fără a avea acțiuni coerente.

În atari situații de neînțeles rămîne decizia antrenorului nostru de a-l reține pe Negrilă în repriza a doua strict în apărare. Așa cum a făcut-o de cîteva ori în prima parte a meciului craioveanul, în excelență poartă de joc și cu un șut de zile mari în acest joc, rămîn la părerea că ar fi pus serioase probleme lui Shilton.

Lipsiți de aportul mijlocașilor, renunțîndu-se, iată, la incursiunile în atac ale fundașilor laterali, Cămătaru și Coraș au rămas practic izolați undeva în fața careului de 16 metri advers.

Inclin să cred că jucînd cu Irimescu la mijloc tricoului și-ar fi sporit cu mult incisivitatea atacului. Tributari și de această dată sentimentalismului, Mircea Lucescu l-a preferat pe Klein și Rednic, craioveanul nefigurînd nici pe lista rezervelor.

E trist că noi care altădată aliniam un mijloc redutabil, bine cotate la nivel internațional, umblăm astăzi cu cîrpele, de genul Hagi — om de gol al cărui loc ar

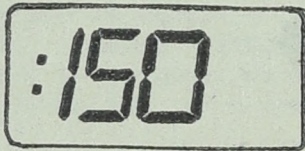
fi în față, lingă Cămătaru —, cu Bölöni ieșit din formă (au dovedit-o și ultimele evoluții din campionat) ș.a.m.d.

Dar, mă rog, în urma războiului mulți viteji se arată. Tactica adoptată de Mircea Lucescu a fost bună în măsura în care se mergea la meci egal. Dar cei peste 50.000 de spectatori și milioanele de telespectatori doreau mai mult: victoria.

De la ai noștri mi-a plăcut întreaga apărare, fără excepție (frumoasă compor-

MOZAIC SPORTIV

● În finala Cupei complexului la fotbal Căminul 7C — Căminul I M.V. 11-3. Felicitări organizatorilor (Comitetul studentesc de complex) pentru reușita acestei atractive competiții aflată la prima sa ediție.

150 DE SECADE PE TEREN

● Aflăm din Viața Studentească de miercuri, 29 mai a.c., cum că „Giuchici e unul din ultimele exemplare ale rasei Dobrin”. Dacă așa stau lucrurile, atunci negreșit Dumitru este copia fidelă a lui Pelé, Moise a lui Lev Iașin, Bolba a lui Platini ș.a.m.d. Cu așa valori ne mirăm cum de n-am ajuns campioni europeni.

● Din același număr al Vieții Studentești am reținut excelența „Cronică a microbistului” semnată de Gheorghe Mitro și subintitulată „Starea jocurilor sportive”. Din aproape în aproape cronicarul ajunge la inevitabila întrebare: „S-o

tare a lui Iovan), plus Cămătaru pentru uriașul travaliu prestat. De cealaltă parte, Shilton, Wright, Butcher și cei doi jucători de culoare, Anderson și Barnes au fost miercuri, 1 mai, artiștii egalului smuls de englezi.

Arbitrajul a fost bun, jocul în sine nepunînd probleme spaniolului Emilo Gruceta. O singură observație pentru tușierul (numele lui îmi scapă acum) de pe partea tribunei a II-a care în minutul 12 n-a semnalizat hențul comis de Shilton la marginea careului său de 16 metri. Fața creată din degajarea acestuia a dus la bara lui Butcher.

Acestea fiind spuse nu ne rămîne de-

spunem pe-a dreptă: cu care joc sportiv sîntem noi cu adevărat competitiv în arena internațională? Chiar așa!

● S-a încheiat întrecerea fotbalistică „Cupa căminului 22C”. După un joc dramatic, în finală reprezentativa Facultății de mecanică agricolă a dispus cu 4-3 (0:3) de echipa electrotehniștilor, intrînd astfel în posesia trofeului.

● Dintr-o recentă discuție avută cu cîțiva dintre componenții lotului universitar de handbal masculin am reținut poziția acestora total împotriva deciziei F.R.H. de a nu înscrie anul acesta echipe de club în competițiile europene. Au consultat oare diriguitorii federației pe jucători?

● Vorbînd în toamnă despre elevele sale, antrenorul echipei de baschet feminin Politehnica Timișoara, lector univ. Bachner Ladislau nu omitea să-mi precizeze că, în sfîrșit Cilla Grădinaru, Rodica Armion, Luminița Stamin, Valeria Chepețean, Maria Bodea și celelalte sportive au ajuns la cota valorică ce le-ar da dreptul ocupării unui loc pe podium. N-a fost să fie așa. Totuși, locul 5 obținut la finele campionatului este un rezultat dător de speranțe.

● Vasile Stîngă despre apropiatele campionate universitare: „Întrecerea handbalistică va fi extrem de disputată. Iugoslavii vor prezenta o selecționată construită pe scheletul echipei Metaloplastika. Dacă îi vom bate, vom juca finala! Așadar, tot vechiul complex...

I. L.

cît să așteptăm jocul rezultatelor și să sperăm că tricourii vor aduce „din afară” două-trei puncte indispensabile în atîngerea obiectivului propus: ocuparea locului doi în grupă.

ILIE LAUDAT

P. S. Regretabil că în condițiile în care mii de spectatori au venit cu trei-patru ore înaintea pe stadion, organizatorii n-au catadicsit să umple timpul de așteptare cu o acțiune cultural-sportivă, binevenită în atare situație. Doar un cralnic neinspirat a „excelat” în ridicolul „discursurilor” fără sens.

TREI PUNCTE...

S-au scuturat magnoliile și unii dintre noi tot mai zîmbesc hîtru trecînd prin fața sălii Olimpia. Dacă ascuțiți cu atenție, din structura masivă de beton, oțel și sticlă mai răsună uralele marilor meciuri ce au încununat sfîrșitul campionatului pentru „revelația” acestuia, cum o numea într-un interviu Radu Voinea pe echipa speranțelor, nelineștilor și orgoliilor noastre handbalistice, Politehnica din Timișoara.

Conturile s-au încheiat. Campionatul și-a așternut în coadă un punct ca un soi de prima verba pentru cel ce va urma. În triumful București, Baia Mare, Timișoara se aștern furuni de viitor. Lascăr Pană coboară din nord, via Zaporoje, cu laurii continentali, echipa militară are încă cel mai bun interj din lume, iar pe malul Begăi, „Nea Costică” Jude dă măsura unui suflet distilat într-o viață dedicată handbalului și altoit pe posibilitățile virtuale ale unui lot de forță.

Fölker, Buligan, Petru, Ionescu, Iantou și ceilalți impresionează în primul rînd prin unitate. Fără a fi adepții și promotorii sportului spectacol, reușesc ceea ce s-ar putea numi sportul angajament, sportul voință. Și în măsura în care un public generos, cunoscător și pasionat umple la refuz locurile arenei marilor fieste handbalistice de pe malul Begăi, rezultatele nu pot întîrzia să apară.

Politehnica este, la final, pe un merituriu loc trei. Și, dacă permiteți, un al treilea punct din primele, și cele mai importante, așternute la sfîrșitul unei ediții de campionat ce precede firesc altele, pe care o dorim încununată de succes pentru băieții noștri. Pînă la viitorul start, speranțele noastre marșează pe ideea tricourilor de campioni. E prea mult?

LUCIAN RISTEA

„Celelalte cuvinte”

un mod de a înțelege muzica

aborda. Grupul nou constituit va avea nevoie de un nume nou, neobișnuit, care să șocheze, să sune mai puțin comun, cum puțin eomun în pei-

sajul rock românesc va suna și muzica lor. Astfel a apărut grupul „Celelalte cuvinte”.

Despre muzica formației au apărut fel de fel de etichetări: grup de hard, grup de heavy-metal și altele. Muzica promovată de ei nu poate fi

incorsetată într-un șablon știut, pentru că reprezintă un fenomen mult mai complex. Se simt influențe clasice, preclasice, precum și prelucrări de muzică veche românească. Grupul caută, după cum spune Leontin Iovan, „crearea unei muzici românești, pentru români; lucru pe care ar trebui să-l înțeleagă toți cei care ne bat la cap cu AC/DC”. Grupul scoate din negura uitării vechi texte românești, săliile de spectacole umplîndu-se de sonorități arhaice. Căci „Celelalte cuvinte” caută realizarea unui spectacol total — așa-numitul concert-spectacol: sunet și lumină, efecte, mișcare scenică, recitări. Prin colaborarea cu Constantin Rădoacă, cel care se ocupă de texte, recitări și regia scenică, grupul a reușit să ajungă foarte aproape de țelul propus. Concertul-spectacol „Celelalte cuvinte” presupune o atmosferă deosebită, în cadrul căreia publicul participă efectiv la „show”. Între public și membrii formației se creează o punte afectivă, unindu-i în dorința de a realiza ceva deosebit.

Proiecte de viitor? Promovarea în continuare a genului de muzică pe care îl practică și formarea unui public potrivit pentru muzica lor, apariția pe disc la Electrecord în cadrul seriei „Formații rock românești” și apariția primului lor LP, precum și, bineînțeles, prezentarea la cote cît mai înalte în cadrul fazei finale a F.A.C.S. Cu aceste „cuvinte”, cred că am spus destul despre ceea ce dorește el să realizeze.

SORIN TROCAN

— Debut. anul 1981, cu ocazia ediției a II-a a Festivalului Jazz-Rock-Folk de la Craiova.

— Premiul II la același festival în anul 1982 și premiul special al studioului teritorial RTV Craiova pentru cea mai bună compoziție, „Larbă prin păr”.

— Locul I, în 1983, în cadrul Festivalului Național „Cîntarea României”.

— Locul I, timp de șase săptămîni, în topul de la Radio-Cluj, în anul 1984.

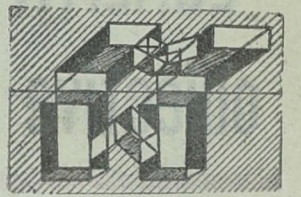
— Locul I, timp de două săptămîni, în topul revistei „Săptămîna”.

— Participă, cu mult succes, la toate edițiile de pînă acum ale Tim-Rock-ului — primul Festival Rock în aer liber din România.

— Numeroase concerte susținute în Timișoara și în alte localități, urmărite cu mult entuziasm de o masă din ce în ce mai mare de spectatori.

Geneza grupului *Celelalte cuvinte* a avut loc cu nouă ani în urmă, în municipiul Oradea. Se numeau „Sonic”. Atunci, pe lingă actualii componenți, Călin Pop, Marcel Breazu și Deontin Iovan, au mai activat în cadrul grupului Ducian Curteanu, Andrei Moroșan și Marius Munteanu. Anul 1980 reprezintă un moment de răscruce în viața grupului, prin venirea la Timișoara, pentru studii. „Vechilor” Călin Pop, Marcel Breazu și Leon-tin Iovan li se alătură Radu Manafu și sonorizatorul Ovidiu Roșu. Cei patru (cinci cu Ovidiu) sînt animați de idealuri comune, avînd aceleași idei în privința genului de muzică pe care îl vor

magazin

MODURI

Ne-am gândit ca din cînd în cînd să ne mai amuzăm cititorii cu istorii hazlie izvorite din această veşnic schimbătoare și capricioasă modă.

De pildă, N. Iorga amintește în „Acte românești și cîteva grecești din arhivele companiei de comerț oriental din Brașov” că o cercetare judecătorească a fost pornită în 1800, tocmai datorită acestui măr al discordiei — moda — care a pricinuit despărțirea Mariei Carcaletoaia de soțul ei Mihai Popovici din Brașov.

Îată versiunea Mariei C.: „Și cît am intrat în casă, dumnealui mi-au zis: „leapădă-ți salupul” și eu am răspuns că îl voi lepăda, că nu laște al meu și laște al Tincăi și m-am apucat ca să mă dezbrac... și m-au apucat de m-au trîntit jos și mi-au pus genunchii pe spate și mi-au spus că mă va înjunghia. Și părul din cap mi l-au tăiat...”

Îată acum versiunea soțului, Mihai P.: „I-am spus să meargă acasă cu portul cu carele te-am luat întîi. Nici în gînd n-am avut ca să vie la mine acasă cu frizuri... Așadar i-am zis: „dezbracă-te și-ți strică frizul și dumneai au răspuns cu gura mare că (...) „dumneata n-ai ce-mi porunci la frizul meu”. Așa m-am mîniat și eu la vorbele acestea și-am apucat-o de păr și am pus-o pe jos și am scos federmeserul și i-am tăiat părul și... i-am dat și vreo cițiva pumni...”

O altă întîmplare hazlie ne-o povestește Vladimir Ghica în „Din istoria palatului regal”.

„La un mare prînz de gală la curte, mama mea, Pulcheria Ghica, îi făcu odață cinstea de a-l pofti să șadă alături de ea pe bătrînul boier Bibică Rosetti, secretarul de limbă greacă al voievodului, un om teribil de distrat.

Mama mea era îmbrăcată cu o rochie de mătase albă, cu fusta foarte amplă, după moda din vremea lui Louis Philippe, în așa mod că depășea cu mult scaunul pe care ședea. După fiecare mîncare și după fiecare sorbire din vin, conștiincios, Bibica lua fusta rochiei șocotînd-o drept șervetul lui, și-și ștergea tacticos buzele cu dînsa. Mama foarte ocupată de conversație și îngrijită de datorii ei ca stăpînă nu vede nimic. Comesenii, de cealaltă parte a mesei, priveau înmărmuriți!”

MONICA TRAIȘTA ■

Arhiva

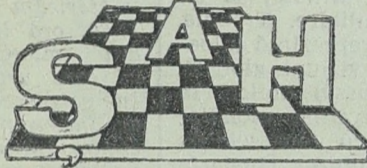
Rubrica pe care o inițiem în acest număr al revistei noastre își propune să aducă în atenția cititorului curiozități și informații inedite din presa bănățeană de acum 50 de ani.

Îată, așadar, ce se relatea în revista „Fruncea” din mai 1935, la rubrica „Fapt divers”: „Un match de box între ocași și studenți. În prezența a circa 2000 de spectatori, a avut loc la Saint-Louis, S.U.A., un match de box între selecționata echipei Universității și Sing-Sing. Spre surprinderea generală ocașii au reperiat o victorie netă, învingînd cu 9-5”.

În numărul 17 din aceeași revistă, cronicarul sportiv al publicației ne relatează o dispută interesantă pe terenul de fotbal: „Arbtrii de fotbal s-au răzburat strașnic pe ziaristi — pentru toate criticile primite. Sîngeroasa răzburare s-a produs în chip sportiv pe arena sportivă Electrica, unde a avut loc matchul dintre echipa arbtrilor de fotbal și echipa ziaristilor — din Timișoara. În timpul jocului ziaristi sportivi au avut

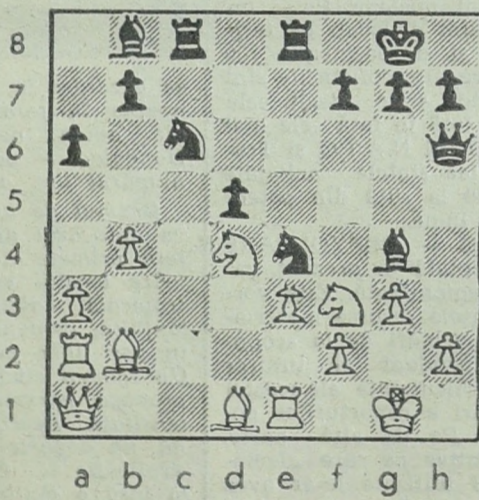
ocazia să constate că este mai ușor să injuri și să critici pe arbitru din loja presei decît să joci pe teren (...) Arbtrii au învins cu 14-1 (4-1) pe ziaristi, revanșînd prin aceasta tot răul pe care l-au suferit (...) N.R. Acestea le publicăm fiindcă cea mai mare parte a ziarelor au publicat rezultatul matchului acesta faimos cu scorul inversat”.

ANTICAR ■

Vă propunem în acest număr al revistei noastre o analiză de partidă, pe care a încredințat-o redacției maestra internațională Dana Nuțu, aflată la ora închiderii ediției în plin „foc” al competițiilor șahiste. Pînă la reîntoarcerea în Timișoara a amabilei noastre colaboratoare, vă oferim deci partida Miles — Șubă, disputată în cadrul ultimei ediții a J.O. de la Salonic, Grecia.

MILES ȘUBA
 1.Cf3 C5 2.b3 d5 3.e3 a6 4.c4 e6 5.Nb2 Cc6 6.d4 Cf6 7.Cbd2 Ne7 8.c:d5 e:d5 9.Ne2 0-0 10. 0-0 Nf5 11.a3 Tc8 12.Ta2 (o mutare aparent ciudată; ideea este de a aduce dama pe alb pentru a presa pe diagonala mare și a întări controlul pe cîmpul d4) Cc4 13.d:c5 N:c5 14.b4 Na7 15.Cb3 (la 15. Da1 C:d2 16.C:d2 d4 17.Cf3 Ne6) Dd6 16. Da1 Dh6 (dama a ajuns la timp ca să apere cîmpul g7 și are o poziție foarte activă pe h6 de unde atacă punctele nevralgice e3 și h2) 17 Cbd5 Ng4 18.Te1 Vhe8 (cu amenințarea C:f2 D:e3) 19.Nd1 (la 19. Nf1 C:f2 20.R:f2 N:f3 și negrul cîștigă indiferent de piesa care bate pe f3) Nb8 20.g3 (vezi diagrama)

20. ... C:f2!! (acest sacrificiu neașteptat distruge fortăreața regelui alb; el este destul de neașteptat fiindcă nu există o variantă imediată de cîștig) 21.R:f2 Ce5 (aceasta este poanta; calul nu poate fi luat din cauza D:h2 + și la Rf1 Nh3 mat; pe de altă parte se amenință Cd3 + sau Cf3 cu consecințe grave pentru alb). 22.Rg2 (ar fi urmat Cd3 23.Th Nh3 24.Cc2 T:c2 25.N:c2 D:e3 + 26.Rh1 Cf2 27.Rg1 Cd1 + 28. Rh1 D:f3 + 29. T:f3 Te1; 23.Te2 T:c3 24.Nc3 cîștigă atît N:f3 cît și Na7 profitînd de imobilitatea pieselor albe) 22... C:f3 23.C:f3 N:f3 24.R:f3 (25.N:f3 D:h2) D:h2 25.Nd4 D:g3 26.Re2 Dg2 27.Rd3 De4 + și albul a cedat pentru că la mutarea următoare pierde dama.

FONOGRAME

Peter Gabriel (ex-vocalistul grupului Genesis), după cîteva albume solo remarcabile, se lansează și în muzica de film. Titlul albumului, ca și al filmului de dealfel, este Birdie. Regia filmului este semnată de Alan Parker (să ne reamintim că Parker a regizat filmul „The Wall”) și inițial dorea ca albumul să cuprîndă numai teme existente în compozițiile anterioare ale lui Gabriel. Totuși, albumul prezintă și mult material nou. ● Paul McCartney a scos un album, conceput de asemenea ca soundtrack. În

TIMIȘOARA - ORAȘ AL MUZICII (I)

ÎNCEPUTURI

„Banatul este țara sentimentului artistic, unde cîntecul este la ‘el acasă’ și unde un suflet cald palpîta la toate atingerile OCTAVIAN GOGA

Pacea de la Passarowitz (1718) aduce liniștea în casele timișorenilor. Populația, după cele trei etape ale colonizării, era formată din români și sirbi, germani (șvabi) și maghiari. Sărbătorile erau marcate de obiceiurile populare și astfel din fondul fertil al tradițiilor și al folclorului se naște și crește dorul de cîntec și dans, cor și teatru. Apar primele forme organizate de viață cultural-artistică. La doi ani după semnarea păcii, primăria plătește cu ocazia sărbătorilor și serbărilor locale instrumentiști care prin muzica lor urmau să amuze și să delecteze populația.

Viața muzicală timișoreană are două direcții de afirmare: muzica bisericească și cea laică (a corului și a formațiilor de teatru). Lăcașurile care adăposteau aceste manifestări erau: castelul Huniaziilor — azi Muzeul județului Timiș —, Domul — actualmente monumentul istoric din Piața Unirii — și unele săli particulare mai spațioase. În aer liber manifestările aveau loc în „Paraden Platz” acum Piața Libertății.

Cel mai vechi document — un contract de plată către artiști — datează din 1753 cînd ni se semnalează spectacolele unui teatru german profesionist.

Scena secolului a XVIII-lea era marcată de o fericită imbinare a celor două muze: Thalia și Euterpe; teatrul și opera făceau casă bună. Amintim doar cîteva din reprezentațiile care pînă azi și-au păstrat valoarea în fața publicului. Timișorenii au putut vedea sau asculta lucrări de Claudio Monteverdi, Alessandro Scarlatti, Domenico Simarosa, pe lîngă piese de teatru care și astăzi delectează: Regele Lear de Shakespeare, Tartuffe de Molière sau Nathan înțeleptul de Lessing.

Revistele din Sibiu, Bratislava și Pesta menționează succesele reperutate de trupa timișoreană, formație completă și încheagată. Cu angajamentele realizate pe baza unor abonamente și cu un repertoriu bogat și adecvat localităților în care se dădeau spectacole, se consolidează poziția de profesionalism. Piesele mai marilor dramaturgi ai secolelor al XVII-lea și al XVIII-lea se jucau pe scenele din Sibiu (vara) și Timișoara toamna și iarna. Artiștii erau primiți cu multă plăcere atît în orașele apropiate: Lugoj, Oravița, cît și la Oradea, Cluj sau Pesta.

ADRIAN IOANAȘ ■

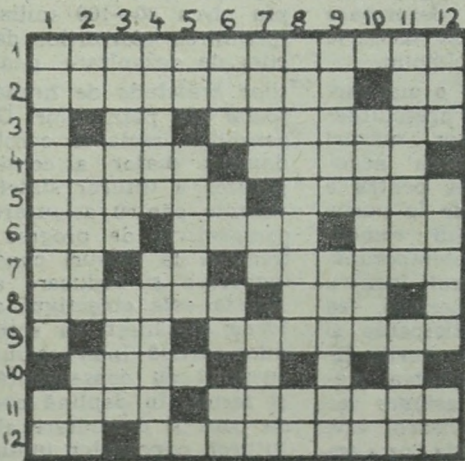
film, alături de McCartney, apar: Ringo Starr, Barbara Beach, Tracey Ullman, precum și Linda McCartney, soția lui Paul. La înregistrarea albumului au participat celebri artiști ai muzicii rock: David Gilmour, John Paul Jones, Jeff Parcaro, George Martin. ● Noul album al Sheenei Easton se numește „Private Heaven”.

ADRIAN CUCURUZ ■

NIMIC DESPRE SPORT

ORIZONTAL: 1. Are bune reflexe (pl.). 2. Situație de mat. — În cursă!... 3... aripa dreaptă! — Predispușe a se încinge (oneori) pe teren. 4. Victoria istorică a tricolorilor pe teren propriu. — Motiv de suspendare în viața sportivă. 5. Probe eliminatorii la bob — Pun probleme serioase (sing.). 6. Ideea din cap! — Gustul înfrîngerii — Oltul mic, afluent al Dunării. 7. Oșii! — Jucătorul de pe centru! — La startul la pocnetul armei. 8. Probă de schi — Degajat. 9. Escalul — Rezultate extrem de slabe 10. Scrie invers! 11. Victorie categorică la jocul de table — A învinge adversarul. 12. Săritură pe mijloc! — K.O. tehnic de competență medicală

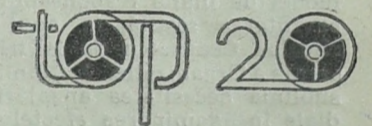

VERTICAL: 1. A obține dezlegarea — Domină centrul! 2. Țepi! — Figură impusă la gimnastică — Final de partidă la șah. 3. Acțiune captivantă — Barele verticale ale porții (sing.). 4. Buni la încruceșare în „team”-ul feroviarilor — Sportivă cu o mare mobilitate. 5. La analiză! — Vîrste. 6. Utilajul și tehnologia sudu-

rii — Numerele 6 și 3! — Intrecere! — Linie de fund! 7. Conducători — Virf de atac — Direcție. 8. Schemă fixă folosită în deplasare (pl.) — Parte! 9. Serviciu efectuat afară — Retrogradare. 10. Celebru — Trezit pe... jumătate! 11. Metal de filament — Dau tot timpul înapoi... 12... Sosirea din final!... — A demara în forță... — De două ori pe teren!

Dicționar: SIL

STELIAN RADU CACUCI ■ student (I Mecanică)

1. MODERNE FALKING — You're My Heart, You're My Soul. 2. ANICA BOLLER — And They Played Our Song. 3. SAVAGE — Don't Cry Tonight. 4. SCOTCH — Delirio Mind. 5. F.R. DAVID — Dream Away. 6. MURRAY HEAD — One Night In Bangkok. 7. FOEIGNER — I Want To Know What Love Is. 8. K'BARRE — Right By The Moon. 9. FRANK FRAIAN Co — Mother & Child Reunion. 10. RICCHI E POVERI — Se Mi Innamoro. 11. VIOLONISTA — La Violonista. 12. SHAKIN' STEVENS — Tearsdrops. 13. FANCY — Get Lost Tonight. 14. ASHFORD & SIMPSON — Solid. 15. ALBERT WEST — Where Were You. 16. PUPO — Suzi O.K.! 17. OLD FORMATION — Where Have You Been? 18. JOHN DUNMORE — Bring Your Problems To Me. 19. PRINCE — Purple Rain. 20. IVAN — Fotonovela.

NELU MUNTEANU ■ disc-jockey K.T.U. 92

Top C

Cu ocazia finalizării întrecerii „Căminul — școală a vieții în colectiv” marți, 28 mai 1985 la Balul complexului, a avut loc festivitatea de premiere a cîștigătorilor. Aceștia sînt: Cămine — locul I: 7C și 14C; locul II: 13C, 2MV și 19C; locul III: 1MV și 12C; Cantine — Locul I: U și 1C; locul II: 4C și 2MV; locul III: 3 EXPRES.

COMITETUL STUDENTESC DE COMPLEX ■

EGALITATE-DEZARMARE-DEZVOLTARE —

obiective majore ale mişcării pentru pace

„In actualele imprejurări internaţionale deosebit de grave şi complexe — cînd problema fundamentală a epocii noastre este oprirea cursei înarmărilor, îndeosebi a înarmărilor nucleare, înfăptuirea dezarmării şi apărarea păcii, a civilizaţiei întregii omeniri — este mai necesar ca oricînd ca toate statele şi popoarele lumii, indiferent de orientarea lor social-politică să conlucreze tot mai activ pentru oprirea cursului periculos al evenimentelor, pentru afirmarea fermă a politicii de destindere, de colaborare şi pace.”

NICOLAE CEAUŞESCU

Dezvoltarea contradictorie, mai ales în ultimul deceniu, a vieţii politice internaţionale a accentuat complexitatea conţinutului ei. După perioada incurajoare, plină de speranţe marcată de cursul spre destindere, consfinţită prin adoptarea Actului final de la Helsinki asistăm astăzi la o agravare fără precedent a situaţiei pe plan mondial. Ingrijorătoare deteriorare a relaţiilor internaţionale se datorează — așa cum a arătat în repetate rânduri secretarul general al partidului nostru, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU — manifestării politicii de forţă, dictat şi dominaţie, recurgerii, tot mai frecvent, la intervenţie şi amestec în treburile interne ale altor ţări, nesoluţionării focarelor de tensiune şi apariţiei altora noi, intensificarea confruntărilor pentru reimpărţirea şi consolidarea sferelor de influenţă, accentuarea crizei economice mondiale şi adîncirea decalajelor dintre ţările bogate şi cele sărace dar, mai ales, continuării periculoasei curse a înarmărilor. Prin trecerea la amplasarea „eurorachetelor” americane şi ca urmare a adoptării contramăsurilor militare sovietice, iar mai recent, prin „iniţiativa de apărare strategică”, așa-numitul „război al stelelor” preconizat „din motive de securitate” de preşedintele Reagan, cursa înarmărilor a intrat într-o nouă etapă, deosebit de periculoasă.

darea celor existente. Totodată, ţara noastră se pronunţă pentru a se interzică celelalte arme de distrugere în masă. De asemenea — să fie lichidate bazele militare străine; să fie retrase trupele de pe teritoriile altor state; să se reducă treptat efectivele forţelor armate; să fie îngheţate şi reduse bugetele militare. Trebuie însă subliniat că toate acestea reprezintă jaloanele mari, de bază, ale unei viziuni globale. România concretizînd pe parcursul anilor, în funcţie de evoluţia situaţiei din arena mondială, măsuri pertinente, conforme cu interesele de moment şi de perspectivă ale tuturor popoarelor, articulate armonios într-un cuprinzător şi nobil program de dezarmare.

Există, după cum este cunoscut, la ora actuală trei foruri de negocieri multilaterale în problemele dezarmării la care România participă în mod activ: La Geneva — Conferinţa pentru dezarmare, organism unic de negocieri multilaterale ale O.N.U. în problemele dezarmării; la Viena — Conferinţa privind reducerea forţelor armate şi armamentelor şi măsuri adiacente în Europa centrală; la Stockholm — Conferinţa pentru măsuri de încredere şi securitate şi pentru dezarmare în Europa. Nu înţiplător aceste organisme îşi desfăşoară activitatea în Europa. De aici au izbucnit două conflicte armate, iar în prezent aici se

Cheltuielile militare globale — peste 800 miliarde de dolari, reprezentînd circa 166 dolari de fiecare locuitor al Terrei.

29 000 000 oameni sub arme.

50 000 000 de oameni angajaţi în sectorul militar, între care 500 000 de savanţi şi ingineri, alţi specialiştii de înaltă calificare.

Ca un indice al amplitudinii activităţii militare la scară globală, studii ale O.N.U. subliniază că, în cele 150 de conflicte locale şi ciocniri militare care s-au produs în lumea după 1945 şi pînă acum, s-au înregistrat 16 000 000 de morţi — militari şi civili.

Una din contribuţiile de pionierat ale ţării noastre la abordarea specifică, multilaterală a complexei probleme a dezarmării, în primul rînd nucleare, o constituie sublinierea strînsei relaţii dezarmare-dezvoltare, sau ca alte cuvinte a importanţei fundamentale pe care oprirea aberantei competiţii militare o poate avea pentru progresul paşnic, echilibrat şi echitabil al tuturor popoarelor. A rămas astfel ca un model de înaltă responsabilitate în faţa istoriei cuvîntarea rostită, în anul 1970, de tovarăşul Nicolae Ceauşescu de la tribuna Adunării Generale a Organizaţiei Naţiunilor Unite, în care se sublinia necesitatea angajării comunităţii mondiale în examinarea efectelor globale ale cursei înarmărilor, pe plan economic şi social şi, cu deosebire, a implicaţiilor ei deosebit de grave pentru pacea mondială. A rămas, de asemenea, ca un model de concepţie înaltă, revoluţionară, asupra căilor de făurire a unei lumi fără arme, fără războaie, documentul prezentat în 1975 la O.N.U. intitulat Poziţia României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare şi instaurarea unei păci trainice în lume pregătită sub directa îndrumare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Şi, mai recent, Poziţia României, concepţia şi considerentele Preşedintelui Nicolae Ceauşescu privind măsuri de încredere şi securitate şi pentru dezarmare în Europa, document prezentat la 20 ianuarie 1984 în cadrul Conferinţei de la Stockholm.

Sînt cunoscute şi s-au bucurat de o mai largă rezonanţă apelurile şi acţiunile preşedintelui României pentru înfăptuirea unor măsuri reale de dezarmare, pentru dinamizarea negocierilor pe această temă şi, mai ales, pentru a se trece, pînă nu este prea tîrziu, de la vorbe la fapte. În concepţia şefului statului român, dezarmarea reprezintă, în lumea contemporană, o necesitate obiectivă, de interes egal pentru toate statele şi popoarele şi, în consecinţă, ea poate fi înfăptuită numai cu participarea şi contribuţia activă a tuturor. În negocierile de dezarmare — susţine cu toată fermitatea preşedintele României — trebuie să se asigure cea mai înaltă prioritate dezarmării nucleare; este imperios necesar, în această concepţie, ca armele atomice să fie scoase în afara legii, să se oprească producţia lor şi să se treacă la lichidarea

afli stocat un uriaş arsenal nuclear. Peste un milion de militari străini sînt dislocaţi pe teritoriul a 17 state europene şi, de asemenea, 700 de baze şi instalaţii militare ultrasofisticate sînt amplasate pe teritoriul altor state decît cele care le deţin. Aici se află faţă în faţă cele mai mari blocuri militare — Pactul N.A.T.O şi Tratatul de la Varşovia —, iar statele angajate militar în Europa deţin 90 la sută din potenţial nuclear acumulat în lume.

Egalitatea DEZARMARE — DEZVOLTARE este o relaţie unanim acceptată în prezent, care nu mai necesită a fi demonstrată. Este vorba, pe de o parte, de imensele resurse materiale şi umane sustrate de înarmări de la scopurile de progres liber, independent al tuturor statelor de consecinţele incalculabile ale acestei situaţii asupra actualei stări a raporturilor politico-economice mondiale. Pe de altă parte, este vorba de efectele pozitive pe care „demonabilizarea” fondurilor astfel utilizate le-ar avea asupra întregii vieţi internaţionale, asupra eforturilor de dezvoltare a popoarelor.

Efectele pozitive ale necesarei reconversii a fondurilor înghiţite de competiţia pentru înarmare ar fi uriaşe. Cu o reducere de numai 10—15 la sută a actualelor bugete militare, cum a propus ţara noastră, s-ar debloca, spre exemplu circa 80—100 miliarde de dolari pentru sprijinirea eforturilor de progres al ţărilor în curs de dezvoltare, pentru asigurarea necesităţilor crescînde de hrană, energie sau de ordin social ale popoarelor. O logică simplă şi responsabilă reclamă coroborarea acestui comandament major al contemporaneităţii cu voinţa politică a tuturor statelor, cu eforturile perseverente pentru asigurarea liniştii, securităţii şi perspectivei de progres ale popoarelor, prin trecerea la măsuri concrete de dezarmare, de îngheţare şi reducere a cheltuielilor militare. Acesta este obiectivul de bază al politicii externe româneşti în actuala conjunctură economico-socială internaţională, obiectiv afirmat şi susţinut cu consecvenţă prin măsuri concrete şi ferme, în deplină concordanţă cu aspiraţiile de pace şi dezvoltare ale poporului român, ale tuturor popoarelor lumii.

DAN DUBINA

sonata lumii

ÎNTÎLNIRE CU PACIFICUL

— ITINERAR CHINEZ —

Survolasem Mediterana în noaptea. Urmase aeroportul din Karachi, un conglomerat de funcţionalitate, aer condiţionat, agitaţie, serviete diplomat...

Acum, difuzoarele aeronavelor cu tricolorul pe aripi ne anunţă apropierea de „acoperişul lumii”. Nanga Pambat, unul din uriaşii himalayeni se înalţă către tîri ca o graniţă impresionantă dincolo de care se întinde Podişul Tibet şi teritoriul chinez, ţinta călătoriei noastre.

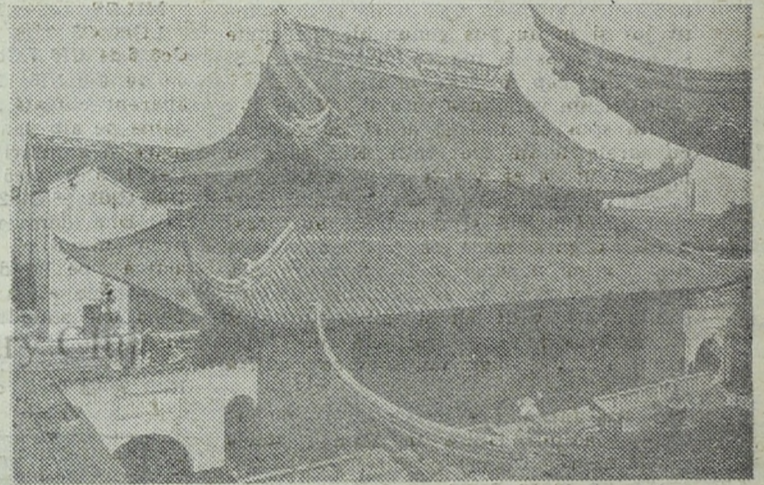
Aterizăm la Beijing la ora 17,30, ora locală. La ieşirea din microclimatul ID-ului în care urcaserăm pe Otopeni cu paisprezece ore în urmă, ne întâmpină o atmosferă de cuprîntor incins. Aerul e atît de fierbinte şi umed încît ai pentru o clipă senzaţia că eşti pe punctul de a te aprinde. Zhang Shu Xian, ghidul nostru permanent, ne explică motivul „umidităţii excesive”: „răsufierea” Pacificului, aflat la numai 80 de km...

A doua zi ne despărţim de hotelul „Poarta din faţă” ce

terstrie din îmbinarea elementelor de vegetaţie, ale construcţiilor de orice fel — pagode, celebrul Perete al Dragonului, poduri, pavilioane — ale apei şi pietrei, alcătuieste patru fresce distincte simbolizînd cele patru anotimpuri. Operă a unor mandarini bogăţi din timpul dinastiei Ming distruse de vitregiile istoriei şi recludite prin grija statului, grădinile Yu se constituie ca adevărate bijuterii de creativitate arhitectonică, adevărate note distincte ale specificului local.

Seara aceleiaşi zile ne oferă un spectacol de cîra. Mă opresc la a spune că dacă Hollywood înseamnă capitala cinematografului, atunci Shanghai poate fi numit cu uşurinţă capitala circului, în tot ce are această artă mai reprezentativ şi mai spectacular.

Dimineaţa zilei următoare ne aduce prilejul unei plimbări cu vaporuşi prin port. Imaginea navelor uriaşe, alniate la docuri, e copleşitoare. Într-un tîrziu atîncem la

ne găzduise în prima noastră noapte în ţara prietenă. Un alt avion ne poartă spre Hongqiao — poarta aeriană numărul unu a Shanghaiului.

Drumul de un sfert de oră cu autocarul de la hotel oferă primele elemente de culoare locală: vegetaţie subtropicală abundentă, dezlănţuită, oameni odihnindu-se în aer liber pe „rogoşini”. Un zgomot ciudat, metalic, se propagă permanent, cu intensitate. Descoperim o „uzină”, nu departe şi încercăm o explicaţie... Ghidul ne arată însă o multitudine de „libelule” — asemănarea e aproximativă — lămurindu-ne că aceste insecte se fac vinovate de viaţa asurzitor...

Hotelul înseamnă în primul rînd o diversitate de limbi ale pămîntului vorbite de sute şi sute de turişti americani, japonezi, canadieni, germani... La etajul 18, odată ajuns în camere, privim cu nesăţ panorama portului ce se întinde de-a lungul estuarului riului ee dă numele marelui oraş chinez. În depărtare — portul se întinde pe 60 de km — zărim orizontala bleumarină a Pacificului.

Vizităm grădinile Yu... O permanenţă a oricărui program turistic în R.P.Chineză, aceste grădini vechi de 400 de ani, întinzîndu-se pe mai bine de 2 ha ne aproprie de tradiţia şi spiritualitatea orientală: 30 de scene pictografice alcătuite cu mî-

mita uscatului. Pacificul — care ne urmărise ca o obsesie precedentele vizite — e în haina sa festivă: de la un verde crud către fîrm nuanţele se compun şi se armonizează pînă la ultramarinul din larg. Între noi şi ţară se află o bună jumătate de glob...

Muzeul de istorie din Shanghai ne oferă o altă surpriză: aici exponatele sînt clasificate după diversele culturi ale... porţelanului: cel roşu, cel albastru, cel brun, translucid — o varietate impresionantă de forme şi culori, de curente şi evenimente istorice. Ne deprindem încet cu deosebirile dintre giughua (motivul bleu pe fond alb), doveal (la fel, dar altă nuanţă), fencai (pudră de aluminiu amestecată cu emailuri colorate pentru obţinerea prin ardere a efectului de relief) sau linghong (boabe de orez amestecate într-o compoziţie ce devine, în cuptor, translucidă).

Ultima seară la Shanghai ne-a oferit prilejul unei mese festive în compania şefului agenţiei de turism internaţional Juwinshe. Şi din nou la mi şi mi de kilometri de casă, sentimentul prieteniei ce leagă cele două ţări s-a manifestat călduros în spiritul tradiţiei ce ne leagă de primitorul popor chinez.

TEODOR PALADE

COLECTIVUL DE REDACŢIE

Redactor şef : POMPILIU CRĂCIUNESCU Redactor şef adjunct : HARALD ZIMMERMAN
Redactori : CIPRIAN ALIC, VASILICĂ ANCUŢA, GABRIEL BAIULESCU, MARIAN DRĂGHICI, ILIE LAUDAT, DAN PĂRVULESCU, LUCIAN RISTEA, SORINA SOPA
Tehnoredactori : DAN PAMPU, VASILE RUSZ Grafică : ZENO GOIAN
Fotoreporterii : ADRIAN IOANĂŞ, GHEORGHE OHĂI

SEDIILE REDACŢIEI :

Casa de Cultură a Studenţilor, bv. Tinereţii, nr. 8, camera 102, telefon 14907 (şedinţe joi, ora 20,30) şi căminul 17 C, camera 1 (luni, ora 20,30).

TIPARUL : I.P. „BANAT” TIMIŞOARA